



Claus Rønlevs bibliotek



Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

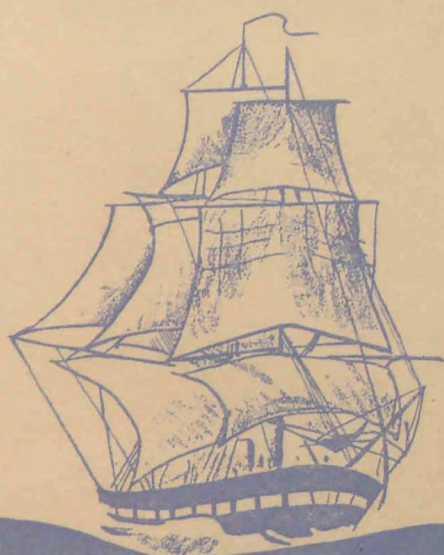
Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine mange tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

WALTER CHRISTMAS'
KRYDSTOGT
GENNEM LIVET

Vimplen hejst



FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO
KØBENHAVN

WALTER CHRISTMAS'

KRYDSTOGT GENNEM LIVET

VIMPLEN HEJST!

WALTER CHRISTMAS'
KRYDSTOGT GENNEM
LIVET

VIMPLEN HEJST!



FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO.
KJØBENHAVN
MCMXXIII.

FØRSTE DEL

I

Naar jeg nu paabegynder Beretningen om mit Livs mange brogede Oplevelser og sære Æventyr, skyldes det i første Linie en indre Trang, der i de sidste Par Aar har vokset sig saa stærk, at jeg ikke længer kan modstaa. Jeg vil skaffe mig selv den Tilfredsstillelse at genopleve i det mindste en Række Episoder af min Tilværelse, og jeg tør ikke vente altfor længe dermed. Har man allerede gennemlevet to Menneskealdre og mere, gaar det vel snarest ned ad Bakke med Livskraft og Aandsfriskhed — altsaa nu eller aldrig!

Men foruden den indre Trang kommer tillige adskillig ydre Paavirkning. Ikke alene mange personlige Venner men ogsaa Mennesker, der vel staar mig fjærnt, men som ynder at læse, hvad jeg finder paa at skrive, mander mig op til Daad, *fordrer* en Skildring af mit Liv. De skal faa deres Ønske opfyldt. Og jeg maa sørge for ikke at berede mine Velyndere for stor en Skuffelse; de er aabenbart forventningsfulde.

Der er en god gammel Læresætning for Memoire-Forfattere: har du ikke oplevet noget, der er værd at nedskrive, saa sørg i det mindste for, at det Skrevet bliver værd at læse. Den Fordring vil jeg forsøge at efterkomme. Men det er jo langt fra nok.

Hvad der giver Livserindringer Værdi, baade for Samtiden og i endnu højere Grad for Fremtidslæsere, maa vel være det Sandhedspræg, Forfatteren er istand til at paastemple sin Beretning. Bestræbelsen efter at give Udtryk for sin ærlige Mening og Overbevisning bør straae ud af hver Side, hver Linie i Memoire-Værket. Mod bedre Vidende maa ikke fejles. Og dette bør gælde Betragtninger saavel som Skildringer af Begivenheder, Forhold og Personer.

Naar jeg lover mig selv at efterleve dette strenge Krav, har jeg fuld Forstaaelse af den store Fare, jeg derved udsætter mig for. Den, der bringer Sandhed tiltorvs, skaber sig Fjender og mister Venner. At mine Fjenders Antal vokser er mig saa temmelig ligegyldigt, men Venner har jeg kun daarligt Raad til at miste. Dog den Mulighed bør heller ikke virke skræmmende.

Altsaa sætter jeg Sejl og lader min lille Skude stryge bort fra Barndomshjemmets trygge Havn ud paa Mindernes vidtstrakte Farvand. Der er rigeligt med Grund og Skær. Det gaar Kryds i Kryds som oftest, sjældent Rumskødvind ret længe ad Gangen. Af og til tager Kølen Bund, men til Skibbrud blev det dog aldrig. Helst fører jeg flere Sejl i Top, end Kulingen strengt taget tillader; men det sætter Fart paa Skuden og Skum om Boven. Dødvande har jeg altid hadet.

Vixi — jeg har levet!

II

Forinden jeg fører min egen Person frem paa Scenen for aabent Tæppe, finder jeg det formaalstjenligt at give nogle Oplysninger om min Nedstamning. Ethvert Menneske er jo Resultatet af et uendeligt Antal Væ-

senskombinationer; men det er formentlig kun de sidste Led, hvis Paavirkning kan spores i Individets Særpræg og psykiske Egenskaber.

Jeg mindes i denne Forbindelse en Samtale paa »Grand« i Kristiania, jeg nogle Aar tilbage havde med Forfatteren Vilhelm Krag.

Krag fremhævede den Fordel, det er at være i Besiddelse af *rent nationalt Blod*, hvormed han mente at eje mange Generationers dybe Rødder solidt sænket i Hjemlandets Muld. Det giver Traditionens sikre Støtte til Udvikling af Tankesæt og Forstaaelse af nationale Ejendommeligheder, Rygrad til selvsikker Optræden blandt sine Egne. Krag ejer selv det rene norske Blod Søndens Dovre.

Jeg kan ikke rose mig af at have meget ublandet dansk Blod rullende gennem mine Aarer. Tværtimod. Mine otte Oldeforældre repræsenterer ikke mindre end fem forskellige Nationaliteter: dansk, norsk, hollandsk, engelsk og irsk — det skaber *a human cocktail*, som Yankey'erne ynder at udtrykke sig.

Selvfølgelig slipper man aldrig bort fra sin Afstamning, saa lidt som man formaar at stryge den medfødte Karakters Særpræg og Ejendommeligheder af sig, selv gennem anspændt Træning og Villieudfoldelse. Det staar mig klart, at jeg aldrig har formaaet at føle og skønne saa fuldt ud *dansk* som Landsmænd i national Renkultur. At dette Forhold i nogen Grad har været en Hinder i min Opvækst og vigtigste Udviklingsperiode, er ganske utvivlsomt. Paa den anden Side gav det blandede Blod mig Lethed til at færdes blandt Fremmede, udstyrede mig med Evne til hurtig Akklimatisation, overalt hvor jeg færdedes udenfor Fædrelandets Grænser.

Min Oldefar paa mødrene Side blev født 1764 i Hol- land og hed *Arnold Christian Leopold von Dirckinck*. Han blev Kadet — »Adelborst« — og avancerede efter- haanden til »Kapiteen ter Zee«. Under Frankrigs Be- sættelse af Holland i Revolutionskrigenes Periode kæmpede han mod England.

I 1795 førte han Fregatten »Argo« samt et Par mindre Skibe, og maatte efter en Kamp med fire engelske Fre- gatter søge ind til Christiansand. Dèr laa han længe under Blokade.

Amtmand Holm var Byens første Embedsmand og Datteren Helene den skønneste blandt dens unge Piger. Hun og den statelige, tapre hollandske Søofficer for- elskede sig i hinanden. Uheldigvis var Frk. Helene Holm allerede forlovet, Udstyr anskaffet og Bryllups- dag berammet. Det såa ikke gunstigt ud for de El- skende. Men min Oldefar har aabenbart lige saa lidt været nogen Sinkepér i Kærlighedsager som i Kri- gerfærd.

Han inviterede Amtmandfamilien og forskellige af Stadens andre Honoratiores til Frokost ombord paa sin Fregat, og da Festen var i fuld Gang, opdagede Gæ- sterne til deres ubegrænsede Forbavselse, at Fregatten var lettet og stod for fulde Sejl ud af Havnen. Fjærnt mod Syd krydsede engelske Krigskibe; »Argos« Be- sætning gjorde klar til Kamp.

Amtmanden udbad sig med vrede Ord en Forklaring, og min muntre Oldefar tøvede ikke med at give den: enten blev han straks paa Stedet viet til Frk. Helene, eller ogsaa fortsattes Sejladsen mod Syd med Angreb paa Fjenden.

Det tog ikke lang Tid for Skibspræsten at ordne Bryl- lupceremoniellet, og inden Fregatten var naaet til

sin Ankerplads ud for Christiansand, havde jeg faaet mit først Par Oldeforældre — om man saa kan udtrykke sig.

Det var livlige Hvedebrødsdage, der ventede de Nygifte. Ugen efter Brylluppet stod den lille Eskadre tilsøs, slog sig efter hidsig Kamp igennem Blokadestyrken og satte Kursen mod Texel. Dør mødte min Oldefar en overlegen engelsk Eskadre. Han kæmpede tappert. Træfningen mindedes i lange Tider og gjorde hans Navn populært i Holland. Men Resultatet var paa Forhaand givet. Bryllupsrejsen fortsattes ombord i et engelsk Krigskib til Portsmouth.

Krigsfangenskabet varede imidlertid kun kort. Min Oldefar blev udvekslet og traadte i den fra Holland fordrevne Kong Vilhelm IV's Tjeneste. Kongen havde fundet Fristed i England, og min Oldefar berejste nu Evropa paa Kryds og Tværs som Kongens diplomatiske Repræsentant for at holde Forbindelsen vedlige med venskabeligsindede Hoffer. Til Danmark kom han ogsaa. Dør endte han sin omflakkende Tilværelse og slog sig til Ro. Han stod i høj Gunst hos Frederik VI, som 1805 optog ham i den danske Adelstand under Navnet *Dirckinck Friherre af Holmfeld*. Ved en særlig



Helene v. Dirckinck, min Oldemor
(efter en Miniature 1797.)

Naadesakt blev to af hans Sønner indskrevet paa Kadetakademiet. Den tredje — min Bedstefar — blev Jurist.

For at fortsætte og foreløbig afslutte denne Nedstammingslinie skal jeg yderligere oplyse, at Bedstefar giftede sig med en Datter af General Harald v. Rothe, Kommandant paa Kronborg og Ejer af Herregaarden Aggersvold. Min Mor var eneste Datter af dette Ægteskab.

I det sydøstlige Hjørne af Irland ligger Grevskabet *Waterford*. De tre ældste adelige Familier og største Ejendomsbesiddere dør var i svundne Tider *Beresford*, *Osborne* og *Christmas*. Min Oldefar, John Christmas-Christmas, var født paa Familiegodset Whitfield. Han blev Søofficer i den engelske Marine, men tog i en tidlig Alder sin Afsked. Familien havde gennem et Par Aarhundreder været knyttet til og indgiftet med de to før omtalte Slægter, og Traditionen fortsattes. Min Oldefars Tante var gift med Marquis'en af *Waterford* — *Beresfordernes* Overhoved — hans første Hustru var en *Osborne*. Fra denne Dame blev han skilt. De nærmere Omstændigheder ved denne Familiekatastrofe kender jeg ikke. Den var utvivlsomt Aarsag til, at han forlod den grønne Ø for aldrig at vende tilbage.

I Slutningen af det attende Aarhundrede kom han til Danmark og valgte København til sin fremtidige Virkeplads, og da han var en fornem, rig og statelig Mand, kom han snart til at spille en Rolle indenfor Hovedstadens toneangivende Kredse. Han købte det smukke Hus paa Hjørnet af Bredgade og Dr. Tværgade, der senere blev ombygget til Hotel »Phønix;

desuden blev han Ejer af »Rolighed« paa Strandvejen og »Høveltegaard«.

I et Bind af Julius Clausens og Fr. Rists Memoire-Serie, »Grandmamas Bekiendelser«, omtales min Oldefar omstændeligt og paa en ret pikant Maade. »Grandmama« — dengang den smukke og meget indtagende Frk. Sophie Zinn — var min Oldefars første Kærlighed blandt danske Kvinder; i det mindste den af dem han først udkaarede til sin tilkommende Hustru. Sit Hus i Kjøbenhavn møblerede han efter nøje Samraad med den unge Dame, og da han ved en pragtfuld Indvielsesfest aabnede sit nye Hjem, var Frk. Sophie Festens udkaarede Dronning. I Virkeligheden var Forlovelsen et fuldt anerkendt Faktum, selv om den officielle Deklaration blev udskudt paa Grund af min Oldefars forestaaende lange Rejse.

Han havde nemlig etableret sig som Skibsreder, ejede forskellige store og fregatriggede Kinafarere og havde faaet Rang og Titel som dansk Orlogskaptajn. Og nu skulde han føre Skibene paa den første og lange Tur til Østen.

Ikke saa snart — fortæller »Grandmama« selv — havde hun hørt »Afskedsalutten fra John Christmas' Skibe paa Reden«, før hun indlod sig i den frejdigste



John Christmas-Christmas,
min Oldefar.

Flirt med forskellige unge Franskmænd i København — den nyfødte franske Republiks Kommissærer, der i et stort Antal overrendte Skandinavien for at modarbejde engelsk Indflydelse — og understregede endog i den Grad sine nye Sympatier, at hun ved en offentlig Fest lod sig eskortere af lutter unge Republikanere og prydede sig med et tricolorfarvet Skærf.

I Fortalen til »Bekiendelserne« behandler de elskværdige Udgivere Frk. Zinns erotiske Letsindigheder med stor Overbærenhed. Hun sammenlignes endda med Dronning Dagmar, hvis eneste Synd bestod i at »snøre Silkeærmerne«. Grandmama selv har en rigtigere Forstaaelse af sin Opførsel. Min Oldefar levede paa sin aarlange Rejse i Mindet om den yndefulde og skønne Københavnerinde, som han ved sin Hjemkomst haabede at ægte. Hendes Troløshed saarede ham paa det dybeste. At Rivalerne netop valgtes blandt den engelske Nations Dødsfjender, de foragtede og forhadte »Kongemordere«, maa yderligere have krænket den ærekære og vistnok ret forfængelige Mand.

»Grandmama« gik iøvrigt ikke ind til lutter Glæde og Herlighed i sit Ægteskab. Hun havde bl. a. det ejendommelige Uheld at komme til at bo sammen med hele to Svigermødre, nemlig Ægtefællens Mor og Bedstemor. Maaske hun af og til har sendt sin »Engelskmand« en vemodig Tanke.

Min kære Oldefar giftede sig med den overmaade smukke men noget letsindige Johanne Marie Heinrich, Datter af Direktøren for den vestindiske Handel, Konferensraad Heinrich. Jeg skal ikke fordybe mig i min Oldemors svigtende Pligtfølelse men blot berette, at Ægteskabet efter fire stormfulde Aar opløstes.

Et af Børnene var min Bedstefar — Grandpapa kald-

tes han altid — den senere Admiral John Christmas. Han giftede sig med Datteren af den engelske Familie Benners, der ejede Kokkedal ved Rungsted. Selv købte han Christiansholm, hvor Familien boede i mange Aar, og hvor min Far og alle hans Søskende fødtes.

I en forholdsvis tidlig Alder forlod Grandpapa Marinen. Han havde dengang arvet en meget stor Formue baade efter sin Far og sine Svigerforældre. Og han begik da det for Familiens Fremtid saa skæbnesvangre Fejlgreb at sætte hele Kapitalen i store Sukkerplantager paa St. Croix.

Vore Vestindiske Øer var dengang sande Guldgruber for Moderlandet, og Plantageejerne levede som Grandseigneurs paa deres

stenbyggede Smaaslotte, Selvherskere over herlige halvtropiske Landstrækninger og over talrige Neger-slaver. Slaverne var deres virkelige Rigdom, og Besiddelsesretten over disse menneskelige Arbejdsdyr var ligesaa reel og ubestridt som danske Herremænds Ejendomsret over deres Køer, Heste og Svin. Omsat i Nutidspenge var Grandpapas Slavebestand værd over to Millioner Kroner.

Efter Negeropstanden 1848 erklæredes Slaverne pludselig for fri. En Katastrofe for de tidligere Ejere til hvilket Sidestykket vilde være, om man her i Lan-



Admiral John Christmas,
min Bedstefar.

det beordrede alle Stalddøre slaet op paa vid Gab og lod Kreaturbestanden slippe ud til den mest utøjlede Frihed — vel at mærke uden at yde Ejerne nogensomhelst Erstatning.

At Slaveriet burde ophæves var jo selvfølgelig, og den danske Regering indhøstede da ogsaa Lov og Ros fra Alverdens Idealister for Humanitet og Menneskekærlighed. Men Forpligtelsen til at holde Slaveejerne skadeløse strøg den samme Regering af sig. Humanitetfølelsen omfattede ikke de udplyndrede Plantageejere!

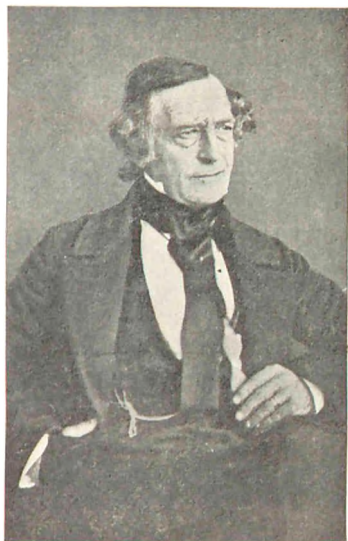
Med Slaveriets Ophør var Øernes Skæbne beseglet. Plantageejerne forarmedes meget hurtigt — de fleste maatte sælge Ejendommene til fattige Priser eller gaa Fallit.

Da min engang saa rige Bedstefar døde, tror jeg ikke der var meget anden Arv efter ham end Resterne af hans berømte Vinkælder — nogle Fade og Kasser med ældgammel St. Croix Rom og vidunderlig »Selby« Madeira.

Fra min tidligste Ungdom fyldtes Sindet med Beretninger om Bedsteforældrenes æventyrlige Pragttilværelse, dels paa det skønne Christiansholm ved Klampenborg, dels paa den fjærne solglitrende Tropeø; om min Grandpapas Besøg i Danmark ombord paa sine egne sukkerlastede Barkskibe med overdaadigt udstyrede Kahytter, betjent af franske Kokke og sorte Tjenere, der var hans Slaver; om Familierejser til Paris eller Italien i store firspændige Rejsevogne med en sort Tjener paa Bukken ved Siden af Kusken — det var højeste Mode i de Tider — og sorte Nurser til at passe Børneflokken; om Bryllupsfesterne paa Christiansholm naar

mine Tanter bortgiftedes; om de hyppige Besøg af det »landgrevelige« Par — Dronning Louises Forældre — der var Grandmamas intime Venner og om meget, meget andet, der spredte Æventyrglans i mit Barne-sind om svunden Familiestorhed.

For det kan jo ikke nægtes, Æventyret var forlængst blevet til »der var engang —«, da jeg og mine Søskende fødtes. Men vort Barndomshjem var fuldt af skønne Minder fra Rigdomsperioden — Malerier, gamle dejlige Møbler, østerlandske Tæpper og sjældent Porcellæn, som min Oldefar havde bragt hjem fra sine Rejser. Som naar Solen synker bag den fjærne Horisont og endnu efter sin Nedgang formaar at gyde Straaleglans over Landskabets Gavle, Kirkespir og Trætoppe, saaledes virkede Stortidens Efterslet som en kulturel Aftenrøde, der prægede Hjemmet og paavirkede de smaa Efterkommeres Barnesind. Saa-dant skaber Livsværdier, der slet ikke bør vurderes ringe.



Baron Dirckinck-Holmfeld,
min Bedstefar. *P. v. H.*

Heller ikke min Bedstefar paa mødrene Side havde Held til at bevare den ret betydelige Formue, han engang ejede. Hans to Passioner: Malerier og Politik svækkede hans Position økonomisk og socialt.

Paa det skønne *Maglekilde* ved Roskilde Fjord havde han Plads til sin Malerisamling, én af de største her i Landet. Hans Samlemani kostede store Summer, især da min Bedstefars Kunstforstand neppe stod fuldt ud paa Højde med hans Kunstbegejstring. Som Politiker var han de Nationalliberales og Helstatsmændenes hid-sige Fjende. Fra hans malerioverfyldte Arbejdsværelse paa Maglekilde udsendtes et uhyre Antal Bøger og Brochurer, omhandlende de mest forskelligartede Emner — politiske, nationaløkonomiske, kulturelle, religiøse og statsvidenskabelige. Hans Stil var snørklet og mang- lede Klarhed, hans Pen i unødigt Grad dyppet i Gift. Han blandede sig i alt. End ikke Kongens og Grevs- inde Danners Privatliv kunde han lade i Fred. Efter- haanden gjorde han sig saa forhadtt, at Fjenderne be- sluttede at blive ham kvit. Bønder i Roskildes Omegn ophidsedes imod ham, og paa en Markedsdag omringe- des Maglekilde pludselig af en drukken og larmende Hob, der med Stenkast knuste hver Rude i Huset, øde- lagde Haven og truede den besværlige Baron paa Livet. Saa pakkede han Kunstsager og andre Ejendele sam- men og drog bort til Pinneberg i Holsten, hvor han levede til sin sene Død — en ivrig og overbevist Swe- denborgianer og Spiritist.

III.

Naar man som jeg nærer den Overbevisning, at Me- ningen med Menneskets Ophold paa vor lille Klode udelukkende er den at give Lejlighed til sjælelig Ud- vikling, saa maa det vel regnes for en stor Gunst at have faaet Tilladelse til at leve her i en Tidsperiode, der paa saa mange Omraader yder de bedste Mulig-

heder. At de to forløbne Menneskealdre har været præget af en Udvikling saa voldsom, at den ikke overgaas af nogen anden Periode inden for vor historiske Tidsregning, tør vel neppe bestrides.

Det rent materielle spiller i mine Øjne ikke nogen



Den gamle Hovedvagt paa Kongens Nytorv.

afgørende Rolle; men jeg kan dog ikke afholde mig fra at pege paa enkelte særlig ejendommelige Forhold fra den Tid, da jeg blev sat i Verden.

København rummede dengang kun lidt over 150.000 Indbyggere. De gamle Volde klemte endnu om den lille »Residens og Hovedstad«, og selv om Udvidelsestrangen havde skabt nybebyggede Arealer, »Broerne«, saa var Stadens Centrum dog stadig Kongens Nytorv med det gamle, hyggelige kongelige Teater og »Hovedvagten« med dens Kanoner og øvrige pudsigt fungerende militære Apparat. Ikke en Sporvognskinne var den

gang lagt, ikke en Gaslygte rejst. Lygtetænderne slæbte stadig hver Morgen rundt med Stiger, svære Oliedunke, Pudseklude og Sakse og holdt Gadebelysningen i orden. Der var Ro og idyllisk Fred selv paa de mest befærdede Strøg. Bymennesket dengang nød et Velvære, som det selvfølgelig ikke skattede højt nok. Tænk blot paa den paradisiske Tilstand at være fri for Cyklistvrimmelen, for raslende, klemtende Sporvogne, for jagende Automobilers skrattende, tudende Horn, den Lykke at kunne indaande en Luft, kemisk frigjort for stinkende Dunster af Benzin, Petroleum og Smøreolier og kun ringe Røg fra Fabrikskorstene!

Jeg skal imidlertid afholde mig fra at fortsætte Beretningen om de materielle Fremskridt i min Fødeby. Det vilde tage for megen Plads; thi der findes vel neppe et eneste Omraade, hvor Udviklingen ikke har bevæget sig fra dengang til nu med Syvmilehop.

Tresernes Begyndelse var som bekendt langt fra én i aandelig Henseende stagnerende Tid. Det gærede i de fleste evropæiske Lande og i alle Samfundslag. Og hertillands fulgte man som altid Paavirkning og Parole fra Syd og Vest. Politisk Frihedsbestræbelse afløstes af socialistisk Arbejderbevægelse. Den ulykkelige Krig havde skabt en Pessimisme, som hang tung og tryk-kende over Landet; der begyndte at danne sig visse politiske Forskydninger, som fyldte Konservatismens kloge og forudseende Mænd med bange Anelser.

Samfundsforholdene ejede imidlertid endnu faste traditionelle Former; Samfundsklasserne adskilte sig skarpt fra hinanden, og Fantasien kunde neppe fremmane store Omvæltninger paa det Omraade. Sammenlignes de sociale Forhold dengang og nu, forekommer de saa forskellige som en Myretue i uberørt Normaltil-

stand i Modsætning til den Forvirring der opstaar, naar en ondsindet Bølle har rodet grundigt rundt i Tuen med sin Kæp.

Set under den Synsvinkel, jeg under min Opvækst ganske naturligt maatte anlægge, var de sociale Forhold saa let anskuelige og selvfølgelige som selve Solsystemet.

Kongen, Kongehuset og Hoffet dannede det centrale Tyngdepunkt for hele Samfundet. Som en Ringskærm uden om dette Centrum grupperede sig de store Lensmænd og Jordrotter, Indehaverne af Grevskaber, Baronier, Stamhuse og lignende. Medens disse Grundpiller for Nationen og Overhoveder for historisk berømte danske Slægter nu — som de mest udplyndrede Medlemmer af vort stakkels plyndrede Samfund — ikke spiller nogen fremtrædende social eller politisk Rolle, var deres Betydning dengang saare reel og anerkendtes beredvilligt gennem alle Samfundslag. Omkring hver af disse Solsystemets solide Planeter grupperede sig Kredse af nærmere eller fjærnere staaende Familiemedlemmer og Slægtninge — en Slags naturlig Klandannelse.

Ringformationen udvidede sig yderligere: civile og militære Embedsfamilier, Videnskabsmænd, betydende Forfattere, Kunstnere o. lign. Saa kom Forretningsmændenes store Dobbeltkreds — dobbelt, fordi der indenfor den Verden herskede ligesaa udviklet Klassehovmod som i de andre Samfundslag. Grossisterne såa med Foragt ned paa Detaillisterne. At en Storkøbmand, Skibsreder eller Bankier skulde kunne omgaas Indehaveren af en Butik var næsten ikke tænkeligt.

Ja, man var saare gammeldags i de Tider. Frejdigt og naivt følte man en naturlig Tilfredshed ved at høre

med »til det gode Selskab«, Glæde over at bære et gammelt Navn og Vaabenmærke. Selvfølgelig var der endel Snobberi blandt Folk — det er der saamænd endnu, men der dækkes over det, man generer sig for at snobbe altfor aabenlyst *opefter*. Nu gælder det om at snobbe den modsatte Vej; hvilket betaler sig bedst. Det drejer sig om at demokratisere hele Samfundet. Der er i saa Henseende udført et stort, energisk og maalt bevidst Arbejde. Kan vi overhovedet komme videre ad den Vej? I Pressen, i Politiken, i Literaturen har der med afgjort Held været arbejdet paa at undergrave Respekten for gamle Traditioner. Et kynisk Grin er det Stempel, der oftest præger Samfundets Aasyn. Idealer bespottes, Idealister behandles og betragtes som abnorme, nærmest samfundskadelige Væsener. I Høj-sædet, bekranset og beundret, sidder Repræsentanter for den brutale Materialisme. Sukces'en er Maalet, Midlerne tages det ikke saa nøje med. Kan man skaffe sig *juridisk Ret* til at foretage de nødvendige Trans-aktioner, saa kan man trodse enhver Kritik — om den *moralske Ret* bliver der sjældent spurgt; det Begreb er saa nær dødt og begravet.

Men jeg glider bort fra mine Livserindrings afstukkne Vej. Der er hverken Plads eller Tid til Fordybelse i socialpolitiske og moralske Problemer. Det var min Mening i korte Rids at tegne Væsensforskellen mellem to Tidsaldre og kom saa paa Afvejen.

Den, der vil præke om Idealer og prise Idealister, maa helst selv have frigjort sig for al Materialisme, helst selv altid have holdt Idealets Fane højt gennem de skiftende Tider.

I Forstaaelse heraf sætter jeg hastigt Punktum for dette korte Afsnit.

IV.

Da min Far giftede sig — 1859 — var han Lieutnant i Gardehusarregimentet og gjorde Tjeneste ved Ritmester v. Lindholms Eskadron, der afvekslende havde Garnison i Jægersborg og i Hirschholm — senere om- døbt til Hørsholm. I denne Periode blev de tre ældste Børn født: min Bror John der levede Størstedelen af sit Liv som Læge i Paris; saa kom jeg og endelig min ældste Søster, kaldet Tulle, gift med Godsejer Berg von Linde i Skaane. Senere døde endnu en Bror og en Søster ind i vor Tilværelse; men dem regnede vi slet ikke med, dengang. Det var »de Smaa« — som Aarene skred, blev imidlertid en Omvurdering paa krævet.



Min Mor 1862.

Denne Aarrække, der rummer Frederik den Syvendes Død, Krigen i 64 og mange andre for Nationen skæbnesvangre Perioder, ejer for mig ingen Minder. Alligevel blev den af Betydning, thi i disse Aar knyttedes et varmt Venskabsforhold mellem Familierne Lindholm og Christmas, og derigennem opnaede jeg den Lykke at erhverve to Venner for Livstid: Ado og Ville Lindholm, to af de braveste og ærligste Gentlemen, der nogensinde fødtes.

Om mig selv kan jeg kun berette én Anekdote, og

den har min Far fortalt saa ofte, at den af sig selv flyder i Pennen. Han sad og arbejdede ved sit Skrivebord i Hirschholm, og jeg legede paa Gulvet. Saa blev han pludselig opmærksom paa det mærkelige Fænomen, at jeg forholdt mig rolig, musestille. Grunden var, at jeg



Jeg og John 1865.

sad og stirrede i Henryk-kelse paa Papirkurven, der stod i klare Flammer. Men det var ogsaa den eneste Gang, at jeg i vaagen Tilstand var lydløs.

Der er noget mærkelig upersonligt, ja næsten uvirkeligt ved Minder, over hvilke Tiden har lagt sin Patina. Ens egne Oplevelser er ikke mere virkelighedsprægede end Fiktioner, udsprunget af en eller anden Forfatters Fantasi. Der er en saa uhyre Forskel paa Mindernes Jeg og paa Drømmenes — det har

aldrig staaet mig klart, hvorledes den mærkelige Forskel skal forklares.

Jeg ser mig selv som en seks—syv Aars Dreng spanke ned ad Bredgade med Tornyster paa Ryggen. Meget lille af min Alder, med korte Strømper og korte Bukser — bare Knæ, det var engelsk Mode og skulde være saa sundt. Vi boede i Norgesgade Nr. 71 — senere omdøbt Bredgade — det samme høje Hus som endnu findes dør; kun stod det dengang ganske alene, for der var slet ikke andre store Ejendomme paa den

Side af Gaden; da ikke før man kom til den gamle Kaserne, der senere blev Rigsdagsbygning.

Den lille Purk bevægede sig paa en underlig Maade, for det galdt om ikke at bruge mere end ét Skridt til hver Flisesten. Samtidig skulde Flisernes Antal tælles, indtil Borgerdydskolens Port halvvejs ned i Gaden naaedes. Jeg tror ikke, det nogensinde lykkedes, for der var altid et eller andet, som greb forstyrrende ind. Navnlig var »Marmorpladsen« næsten ikke til at komme forbi uden Afstikker.

Tænk Dem Tietgens Kirke som en vidunderlig Marmorruin, alle de græsselige Stukhuse udenom sunket i Jorden og i deres Sted villaagtige, morsomme Huse med Smaahaver og mange smukke Træer. Tænk, at kunne løbe om og lege i den Ruin, finde skønne og sjældne Marmorstumper, som egnede sig storartet til Paradisspil, hvis de da ikke var helt smaa og firkantede; saa lønnede det sig bedre at skrubbe dem rene med Sæbe og Neglebørste og liste dem ned i Sukkerskaalen hos en skikkelig Tante — hjemme stod den Slags Spøg ikke i høj Kurs. Ja, den Marmorkirke var et vidunderligt Sted. Mørke Hvælvinger var der, hvor fede Tudser holdt til. Og en tykmavet Opsynsmand med sin Kæp. Det mest spændende var at drille ham, til han løftede Stokken og stak i Klunteløb. Han kunde jo aldrig faa fat i en rask Dreng, der var kendt med Ruinens Topografi. Og skulde det engang knibe, saa galdt det blot om at stikke tværs over Pladsen og ind i den nærmeste lille Have. Dør boede nemlig et af de elskeligste Mennesker, jeg har kendt. Niels Juel-Hansen var hans Navn. Han og hans Hustru — Drachmanns Søster — holdt en »Frøbelsk Børnehavn«, og dør gik de

»to Smaa« i Skole. Et sikkert Fristed for en flygtende Spilopmager.

Da jeg begyndte min Skolegang, var Borgerdydskolen efter en Brand midlertidig flyttet til en Mellem-



Mine Forældre 1868.

bygning midt i Bredgade. Klasseværelserne var smaa, lavloftede og mørke, Legepladsen snæver og skummel — daarligt og uhygiejnisk altsammen. Om Vinteren pintes vi af den lumre, alt for hede Kakkellovnsatmosfære, og om Sommeren plagede den bagede Solvarme os, saa Hjerterne lammedes. Fattige fire Ugers Sommerferie havde vi fra Midten af Juli. Og dengang var Sommerne varme, hvad saa end de vise Meteorologer paa-
staar.

Jeg har altid hadet Skolen og Lektierne og de fleste af Lærerne med for den Sags Skyld. Der var kun én af dem, jeg omfattede med virkelig Kærlighed og Beundring. Han hed Charles Gandrup, og Lektierne til ham kunde jeg altid til mindst mg. Ellers var jeg, hvad man populært kalder en doven, uopmærksom og urolig Elev. Naar jeg alligevel aldrig kom helt ned i Klassens Fuksende, laa det i, at jeg var istand til — naar det kneb — at lære Lektien i en utrolig Fart. Under et Frikvarter, i min Seng om Morgenen, lige inden jeg

skulde staa op, paa et fem Minutters Ophold i et af de smaa Huse paa Legepladsen. Men hvad jeg krammede ind i Hjernen med saadan Lynfart, svandt lige saa hastigt bort igen.

Jeg havde det Uheld indtil mit fjortende Aar altid at følges med min Broder John, der var min diametrale Modsætning. Han var stille og indadvendt, flittig og pligttopfyldende. I enhver Henseende en Kilde til Glæde og tryk Tilfredshed for sine Forældre i Hjemmet og Lærerne i Skolen.

Men jeg!

Hvor har jeg dog ofte græmmet mig over at være skabt saa helt forskellig fra Dydsmønstret John. Det var min utrolig livlige Fantasi, der plagede mig. Og mit altid uroligt rullende Blod. Jeg havde en gammel Onkel, og han kom engang med en Bemærkning, jeg aldrig har glemt. William Berner hed han og gift med én af min Fars Søstre. Han spadserede en Dag med min Tante under Armen i fuldt Puds henad Bredgade netop i »Strøgtiden«; saa fandt han mig i vildt Slagsmaal med nogle Friskoledrenge. Blodig og forrevet var jeg, da han reddede mig ud af Kampen mod Overmagten.

»Nydelig Skandale,« skændte min Tante, mens hun søgte at nette mig lidt. »Min Nevø — slaas med Gadedrenge midt i Bredgade — i Promenadetiden!«

»Jeg kan da ikke rende min Vej for saadan nogle —«

»Vist kan du ej,« brummede min tykmavede og rare Onkel. »Du er en rigtig Christmas. I har saagu alle sammen Sprussbier i Aarerne.«

Ja, som det Sprussbier og den utæmmelige Fantasi plagede mig — og gjorde mig lykkelig tillige. Altid tumlede Hjernen med vidtflyvende Planer om, hvad jeg skulde udrette, naar jeg blev stor og kom bort fra den

væmmelige Skole. Robinson Crusoe var jeg slet ikke begejstret for — han havde ikke faaet nær nok ud af sine storartede Chancer paa den øde Ø. P.P.'s Romaner og Marryats — der var naturligvis raske Fyre og spændende Ting at læse om; men der maatte være meget mere vidunderlige Bedrifter at udrette ude i den store Verden. Vent bare!

Og mens min Fantasi tumlede mig rundt i en Æventyrverden, befolket med Indianere, Sørovere, Smuglere, Skattegravere, vilde og glubende Dyr, styrtede mig ud i haarrejsende Farer og i de usandsynligste Situationer, tvang den nøgterne Virkelighed i min Mors Skikkelse mig til at sidde om Aftenen ved Spisestuebordet sammen med mine to Søskende og lære Lektier: Regnetabeller, Kongerækker, Katekismus og Bibelhistorie, Geografi og tysk Grammatik — uha, hvor var det pinagtigt og kedsommeligt. Kunde man dog ikke snyde sig fra det Læseri blot for i Aften —? Men saa tonede frem i Bevidstheden den kommende Lørdag Eftermiddag, naar Karakterbogen skulde forevises min Far. Ugen kunde have mange kritiske Momenter, men Lørdagen rummede det værste. Et Par *tg'er* kunde passes, men et *mdl.* eller en Anmærkning for »Urolig Opførsel paa Legepladsen«, nedkaldte uvægerlig Mishandling af min arme Bagdel. Den Ridestok henne i Hjørnet af min Fars Rygeværelse var min Bårnetilværelses evige Trusel. Som jeg frygtede den Ridestok, og som jeg hadede ham, der saa ubarmhertigt eksekverede Straffene!

Den truende Lørdagsfare kunde saa pludselig fylde mig med Energi, og jeg stirrede med opspilede Øjne ned i Lektiebogen. Da fik jeg et Spark under Bordet, og min Søster Tulle — der var ligesaa uinteressert i

Boglærdom som jeg — hviskede: »Er du ikke snart færdig, Walle? Vi faar jo slet ikke leget iaften!« Hvor paa min Bror løftede et Par melankolske brune Øjne mod os: »Kan I dog *aldrig* være rolige et Øjeblik!«

Findes der endnu Børn som »tvangfodres«? Hvis saa er, vil jeg benytte Lejligheden til at lægge et godt Ord ind for dem.

I min tidlige Opvækst hadede jeg Kød. Alt andet spiste jeg uden mindste Kræsenhed, men Kød —! Og Huslægen foreskrev, at jeg *skulde* have Kød mindst tre Gange om Ugen. Jeg var ved at kaste op af Væmmelse, blot Stegen, det grillerede Oksebryst, eller hvad det nu var, sattes paa Bordet. Kunde jeg se mit Snit, listedes de overtyggede Stykker ud af Munden og lod dem falde paa Gulvet eller puttede dem ned i en Lomme. Ofte blev jeg naturligvis opdaget, og saa vankede der!

Jeg véd ikke, om Nutidens Læger anser Kødspiser for en nødvendig Bestanddel af Menneskefodring. Lægevidenskaben synes at skifte Synspunkter og Metoder ligesaa hyppigt som Skrædderne Moder; saa der er maaske ingen Fare længer for de værgeløse Børn i Retning af Tvangsfodring.

Jeg har dannet mig en Teori om Smagen à propos dette Spørgsmaal. Det vi kalder *Smag* — og navnlig det udegenererede Barns Smag — kan neppe være andet end et koncist Udtryk for Organismens Trang til en bestemt Art Foderstoffer, vel? Og naar Barnets Smag gaar i Retning af Mælkespiser, Brød, Grønsager, Frugt og lignende, og den aldeles bestemt modsætter sig Nydelsen af Kød, er det saa ikke et *Bevis* for, at den sidste Slags Næring ikke alene slet ikke tiltræn-

ges, men rimeligvis virker skadeligt i den paagældende Udviklingsperiode?

Endnu et godt Raad til Forældre: forlang at Børnene spiser op, naar de selv forsyner deres Tallerkener; det bremser Graadighed. Men forbyd dem ikke at levne, naar Andre retter an. Man kan nemlig kun have begrundet Mening om sin egen Appetits Krav, slet ikke om Børnenes.

Naar jeg fremmaner Minder om min Barndom, staar de kun altfor ofte i Stridens og Kampens Tegn, og det gælder baade Oplevelserne i Hjemmet og i Skolen — min Barnetilværelses to Poler — og forresten ikke mindre i de Afsnit, der laa imellem Polerne.

Min Far havde nogle meget gammeldags Begreber om et Familieoverhoveds Stormægtighed og om Børneopdragelse. Han interesserede sig nærmest for den rent ydre Side af Sagen, *Dressuren*. Den har naturligvis ogsaa sin Betydning. I en meget tidlig Alder kunde vi sidde pænt tilbords og haandtere Spiseredskaberne efter bedste Mønster. Vi var velopdragne smaa Mennesker, naar det behøvedes. Og da vi blev lidt ældre forordnedes, at der under Maaltiderne kun maatte tales fransk, engelsk og tysk, en Uge ad Gangen — en fortrinlig Foranstaltning om end yderst plagsom for os Børn i Begyndelsen. Jeg har senere været min Far taknemlig for den Øvelse, jeg paa et meget tidligt Tidspunkt fik i at tale fremmede Sprog. Den Genérthed der ofte griber unge Mennesker, naar de forlader Modersmaalets brede og velbanede Vej for at slaa ind paa det Udenvæltskes vildsomme Irgange, har jeg aldrig følt mig plaget af.

Til Gengæld manglede Familiens Overhoved saa temmelig Interesse for eller Forstaaelse af sine Børns Følelsesliv, deres sjælelige Ejendommeligheder, deres saa højst forskellige indre Egenskaber. Han var Lovgiveren, Dommeren og den straffende Myndighed i én Person. Den Patriark-Type er det nutildags vanskeligt at finde — heldigvis. Den stræber ikke efter at vinde Børnenes Kærlighed, vække deres Tillid og Sympati, og opnaar det selvfølgelig heller ikke.

Min Mor var i Besiddelse af højt udviklet Intelligens, og for hende var Børnenes aandelige og sjælelige Udvikling en Sag af stor Betydning. Hun var en dygtig Husmoder, energisk og altid hjælpsom, levende interesseret i alle Slags aandelige Rørelser — men heller ikke hun havde noget Greb paa at vinde Barnehjerter. Hun skræmmede os ved sit stærke Temperament.

Det er rent galt, naar de Smaa og Værgeløse ikke i Hjemmet har Nogen, hvem de kan søge til med deres Smaaavanskeligheder, deres Ængstelser, til hvem de i Tryghed kan aabne Hjerterne og finde Raad og Hjælp. Det spreder en vis Goldhed over Barnetiden. Den evigt tilbagevendende Fordring om en blind Lydighed, den altid truende korporlige Straf, om Lydighedskravet ikke efterkommes, døder Kærlighed og Hengivenhed og virker demoraliserende. Thi Børnene tvinges i Angst for Straffens Smerte ind paa Løgneren som det nærmeste og lettest tilgængelige Middel til Selvforsvar. Og bliver Barnet først drevet ind paa Løgnens, Forstillensens og Hykleriets Vej, saa har det senere i Livet stor Vanskelighed ved at ranke sig fri deraf.

Og i Skolen som i Hjemmet. Det samme gammeldags Krav om absolut Lydighed uden Mukken og Ræsonneren; Børn er Børn — samme Støbning, samme Be-

handling. Sløve, trætte, ligegyldige Lærere, der fylder Pensumet paa Eleverne omtrent som en Øltapper fylder Flasker. De mere begavede Drengene kunde fordøje i det mindste en Del af den aandelige Føde, hvormed de tvangfodredes; for hele Resten blev det ikke stort andet end Udenadlære, Remsesnak uden dybere Mening og Betydning.

I Skolen som i Hjemmet var det Frygt for Straffen, der holdt Energimotoren igang, blot at Ridestokken erstattedes af Spanskrøret eller — under formildende Omstændigheder — af Rektors Lussinglem, hans højre signetbevæbnede Haand.

Skolebestyrer Pio var — set under en hvilken som helst anden Synsvinkel end en brødebetyngt Elevs — en baade dygtig og elskværdig Mand. Men straffe *skulde* han jo, og han gjorde det med Virkning. Spanskrøret har jeg — mærkelig nok — aldrig smagt, men Lussinger faldt jo ret hyppigt af.

»Naa, er du dør igen, Mossiø Snus,« var gerne hans Yndlings vending. »Uforbederlig, hvad? — Tænker aldrig paa andet end Spilopper, hvad? — — —«

Efter hvert Spørgsmaal faldt en knaldende Ørefigen, og skulde der lægges rigtig Vægt i den, blev Signetrinngen drejet indefter mod Haandfladen, og saa gjorde det Av!

Jeg tror ikke, Nutidens Skoler kender det Fejdevesen, som i min Tid spillede saa stor en Rolle for Eleverne. Man bekrigede hinanden — enkeltvis eller i mandstærke Flokke. Det er muligt, at Borgerdydskolen i Bredgade havde særlig krigerske Tendenser, og det er heller ikke helt umuligt, at jeg hørte til de mest krigslystne.

Vore fødte Fjender var »Jenerne« og »Katolikkerne«.

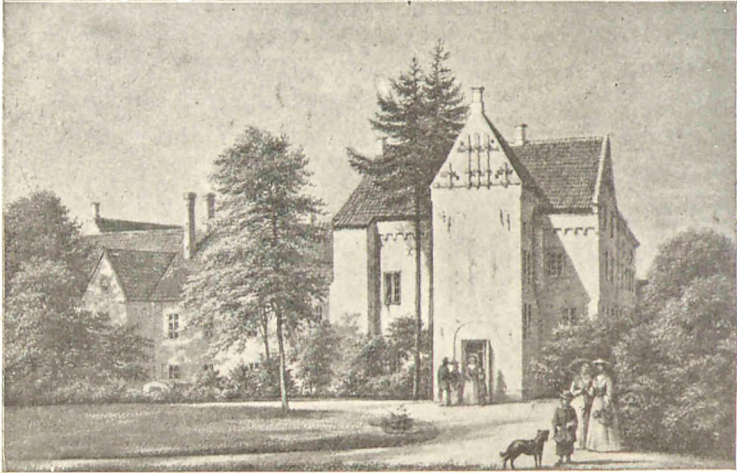
Jenerne var Friskoledrenge, og de holdt til i en eller anden Bygning, der laa paa den aabne Plads mellem det Hus, hvori jeg boede, og den gamle Rigsdagkaserne i Bredgade. Jenerne hadede og forfulgte os mere velstillede og velklædte Børn, og vi »Borgerdydere« nærrede til Gengæld dyb Foragt for Plebejerdrengene. Ofte mødtes Fjendeflokkene i Grønningen, der dengang saa temmelig laa hen som Vildnis. Vi sloges paa Kraft. Tørnystre, Remme, Grene og Sten, fastbundet i solide Snore, var Vaabnene. Under vilde Hyl tørnede Styrkerne sammen, der vankede Buler og blaa Pletter, Tøjet flængedes, og Blodet flød.

Det hørte til mine frydefuldeste Øjeblikke at styrte lige ind, hvor Fjendehæren stod tættest, vræle højest og slaa haardest. Men var det en hel Fornøjelse at slaas, naar Kammeraterne tog Del i Dysten og stod Last og Brast, til Sejren var vundet, eller Skærmydslen endte i Nederlagets vilde Flugt, saa var det en hel anden Sag muttersene at møde Jenerfjender paa Vej til og fra Skole. Enten maatte jeg slaa mig igennem, og Resultatet blev, at jeg snavset og saare ilde tilreidt mødte i Klassen, eller jeg maatte flygte ind i Porte og Gadedøre, indtil Farvandet atter blev frit. Saa kom jeg for sent og fik Anmærkning. I begge Tilfælde svævede den truende Ridestok over min Drengesag.

Værst blev det, da Familien flyttede til Fredericiagade Nr. 15; for dør i Mellembygningen laa den katolske Drengeskole, og »Katolikkerne« var om muligt i endnu højere Grad vore Arvefjender end Jenerne. Jeg boede saaledes indtil mit fjortende Aar midt i en fjendtlig Lejr.

Skønt jeg sandelig havde rimelig Adgang til at øve

Kræfterne i Kamp med Fjender fra min egen Bydel, har jeg aabenbart alligevel ikke følt mig tilfredsstillet. Naar Lejlighed gaves, drog jeg i Leding paa helt andre Kanter. Der var saaledes en Høvding af stor Anseelse, som med sin Styrke opererede i det udstrakte og stærkt



Tjele (efter et gammelt Maleri).

kuperede Terræn, der senere planeredes og friseredes under Navn af Ørstedparken. Anføreren hed Axel Kauffmann — den nuværende General. Under hans Banner fylkede jeg mig helst; saa var der store Muligheder for krigerske Bedrifter.

Som jeg lærte at bruge de smaa Næver i de Tider og regne Kampchancerne ud!

Ferierne, det var de lysende Glædesperioder, især Sommerferierne. Som Regel sendtes min Bror og jeg til Jylland.

Paa Tjele boede min Onkel *Christian Lüttichau* —

den senere Finansminister — og dør har vi tilbragt nogle af de herligste Tider i hele mit Liv. Mine første Erindringer fra det gamle, skønne Herresæde stammer allerede fra et Sommerbesøg, hvor hele Familien var med. Jeg var dengang knap fem Aar gammel. To Minde-der staar lyslevende for mig, to Begivenheder af hvilke den ene indbragte mig stor Berømmelse for Mod og Aandsnærværelse, mens den anden virkede i absolut modsat Retning.

Vi legede Hyphest i Borggaarden, min treaarige Søster Tulle og jeg; hun sad i en lille Vogn, og jeg var Hest. Pludselig lød en truende og mangestemmig Skræppen. Vore Fjender Gæssene kom vraltende ind fra Markerne gennem



Min Onkel Christian Lüttichau.

den store Ladeport i en lang, lang Række med den meget frygtede, ondsindede og arrige gamle Gase i Spidsen. Den styrede lige løs paa os med hele Geleddet i Hælene. Situationen såa truende ud, Tulle hylede i vilden Sky, og der var ikke et eneste voksent Menneske, som kunde kaldes til Undsætning.

Krisen indtraf, da min Søster væltede ud af Vognen — formodentlig under et Flugtforsøg — og da Gasen aabnede Næbet og begyndte Angrebet med udspilede, baskende Vinger. Saa forstod jeg, at Øjeblikket var

inde til at optræde som Forsvarer for den lille Søster. Jeg røg ind paa Gasen og greb den om Halsen med begge Hænder.

Min Onkel paastod, at han aldrig havde set noget saa lattervækkende som den Kamp — han kom nemlig paa dette Tidspunkt ridende over Gaardspladsen. Fjere-
rene røg om de Kæmpende, Vingerne baskede og alle Gæssene skreg, som om Mikkell var efter dem. Jeg slæbtes hen over Brolægningen af min Modstander, som bare søgte at slippe væk.

Min Sejr var stor, og jeg betragtedes allerede som Helt i Lommeformat. Men blot to Dage senere skete der noget, som ganske strøg Helteglansen af mig.

Jeg var listet ned i Tjeles Køkken, sikkert i den Hensigt at lette Laaget paa en af Kagekasserne eller Syltetøjskrukkerne. Det var et Rum af mægtige Dimensioner med et stort gammeldags Komfur midt for Langvæggen. Der var helt tomt for Mennesker, og Skumringen fyldte Rummets Kroge med Mørke og Uhygge. Med Et hørtes en underlig dumpt rumlende Lyd; den syntes at komme fra det sorte Svælg over Komfuret. Med Ængstelse listede jeg derhen; Lyden blev stærkere og stærkere, og endelig fik jeg Øje paa et Par sodede Menneskeben, der langsomt sænkede sig. Og pludselig sprang en kulsort Djævel med raslende Rabalder ned mellem Pander og Gryder og derfra lige hen paa Gulvet foran mig. Jeg skreg i Rædsel, hvornede saa Husholdersken kom styrtende ind. Der fandt hun mig ganske hysterisk af Angst — og en grinende Skorstensfejer.

Jeg mindes dejlige Feriedage paa Tjele, især da John og jeg blev ældre. Der var to Nordbagger, som var min Fætter Helmuths Ejendom, og som vi skiftevis

galopperede omkring paa over Heder og Enge; der var Jagtture med Skytten i Skovene, Fisketure i Tjele Langsø, hvorfra der hjembragtes baade Gedder og Aborrer. Men vi oplevede ogsaa Sommerferier paa Viskum — en Herregaard under Stamhuset, og som var forpagtet af en anden Onkel, Helmuth Lüttichau. Der var ikke saa imponerende stor slaet paa Viskum, ligesom mere Frihed og mindre Stilfuldhed. Onkel Helmuth havde tidligere været Lieutnant i Hestgarden, en bred og stærk Mand med et stort Overskæg; en vældig Rytter og Jæger. Han ejede den godmodigste Latter og slap den løs, saa snart den mindste Lejlighed tilbød sig, hvilket i høj Grad opmuntrede os Drenge til at sige morsomme Ting. Vi havde den mest ubundne Frihed. Haven var vor med alle de dejlige Ribs og Stikkelsbærbuske; vi kørte ud med Mælkevognen og hjalp til, naar Høet skulde bjærges fra Engdragene. Men de bedste Øjeblikke oprandt dog, naar Onkel Helmuth tog Bøssen fra Krogen, hængte Jagtasken over Skuldren og fløjtede ad de to sorte og hvidbrogede Pointere, Luks og Knalde. Saa gik det ned til de brede Enge langs den bugtende Aa, mens Hundene krydsede Terrænet af. Der kunde være smækfuldt af Bekkasiner baade »Dobbelte« og ogsaa »Tre-



Onkel Helmuth Lüttichau
(i Hestgardens Uniform).

dækkere« — de herlige Fugle er vist nu helt udryddede. I Modsætning til de Dobbelte, der slaar et hastigt Zigzagsving, naar de staar op, var Tredækkernes Flugt efter en lige Linie. Og saa fede var Fuglene ofte, at de revnede over Brystet i Faldet. Noget af det allermorsomste og mest spændende var alligevel at ligge ved Aabredten henad Solnedgang, godt dækket bag en Høstak og lure paa Andetrækket. Helt musestille laa vi fem: Onkel, vi Dreng, Luks og Knalde. Ikke en Vind rørte sig; af og til slog en Fisk i den blanke, sindigt glidende Aa. Vi spejdede og lyttede mod Øst, hvorfra Mørket spredte sig over Landskabet; dør laa nemlig den store Mose, hvor Ænderne holdt til. Paa én Gang lød fjærne Rap — Rap — Rap; nærmere og nærmere kom Lyden, og saa kunde Vildændernes sorte Silhuetlinie endelig øjnes, strygende forbi os godt tilvejs. Onkel Helmuth lettede sig paa Knæ, Bøssen til Kinden og saa knaldede Skuddene. Et Plask i Aaen — ofte to — og ud sprang Hundene mellem Siv og Rør og apporterede de fede Graaænder.

Paa Viskum mødte jeg første Gang Gustav Esmann.

Det var ved Sommerferiens vigtigste Begivenhed, den store, aarlige Andejagt i Mosen, hvortil min Onkel indbød Venner fra Omegnen. Blandt dem var ogsaa Kaptain Esmann, der havde Garnison i Viborg; og han tog sine to Sønner Sigvard og Gustav med.

De Jagter i Mosen hørte til min Barndoms mest spændende Oplevelser. Vi blev staget gennem Siv og over mørke Vandflader i Pramme. Jægerne stod i hver Ende af Baadene med Bøsserne klar, Hundene pjaskede eller svømmede og drev Ænderne paa Vingerne. Der faldt Skud til alle Sider, af og til kom et Hundehoved tilsyne nær Prammens Side med en And

i Flaben; der lød Raab fra Bredderne og fra Baadene — »Hallo, Hallo!« — »Pas paa, nu kommer den!« — »Den dykkede — dør lige for Stævnen — —«. Det var en Fest!

Jeg mindes Sigvard som en pæn og stiltfærdig Fyr, omrent af min Brors Type. Men Gustav! — Han tog Luven fra alt, hvad jeg før havde oplevet i Retning af uartige Dreng. Jeg tror, han gjorde sig særlige Anstrengelser for at sætte en Rekord, fordi han var sammen med to Københavnere — Jyllands Provindsdrenge skulde ikke stikke op for saadan et Par fra Hovedstaden. Gustav stak sandelig ikke op!

Blandt de Familier, mine Forældre omgikkes, og hvor vi to Brødre ogsaa blev indbudt ved særlige Lejligheder, var Castenskiolds paa Christiansborg Slot. Kammerherre Castenskiold var Dronning Louises Hofchef og havde en ualmindelig brillant Karriere som Kavaleriofficer bag sig — én af Heltene fra Trearskrigen.

Castenskiolds beboede en pragtfuld Lejlighed i Ridebanefløjen med en mægtig Balkon ud til Pladsen. Der var dengang tre Sønner, Christian, Anton og Jørgen — smukke og elskværdige Dreng. Den yngste, Jørgen, var min gode Kammerat og Ven fra den tidligste Drengalder, senere paa Kadetskolen og atter — mange Aar efter — i det fjærne Siam.

Nu ligger Christiansborg Slots Ridebane hen til ringe Glæde for Byen, næsten forladt af Mennesker og Heste. Men i hine Tider var den et af Midtpunkterne for Folkeforlystelser. Her blev de første Balloner sendt tilvejs, og her var Stedet, hvor Hestevæddeløbene fandt Sted.

Det var vor store Fryd at blive inviteret til Dreng-

selskab hos Familien Castenskiold. Selv om der ikke foregik noget paa Ridebanen, saa var vi sikre paa dejlig Leg i de lange og brede Gange og Korridorer. Prins Valdemar, som var Legekammerat med Christian og Anton, mødte jeg dør for første Gang — det var jo no-



Kammerherreinde Castenskiold
med Sønerne
Anton, Christian og Jørgen.

get af en Oplevelse. Men en endnu større og helt uforglemmelig Begivenhed var det at være i Stue sammen med H. C. Andersen og ovenikøbet høre ham læse sine egne Æventyr op.

Jeg husker, vi blev strengt formanet til at være ganske særlig artige og stilfærdige ved denne Lejlighed, for »Digteren holdt slet ikke af Børn«. En ganske overflødig Formaning forresten, thi jeg nærede en næsten lammende Frygt for Værtindens — Kammerherreinde Castenskiolds — smukke, men strenge Øjne; og jeg mindes da heller ikke nogen Lejlighed, hvor min ellers saa eksplosive Livsglæde har udfoldet sig i ringere Grad.

Det var netop Antons Fødselsdag, og den store Digter havde overrakt ham et Bind Æventyr med Dedikation.

Vi følte os højtidsstemte som i en Kirke, da vi indtog vore Pladser i den store Dagligstue. I dens Midte sad H. C. Andersen i en dyb Lænestol med Æventyrbogen

i Skødet, Briller paa den mægtige Næse og et elskeligt Smil om Munden. Han oplæste »*Naar Skilte flyttes*« — maaske mere endnu, men jeg husker ikke et Ord deraf. Jeg blev straks fra Begyndelsen aldeles hypnotiseret af Brillerne. De gled ustandseligt og ganske langsomt ned mod Næsetippen — det var en lang Vej! — og blev saa skubbet paa Plads igen. Jeg ventede spændt paa, om Skubbet da ikke blot en eneste Gang kunde komme forsent, saa Brillerne faldt af. Men mit Haab gik aldrig i Opfyldelse. Saa blev jeg opmærksom paa et Dryp, der efterhaanden dannede sig under Spidsen af den monumentale Næse. Ofte blev den i rette Øjeblik tørret bort med Lommetørklædet, men saa endelig faldt den ned paa hans hvide, plisserede Skjortebryst — jeg følte en uhyre Tilfredsstillelse. Det Næsedryp var mit væsentligste Udbytte af Mødet med Æventyrdigteren.

Det er helt umuligt at fordybe mig i Barndomsminde-der uden at præsentere min allerbedste Ven. Han var firbenet, havde Stumphale og lød Navnet Svip, en ruhaaret, skotsk Pincher-Terrier. Hans Overskæg lignede aldeles min Ridelærers, men Øjnene var brune og meget klogere. Det var min Fars Hund, Gave fra en Ven i Skotland, men den holdt sig til mig, naarsomhelst der var en Anledning — vi to var Venner.

Dens Indlemmelse i Familien faldt sammen med det Tidspunkt, da vi flyttede til Huset i Fredericiagade, hvor mine Fjender Katolikkerne holdt til. Og da det kneb at komme uskadt fra Køkkentrappen over Gaarden og ud af Porten, fik jeg min Ven til at eskortere mig. Det var en uhyre Hjælp, for Svip var ligesaa krigslysten som jeg selv. Men der var den Forskel, at medens jeg meget nødig indlod mig i Bataille, naar Fjen-

dernes Tal overskred to, højst tre, saa var Svip aldeles ligeglad i den Henseende. Selv om Gaarden var halvfuld af Katolikdreng, sprang den trøstigt Faren imøde. Med Halestumpen og Ryghaarene stift rejst til Strid, snærende og visende to Rækker glimtende hvide og skarpe Tænder, skred den langsomt og agtpaagivende henimod Porten. Jeg fulgte lige bagefter med Tor-nystret som Skjold og en stærkt forhugget Lineal som Vaaben. Og hvemsomhelst, der langede ud efter mig, havde Svip i Benene lige med det samme.

Saa fulgtes vi til Skoleporten — jeg stolt over at gaa med min egen Hund, den spejdende efter Mulighederne for et lille Morgenslagsmaal med en af Bredgades talrige Fæller. Ligesom jeg elskede den Marmorkirkens Ruin, for der var Katte i Hvælvingerne, og Katte kunde den ikke for sin Død fordrage.

Svips og min bedste Sport var Jagt. I Husets Bund var der dybe, skumle Kældere, op ad Gulvet sivede Vand ustandseligt, saa det maatte pumpes ud hver Aften. Dernede holdt Rotter til i store Mængder — et herligt Jagtrevier for en raceægte Rottehund!

Naar jeg kom hjem fra Skolen, og Skumringen faldt paa, listede vi ned ad Kældertrappen. Mit Vaaben var en Fastelavnskølle. Vi kendte hver Krog af Terrænet dernede og tog Vagtpost ved hver sit Rottehul. I lange Tider kunde vi staa der ganske stille. Kom Rotten ud for Svips Post, var dens Skæbne beseglet. Det var en Fryd at se min Ven snappe Rotten over Ryggen, kaste den tilvejs, gribe Bæstet igen og saa knase Rygraden med et kraftigt Bid. Hos mig havde Vildtet bedre Chancer, for som Regel ramte jeg ved Siden af de rappe Dyr med Køllen — idetmindste med første Slag, men saa kom Svip til Undsætning.

Dog Rottejagten var kun Tøseleg mod Kattedkampe-
ne under Husets Tag. Deroppe strakte sig lange Gange,
store Tørrelofter og mærkelige Rum ovenover Pulter-
kamrene, hvortil man naaede op ad Stiger. Et mær-
keligt stort Antal halvville Katte holdt til i de Re-
gioner, Svips argeste Fjender. Mangen en Gang kom
han hjem med forrevet Skind og blodige Øren — det
betød Nederlag, og da han altid var villig til at staa
mig bi i Kamp mod mine Fjender, ansaa jeg det for
min selvfølgelige Pligt at gøre Gengæld.

Paa Kattejagt var Fastelavnskøllen ikke meget værd.
Det galdt om at holde de hvæsende, halvgale Bæstier
paa rimelig Afstand. Jeg ejede imidlertid en lang Stav
med Jernspiger i Enden — den brugtes om Vinteren til
Kælkning — en Slags Lanse altsaa; det var mit Vaaben
paa Katteekspeditionerne.

Saa listede vi da op ad de mange Trappetrin fra Stue-
etagen til Husets Top. Skulde vi endnu højere op,
maatte jeg bære Svip, for Stiger kunde den ikke klare.
Jagtens Strategi bestod i at opspore en Kat og saa drive
den ind i en Krog, hvorfra den ikke kunde undslippe.
Alene det var en vanskelig og langt fra ufarlig Sag, thi
saadan et lille Vilddyr kunde fare rundt i Loftsrummet,
spruttende og gnistrende som en antændt Raket. Men
var den endelig ringet ind i Hjørnet, saa kom det spæn-
dende Øjeblik før det afsluttende Angreb.

Jeg ser endnu Situationen for mig — den sorte, store
Hankat med Ryggen skudt op og Halen ivejret, Gabet
aabent og rødt bag de skinnende Tandrækker. En djæ-
velsk Hvæsen var den eneste Lyd i det skumle Loft-
rum. Foran Udyret stod jeg med Næverne klemt om
den fældede Lanse, og ved min Side ventede Svip paa
Signalet. Afvekslende stirrede han paa Katten eller

vendte Hovedet spørgende mod mig, mens Tungen slikkede Overskægget.

Saa samlede jeg alt mit Mod, løftede Lansen og istemte det traditionelle Kamphyl, saadan som Coopers Indianere havde for Skik. Og saa sprang vi frem, Svip og jeg. Lansespidsen borede jeg ind i Kattetroppen og søgte at holde den fast, mens Svip røg i Nakken paa Fjenden. Et djævelsk Haandgemæng med Hyl og Hvæsen og Sprutten — og naar Kampen var ovre, og Katten laa død i Krogen, kunde jeg kaste mig ned paa Gulvet, rystende over hele Kroppen af Sindsbevægelse; men Svip sad stille paa sin Hale slikkende Rifter og Saar.

Senere i Livet har jeg med Skamfuldhed tænkt tilbage paa den Grumhed, jeg i otte—ni Aars Alderen var i Besiddelse af — nu da jeg knap nænner at træde en Ørentvist ihjæl — og jeg bilder mig ind, at det maa have været Reminiscenser fra tidligere Tilværelser eller maaske mange Slægtleds Vildskab, der endnu stak mig i Blodet. Den Slags svinder vel under Udviklingen eller snarere dækkes af den saakaldte Civilisations tynde Fernis. For Vildskaben kan jo bryde frem, naar somhelst Anledningen frembyder sig — det fik jeg adskillig Lejlighed til senere at opleve.

Med Fare for at fordybe mig for meget i Mindet om min uforglemmelige Ven Svip, maa jeg dog berette, hvorlunde jeg engang svigtede ham i et farefuldt Øjeblik.

Min Mor var meget religiøs og gik ofte i Kirke. Det var da kun rimeligt, at hun tog os Børn med. Vi betragtede imidlertid Kirkegang under Synsvinklen mild Straf — dør gik jo fløjten en hel Søndagformiddag, som

kunde være benyttet til alskens herlige og ukristelige Spilopper.

Hendes Yndlingspræst var Pastor Brandt ved Vartov Kirke, og derhen førte hun mig en Søndag Formiddag, da Sneen laa tyk paa Gaderne og Isen stærk og glat paa Kastelsgraven. Et frygteligt Spild af Fritimer, syntes jeg.

Selvfølgelig fulgte Svip mig til Kirkens Dør, hvor han strengt formanedes til at løbe sporenstrengs hjem. Saa gik vi ind, min Mor og jeg, og fik Plads i en Stol tæt ved Alteret. Orgelet intonerede, Andagtstemning fyldte Rummet, Degnen fremtrén med Salmebog i Haand, værdig og dog med Ansigtet præget af Ydmyghed, saaledes som det sømmer sig en Andenrangs Kirketjener. Da opstod pludselig Uro i Kirken. Klang af indignerede Stemmer hørtes her og dér, Folk rørte paa sig i Stolene. Degnen smækkede Bogen i, løftede Hovedet og rynkede Brynet. Grebet af bange Anelser rejste jeg mig op og spejdede ned langs Kirkegangen. Men dukkede mig hastigt:

»Svip snuser efter os — den viser Tænder ad Graveren. Skal jeg ikke hellere gaa hjem med den?«

»Vil du straks sætte dig ned og lade som ingenting. — Hvad skulde du ogsaa tage Svip med for — det var rigtig uartig!«

»Det var jo den, der kom løbende — — —«

»Hys! — Vi kender den slet ikke!«

En arrig Snærren lød tæt ved, derpaa saas Degnen at gaa to Skridt frem med udstrakt Salmebog:

»Før den Hund ud, Mikkelsen — straks!«

Føre Svip ud — latterlige Tanke! Og nu havde min Ven og Krigskammerat aabenbart forandret Taktik. Dens overlegne Intelligens havde bragt Forstaaelse af,

hvem Hovedfjenden var, for et Øjeblik senere såa jeg Svip danse foran Degnen. Børsterne var rejst, Tænderne glimtede, mens Kirketjeneren foretog voldsomme Knæløftninger, alt eftersom det højre eller venstre Ben syntes truet.

Saa skete der Masseangreb paa Svip, dens Hyl og Gøen lød stedse fjærnere; fra Orglet flød med fløjtebløde, dybe Toner og englerene høje:

»Alt staar i Gud Faders Haand — —«

Ak, havde jeg dog fulgt min Indskydelse og uden at spørge bragt Svip i Sikkerhed. Han haltede hele Eftermiddagen og var helt ude af Humør.

Ti Aar gammel lærte jeg at ride, og det har jeg mange Gange været min Far taknemlig for.

Berider Noll ved Husarerne var min Lærer og en gammel Trompeterskimmel Øvelsemateriel. Et sammenlagt Dækken, fastspændt med en Gjord, var min første Sattel, og paa den blev jeg anbragt. Saa gik det Manegen rundt i Skridt og i Trav.

Jeg kunde ikke lide min Skimmel; den havde et saadant Udtryk af Ærgrelse og Ondskabsfuldhed i sit gamle Ansigt, at jeg fra første Færd ventede mig det Værste. Jeg sad aldeles værgeløs og klemte om Tøjlerne. Mine korte Ben strittede omtrent lige ud, saa det var ingen Sag for Dyret pludselig at stoppe op i et af Manegens Hjørner og smide mig ud over sit stærkt sænkede Hoved ned i Manegens bløde Muld. Og det gjorde Skimmelen endda tre Gange den første Time. Et lille Vip med Bagdelen, mere behøvedes ikke.

Jeg var ved at græde af Skamfuldhed, hver Gang jeg atter blev løftet op i min »Sattel«; men allerede næste Ridetime gik det bedre. Dyret havde valgt ét bestemt

Hjørne til Udførelse af sin spøgefulde Manøvre, det havde jeg hurtigt regnet ud; og hver Gang, vi nu nærmede os det farlige Hjørne, halede jeg af alle Kræfter i Tøjlerne samtidig med, at jeg bearbejdede Hestens Sider med Støvlehælene. Det hjalp. Trompeterskimelen opgav efterhaanden ganske at vippe Enden iverjet; til Gengæld pinte jeg den ikke mere end højst nødvendigt i Munden.

Et helt Aar maatte jeg ride paa det Dækken. Saa avancerede jeg til at sidde i en rigtig Sadel men uden Stigbøjler. Det er sandelig ikke let, selv for en langbenet Fyr, at blive siddende paa en blankslidt, engelsk Sadel uden Bøjler baade i Trav og Galop; men det giver »Sæde«, og af Sæde erhvervede jeg mig dengang saa meget, at det holdt Resten af Livet. Jeg blev efterhaanden en ret god Rytter, og det har jeg haft Glæde af mange Steder i Verden.

V.

Mit sidste Skoleaar fik et mere afdæmpet Forløb end de foregaaende, jeg blev nemlig syg. Mine Forældre mente vistnok, det var Tuberkulose, jeg led af; men saa galt har det dog neppe været. Rimeligvis havde jeg selv nogen Skyld i, at mit ellers saa fortrinlige Helbred pludselig svigtede.

Der var nemlig Perioder, hvor min Lede ved Skolelivet i den Grad overvældede mig, at jeg blot ønskede at kunne dø, eller i det mindste blive saa syg, at jeg maatte holdes hjemme. Utallige Gange dyppede jeg Fødderne i Vandfadet, inden jeg gik iseng i det Haab at blive forkølet. Af og til listede jeg Sovekammervinduet op om Natten og sprang ned i Gaarden paa bare

Ben og i Natskjorte, hvilket var en let Manøvre, for vi boede i en meget lav Stueetage. Da det var Vintertide, og jeg kom til at fryse gudsjammerligt, fik jeg vel Sygdommen som en retfærdig Straf for overvældende Uartighed.



De tre Ældste 1871.

Jeg blev imidlertid ikke daarligere, end at jeg kunde fortsætte Skolegangen, hvilket var mig en uhyre Skuffelse. Nogen Trøst fandt jeg dog deri, at Lægen foreskrev et solidt, stærkt fedende Frokostmaaltid, saa en Time hver Dag maatte Skolen undvære mig.

I dette Tidsrum tabte jeg i kendelig Grad Interessen for Slagsmaal og andre stærke Udslag af kraftigt pulserende Livsmod. Til Gengæld blev jeg forelsket, vanvittig forelsket.

Min Hjerne arbejdede nu kun med det vanskelige Problem dels at se denne Elskede saa ofte som muligt, dels at skaffe en eller anden Ting tilveje, der kunde gøre hende rigtig glad.

Genstanden for min første, vildt flammende Elskov var Søster til to af vore Skolekammerater, Brødrene Skiødt. Hun hed Ingeborg, var atten Aar gammel, og en smukkere og mere indtagende ung Dame fandtes neppe i hele Staden. At hun var forlovet og stadig syede paa Udstyr spillede slet ingen Rolle.

Familien Skiødt boede paa Christianshavn i den Gade med det meget spændende Navn: »Over Gaden nedent Vandet«, og mod dette Hjem higede mit Hjerte ustandseligt. En gunstig Skæbne gav mig endelig Forhaabning om at faa mit brændende Ønske opfyldt: at være den Skønne til Behag.

En Dag spiste min Bror og jeg til Middag hos Skiødts, og om Aftenen var min Tilbedte og hendes Søster ivrigt beskæftiget med at pynte Foraarshatte. Frk. Ingeborg lændede sig pludselig tilbage i Stolen med et drømmende Udtryk i de vidunderlige, brune Øjne. Saa sagde hun:

»Hvem der dog havde en Dusk Strudsfjer til at anbringe dør — saadan paa Siden af Hatten.«

Søsteren lo:

»Strudsfjer! — Du maa jo være tosset. Og en hel Dusk —! Den koster Alverdens Penge.«

»Ikke de rigtige, naturligvis, men af den Slags, Emuen har i Halen. Der er én ude i Zoologisk Have. — Gud, hvor de Fjer vilde klæde min Sommerhat.«

»Aa dit Vrøvl. Man kan da ikke gaa ud og plukke Fjer af Emuens Hale.«

Jeg sprang op, ladet med Energi:

»Kan man ikke? Hvorfor ikke? De skal nok faa dem — ligesaa sikkert! — Hvormange skal der til?«

»Aa, en lille Haandfuld.« Hun lo, de Andre med. »Og faar jeg Fjerene, skal du faa et Kys, din søde Dreng.«

I samme Nu fik jeg Forstaaelsen af, at endelig blev der stillet mig en vanskelig og farefuld Livsopgave, som det galdt at løse. Jeg anede ikke, at der eksisterede en avstralsk Struds i Zoologisk Have; men var der én, og havde den Fjer paa Halen, saa — — —

Jeg lagde min Plan, mobiliserede de fornødne Hjæl-

petropper, og hele den kommende Uge fik jeg ikke en eneste Karakter, der var under mg? Og ingen Anmærkning. Som Belønning for denne Kraftudfoldelse i Retning af Flid og Artighed bevilgedes en Søndagsudflugt til den berømte Have. Udrustet med hver en Rigsort i Lommen og Frokost i en Kurv, drog min Bror og jeg afsted i Følge med Kammeraterne Skiødt.

Jeg havde længe spekuleret over, hvad der kunde være den lækreste Madding for saadan en australsk Struds og var kommet til det Resultat, at Snegle maatte virke bedst. Jeg havde derfor samlet et Kræmmerhus fuldt af de store, graa Herregaardsnegle, der er saa fuldt af paa Volden og Smedelinien; men da de under vor lange Vandring slap løs og begyndte at kravle om mellem Smørrebrødet, smed min Bror dem ind i en Villahave til min store Fortrydelse. Jeg købte saa et Par Hveder ved Indgangen til Lokkemad.

Da min Bror og den ældste Skiødt aldeles ikke vilde risikere at »faa Klø af Opsynsmanden«, udsatte jeg dem som Sikkerhedsposter ved Enderne af den Vej, hvor Emuens Indhegning laa. Skiødt den Yngre, som altid var min tapre og trofaste Væbner, paatog sig at lokke Dyret saa langt hen til Jerngitteret som muligt, og dengang det Tidspunkt indtraf, da der hverken var Opsynsmand eller Besøgende i den Del af Haven, skred vi til Værket.

Jeg mindes endnu Emuens ækle trekantede Hoved, truende Næb og onskabsfulde Øjne. Og den syntes at omfatte min lille Person med udpræget Mistillid. Forsgæves viftede Ludolf Skiødt med en halv Hvede, og jeg tænkte med Raseri i Hjertet paa de bortkastede Herregaardsnegle. Endelig fik Uhyret Appetit til Hvedemad, den huggede Maddingen og slugte den.

»Dit Fjols,« raabte jeg. »Gaa langs med Gitteret med den næste — ellers kan jeg jo ikke komme til Halen.«

Et Øjeblik efter havde jeg Armene inde mellem Jern-
tremmerne, og Hænderne begravet i Emuens bløde
Fjersvans. Kampen varede maaske to Sekunder, men
den var eksplosiv — et rasende Hyl, et Par vanvittige
Spjæt med de lange Ben, og afsted sprang Emuen, mens
jeg stod tilbage med to Fjerbuketter i Næverne og en
skrabet Næse, der blødte stærkt. Det kan nok være,
de fire Sammensvorne fjærnedede sig fra Forbrydelsens
Aasted i en vældig Fart. Omme bag Rovdyrburet
skjulte vi os, til jeg havde ordnet Fangsten, glattet hver
enkelt Fjer og gemt den pragtfulde Dusk paa Brystet
indenfor Skjorten.

Saadan gik det til, at den skønne Frk. Skiødt opnaaede
at faa en af de flottest pyntede Foraarshatte paa
hele Strøget.

Om jeg fik min Belønning? Det har jeg sandelig
glemmt.

Saa gik vi til Præsten, min Bror og jeg. Det var en
vidunderlig Tid. Ikke at jeg tog stor Interesse i Pastor
Schepelerns Forberedelse til Konfirmationen. Nej, men
det storartede var, at vi maatte løbe op ad Rundetaarns
Sneglegang for at komme ind til Præstens Værelse.

En udmærket Mand var Pastoren, for hvem jeg nærede
den største Ærbødighed. Mine Lektier kunde jeg
altid og klarede mig stolt paa Kirkegulvet. Stor Konfir-
mationsfest i Hjemmet, Masser af Gaver; den bedste
var en Haandkuffert fra min Onkel Helmuth paa
Viskum. Alt hvad jeg har tilbage af Herlighederne er
et Fotografi af Pastor Schepelern. Derunder har han

egenhændigt skrevet det Bibelsprog: »Naar jeg er skrøbelig, da er jeg mægtig.«

Meningen har jeg aldrig været istand til at tyde.

VI.

Min Bedstefar, Admiral Christmas, levede endnu paa sine vestindiske Plantager, da jeg — omtrent tretten Aar gammel — blev alvorlig syg, som tidligere omtalt. Det blev dengang bestemt, at jeg skulde sejle med et af Melchiors Skibe til St. Croix og opholde mig et Aars-tid i det varme Klima for om muligt at blive rask. Det viste sig imidlertid, at Sygdommen efterhaanden svandt; alligevel mente Lægen, at noget burde der gøres for at styrke Sundheden. Det laa da nær at sende mig tilsøs som »frivillig Lærling« paa et af Orlogskibene. Den Kur var nem og billig; og skulde det vise sig, at jeg egnede mig for Sølivet, saa kunde jeg jo bevæge mig videre paa Vejen til Ros og Magt — forsøge at blive Søofficer.

I min Familie var der ikke saa lidt Sømandsblod — paa begge Sider endda. Christmas'ernes Stamtavle rummer ovenikøbet en meget berømt Søhelt, Sir Sidney Smith, min Tipoldefars Fætter. Det var jo nok lidt langt ude, men alligevel — — Man kunde da aldrig vide, hvordan saadan en lille Fyr vilde udvikle sig.

Mig tiltalte Tanken i høj Grad. De fleste af mine Fremtidsdrømme havde paa det nøjeste været knyttet til det salte Vand, de store Verdenshave; over dem maa jo Enhver, der higer efter at komme ud i den vide Verden. Fremfor alt, jeg skulde bort fra Skolen, og det allerede lige efter at jeg havde fyldt mit fjortende Aar og overstaaet Konfirmationen.

Saa blev der endda en hel Opstandelse, da det rygtes i Klassen, at jeg skulde tilsøs — den eneste af dem alle. Jeg var ikke saa lidt vigtig, tror jeg nok. Der vaagnede hos mig en pludselig og stærk Interesse for de Matroser, jeg mødte paa Gaden og paa Toldboden, hvor jeg nu helst søgte hen i Fritiden. Jeg lagde mig efter at stikke begge Næver i Bukselommerne og slentre i Gangen, købte mig endog for to Skilling Skraa og stak en Ende i Munden. Jeg kom heldigvis til at synke den ildelugtende Tobakstump, fik en vældig Opkastning — og skraaede aldrig oftere.

Saa kom endelig den Morgen, da jeg for sidste Gang vaagnede i min hjemlige Drengeseng. Paa Stolen ved Siden af laa nogle underlige Klæder, som jeg nok havde prøvet men aldrig gaaet med endnu — min Uniform som frivillig Lærling. Med en vis Benovelse trak jeg i de lange, vide Sømandsbukser og den mørkeblaa uldne Skjorte. Det kneb med at faa Matroskraven til at sidde rigtig flot, for ikke at tale om det sorte Binde-slips — jeg følte mig meget ringe i mit nye Udstyr.

Men det hjalp paa Selvfølelsen, da jeg kom ind til Thebordet og blev Genstand for mine yngre Søskendes utilslørede Beundring. De vilde allesammen følge mig til Toldboden, og det blev da ogsaa et helt Optog — temmelig pinligt syntes jeg, men det turde jeg ikke lade mig mærke med straks.

Processionen aabnedes af min Far i fuld Husaruniform med mig ved sin venstre Side; bagefter os trippede tre Søskende og endelig kom vor Oppasser, der bar den store Pose, hvori alt mit Kram var stuvet. I Spidsen for hele Flokken løb Svip og saa ualmindelig vigtig ud.

Jeg var klar over, at fra nu af skulde jeg hilse med

Haanden til Huen paa enhver Militærperson, der blot havde Antydning af en Distinktion — lige ned til Underkorporaler. Hver Gang, jeg udførte denne min første Militærgerning, hørte jeg »Ungerne« bagved fnise ubehersket. Jeg følte mig ilde tilmode, desuden havde jeg en Følelse af, at jeg selv og ikke Oppasseren skulde bære mit Tøj. Og da vi naaede den Udvidelse af Toldbodvejen, der populært gaar under Navnet »Lumskebugten«, sagde jeg kort og resolut Farvel til min Far og til de tre Fnisehoveder bagved, læssede Posen paa min egen Ryg og besvarede med Alvor og Høflighed Oppasserens Hilsen. Vi var jo nu Ligemænd, havde jeg regnet ud. Og saa gik det videre til Færgestedet, hvor en lille Flok af mine Fremtidskammerater allerede stod og ventede paa Baaden, der skulde føre os over til Hønsbroen.

Der var vel en Snes ialt; endel af dem Novicer lige som jeg, mens de andre var befarne Drengene, rigtige Søsmænd, som aabenbart allerede var præget af Livet paa de store Have. Huen bar de lidt paa Snur og skubbet godt bag ad Nakken, saa en Tot Pandehaar øjnedes. Tøjet var slidt og ofte endda lappet, men som det *sad!* Vi andre lignede smaa Bønderdrengene, og jeg lovede mig selv, at længe skulde det ikke vare, før det Nye gik af mine Klæder.

Vi tumlede ned i Færgebaaden med alt vort Kluns, og dør stod vi stuvet sammen. De Gamle tog ikke megen Notits af Grønskollingerne, de netop strejffede os med et overlegent og haanligt Blik.

Jeg syntes, der maatte gøres noget — vi skulde jo dog være Kammerater — og da jeg hurtigt havde maalt mig til, at jeg var den allermindste af Flokken og rimeligvis ogsaa den yngste, burde jeg være høflig og hilse

først. Altsaa tog jeg til Huen for hver især i min nærmeste Omegn og rakte Haanden ud. Min lille Manøvre faldt i god Jord, og der blev trykket Hænder over det Hele. Men netop, som jeg begyndte at føle mig lidt tryggere, sænkede den største af Drengene sin temmelig store Næse over min lille Person:

»Nyt Horn, hva'?'« spurgte han.

»Tømmelig, ja — fra idag.«

De brast i Latter allesammen, og jeg vendte dem fornærmet Ryggen. Og da vi straks efter kravlede iland paa Hønsbroen, sørgede jeg for at være den Sidste. Blive grinet af, fordi man er lille, og fordi man er høflig — de kunde rejse Fanden ivold allesammen, kunde de!

Saa gik jeg da bagved hele Flokken, slæbende paa min meget tunge Sæk. Den hang over Ryggen paa mig, og jeg asede mig frem, saa Sveden drev fra Panden ned i Øjnene.

»Naa din Splejs,« lød en venlig Stemme pludselig.
»Den kniber nok?«

Jeg skævede op. Det var den Store med Næsen.

»Naa, jeg kan da nok klare den.«

»Sludder — kom her!«

Saa lettede han Sækken fra min Ryg, og Resten af Vejen bar vi den imellem os, endda han havde sin egen at slæbe paa.

»Du — Splejs —« begyndte han lidt efter. »Naar de griner af dig næste Gang, saa griner du bare med. Forstaaet?«

Jeg smilede lyksalig og taknemlig op til ham.

Storartet Fyr, det var han. De Gamle kaldte ham aldrig andet end »Stodent«. Først meget senere opdagede jeg til min ubegrænsede Forbavselse, at han ogsaa virkelig var det.

Vort Maal var det gamle, trøskede Logiskib »Dronning Marie«, der laa fortøjet ved Hønsbroen. Vi gik over Falderebet ind paa Dækket og blev stillet op til Mønstring i en lang Række. Da vore Navne var blevet raabt op og krydset af paa en Liste af Skibsergeanten, og vi hver havde faaet et Nummer udleveret, viste der sig pludselig en mig velkendt høj Premierløjtnant med Kasketten lidt paa Snur, Hænderne i Bukselommerne og ivrigt tyggende paa en lang, fed Cigar. Det var Logiskibets Næstkommanderende og min Mors Fætter, Onkel Heinrich Thalbitzer.

Han kom — lidt usikkert syntes jeg — fra Kahytten agter og stillede sig ud for Geledet med skrævende Ben:

»Naa, dør har vi altsaa de Satans Dreng«, henkastede han i en meget velvillig Tone og uden at tage Cigaren af Munden. »Kan I opføre Jer ordentlig, hvad? Lystre Skibsergeanten, hvad?« Saa brød han pludselig af og stirrede stift paa Skibsergeantens Liste:

»Hvor Satan er Walle?«

Underofficeren såa uforstaaende paa Næstkommanderende og mønstrede Geledet.

»Halløj,« raabte jeg, gik et Skridt frem og tog til Huen.

»Naa dør er du — kunde sgu ikke kende dig i den Mondur.« Han kom hen og slog mig venligt paa Skulderen: »Du ser just ikke imponerende ud.« Han lo. »Naa men det gaar vel nok. Tag Dem lidt af ham, Skibsergeant.« Saa slentrede han tilbage mod Kahytten men gjorde pludselig omkring: »De maa sgu gerne give dem Landlov allesammen, Skibsergeant — til Køjetid altsaa. Jo mindre vi ser til de Satans Dreng des bedre. — Hils hjemme, Walle!«

Fra den Tid har jeg aldrig heddet andet end Walle mellem Kammerater og gode Venner, og saadan hedder jeg da endnu.

Fregatten Jylland laa i Flaadens Leje ved Dokøen, klar til at hejse Kommando og stikke tilsøs. En skønne



Fregatten Jylland i Nordsøen. (Efter et Maleri af Carl Locher).

Morgen blev vi frivillige Lærlinge hentet paa Logiskibet af vor fremtidige Lærer og særlige Forsyn, Lieutnant Lütken, og ført ombord i Fregatten.

Det er vanskeligt at beskrive det Indtryk, en Organisme som en stor Fregat i Dagene inden Kommandos Hejsning gør paa en Dreng, der første Gang optages som Led i denne Organisme. Paa mig virkede det forfærdende, forvirrende og til Tider helt lamende.

Jeg var formodentlig den mest ukyndige af alle Drenge

gene. Naar jeg undtager et Par smaa Passagérdampere; der i Ferierne bragte min Bror og mig til og fra en jydsk Kystby, havde jeg aldrig haft Fødderne paa et Skibsdæk. Sømandsproget var mig komplet ukendt. Vel havde jeg slugt et stort Antal Søromaner, hvori Sømandsudtryk brugtes mere eller mindre korrekt, men jeg forbandt intet dermed; jeg vidste bogstavelig talt ikke Forskellen paa Styrbord og Bagbord, anede ikke hvad Ruf og Banjer, Finkenet, Bak eller Skanse var for noget. Galionen var det første, jeg fandt ud af — det havde sine gode Grunde.

Dér stod jeg altsaa, nederst paa Fløjen naturligvis, i de frivillige Lærlinges Geled paa Fregattens Agterdæk, som sædvanlig med den Sæk foran, der indeholdt alt mit Eje i denne nye Verden, hvor jeg skulde tilbringe de næste tre Maaneder af mit unge Liv. Lt. Lütken raabte Navnene op og stak os hver en Seddel ud. Dens Indhold angav — for dem der forstod Sproget — ganske tydeligt hver Drengs særlige Stilling og Beskæftigelse som lillebitte Hjul i Fregattens Kæmpemekanisme.

Med Spænding studerede jeg Sedlens Indhold, og min Hjerne arbejdede under Højtryk. Jeg var Nummer 374 paa »Dronningens Kvarter«. Hvad det betød, anede jeg ikke, men det følte rart; og jeg mindedes straks, at Dronningen engang havde klappet mig paa Hovedet og sagt venlige Ord til min Bror og mig. Paa hendes Kvarter vilde jeg gerne være. Saa hørte jeg til en »Bakke«. Med Lynfart passerede alle Slags Bakker Revue i min Erindring, ligefra Spyttebakker til Dyrehavsbakken — jeg kunde ikke klare Mysteriet og generede mig for at spørge. Endvidere var jeg »Boven-Boven-Krydssejlgast«. Det lød da af noget — bare man

vidste, hvad dette Noget var. Og endelig skulde jeg under »klart Skib« være Skildvagt ved »Lunten«. Dèr havde jeg endeligt et Holdepunkt. Ganske tydeligt mindedes jeg fra én af Marryats Romaner, hvorledes Søroverkaptainen, da Kampen var tilende, Skuden erobret, og alt Haab ude, styrtede til Storlugen og slyngede den brændende Lunte ned i Krudttønden, saa baade Sejrherrer og Besejrede røg i Luften. Hvis det var min Pligt i Farens Stund at staa klar med Lunten over en Krudttønde, saa skulde jeg aldrig svigte!

Fregattens Dæk forekom mig uhyre stort. Allevegne foregik de mærkeligste Ting, og naar jeg saa tilvejs, hvor de tre uhyre Master pegede med Spidserne mod Skyerne, opdagede jeg ogsaa dèr et vrimplende Liv og en ubegribelig Virksomhed. Matroser løb op og ned, behændige som Aber; nogle kravlede ud paa Ræerne og baksede med Sejl og meget andet. Og alt det foregik under høje Raab og ustandselig Fløjten.

»Hvad Satan! — skal din Hamstergamst ikke med?«

Det var en smart lille Underkanonér, der udslyngede dette frygtelige Spørgsmaal; og til min Forfærdelse opdagede jeg, at det netop galdt mig. De andre frivillige Lærlinge var forlængst i stærk Fart paa Vej gennem en stor Luge ned i Fregattens Dybder, og dèr stod jeg og gloede —

Det var en Krisedag af første Rang — den glemmer jeg aldrig. I Forstaaelse af min grænseløse Uvidenhed var jeg klar over, at der kun var ét for mig at gøre, nemlig nøjagtig foretage det samme som de andre Drengene. Jeg valgte den før omtalte »Stodent« som Ledefyr — han var saa rart stor og temmelig venlig og hjælpsom. Men heller ikke det hjalp mig helt over Vanskelighederne, eftersom han levede paa modsat Side af Skibet, hvor »Kongens Kvarter« holdt til.

Naa, det gik da altsammen efterhaanden. Nogle Puf og Skrup og en stor Mængde af de mærkeligste Eder blev der jo ofret paa min ringe Person. Men jeg fandt til Slut min »Ransel«, hvori alle Ejendelene stuvedes afvejen; jeg opdagede, at min »Bakke« var et Begreb, der rummede et Bord og to Kistebænke, hvor jeg og syv andre Kammerater skulde indtage Maaltiderne. Under Loftet — altsaa under Batteridækket — var der Kroge til vore Køjer, og i Kistebænken fandtes Plads til Spisegrejer, en stor Tinmugge og en Blikbiks til Smør. Det var slet ikke saa vanskeligt altsammen, for Ens Nummer stod jo paa hver eneste Ting.

Gudskelov for den ejendommelige Tilpasningsevne, Mennesket er udstyret med og ogsaa for den Hurtighed, hvormed en kvik Drengehjerne er istand til at opfatte og fastholde nye Indtryk og Udtryk, tilegne sig et helt nyt Sprog. Det varede da knap en Uge, før jeg saa temmelig kunde klare mig i de nye og forunderlige Omgivelser, blive nogenlunde fortrolig med Forholdene og navnlig med de beskedne Hverv, som blev mig betroet. Men det var egentlig først, efterat Fregatten havde sluppet Dokøens Fortøjninger og dermed afbrudt den direkte Forbindelse med Landjorden, at *Sølivet* virkelig begyndte; den mærkelige Tilstand, hvor man synes at bebo en hel lille Klode for sig selv, begrænset af Skibets Sider og Bund.

At Samfundsordenen paa denne Klode var det stik modsatte af demokratisk, var ikke til at tage fejl af. Et højaristokratisk Kongedømme kunde den vel kaldes. Den mest foragtede Kaste ombord var Lægdsrullemedlemmene — Lægdsrullekulerne kaldet — Bønderkarle, Haandværksvende, Folk af alle underordnede Livstillin-

ger, der ingen Berøring havde med Sølivet. I næste Rangklasse — men ragende højt over Kulerne — stod de »Befarne«, rigtige Sømænd fra Koffardiskibene. De blev behandlet med Hensynsfuldhed og Velvillie af den halv- aristokratiske Underofficersklasse.

Medlemmerne af denne Rangklasse — Marinens næsthøjeste — har jeg fra mine allerførste Dage omfattet med den største Respekt, ja ligefrem Beundring. Der var naturligvis raa og hensynsløse Mænd indenfor den Klasse Mennesker som i alle Samfundslag, men i det hele og store var Marinens Underofficerer dygtige energiske, pligtopfyldende; Folk der fortjente adskiligt bedre Livsvilkaar end dem, Marinen kunde byde. De levede forude mellem Mandskabet, selv om de spiste i deres egen Messe; de havde den vanskeligste Stilling, der overhovedet kan udpønses, nemlig den at være Mellemlid mellem det værnepligtige Mandskab og Officererne. Strenge Tjenestepligter og evige Krav fra oven og fra neden, Ansvar til alle Sider og mere Utaak end Anerkendelse — som oftest da. Dertil kom saa ombord i Skibene den mere end tarvelige Forplejning og usle Boligforhold — om jeg saa maa sige — og hvad der var værst slet Betaling og meget ringe Fremtidsmuligheder.

En uhyre, næsten uoverskridelig Afstand, skilte Underofficerer fra Officererne, der levede i eksklusiv og fornem Fjærnhed om Skibets aristokratiske Agterende, tilsyneladende i Overdaadighed og Luksus, forholdsvis Velstand og uden at udsættes for nævneværdig legemlig Anstrengelse. Naturligvis, der var jo hver Vagts Ansvar for Skib og Mandskab, og der laa forud for Opnaelsen af Officersgraden en langvarig, mangesidig, ja næsten videnskabelig Uddannelse — men den Slags

Forhold blev neppe altid taget i Betragtning, naar Afstanden mellem Uldsnore og Guldsnore maalttes.

I ensom Majestæt levede dette Samfunds Overhoved, Chefen, i sin Kahyt. Han repræsenterede mere end nogen Monark Eneherskerprincippet, saalænge hans Vim-



Kommandør Duntzfeldt.

pel vajede fra Stortoppens Knap. Hans Person omfattedes med ubegrænset Respekt, næsten Ærefrygt; hans Ordre efterfulgtes krigstikløst.

Ja, saadan var Forholdene dengang. Nu er de vel helt forandrede — som alt andet. Det kender jeg ikke mere noget til. Men jeg mindes den Dag, da Kommandoen hejstes paa »Jylland« som en af mit Livs store Begivenheder.

Vi havde slidt i det fra aarle Morgen, spulet og skruppet, pudset og klaret op. Dækket og det Opstaaende lyste af Renskurethed og ny Maling. Fra For til Agter stod Mandskabet opstillet i Paradedragt. Paa Ruffet holdt Musikkorpset sig klar med blanktblinkende Messinginstrumenter.

»Chefen tilbordel« lød Udkiggens høje Raab.

Lange, taktfaste Aareslag lød. Der blev pebet Falderreb, og efter et Par aandeløst spændende Minutter lagde Giggen til. Ind over Falderebet skred Chefen, Kommandør Duntzfeldt, svær og vægtig og værdig.

Og da han havde hilst paa Næstkommanderende, Kap-
tajn Koch, og paa de andre Officerer, gav han et Vink:

»Hejs Flaget!«

Musikken satte i, Overbaadsmanden peb i sin Sølv-
fløjte, op røg Dannebrog under Gaffelen og Vimpelen
paa Stortoppen, mens alle Hoveder blottedes. Og da
Musikken var færdig, løftede Eneherskerkommandøren
sin Stemme og raabte højt:

»Gud bevare Kongen!«

»Gud bevare Kongen!« gentog hele Mandskabet.

Som jeg var betaget! Det faldt mig ikke et Øjeblik
ind, at den mægtige Mand, der fra nu af, og til Vimplen
atter blev strøget, slet ikke var nogen Anden end min
kære gamle Onkel Edward, som jeg i de nu tilbage-
lagte »civile« Aar ikke havde haft saa overdreven stor
Ærefrygt for — mellem os Søkende hed han sjældent
andet end Onkel Dunsepeter. Men nu var det glemt,
og jeg ventede end ikke, at min høje Chef skulde ofre
saa meget som et Genkendelses Blik paa min ringe Per-
son — hvad han saamænd heller ikke gjorde. Det kom
først senere.

VII.

Saa længe alt var nyt, og saavel Hjerne som Muskler
arbejdede med Opbydelse af den største Energi for
blot nogenlunde at kunne følge med Kammeraterne og
ikke blive sejlet agterud, følte ikke i nævneværdig
Grad de Savn, den uhyre Forskel i Levemaade, som
maatte blive alle forvænte Drenges Prøvelse, naar de
fra gode Hjem og Livsvilkaar sendtes ombord paa Da-
tidens Orlogskibe som frivillige Lærlinge.

Vi havde det ikke godt. Der var ingen Grund til at

klage over Behandlingen fra de Overordnedes Side, tværtimod. Lige fra Chefen og ned efter gennem hele Befalingsmandsbestanden viste man os Venlighed og Overbærenhed. Vor særlige Tilsynsmand, Lieutenant Lütken, var en af de humaneste Officerer i hele Korpsset. Streng Disciplin hævdeholdt han, men der lurede altid en Skalk i hans Øjne, og han kunde sige pudsige Ting i de mest uventede Øjeblikke.

Men vi havde det ikke godt alligevel.

Vi gjorde »Vagt om Vagt« sammen med Mandskabet, hvilket vil sige, at vi hveranden Nat kun fik fire Timers Søvn, og den næste knap nok seks. Værst var det de Nætter, vi havde Førstevagt og Dagvagt. Saa fik vi nemlig Køjerne ud Klokken tolv Midnat og blev atter purret fire Morgen. Nogen Tid tog det at skifte Vagt, saa skulde Køjerne langes ud af Finkenettet, bæres ned paa Banjerne, hænges paa Krogene og redes; og naar det var gjort, var det slet ikke saadan straks at falde i Søvn i den lumre Luft mellem Hundreder uvaskede, snorkende, pustende Mennesker.

Helt umuligt viste det sig at blive ren. Andet end Saltvand havde vi aldrig; Sæben skummede ikke, Snavset blev siddende, hvor det var. Huden sprækkede under Dæksarbejdet, Saltet sved og lavede dybe Revner. Der blev ikke lagt megen Energi i Morgentoiletet, kan jeg forsikre: Ansigt og Hænder fik en meget hurtig og overfladisk Omgang, Kammen fór et Par Gange gennem Haaret — Resten maatte skøtte sig selv. Naturligvis kan man vænne sig til at leve som et Svin, men inden den Slags bliver Vane, føler en Dreng, der er opdraget til streng Renlighed, sig højst ulykkelig.

Saa var der Levemaaden. Lad gaa med Middagsmaden; den var rigelig om end just ikke appetitlig. De

Dage vi fik »islandsk Lammekød«, blev der ikke fraa-
set! Det var værst med Brødet. En sjælden Gang blev
der bagt Rugbrød, ellers var det Skonrogger, som ud-
leveredes — store, sortbrune Beskøjter, saa haarde,
at de med et kraftigt Slag mod Bord eller Kistebænk
maatte slaas itu, inden man kunde tænke paa at gnave
løs. Selv stærke, sunde Drengtænder maatte give tabt.
Det var overhovedet umuligt at spise sig mæt i Skon-
rogger, for Kæberne blev trætte, længe inden Sulten
var tilfredsstillet.

Den svære Tinmugge, der opbevarede i Kistebæn-
ken, fyldtes Morgen og Aften med The, om Middagen
med Skibsøl, og endelig blev der om Eftermiddagen
heldt en Slat Kaffe i den. Det var naturligvis Menin-
gen, at Muggen stadig skulde holdes ren, men det
blev den næsten aldrig. Og efterhaanden dannede der
sig et Lag Kaffe-Øl-The-Patina, brun, fedtet og ilde-
lugtende — — uha, det var fælt! Og blev man tørstig
og vilde have en Slurk Vand, maatte man søge til to
store Vandtanke forude, op af hvilke der stak Jernrør.
Med Munden om Rørets Aabning sugede man, til
Tørsten var slukket. Ikke sjældent fik man en gammel
opslidt Skraa i Halsen, den én af de tidligere Sugere
havde haft det Uheld at tabe.

Vi havde haft Storm i Nordsøen og fæl Kulde. Det
var Kryds paa Kryds med stærktrebede Sejl. Batteri-
portene var lukkede, for Fregatten hev svært over.
Vaadt var der allevegne, og Luften nede om Læ blev
aldeles forfærdelig om Nætterne. Min stakkels Mave
var efterhaanden kommet i den sørgeligste Tilstand.
Den var jo vant hjemmefra til Hvedebrød og Sødmælk,
Æg og let fordøjelig god Mad. og kunde slet ikke taale

de stenhaarde Skonrogger, den sorte Kaffe, det bitre Øl. Vaad var jeg altid, for der var jo ikke meget Tøj at skifte med, og jeg frøs. Men hvad jeg led mest under var dog Manglen paa Søvn. Saa dødelig træt og søvning var jeg, at jeg hvert Minut paa Dagen kunde smide mig paa de haarde Dæksplanker i en eller anden Krog og sove — naar blot jeg maatte.

Denne, min eneste Krisetid som frivillig Lærling, varede vel en Uge. Jeg led af den mest hjertegribende Hjemvé. Livet var ikke værd at leve; og skønt jeg aldrig blev søsyg, følte jeg et ligesaa brændende Ønske om at dø, som den søsyggeste blandt alle Drengene. Havde jeg blot haft et Sted at ty hen, hvor jeg kunde være alene, saa havde jeg fjælet mig dør og grædt al min Elendighed ud; det havde nok hjulpet. Men saadan et Fristed fandtes slet ikke, og min Rædsel for at blive udlet af Kammeraterne var overvældende.

Saa hændte det en Dag henad Skumringen, at jeg helt fortabt, elendig og syg var krøbet sammen paa en af Kistebænkene, for jeg havde Frivagt og kunde uden Risiko knibe mig en Skraber. Og som Søvnens netop kom listende, og jeg begyndte at føle et Gran af Velvære, hørte jeg mit Nummer blive skreget ud af Skibsergeanten: »374! — Hvor Dælen er 374!?»

Jeg fór op med det sædvanlige »Halløj!«

»Op til Chefen! — Op i en helvedes Fart!«

Saa viste Chefshovmesteren sig i Lugen:

»Stryg Overtrækstøjet — skynd Dem lidt — Chefens venter.«

»Jamen, jeg er saa forfærdelig beskidt — — og mit Haar — —«

»De kan vaske Hænder hos mig, kom bare.«

Varmt fersk Vand og Sæbe — vanvittige Luksus! — en Kam og Børste gjorde mig nogenlunde præsentabel i kortest mulig Tid, og saa stod jeg pludselig i den stærkt oplyste Spisestue i Chefskahytten. Ene, for Enden af et pragtfuldt dækket Bord med hvid Dug og Vinkarafler og Gud véd hvad, sad min Onkel og smilede lunt og venligt.

»Naa, dér er du! Kan du spise en Pandekage — eller maaske et Par Stykker, hvad mener du? — Sæt dig ned.«

Det gjorde jeg. Han skænkede mig et Glas Madeira. Jeg fik mange varme Pandekager med Sukker paa og en Masse Syltetøj. Og mens jeg spiste og drak og spiste igen, tændte »den Gamle« en mægtig Havana-cigar, lagde sig tilbage i Stolen, og med smaa Latterkluk tog han Maal af sin lille Nevø. Sidste Gang, vi havde siddet ved samme Spisebord, var ved min Konfirmationsmiddag; og da havde han holdt en pæn Tale for min Bror og mig. Og nu —!

»Aller Anfang ist schwer, hvad mener du? — Men det gaar jo godt. Lütken roste dig igaar. Det gælder bare om at hænge i. — Du maa gerne ryge en Cigaret — dér.« Han skubbede en Sølvæske, fuld af lange russiske Cigaretter over til mig. »Hvad synes du selv om Situationen?«

Paa dette Tidspunkt havde jeg faaet Skrutten fuld af dejlig Mad, et Glas Madeira var allerede gledet ned, jeg sad med Fingrene om det næste, og saa den vidunderlige Cigaret — — Jeg syntes, at Tilværelsen smilede til mig, var pludselig blevet Optimist. Og med rimelige Fremtidsmuligheder for Øje i Retning af Dessert i Chefskahytten, koncentrerede jeg min Kritik af Livet paa Fregatten om Levemaaden — alt andet var stort, — men de Skonrogger — —

Saa blev der pebet til Køjerne, og jeg maatte ud af Paradiset. Men Hovmesteren — den rare Mand — havde dog Tid til at efterkomme et Vink fra min Onkel, og da jeg atter stod paa Dækket, bugnede mit blaa Skjortebryst af Tvebakker og dejlige søde Kiks, som blev fyldt paa mig fra et Par store Blikkasser i Sterridset.

Den lille Oplevelse, som jeg saa omstændeligt har berettet, blev for mig et Vendepunkt i Tilværelsen paa Jylland. Min rare gamle Onkels Venlighed gav mig ligefrem forøget Livsmod. Jeg fik en Følelse af at staa under højere Magters Beskyttelse, og kunde ret tydelig mærke en noget forøget Varmegrad i de Overordnedes Behandling af min lille Person. Svinghjulet, der var lige ved at gaa istaa, havde faaet en Kraftpaavirkning, og nu drejede det med stadig forøget Fart.

Vi havde fyldt Kul i engelsk Havn og stod derefter ud i Atlanterhavet Syd paa med fint Vejr og stigende Termometer — Livsglæden holdt sit Indtog fra Agter til For.

Jeg beklager de opvoksende Generationer, der aldrig har haft den Lykke at gøre et Togt med en af vore skønne gamle Fregatter. Der er vel snart kun faa tilbage blandt Søofficererne, som formaar at manøvrere med saadan et stort Sejlskib, eller har Kendskab til det »staaende og løbende Gods«, Ræer og Rig og alle de Tusind Enkeltheder, der forlangtes af en dygtig Sømand. Naar Skruen var hejst, og Vinden alene drev Skibet frem, indtraadte Normaltilstanden ombord. Dækket blev fint som et Dansegulv, der blev fikset op paa Malingen. Messinget skinnede som blankt Guld.

Det var Næstkommanderende, der havde Øje med den Del af Sagerne, og det kan nok være, Kaptajn Köch havde skarpe Øjne.

Naar saa Vinden var *fair*, og alle Sejl sat, naar Fre-gatten duvede og rullede med bløde, yndefulde Bevægelser over det solglitrende Hav, da følte virkelig noget af Sømandslivets Poesi; mange var de Skønhedsindtryk, der fyldte Sindet, og som bevarede for hele Livet.

Jeg var Boven-Boven-Krydssejls Gast, og da det gik op for mig, hvad det mærkelige Ord betød, blev jeg noget betænkelig. Jeg skulde nemlig — sammen med tre andre Kammerater — gøre los og beslaa det allerøverste Sejl paa den agterste Mast, Krydstoppen. Men først i Atlanterhavet blev der Brug for de fire Gaster.

Det er ikke saa lige en Sag for en lille Dreng ganske uøvet at entre tilvejs i Rigningen. Det første Stykke Vej op til Mærset gaar saa nogenlunde, skønt det slet ikke er helt let, naar Skibet ruller, og Vantet sættes i Svingninger. Men saa skal man uden om Mærset, klatre *udefter* med Kroppen omtrent horisontal, svinge sig udenom Mærsekanten og saa atter entre videre tilvejs. Uha — jeg var ikke fri for at mærke lidt Hjertebanken. Men da Blikket strejfede Dækket, øjnede jeg Chefen ved Siden af Lt. Lütken. De saa tilvejs, og det satte ganske overordentlig Fart paa Hænder og Fødder. Jeg havde virkelig det Held at naa først op til Boven-Boven-Krydsraaen.

Den Aften spiste jeg fyldte Kræmmerhuse hos min Onkel, endda Næstkommanderende var hans Gæst. Jeg var saare tilfreds med mig selv.

Det var en vidunderlig Fornemmelse, da jeg følte mig rigtig skibsvant — baade under Dækket og tilvejs.

Og allerherligst følte det, naar jeg kunde entre op i Storemærs. I Mærserne levede en Klasse Mennesker, der nu maa føle sig hjemløse — Matroskorpsets yngste Medlemmer. De maa jo fornemme det som Aberne i en Abeskov, naar Træerne pludselig hugges om. Storemærs havde et Fladerum som et jævnt stort Dagligstuegulv. Dèr levede Overmatroserne, dèr følte de sig i rette Element. Brillante Fyre, smidige, stærke og »nikne« — det betyder saadan noget som »fjong«. De lavede selv Tøjet deroppe, syede deres Sko — let underskaarne, høje Hæle under Sejldugskoene var paa Mode. At se saadan en Overmatros bevæge sig op og ned ad Vantet — det var en Fryd for Øjet. Svajrygget med Bagdelen godt udefter i den stramme hvide Buksebag, Huen ned i Nakken og et Udtryk i Ansigtet af den mest knusende Overlegenhed og Foragt for Dækskravlet. — De Overmatroser blev mit Forbillede som Indbegrebet af mandig Fuldkommenhed. Alle de andre Væsener dernede paa Dækket var igrunnen kun Andenklasses Mennesker.

Jeg véd ikke, hvordan det gik til, at jeg selv blev taalt mellem disse Overmennesker i Storemærs; men hver Gang, jeg såa mit Snit, smuttede jeg derop, sad musestille og hørte paa deres Udveksling af Meninger, såa dem lave Sejldugsko og »splejse«. Af og til fik jeg Lov til at ryge en Cigaret, som Chefshovmesteren havde foræret mig og fyldtes med Stolthed og Livsglæde.

Jeg husker bedst to af Vidunderne i Storemærs: Møllgaard og Wismann. Møllgaard beundrede jeg mest — det var nok Skibets stærkeste Mand, og han beredte mig den største Rædsel, jeg endnu har følt.

Vi sejlede i *spanske Sø* — af Landkrabber benævnet den biscaiske Havbugt. Vinden var *plat-for-de-Gat*, hvilket vil sige lige Agter ind. Læsejlene var ude paa begge Sider af Fortoppen, Fregatten rullede blødt og behageligt i de lange, dybgrønne Atlanterhavsdønninger, og Solvarmen sivede ned over Skib og Sø.

Det var Søndag, og Mandskabet drev den dejligt af. Fra Stormasten og forefter var Dækket fuldt af Mandskabsklynger. Nogle havde faaet Ranslerne frem med Indholdet spredt, de lappede og stoppede Strømper og syede Knapper i. Andre hyggede sig med et Slag Kort; men de Fleste laa og sov — »slangede«, som det hedder.

Jeg laa naturligtvis i Storemærs med Sindet fyldt af stille Glæde og fulgte min stærke Ven Møllgaard med Øjnene. Han sad ude paa Nokken af Storraaen og laa ved noget ved et af Læsejlspirene. Saa faldt Øjenlaagene til, jeg sov ind. Men straks efter fór jeg op. Der lød Raab, vældige Brøl baade fra Mærset og fra Dækket: »Mand overbord!«

Forvildet lod jeg Blikket flakke over Havfladen, og straks fik jeg Øje paa Møllgaard, der med kraftige Tag svømmede mod et Bjærgemærs, som Udkiggen paa Ruffet havde ladet dumpe i Vandet.

Det kan nok være, der blev levende paa Dækket. Jeg hørte Chefens Kommandorøst:

»Bjærg Læsejlene for!« — »Til Vinden med hende, Lieutenant Wandel.« — »Bras bak i en helvedes Fart!«

Og Lieutenant Wandel, der var Vagtchef, stod med Raaberen for Munden og kommanderede. Nede paa Dækket blev der halet i Skøder og Fald, Rorgængerne hev Rattet over, saa Fregatten dansede det halve Kom-

pas rundt, tilvejs entrede Kammeraterne for at bjærge de mindste Sejl, og jeg kom i en aldeles ubegribelig Fart ned fra Storemærs og tilvejs paa Krydstoppen. For mit specielle lille Sejl skulde naturligvis ogsaa beslaas.

Jeg var fyldt med ligefrem Rædsel — tænk om den storartede Møllgaard druknede, eller blev ædt af Hajer! Men mens jeg endnu laa paa Maven over Raaen og fiskede ind paa Sejlet, kunde jeg skimte langt, langt borte Chaluppen og dens to Rækker Aarer, der skumpiskede Vandet med vældig Kraft. Hvor det lettede, da Møllgaard blev bjærget!

Den store Chance for os frivillige Lærlinge var at staa Ordonnans agter paa Batteriet, naar der »skaffedes« i Officersmessen. Fra Kabydsen bragtes ustandseligt Fade med gode Sager, og naar de havde gjort deres Ronde om Messebordet, kom Oppasserne samme Vej tilbage med Resterne. Der kunde godt falde en Frikadelle af til Ordonansen eller en Kage. Udenfor Mulighedernes Grænse var det ingenlunde, at én af Officererne stak Lækkerbidskener til den altid sliksultne Dreng ved Messedøren. Det er endogsaa hændt, at en Oppasser har vist sig med et Glas Vin til mig — en dejlig Opstammer paa Vagttårnen; men saa søvrig man bliver bagefter!

Jeg tror, der sjældent har været samlet saa mange fortræffelige og elskværdige Officerer i nogen Messe som paa Jyllands; muntre og livsglade næsten allesammen. Næstkommanderende var vi lidt bange for, men Kaptain O. Irminger elskedes højt. Naar lige undtages hver Gang, han kommanderede Batteriet under klart Skib — for saa var han bøs og svært ladet med Elek-

tricitet — eksisterede der ikke nogen mere ligetil og velvillig Officer paa Fregatten. Han røg nogle fæle lange Piber, og jeg tror nok, han var meget distræt. For det hændte engang ved Aftentide, da Batteriet kun var svagt oplyst, at han tømte Pibesovsen ned i Ansigtet paa Koksmathen, der laa paa Dækket mellem Kanonerne og sov med Næsen ivejret. Irminger tog det blege Ansigt for en Spyttebakke.

Mest af Alle holdt vi af de tre Secondlieutnanter Drechsel, Lütken og Nyborg — for ikke at glemme den Reservelieutnant, som senere blev en stor Mand blandt Sejlsportsfolk, nemlig Ekman fra Svanemøllen. De fire unge Officerer og dertil en græsk Maler, Altamuros, ogsaa kaldet Grækersen, satte svært Liv

i Tilværelsen Agter. Der blev sunget og spillet paa Guitar om Aftenen i Messen, og der blev trukket Flasker op. Det maa erkendes, at Kommandør Duntzfeldt ikke lagde Bræmse paa Officerernes Udslag af Livsglæde. I Chefskahytten, der faa Aar iforvejen var bleve indrettet til Brug for Kongen under hans Islandsrejse — en pragtfuld Beboelse efter de Tidens Krav — var der mindst én Gang om Ugen Middag for Officererne; og da min Onkel var baade velstaaende og gæstfri, og da Vinen, Maden og Cigarerne var af før-



Lieutnant C. F. Drechsel.

ste Sort, blev Stemningen som Regel høj under Gæstebudene.

Det Ansigt, der altid dukker først op i Erindringen, naar jeg sysler med disse fjerne Tider, tilhører Doyen'en i Officersmessen, Intendant Aamodt. En høj, lidt duknakket ældre Mand med et langt, hvidt Vismandskæg, hvorover tronede en pompøs Næse, der skinnede saa rødt som Aftenrøden. Af Aar var han gammel, formoder jeg — dengang ansaa jeg enhver Mand over halvtres for næsten en Olding — men meget ung af Sind. Jeg glemmer ikke en Lørdag Aften, da jeg kom ind i Messen med Melding til Næstkommenderende fra Vagtchefen, og såa alle Officererne bænket om Spisebordet til et lille Lørdagsold. Aamodt var Livsglædens Straalepunkt. I sin Højre holdt han en omvendt Osteklokke, hvori han bryggede den mærkeligste Slags Punch af mange Flaskers Indhold. Og Latteren rungede Bordet rundt — —

Saa en aarle Morgen lød Udkiggens Raab fra Bakken:

»Land forude om Styrbord!« Det var *Madeira*.

Som en graablaa, toppet Skybanke over den sydlige Horisont tonede den skønneste blandt alle Atlanterhavsøer frem paa Dagvagten, netop som Solen stod op.

For en Dreng, hvis Sind higer efter, og hvis Øjne er opladt for alt, hvad der er stort og skønt og forunderligt, er *Madeira* en helt æventyrlig Aabenbaring. Den Ø var jo mit første storslaaede Skønhedsindtryk paa denne Rejse; for Englands Kyst, som vi glimtvis havde set, var mestendels hyllet i Regnskyer og sløret af Taager. Men *Madeira*! Især da »Jylland« havde rundet

Nord- og Østsiden og stævnedes mod Byen Funchal, der ligger midt paa den sydlige Bjærgfod.

Som en loddengrøn Pyramide løfter Øen sig lige op af den uendelige azurblaa Havflade, bestraalet af luende Sommersol. Skærende hvidt glimter Byens Husflader og de mange Villaer og Bønderhuse, der straaelformet spreder sig op langs den skovklædte Bjærgside. En Legetøjsfæstning er klinet fast til nogle sorte, solsvedne Strandklipper, derfra strækker sig en smal og kiselstrøet Strandbred, hvor Baadene ligger halet paa Land. Og har man skarpe Øjne, skimtes med Undren og Henrykkelse store Pletter af straalende Rødt, Guldgult, Blaåt og Lilla fra de blomsterbugnende Træer og Buske, der er indvævet i den frodige Vegetations grønne Mur.

Og knap var Fregatten svinget op for sit Anker, før Baadene fra Strand myldrede ud paa Havet og omringede det store, fremmede Orlogskib — solbagte, brune, halvnøgne Indfødte i Kadrejerbaade, fyldt med vidunderlige Sydfrugter, der fik Tænderne til at svømme; grøntoppede, saftsvulmende Ananas, Fletkurve bugnende med Appelsiner, gule, fede Bananer i Kæmpeklaser, saftige Grønsager i store Dynger. Fra andre Baade falbødes Kanarifugle og smaa Papegøjer i Pagodebure, dejligt indlagte Æsker og Papirknive; der var Æventyrblomster lavet af pragtfulde Fuglefjer — den Slags Ting der absolut *maa* hjemføres som Gaver til Forældre og Søskende. Men mest forbavsende var dog de nøgne Drengene i smaabitte Baade, der med skingrende Raab opfordrede til at kaste Smaamønter i Havet. Og skete det, fløj de bronzebrune Fyre med et Plask over Rælingen, dykkende ned i det glasklare

Vand; de ligefrem sloges om Mønterne favnedybt under Overfladen. Det var en Fest!

Paa denne dejlige Ø oplevede jeg Jyllandstogtets uforglemmeligste Begivenhed.

Nogle af de unge Officerer foranstaltede en Ridetur til et Kloster højt oppe paa Bjærget, og Chefen fik dem til at tage mig med paa den Udflugt.

Jeg tabte ganske Mælet af Forbavselse, da min Onkels Hovmester bragte mig Invitationen — en Ridetur opad det store, grønne Bjærg, og i Selskab med Officererne! Det var jo knap til at tro. Der skulde store Madkurve med, og Frokosten indtages i et Nonnekloster, som laa saa højt, at Skyerne mangan Gang sejlede langt under det. Vi havde jo Allesammen hørt om den Ekspedition allerede to Dage iforvejen som noget helt æventyrligt — og nu skulde jeg selv med!

Der blev Travlhed med at rigge mig ud til Ekspeditionen. Sygepasseren, som af Profession var Skrædder, paatog sig at sy Stropper i mit næstbedste Par Bukser og dertil give den blaa Paradekrave et Strøg med Strygejernet — yderligere Finesser laa udenfor Mulighedernes Grænse. Saa tiggede jeg fersk Vand hos Vandmanden til den første grundige Kroprenselse i de forløbne seks Uger. Det var paa høje Tid. Aldrig har jeg set et Vandfad fuldt af saa blæksort Vand!

Jeg véd ikke, hvor det kan være, men civilklædte Søofficerer paa en Orlogsmands Dæk paavirker Lattermusklerne paa lignende Maade som Klovnene i Cirkusmanegen. Der var endda hele syv paa én Gang, iført de forunderligste Tropekostumer med Straahatte og Stanleyhjelme, hvide Benklæder med fantastiske Skærf om Livet — jeg mindedes grangiveligt »Fjærnt fra Danmark«. Lægen havde endog bevæbnet sig med en hvid

Bomuldsparaply, jeg glædede mig til at se ham paa Ryggen af en Hest, manøvrerende med det Apparat. Lt. Ekman havde snøret de hvide Benklæder sammen om Anklerne med to sorte Bindslips — det var vist meget praktisk men vakte vild Jubel blandt Tilskuerne.

Saa blev vi færget iland med Frokostkurvene og det Hele i to af de Indfødtes Baade. Allerede det var en Oplevelse, for Baadene ligefrem red op over Strandkanten paa Toppen af en vældig Atlanterhavsdønning og blev saa halet helt op til det Tørre.

Paa en aaben Plads midt i Byen holdt en Flok Heste med hver sin Madeirianer ved Tøjlen — muskelstærke, læderbrune Bjærgmænd med smaa, sorte og spidse Tøjhuer paa Hovedet. Og nu galdt det at vælge den rette Hest.

Jeg holdt mig beskedent tilbage, men havde dog hele Tiden Øjet heftet paa en temmelig lille og kulsort Hoppe med busket Hale og Manke og store funklende Øjne. Jeg fik dens særlige Driver til at korte Bøjlerne og svang mig saa i Sadlen. Hvor det dog føltes dejligt atter at sidde paa Hesteryg. Dertil fornåm jeg en anden ganske ny og meget kildrende Fornemmelse — nemlig den at være mine Officerer overlegen for én Gangs Skyld.

Afsted gik det først i Skridt, saa i Trav og Galop op ad let skraanende Bjærgveje. De var brolagt med smaa runde helt glatpolerede Sten; men Hestene var vant til dem og stod solidt paa Benene. De Indfødte løb bagefter. Til Afveksling tog de et Tag i Hestehalerne og lod sig bugsere. Frokostkurvene anbragtes paa Hovederne af tre solide Bjærgmænd, og de forsvandt ligestraks; slog formodentlig ind paa Smutstier, der førte mere direkte op til Klosteret.

Til en Begyndelse red jeg bagved hele Eskadronen, men Lieutnant Drechsel — en af de allerrareste — kaldte paa mig:

»Lad være med at hænge i Halen paa os Andre — rid bare til; gør hvad du vil. — Vi er ude for at more os!«

Fra det Øjeblik var jeg vist mest i Spidsen. Og hver Gang, jeg slog over i Galop, fulgte de Andre med — nej, hvor Livet dog var skønt!

Vejen til Klostret var vidunderlig. Altid opefter mellem Blomster og Palmer og Vinhaver, og hele Tiden fløj Blikket ud over den uhyre, dybblaa Havflade. Renere og lettere blev Luften, fyldt med den mest berusende Vellugt; ved hver Drejning af Vejen fik man Kig paa den Samling Legetøjshuse, der hedder Funchal, og paa den lillebitte Fregat. Den syntes saa fjærn, saa fjærn — kom os slet ikke ved den Dag.

Da gjorde Kavalkaden pludselig Holdt. Der laa ved Vejsiden et lille kalkstrøget Hus halvt skjult blandt store Fuchsiatræer og rødtstraalende Kameliabuske. Ud af Huset kom en Mand med Vindunk og store Ølglas, og Konen fulgte efter med en Kurv fuld af Ananas. Hver af os fik en hel Ananas, som vi brød istykker med Hænderne; sugede og spiste saa de saftfulde, gule og duftende Frugter. Ølglassene fyldtes med den gyldenbrune Landvin, der funkede og flammede under de stærke Solstraaler. Kan man tænke sig et mere æventyrlig skønt Maaltid? End ikke Guderne har nogensinde nydt noget herligere.

Videre gik det opefter — mest i gungrende Galop, for den kølige, stærke Vin steg til Hovedet, saa vi blev kaade og overgivne. Jeg burde jo aldrig have stukket hele det store Glas ud — jeg mærker Virkningerne

endnu. Erindringen om, hvad der senere foregik paa denne Vidundertur, svøber sig i lette Taager. At vi spiste Frokost i Klosterhaven, og at den smagte dejligt, det er sikkert. Ligeledes mindes jeg Udbrud af Skuffelse fra Officererne over, at Nonnerne allesammen var ganske urimelig gamle og grimme. Men Hjemturen eksisterer næsten ikke mere for mig. Jeg véd kun, den foregik i Slæder, der rutschede med stor Fart ned ad de glatte Veje — to Madeiramænd løb ved Siden, styrende og bræmsende, og vi Passagerer raabte Hurra. Saa er der endnu kun et eneste Holdepunkt: en Fontæne nede i Byen med iskoldt sprudlende Vand. Lieutenant Ekman holdt mit Hoved under Straalen — —



Frivillig Lærling 374.

Naa, jeg maa alligevel være kommet pænt og anstændigt ombord, for jeg hørte aldrig nogen Klage over min Optræden. Og da jeg næste Dag takkede min Onkel for Udflugten, fik jeg den trøsterige Meddelelse, at Officererne enstemmig havde rost baade min Ridefærdighed og min upaa-klagelige Opførsel fra først til sidst.

Ja, hvor var de rare og overbærende. Og saa er der jo et særligt Forsyn for Børn og — hm!

En sidste Erindring fra Jyllandstogtet. Jeg maa berette, hvorledes jeg fyldte min kære Onkels Sjæl med Skræk — en daarlig Tak for hans store Godhed.

Som allerede fortalt, var det én af de Frivilliges vigtigste Opgaver at snappe al den Ekstrasøvn, der kunde tillistes. Jeg havde fundet et vidunderligt Slangested — at »slange« betyder at hvile sig — i Bugen af Fokken, naar Sejlet var beslaaet. Dér havde jeg gemt mig en Eftermiddags Fritime, sikker paa at vaagne, naar der blev blæst til Skytsrullen — den daglige Mønstring, som afsluttede alle Øvelser.

Jeg var dødelig træt. Ikke alene havde jeg haft Førstevagt og Dagvagt, men den knappe Hviletid fra Midnat til fire Morgen var halvvejs blevet ødelagt ved en uventet Brandalarm og Mønstring efter Brandrullen.

Sammenrullet som et Pindsvin var jeg gledet dybt ind i Drømmeland, da Et eller Andet pludselig skræmmede mig lysvaagen. Jeg lyttede — alt var stille paa Fregattens Dæk. Det var da underligt. Og pludselig hørte jeg et Brøl: »Trehundrefireoghalvfjers!!« — Det kom agterfra. Og som et Ekko fra Kommandobroen: »Trehundrefireoghalvfjers!!«

»Halløj!« vrælede jeg med min tynde Stemmes fulde Kraft og rejste mig op paa Raaen.

»Vi har ham, Hr. Kommandør!« lød Lieutnant Drechsels Røst. »Oppe paa Fokkeraaen!«

Rædsel fyldte mig. Hele Mandskabet stod dernede til Mønstring og *ventede paa mig*. Agter paa Skansen stod min høje Chef i ivrig Samtale med Næstkommanderende. De pegede paa mig — du store Himmel!

I min Iver efter at komme hurtigt ned paa Dækket, svingede jeg mig ud paa et af Fokkestagene og rutschede ned paa Bakken, saa det sved i Hænderne. Ikke

mange Sekunder senere stod jeg paa min Plads som Skildvagt ved Luntten henne agter, umaadelig skyldbetyngt og angst for, hvad der nu vilde hænde.

Min Onkel løftede en streng Pegefinger men såa samtidig mærkelig venlig ud. Senere fik jeg at vide, at han havde troet, jeg var faldet overbord og forlængst druknet.

Tre Gange over Stængesalingen blev min Straf — mildere kunde den ikke være!

Det var en dejlig Juli Morgen, at »Jylland« atter lod Ankeret falde i hjemlig Bund; det skete udfor Vedbæk. Og Dagen efter sendtes Baadene iland for at hente Chefens Frokostgæster. Mellem dem var hans Hustru, min kære Tante Louise, og mine Forældre. Deres Glæde over at gense mig, kan jeg slet ikke glemme. Som en blegnæbbet, temmelig mismodig »Splejs« var jeg draget fra Hjemmet; men nu stod der en solbrunet, rask lille Skibsdreng med Huen i den rette Vinkel bag ad Nakken og med det rigtige Snit paa den velslidte Mundering. Nu var der Ingen, som kaldte mig »nyt Horn«.

Saadan faldt min Sømands-Indvielse ud. Skønne, uudslettelige Minder. Og alle er de knyttet til den gløvede værdige gamle Fregat *Jylland!*

VIII.

Da Sommeren var gaaet, og Bladene begyndte at drysse, mødtes jeg atter med en Flok frivillige Lærlinge ombord paa Logiskibet »Dronning Marie«. Enkelte af de gamle Kammerater var med og endel Nye; vi skulde alle ombord i Korvetten »Dagmar« paa dens seks Maaneders Togt til Middelhavet.

Forholdene var denne Gang ikke saa lidt forskellige fra dem paa »Jylland«.

Saadan en Korvet virkede jo ved Siden af en Fregat ikke stort større end Konfirmanden i Forhold til den voksne Mand; alt følte saa underligt smaat til en Be-



Korvetten »Dagmar«.

gyndelse. Og saa skulde jeg være Officersoppasser, hvilket ærgrede og krænkede mig; jeg var jo vant til at betragte Oppassere som noget endnu lavere staaende end almindelige menige Soldater — omtrent i Rangklasse med Opvartere.

Det maa vel have været et af de mange Udslag af Trang til at demokratisere Samfundet, der fik Marineledelsen til at bruge Kadetaspiranter som Officersoppassere; jeg haaber sligt forlængst er afskaffet. Det kan dog ikke siges at være et nødvendigt Led i Uddannelsen af overordnede Befalingsmænd at blive oplært i

Støvlepudsning, Tømning af Vandfade og Potter eller Opvartning under Maaltiderne. Heller ikke synes det paatrængende nødvendigt at skaffe frivillige Lærlinge Træning som Løbedrenge for Hovmestre og Kokke.

Nok om det. Jeg blev Oppasser og havde det store Held i den Egenskab at blive knyttet til Korvettens allerelskværdigste Officer, Premierlieutnant *Francis Lund*. Han indlagde sig senere store Fortjenester af Torpedovæsenets Ordning og Udvikling og endte sin Karriere som Kontreadmiral. Dengang var han en af Marinens eleganteste Officerer, stærkt præget af gallisk Kultur og Indehaver af en saare righoldig baade militær og civil Garderobe, deri indbefattet en urimelig Mængde Fodtøj. Og alt det skulde jeg holde



Lieutnant Francis Lund.

Orden paa, børste, banke, pudse. Der faldt saamænd aldrig et ondt Ord fra ham eller en Bebrejdelse i Anledning af hans lille Oppassers Opførsel; men jeg kan alligevel ikke tro, han var halvt saa tilfreds med mig, som jeg med ham.

Om det nu var min Oppassertjeneste, det onde Vintervejr, eller muligvis et mindre hjerteligt Forhold blandt Kammeraterne — sikkert er det, at jeg sjældent følte mig rigtig glad og tilfreds de første Par Maaneder. Kun lidet anede jeg, at der paa dette Togt ventede mig

et af mit Livs fornøjeligste Æventyr og dertil en Oplevelse, som skulde faa indgribende Betydning for mig gennem en Række senere Aar.

Ogsaa paa Dagmartogtet havde Forsynet — eller rettere Marineministeriet — begunstiget os med lutter elskværdige og flinke Officerer lige fra Toppen og ned efter. Chefen var Kaptajn *Braag*, en Sømand af den gamle, solide Type, mens Premierlieutnant *Paulsen* var Korvettens dygtige Næstkommanderende. I det rent Ydre Chefens diametrale Modsætning — altid à *quatre épingles*, Hænderne beskyttede af de mest pletfri hvide Handsker; ikke et Støvfug kunde nogentid findes paa hans Uniform, ikke et Skæl paa Kraven. Og denne Ulastelighed i ydre Antræk søgte han — og med Held — at overføre paa Korvetten. Der blev spulet paa det Togt og malet og pudset! Men Resultatet var da ogsaa straalende.

Saa var der den godhjertede, altid overbærende Lieutnant Münster Fischer, endvidere min egen Lieutnant og H. H. Holm samt tre nybagte Secondlieutnanter, Hammer, Maegard og Hertz. Gamle Aamodt med Vismandskægget blev Proviantforvalter og Brønicher Skibslæge. Den Sidste var vi Alle temmelig bange for; han tog altfor haardhændet paa de Syge, og da vi samtidig nærede en dyb Mistillid til hans Lægedygtighed, forsøgte vi helst at lade Sygelighed kurere sig selv — vi slog os instinktmæssigt og med Held paa *christian science*.

Det er ejendommeligt, at medens Jyllandstogtet med Hundreder af Enkeltheder endnu staar lyslevende for mig, er der kun faa Oplevelser fra Vinterturen, der har bidt sig fast i min Erindring. Muligvis ligger det i, at et enkelt Afsnit i den Grad overskygger alle andre,

saa disse andre naturnødvendigt har maattet synke i Forglemmelse.

Jeg mindes dog, at vi kom til Cadiz og fik dør en Mængde Vin ombord, dels til Brug for Mandskabet — Resten af Togtet fik vi nemlig Sherry istedet for Øl — dels til Beholdningerne paa Orlogsværftet. Der var slet ikke Plads til alle de Tønder i Lasten, derfor blev de anbragt imellem Kistebænkene under Bordene. En meget generende Ordning, for nu kunde vi knap faa Plads til Benene, naar der »skaffedes«. Det maatte hævnnes.

Nu havde vi hos Kadrejerne i Cadiz Havn købt en Mængde Piber med smaa røde Lerhoveder og lange, tynde Rør. Saa fandt vi paa om Natten at bore Hul-ler i Sherryfadenes Spunspropper, stikke Piberørene ned i den søde Vin og suge en god Dram, naar vi syn-tes, en Opstrammer tiltrængtes. Vi blev imidlertid i Løbet af meget kort Tid saa dødkede af Sherrysmagen, at Fadene fik Lov til at ligge i Fred.

Dernæst mindes jeg et Naturfænomen, som jeg ikke senere oplevede Magen til.

Korvetten sejlede plat for Vejret mellem Sicilien og den afrikanske Kyst med Kurs mod Smyrna og listede hen over det letkrusede, indigoblaa Middelhav med en Fart af højst tre—fire Knob. Ikke en Sky var at øjne, og Solen lunede rart.

Vi frivillige Lærlinge havde netop Skole paa Kobryg-gen, og vor særlige Officer, Lieutenant Hertz, holdt Fo-redrag om Forholdsregler, naar Storm brød løs. Saa blev der pludseilig Uro henne agter. Chefen kom op fra Kahytten i stor Hast, Næstkommanderende fulgte ham i Hælene, den vagthavende Officer pegede agter-ud, og svingede saa forefter med Raaberen for Munden:

»Alle Mand op til at bjærge Sejl!«

En underlig trekantet Sky havde lettet sig over den vestlige Horisont. Sort som en Blækklat hang den paa Himmelkuppelens rene Blaa. Snart begyndte den at skyde Arme ud til alle Sider, akkurat som en kæmpe-mæssig Blæksprutte. I rivende Fart løftede Skyen sig, spredende Nat overalt; Havet blev skummelmørkt dér agterude, snart efter kulsort med kridhvide Strimer. Og knap var Brams og Bovensejlene firet ned, og Mandskabet entret tilvejs, før Tornadoen var over os. Med et Hyl fik den Tag i Korvetten, der duvede og slingrede som en drukken Mand, drev Skibet frem med vanvittig Fart, flaaede Sejlene ud af Ligene, saa Laserne fløj langt bort tilsøs. To Mand stod ved Rattet og hev det snart Styrbord snart Bagbord over for at holde Skuden paa ret Kurs. Tilvejs hang Mandskabet i Vanterne eller i Mersene og maatte bruge alle Kræfter for ikke at blive blæst overbord.

Kun faa Minutter rasede Uvejret, saa fór det videre mod Øst. Atter skinnede den blide Sol fra et rent, lystindrende Himmelhvælv. Korvetten dinglede sagtelig videre ad Smyrna til. Men som den var rakkert til! Sejlene hang i Pjalter, Fortoppen var knækket, et Stagejflød i Læ langs Skibside — —

»Dagmar«, der før lignede en fin og pyntelig Dame i Søndagspudset, var i et Nu blevet forvandlet til en sølle Jomfru Tidsfordriv. Det kan nok være, Næstkommaderende fik travlt med at bøde paa den Overhaling.

Smyrna! Som vi glædede os til at se den By. Det var jo selve Østerland, vi nu skulde betræde; Tusind og én Nats Æventyr, der straaledede os imøde. Vi kunde

slet ikke tænke os Smyrna uden i Forbindelse med en næsten tropisk Varme; vort hvide Tøj havde vi Gang paa Gang haft fremme og grundigt efterset.

Skuffelsen blev stor, for vi frøs noget ganske gudsjammerligt. Hver Morgen hang der Rim i Rigningen og Istapper under Spygatterne. Men selv om Termometret snød os skammeligt, fik vi sandelig Erstatning paa anden Maade.

Nu er Smyrna snart sagt en halveuropæisk By, men dengang frembød den et uforfalsket orientalsk Skue. Og Forholdene derinde var saa helt æventyrligt primitive. Det første Konsulen gjorde, da han var kommet ombord og havde faaet sin Salut, var at advare Alle og Enhver mod at bevæge sig udenfor Bymuren. Røvere huserede i Stadens allernærmeste Omegn. Jeg hørte inde i Messen Officererne diskutere hans Beretninger. En stor Bande var blevet fanget for en Maaned siden, deres fjorten Hoveder hang endnu og dingede ned fra Kastellets Murkant i rustne Jærnkæder. Men alligevel var fire græske Købmænd bortført forleden Dag af en anden Flok Røvere knap en halv Mil fra Smyrna, og nu — den samme Morgen Korvetten modtog Besøg af vor danske Konsul — havde hans græske Kollega faaet tilsendt en forseglet Pakke, indeholdende fire højre Øren, der havde siddet paa Fanterne — en lille Opmuntring til at paaskynde Udbetalingen af Løsepengene.

Det kan nok være, det gibbede i os Drengene, da vi hørte om den Slags Begivenheder.

Grebet af stor Bekymring for sine frivillige Lærlinges Øren og Liv gav Chefen Ordre til, at vi kun maatte faa Landlov i sluttet Trop og under Ledelse af Lieutenant Hertz.

Det var jo ikke saa lidt af en Skuffelse; for er der noget, en frivillig Lærling trænger til, saa er det nu og da at blive sluppet helt fri og faa Lejlighed til paa egen Haand at søge Æventyr i det Fremmede. Men Landloven forløb bedre end ventet var. I sluttet Trop bevægede vi os fra Landgangsbroen ind i Byens Basarkvarter. Og i den vildsomme Labyrint af Gader, Smøger og tunnelagtige Gyder var det jo ikke muligt for den tjenstivrige Lieutnant fuldt ud at bestride sin Rolle som Vogterhund for Faareflokken. Helt galt blev det, da en Dromedarkaravane trak gennem den meget snævre Gyde, hvor vi tilfældigvis opholdt os, og et af Dyrene anbragte sin tunge Trædepude med et Klask paa Lieutnantens Støvle. Han humpede stønnende ind i en Bod, hvor der solgtes Loukoumi og søde Kager. Der satte han sig ned og fik Støvlen af; da splittedes Flokken i ubegribelig Fart.

Vi var en tre—fire Stykker, der holdt sammen og gik paa Opdagelsesrejser. Snart stod vi stille udenfor en Bod, fyldt med de vidunderligste orientalske Vaalen, snart var det skønne Tæpper og guldbroderede Dametøfler, Vandpiber med fire Slinger og tykke Ravspidser, kunstfærdigt hamrede Messingbakker eller røde Fezer med lange, sorte Silkekvester, der holdt os fangen.

Ret mange Penge havde vi ikke faaet udleveret af gamle Aamodt — Flothed hørte ikke til hans talrige udmærkede Egenskaber — det var kun en meget lille Haandfuld Piastre, der raslede i vore rummelige Bukselommer. Men jeg havde nu bestemt mig til at bringe et Par safiangule Sko, der var prydet med dejlige Guldornamenter, hjem til min mindste Søster i den røde Kaserne, og da jeg efter megen Sjakren og Parlamentering

— paa det Sprog Døvstumme sædvanligvis betjener sig af — havde erhvervet Gaven, stod jeg pludselig helt ene i den snævre og skumle Basargyde.

Jeg vilde gaa tilbage, men befandt mig straks efter paa en lille, aaben Plads, hvor nogle formummede Kvinde flokkedes om en Brønd. De mørke Øjne gloede uhyggeligt paa mig gennem Hullerne i de sorte Silkesmasker; jeg ilede videre. Og hurtigt stod det klart for min Bevidsthed, at jeg var faret vild i denne Labyrinth af sneglede, snogede Gange og Stræder. Allevegne var der Boder, hvor fantastisk klædte Tyrker sad og sugede paa lange Piberør; overalt bevægede sig — lydøst som Skygger — burnushyllede Skikkelser. Græsse selige Krøblinge sad hist og her og tiggede; de strakte visne Arme ud, som vilde de fange mig. Luften var lummer og fyldt med al Slags vammel og ækel Lugt. Svedende over hele Kroppen gav jeg mig til at løbe, drejende snart tilhøjre, snart i den modsatte Retning, indtil jeg endelig aldeles udaset satte mig ned paa en Træbænk udenfor en lav Dør, der var beslaaet med store Jernnagler og lukket med en vældig og rusten Hængelaas.

Nu kunde jeg ikke mere. Min eneste Tanke var at faa min ulidelige Tørst slukket. Saa hørte jeg klægende Sang og en underlig Raslen som af Tinbægre, der slaas mod hinanden, og gennem Gyden skred en ældgammel Mand i laset Kaftan. Paa Ryggen bar han en messingprydet Tønde og i Hænderne to Blikkrus, hvormed han klirrede i Takt med den bedrøvelige Begrædelsesang. Jeg fiskede hurtigt en af mine faa Piastre op af Lommen og holdt den ivejret. Straks fyldte den Kaftanklædte et Bæger med gul Drik, der vistnok var Appelsinlimonade — som den smagte!

Og da Oldingen stod tøvende med den lille Mønt i Haandfladen, nikkede jeg opmuntrende og fik endnu en Læskedrik. Saa smilede vi venligt til hinanden, Li-monadetyrken sjokkede syngende videre, mens jeg lukkede Øjnene og lænede Ryggen mod Døren med en Følelse af uhyre Velbehag.

»Naa, sidder du dèr, Christmas?«

Jeg sprang op. Lieutnant Hertz stod barhovedet foran mig.

»Har du siddet her hele Tiden?« Hans Blik røbede Overraskelse, Tonen var mild og venlig. Mit Ansigt lyste af Artighed:

»Jeg syntes ikke, det var rigtigt at gaa for langt bort — jeg var bange for at fare vild.«

»Bare de andre Fyre havde været ligesaa fornuftige.«

»Ja, bare de havde,« ekkoede jeg skinhelligt.

Saa gik vi sammen, han med Haanden paa min Skulder for at faa lidt Støtte, for han haltede stærkt.

»Den forbandede Kamél — lige paa min eneste Ligstorn. Og saa stjal en af de Araberslubberter min Hue, mens jeg trak Støvlen af.«

»Jeg véd et Sted, hvor man kan købe en Fez.«

»Det var da en storartet Idé; lad os bare komme derhen.«

Vi købte en høj rød Tyrkerfez, der forresten passede udmærket til Lieutnantens lidt sydlandske Ansigtstræk, og fandt saa endelig ud af Basaren. Ved Landgangsbroen manglede ikke én af Flokken. Vor rare Skoleofficer holdt en fyndig Formaningstale over Temaet Lydighedspligt og Sammenhold. Jeg fremhævedes som det efterlignelsesværdige Eksempel.

Kammeraterne rømmede sig ubehersket.

IX.

Det var i Begyndelsen af December, at vi lettede og stod ud af den store Bugt, der breder sig udenfor Smyrna. Saa stævnede vi over det ægæiske Hav mod Piræus, hvor vi skulde være Julen over og et Stykke ind i Januar.

Af og til i ledige Timer, og naar Humøret var gledet ned i Omegnen af Nulpunktet, tog Tankerne en Lynstur mod Nord, til Hjemmet i det fjærne København. Vel var det morsomt at se sig om i Verden, og vi havde det jo ganske rart paa »Dagmar«; men Julen bør fejres i Hjemmet, kun dèr føles Julestemningen rigtigt.

Og saa dukkede Billeder af tidligere Juleaftener frem i Erindringen: Grøden med Mandlen i, Opholdet i den mørke Stue sammen med de rare Søkende, indtil pludselig Fløjddørene sprang op. Dèr straaledede Træet i blændende Lysglans, dèr stod Bordene med Gaver paa, og hvilket var nu mit? — — Det var til at faa Taarer i Øjnene at tænke paa.

Naa, men vi skulde jo se Athen, den berømmeligste By i hele Verden. Og Kong Georg, en Æventyrfyrste om nogen var det. Som ganske ung Kadet — kun tre Aar ældre end jeg selv — havde Grækerne hentet ham ud fra det gule Palæ i Amaliegade og sat Kronen paa hans Hoved; og nu havde han allerede regeret i mange Aar, endskønt han ikke var ældre end Lieutenant Lund — de to havde været Kadetkammerater. Og der var Nogen som mente, at vi frivillige Lærlinge blev nok bedt op paa Slottet; saadan noget var ganske sikkert hændet før — for mange Aar siden rigtignok — og det lød jo ikke meget sandsynligt.

Saa ankrede vi da og fortøjede i Piræus' Havn og fik vældigt travlt, for allerede næste Dag vilde Kongen komme ombord. Det var Chefen, der bragte den Besked. Han var straks taget op til Slottet i Athen for at hilse paa Kong Georg. Helst vilde Chefen have en



Kong Georg 1875.

Dags Tid til at fikse »Dagmar« op, men Kongen havde erklæret, at han var lige glad, hvordan Korvetten så ud; han længtes saadan efter at hilse paa sine Landsmænd og staa paa et dansk Dæk igen. Altsaa —

Det kan nok være, der kom Fart i Mandskabet. Fra Sol stod op, og til der blev slaaet otte Glas, Middag, var der ikke en Mand paa Skibet, som fik Ro et eneste Minut. Næstkommanderendē fór som et lille Lyn rundt paa Dækket og under Dækket, fra Hytten til Bakken; fint skulde der være, og svært fint blev der.

Vi Oppassere havde ogsaa travlt, for Officerernes Galaklæder skulde lægges frem, lakerede Støvler poleres, trekantede Hatte stryges — der var knap Tid til selv at komme i Pudset.

Kl. 2 blev der pebet til Parade, og neppe stod Mandskabet paa deres Pladser, før den store græske Kongechalup kom glidende op mod Korvetten.

Fire Lærlinge stod Faldereb, og jeg var én af dem. Saa kom de ombord. Dronning Olga først — den

smukkeste og sødeste Dame, jeg endnu havde set — nikkende og smilende under Parasol'en. Og Kongen lige efter — ung og slank og leende saa overgIVEN som en Sekondlieutnant, endda han havde dansk Admiralsuniform paa og en Masse Ordener. Og bagefter myldrede Følget ind gennem Falderebet: Generaler og Admiraler, Hofdamer og alle Slags uniformerede og skrammerede Personer. Men hvem brød sig om dem? Det var Kongeparret, vore Øjne hang ved!

Saa dundrede Salutten, der mandedes Rær og raabtes Hurra efter Overbaadsmandens Pibe; der var Champagne og Forfriskninger baade i Chefskahytten og i Messen; vi Oppassere fik saamænd noget at bestille og sørgede forresten godt nok for at faa Nap i Kagerne og en Slat af Vinen.

Den Dags Begivenheder staar for mig som ét stort Virvar, hvis uforglemmelige Midtpunkt var det smukke og indtagende, altid smilende Kongepar.

IX

Saa var det tre Dage senere. Officererne havde været til stort Taffel paa Slottet, og nu stod Kongen atter paa Dækket, denne Gang civil og kun ledsaget af sin danske Adjutant, Baron Gyldenkrone. De spiste hos Chefen, og dør var ogsaa de fleste Officerer indbudt, saa vi Oppassere kunde tage den med Ro.

Vi var nogle Stykker, der sad paa Kistebænkene om vort Baksbord og skrev Julebreve — allesammen naturligtvis beskrivende Paradedagen, da Kongeparret var ombord. Saa kom pludselig Jørgen Castenskiold buldrende ned ad Trappen. Det var min gode Ven fra

Christiansborg Slot, der nu var ude paa sit første Togt, og han var min Bakskammerat.

Jørgen kom med mærkelige Tidender: han stod Ordonans ved Ruffet og var blevet sendt efter Luntten, da Kongen vilde have Ild paa en Cigar. — Allerede det var jo noget, som absolut maatte berettes. Men saa havde Kongen taget Jørgen under Hagen og spurgt, om han havde Lyst til at komme med op paa Slottet.

Hvad havde Kongen ment? Vilde han maaske invitere alle de Frivillige til Juletræ og Gaasesteg? Afsted pilede Ordonans Castenskiold, mens Oplevelsen ivrigt diskuteredes blandt os Kammerater.

Men det varede kun faa Minutter, saa løstes Gaaden; thi Jørgen kom atter farende ned.

»Ih du Forbarmende — jeg skal op med dem lige paa Straksen.«

»Hvor op?«

»Op med hvem?«

»Med Kongen og Baron Gyldenkrone — op paa Slottet. Jeg skal være Gæst, ha' mit Tøj med. Er der Nogen, som ejer en Kuffert?« Han fik halet Ranslen ud og begyndte at rage i Klæderne, aldeles forfjamsket.

Saa blev der pebet til The, og snart sad vi Bakskammerater om Bordet med vore Tinmugger fulde af den varme Drik. Der lød de sædvanlige Dask og Dunk, for Skonroggerne skulde jo mases, inden vi kunde begynde at opløde de sortbrune, stenhaarde Tingester i Theen. Jørgen var forsvundet — rimeligvis paa haabeløs Jagt efter en Kuffert.

Som vi nu sad dør og drøftede den store Begivenhed — lidt bitre i Sindet, for hvorfor skulde Lykken i den Grad begunstige den ene Kammerat, naar vi andre —?

»264! — 264!« lød et hæst Brøl fra Storlugen.

Vi kendte Stemmen; det var Underkanonér Jensen, der prajede fra Dækket: »264!!«

»Halløj!« raabte jeg, fór op og satte Muggen fra mig.

»Op til Kongen i en Helvedes Fart!«

Jeg satte mig atter ned med et Bump. Det var for overvældende. Op til Kongen — hvad i Alverden — —?

»Ka' han se, han ka' ruppe sig, han Aalekvabbe!« lød Skibsergeantens rustne Bulderrøst. »Ska' han la' Maje-stæten vente, han Padde — —«

Atter fik jeg Magt over Lemmerne og fløj som affyret fra en Katapult op ad Trappen og hen til Bestiklukafet. Stiv som en Stolpe, og blinkende som en lysblændet Hornugle, stod jeg foran den venligt smilende græske Konge, der sad midt i Sofaen med en mægtig Havana-cigar mellem Fingrene, nippende til en Cognac og omgivet af Korvettens Chef og samtlige Officerer.

Alles Øjne rettedes mod mig, Situationen var næsten ikke til at klare. Og saa kom jeg i Tanker om mine Fingre, der ikke havde været i Berøring med Sæbe og Vand efter Støvlepudsningen — hvis Kongen fik Kig paa de Hænder — —!

»Naa, saa du hedder Christmas?« spurgte Kongen og mønstrede min usoignerede Person med let missende Øjne.

»Ja, Deres — Deres —«

»Deres *Majestæt!*« sufflerede Lieutenant Hammer, der sad nærmest Døren. »Din Odder!« føjede han halv-højt til.

Kongen lo:

»Har du Lyst til at komme med op paa Slottet — sammen med Jørgen Castenskiold?«

»Tak, Deres — Deres *Majestæt,*« stammede jeg. »Det vil — vil jeg forfærdelig gerne.«

Vejret var ved at gaa fra mig, og mine Øjne søgte Lieutnant Francis Lund, mit Forsyn i alle svære Tilskikkelser. Han nikkede opmuntrende.

»Du maa nok,« lød Chefens venlige Stemme. »Se blot at faa Tøjet pakket.«

Kongen trak Uhret frem.

»Om en halv Time, altsaa.«

»Javel, Deres Majestæt!«

Jeg bakkede ud af Bestiklukafet og tumlede igen ned paa Banjerne. Dør fik jeg Ranslen frem i en Fart.

Det er utroligt, saa hurtigt Mennesket er i Stand til at forandre Synspunkter, eftersom det passer i dets Kram. Før var jeg nærmest en Smule misundelig paa min Ven Jørgen, fordi en saa vidunderlig Appelsin var faldet i hans Turban — det var jo egentlig temmelig uretfærdigt mod os andre Frivillige at pille en enkelt ud og begunstige ham i saa uhørt Grad. Nu, efterat jeg selv havde trukket det store Lod, forekom det mig slet ikke saa underligt, at kun to blev indbudt. Herregud, Kongen kunde da ikke invitere os allesammen, for Tjenesten maatte jo besørges ombord; og naar der endelig skulde udvælges to, saa var det aldeles ikke urimeligt, at Jørgen og jeg — — —

»Sikken et Par Kammerjunkere!« kvækkede en Stemme blandt Baskammeraterne, der stadig sad om Bordet. Og saa brændte der et helt Fyrværkeri af Vittigheder, Drillerier og Skoser løs fra Banjernes thedrikende Samling af Matroser, Lægdsrullemand, frivillige Lærlinge og Underofficerselever. Men det béd slet ikke. Nu havde jeg overstaaet den øjeblikkelige Forfjamskelse, det galdt blot om at klare Situationen paa bedste Maade.

Bagagen var just ikke vægtig, for det var jo kun de

bedste Stykker, der egnede sig til en Slotstilværelse. Kuffert ejede vi ikke, men laante saa en helt ny og ren Brødsæk hos »Skibmanden«; i den pakkedes skyndsomst vore beskedne Sager.

Da der til fastsat Tid blev pebet Faldereb for Kongen, sad vi allerede forude i Chaluppen, klemmt om Hjertet af Forventning.

Det var sandelig Æventyret, der pludselig spandt sit lysende, guldstraalende Spind ind i to fjortenaars Drenge Skæbne. Det var Æventyrets milde, smilende Fé, der tog os ved Haand og førte os fra vort skumle og trange Hjem paa Korvettens Banjerdæk til det pragtfulde Kongeslot i Oldtidens berømmeligste By.

Tænk, hvad der var hændet os. Den ene Nat havde vi ligget i de snævre, snavsede Hængekøjer, stuvet sammen med to hundrede snorkende, svedende, ildelugtende Menneskekroppe; næste Nat hvilede vi hver i sin mægtige Himmelseng i et stort og luftigt Værelse. Dagen forud var vi støvlebørstende, tallerkenbærende Officersoppassere, hvis største Fryd var et Par levnede Stykker Paalægsmørrebrød, en tiloversbleven Slat Kaffe paa Bunden af Kanden, og nu blev vi selv opvarset — endda af en kongelig Lakaj! Tilmed var der en nydelig, purung Grækerinde med gulbrune gaadefulde Øjne og en hvid Kappe paa det krølletsorte Haar, der gjorde Stuen istand og redte vore Senge. Igaar havde vi siddet paa den haarde Kistebænk foran et skuret Træbord, tygget Beskøjter og drukket fæl Kaffe af en stinkende Tinmugge; idag spiste vi Frokost sammen med Majestæterne, siddende paa forgyldte Stole. Over den kniplingprydede Dug straaledes Sølv og Krystal og

dejligt Porcellæn, og det var Dronningen, der egenhændig lavede Kaffen og rakte os Kopperne.

Ingen kunde da nogensinde blot drømme sig til noget saa vidunderligt!

Men jeg maa virkelig fortælle Æventyret, saa Enkelthederne kommer med. Det skylder jeg sandelig mit dejlige Minde.

Hvorledes vi kom til Slottet, husker jeg ikke — sandsynligvis med Toget fra Piræus til Athen, den eneste Jærnbane Grækenland dengang ejede. Det første Billede, der staar skarpt for mit indre Øje er os to Drenggeaaende op ad en bælgmørk og meget bred Marmortrappe. Foran os, bærende vor Bagagesæk og en svær Kandelaber med flakkende Lys, gik en fantastisk Skikkelse. Han var mægtig stor og skulderbred men lignede iøvrigt en Balletdanserinde. Mange Lag meget korte Skørtter struttede om hans Hofter, og nedenunder skrittede et Par lange Trikotben af samme Kraftformationer som vore hjemlige Balletdamers.

Dette mærkelige Væsen førte os ned ad den brede Korridor, aabnede en Dør, og saa stod vi i en stor Stue, der ved første Øjekast domineredes af de to mest kæmpemæssige Himmelsege, jeg nogensinde havde set. Men da Hængelampen blev tændt, opdagedes yderligere store dobbelte Mahogniskabe, Kommoder, uhyre Servanter, Sofaer og Lænestole, et Skrivebord med buede Ben — det syntes altsammen saa gigantisk med vore trange og spartanske Skibsforhold i Erindring. Skabene forekom ganske latterlig store til vore to korte Pjækkerter; alt vort Kluns kunde gemmes i en eneste af de fjorten Kommodeskuffer — —

»Ih du Forbarmende, her skal vi bo — har du nogensinde — —«

»Naa, Skidt — naar man er Gæst paa et Slot, saa maa de da gi' En et ordentligt Lukaf.« Jørgen var langtfra imponeret. »Nu hænger vi en Stortrøje ind i hver sit Skab — og lad os pakke Klunset ned i Kommoderne og gemme Sækken afvejen — den er s'gu noget for sjofel.«

Neppe var vi kommet iseng, saa gik Døren op, Kongen kom ind:

»Naa, hvordan gaar det? Kan I faa Plads i Sengene?« Han lo og morede sig aabenbart brillant over Situationen. »Men hvad er det, har I ingen Natskjorter?«

»De er ikke reglementerede,« hørte jeg Jørgen sige.

»Jo, her paa Slottet hører de med til Reglementet; hver skal ligge med sin. — Hahaha! — Imorgen skal I faa noget af den Slags. — Naa, er det rart til en Forandring, hvad?«

Kongen var kommet hen til min Seng; dør stod han og smilede og trak sig i det lange, blonde Overskæg.

»Vi har det dejligt, Deres Majestæt.«

»Ja, det var jo ogsaa Mening. Godnat og sov vel.«

Ligesom i »Jeppe paa Bjærgen« var Opvaagningen næste Morgen Lystspillets *clou*. Svære Gardiner blev pludselig og med en kraftig Haand trukket tilside, to Altandøre smækkedes op, og ind strømmede Solskin,



Jørgen Castenskiold.

frisk Luft og Duft fra Tusind Træer og Blomster. Midt paa Gulvet stod Balletlakajen smilende og nikkende og sagde »good morning, gentlemen!«

Vi satte os overende og lo til hinanden i Henrykkelse.

»Den er ligegodt Paff!« mente Jørgen.

»Water?« spurgte Pepita — det døbte vi ham straks.

»Breakfast,« foreslog jeg, for Sulten var overvældende.

Men Pepita havde den rette Opfattelse af Tingenes Rækkefølge. Et Øjeblik efter kom han slæbende paa to mægtige, flade Badekar samt store Kander med varmt og koldt Vand.

Det varede ikke længe, saa sad vi hver i sit Kar og arbejdede med Neglebørste og Svamp; det kan nok være, Sæben skummede.

»Vi er morderlig beskidte, Jørgen; Vandet bliver som Blæk. Det er ligegodt lidt flovt. Jeg generer mig for Pepita.«

Saa blev vi enige om at moderere Rengøringen og om muligt fordele den over et Par Dage eller tre. Men Vandet såa skandaløst ud alligevel, da vi atter stod paa Gulvet og tørrede os.

Ikke saa snart var vi kommet i Tøjet, saa aabnedes atter Døren, og Pepita skred ind med en Bakke, hvis Indhold helt berøvede os Mælet. Der var Kaffe med varm Mælk, ristet Brød og friskbagt Bagværk, Honning, dejligt fersk Smør, Appelsiner og Dadler. Hele Herligheden anbragtes paa et lille Bord ved den aabne Altandør mellem to magelige Lænestole — det kan nok være, vi faldt til!

Og mens vi spiste og drak og fyldte vore meget lidt forvante Maver med den dejlige Mad, fangede Blikket over Altanens Karm det grønne Hav af Slotshavens

Trækroner, Palmer, Cypresser, et Mylder af Appelsin- og Citrontræer, hvis runde og tunge Frugter hang fristende og lokkende i Guldkær fra den straalende Sol.

»Vi maa ned og se — der maa jo være storartet i den Have.«

»Jamen, hvis Kongen vil tale med os?«

»Gu' vil han ej. Konger har altid travlt om Formiddagen.«

»Men Frokosten — vi véd jo slet ikke noget. Blot Pepita vilde komme.«

»Vi ringer bare. Saa kommer Slaven naturligvis.«
Jørgen var saa velgørende overlegen i denne nye Situation — i Modsætning til ombord, for dér var det mig, som havde Overtaget. Han ringede; ind skred ganske rigtigt Tjeneren.

Der var i Virkeligheden intet feminint over Pepita — undtagen netop Skørterne. Tværs over hans brune Ansigt prangede det mægtigste sølvgraa Overskæg, jeg endnu havde iagttaget. Fra en stærkt kroget Næse strakte det sig i to skønne Buer helt hen under Ørene, hvor det slog kokette Sving lige iverjret. Manden havde været med Kongen paa Rejse og tilegnet sig en Haandfuld engelske Gloser. Han og jeg kunde dejligt tale sammen — naar vi havde god Tid, at sige, og hjalp til med Hænderne. Altsaa aftalte vi, at han skulde hente os i Haven, naar Frokosttiden nærmede sig, eller hvis vor Nærværelse paa Slottet af anden Grund paakrævedes.

Saa sprang vi ned ad Trapperne og fandt ud i Slots- haven.

Det var som at være paa Opdagelsesrejse i selve Fé- landet.

Den fordrevne Kong Otto af Bajerns Gemalinde, hans

smukke og ædle Dronning Amalie, havde ud af et Vildnis bag Slottet skabt denne skønne Have, som vi nu gennemkrydsede. Der var Palmer og mærkelige Træer fra mange halvtropiske Lande; der var en Rosenhave i gammel fransk Stil anlagt i geometriske Figurer med kunstigt klippede Buske og Statuer af Nymfer og Fauner. Pludselig opdagede man kølige Grotter, i hvis Bund Kildevand sagtelig rislede eller spejlblanke Smaadamme, hvori røde Fisk svømmede rundt med Guldblink. Paa de mosgroede flade Kantstene laa Skildpadder og soled sig. Men vidunderligst af alt var dog en mægtig Lund af lutter Appelsintræer. Spadsere-stier og smalle Vandløb snoede sig mellem Træerne; i Tusindevis hang de modne Frugter — man behøvede blot at løfte Haanden og plukke. Og det gjorde vi ofte. Vi opdagede hurtigt, at de sødeste Frugter hang paa Træer, der groede Vandløbene nærmest; vi havde jo Raad til at vælge og vrage.

Saa hørte vi pludseligt et hæst Brøl som fra et Rovdyr og opdagede til vor ubegrænsede Forbavselse, at der ved Siden af saa mange andre Mærkværdigheder ogsaa fandtes en zoologisk Have. Meget righoldig var den ganske vist ikke, for hele Samlingen bestod af en gammel Løve — det var just den, der havde brølet — to temmelig mølædte Sjakaler og en Familie melankolske Aber af den Slags, der har Bakkenbarter og ligner londonske Bankmænd i en Kriseperiode. Saa dybt bekymret såa Aberne ud, at vi slet ikke nænnede at drille dem. Heller ikke Sjakalerne fristede til Spas. De gik ustandseligt fra den ene Ende af Buret til den anden; og hver Gang, de havde gjort det, stod de stille og viste Tænder ad hinanden.

Men Løven legede vi med. Den skulede saa ædende

arrigt til os, at vi straks blev Fjender. Legen bestod i, at vi samlede et Ammunitionsforraad af nedfaldne halvraadne Appelsiner. Og mens den Ene holdt sig klar til Skud, var det den Andens Opgave at drille Ørkenkongen, indtil den spærrede Gabet op i et mægtigt Brøl. Da affyredes Appelsinen. Ved et Pletskud forsvandt Projektilet i Gabet, saa Løven maatte hoste det op igen. Hver Gang det hændte, knækkede vi helt sammen af bare Grin; det Udtryk af Væmmelse, der afspejlede sig i den gamle Fyrs Ansigtstræk, var slet ikke til at udholde.

Men den blev hurtigt ked af Legen, lagde sig med Ryggen mod os i Burets mørkeste Hjørne og lod, som om den sov. Og vi fortsatte vor Opdagelsesrejse.

Slotshaven havde aabenbart i Athens klassiske Tider været en Bydel, hvor Rigmænd boede i skønne Villaer; for spredt mellem Træerne fandt vi mærkelige Udgravninger, der var præget af høj Kunst og Rigdom. Der var brogede Mosaikgulve, Brudstykker af dejlige, guldene Marmorsøjler og Kapitæler, en murhegnet Gaardsplads med reliefpydet Brønd i Midten. Og netop som vi studerede denne sidste Mærkelighed, hørtes pludselig Stemmer, højrøstede og skændende. Vi gik efter Lyden og fandt da paa en græsdækket, aaben Plads, kantet med mægtige Aloer, en Gruppe Mennesker, bestaaende af to engelsklædte Nurser, to Barnevogne med Indhold og to Dreng, af hvilken den største opførte sig særdeles uartig. Han stampede i Græsset, truede ad den ene Barnepige med et Par meget energiske smaa Næver og skreg op i et Sprog, vi takserede til at være græsk. Den anden Dreng — syv Aar var han vel — morede sig med at kaste en Bold ivejret og gribe den. Han var køn og buttet, mens den Ældre

såa mere kantet ud og havde et Ansigt, der — i det mindste i Øjeblikket — var lidet sympatisk.

Ved vor Tilsynkomst stivnede Gruppen i Tavshed. Vi var jo ikke længe om at regne ud, at det maatte være Kongeparrets Børn og Barnepiger, vi var stødt paa og foretog derfor straks indledende Skridt til nærmere Bekendtskabs Stiftelse. Nurserne var engelske, og vi opdagede senere, at Engelsk var Familiesproget paa Slottet. Den buttede og elskværdige Dreng hed Prins Georg, og med ham blev vi straks gode Venner. Vi stillede os op i en Trekant og kastede Bolden til hverandre. Kronprins Constantin vilde slet ikke have noget med os at gøre; han vendte os Ryggen og fjærnede sig med en fornærmet Mine. Saa lod vi ham skøtte sig selv, mens vi morede hans yngre Bror, der lo af fuld Hals.

I den ene Barnevogn sad en af de sødeste Smaapiger, jeg nogensinde har set; det var Prinsesse Alexandra, og hun lignede sin Moder som en Tiøre ligner en Krone; i den anden Vogn laa hendes et Aar yngre Bror, Nicolaus, en stilfærdig lille Fyr med et Par mærkværdig kloge, brune Øjne — gamle, iagttagende Øjne, der syntes at følge alt med Opmærksomhed, men som sjældent smilede.

Det er mærkeligt, saa fuldstøbt Menneskets Karakter er allerede i den tidlige Barnealder. Det Indtryk, jeg fik af de fire Kongebørn under Opholdet paa Slottet 1875—76, har i alt væsentligt holdt sig gennem den lange Aarrække, i hvilken jeg saa ofte kom tilbage til Grækenland. Det gælder i hvert Tilfælde de tre Prinser — Prinsesse Alexandra døde i en meget ung Alder. Kronprinsen bevarede og udviklede sin vanskelige Karakter: herskesyg, uintelligent, oftest uelskværdig naar

han ikke just befandt sig i intime Venners Kres; impulsiv i Godt som i Ondt. Prins Georg — elskværdig, ligefrem, charmerende, om end maaske paa en ret overfladisk Maade, lidet energisk og dybtgaaende. Endelig Prins Nicolaus, der ejer en skarp Intelligens, er alvorlig og overvejende, ligevægtig i Sindet, fuld af Kendskab til Mennesker og menneskelige Foreteelser — den eneste af de fem Brødre der synes født til med rimelige Chancer at kunne tage den græske Kongekrone i Arv. Skade at den, der egnede sig mindst til Kongegerningen i det vanskeligste af alle Europas konstitutionelle Kongeriger, netop *skulde* bære Kronen.

Pepita dukkede frem af Orangelunden med Smil og med Buk og livlige, let forstaaelige Haandbevægelser. Vi styrtede tilbage til vort Værelse, vaskede Hænder, skrabede Negle, børstede Haar og trak de bedst pudrede Sko paa, hvorefter vi førtes ind i et af Dronningens Værelser, hvor Frokostbordet stod dækket med fem Kuverter. Det var et rummeligt og overmaade smagfuldt møbleret Værelse med store Vinduer ud til Slotshaven. Stilen var vel nærmest engelsk med dybe, bløde Sofaer og gammeldags fornemme Mahogni Møbler. Det var paa den Tid Mode at anbringe Fotografier — eller rettere de udklippede Ansigter og Figurer — paa Kakkelovnskærme og lignende, og udenom dem med Vandfarve male Blomster eller hele Landskaber, saa det smeltede sammen til et kunstnerisk Hele. Vi stod netop og studerede en mægtig Skærm foran Kaminen. Det var Dronningens Arbejde. Mellem Rosenbuske, Guldregn, Buksbomhække og Fontæner dukkede den danske Kongefamilies Ansigter frem, alvorlige eller smilende som det nu kunde passe. Kong

Christian sad tilhest midt paa en grøn Græsplæne, Prins Valdemar roede en hvid Baad paa den blaaeste af blaa Søer, og Prinsesse Thyra stod med et Tønde-
baand i den ene Haand og en Pind i den anden. Der var noget saa naivt og indtagende over det morsomt komponerede Arbejde, og vi opfattede det som et ganske dejligt Kunstværk.

Saa kom Dronningen og hendes Hofdame, den altid venlige og rare Fru Sapoundzakis; Kongen fulgte straks efter. Vore dybe Buk besvarede han med et endnu dybere, og den Latter, der fyldte Værelset, befriede os for al Benovelse; selv de to fustanelklædte Livlakajer, der stod højtidelige og stive som Gravmonumenter ved hver Ende af Bordet, smilede bredt.

Fornøjelig og ganske blottet for Ceremoniel var dens første Frokost paa Slottet, og den fulgtes af mange flere. Middagsmaaltidet spiste vi oftest paa vort Værelse, for der var næsten altid Gæster til Tafflet; men det blev en staaende Regel, at vi Kl. 1 mødte til *lunch*. Naar saa Desserten blev serveret, kom de tre ældste Børn ind. De løb ganske ugenært om, pludrede og erobrede Lækkerbiskner fra Bordet. Deres første Manøvre bestod i at styrte hen til Jørgens og min Plads, og vi opdagede snart, at deres Interesse galdt de Skiver Rugbrød der, sammen med nogle Stykker Hvedebrød, laa ved hver Kuvert. Rugbrød kendtes ikke i Athen, og hver Dag, saa længe »Dagmar« laa ved Firæus, sendtes Rugbrød og danske Spegepølser til Slottet. De tre Børn betragtede aabenbart en Skive Rugbrød som et sjældent Mundgodt; og da det først var blevet os klart, rørtes ikke Rugbrødet, saa længe Slotsopholdet varede — vi kunde saa dejligt undvære den Slags Skibsføde.

Hvor vi kom til at elske Grækenlands smukke og ungdommelige Kongepar!

Indenfor det store og tunge Slots Mure bølgede en velgørende og sjælden Atmosfære af lykkeligt Familienliv, Samdrægtighed og patriarkalsk Slægtfølelse, og den virkede saa beroligende og tillidvækkende paa et ureflekterende, let opskræmt Drengesind. Om det var Kongens muntre Jævnhed eller Dronningens aldrig svigtende Godhed og blide Væsen, eller det var begge Dele i lige og afstemt Blanding — vi to Drenge befandt os efter blot et Par Dages Forløb saa vel tilmode, fyldtes af saadan Tryghedsfønmelse, som var vi Feriegæster paa en Familieherregaard. Mest af Taknemmelighed, af ubegrænset Hengivenhed overfor denne Konge, denne Dronning, der uden Kendskab til os smaa frivillige Lærlinge og blot med den Tanke og det Formaal *at glæde*, havde indlemmet os i deres Familieliv, sørgede vi for med største Paapassenhed ikke at være ukorrekte, ikke gøre noget galt. Og vi klarede os stolt gennem Ceremoniel og alskeris Hofanordning. Vi fandt Naade endog for Overhofmesterinden Fru Theokaris' strenge Blik. Hofmarchallen, den drabelige og yderst respektindgydende Oberst Hajipètros, daskede os opmuntrende og venskabeligt paa Skuldrene, saa vi nær var drattet om.

Med Kongebørnene kom vi i et meget venskabeligt Forhold. Vi to fremmede, store Drenge følte os jo forpligtet til at underholde og more Slottets egen Ungdom. Selv Kronprinsens mutte Væsen smeltede hen i lutter Elskværdighed, naar vi legede i Slotshaven, helst i Omegnen af Menageniet. Vi indførte »Saltebrød«, en dengang ukendt Leg i Athen; men mest af alt blev »Røver-Soldater« populær i Kongens Have.

Det var under en saadan Leg, at jeg ganske vandt Prins Constantins Hjerte.

Der blev af og til inviteret græske Drengene fra de Familier, som stod Kongeparret nær, og altid delte Flokken sig i to fjendtlige Lejre, hvoraf den ene agerede



Kongeparrets Børn:
Georg, Alexandra, Nicolaus,
Constantin.

Røvere, den anden Soldater. Det er betegnende, at intet kunde formaa Kronprinsen til at være Røver. Jørgen og jeg var gerne Anførere for Hærene, og ved den bestemte Lejlighed, jeg sigter til, fungerede Kronprinsen som min Generalstabschef i Soldaterhæren. Vi belejredes af Røverne, og vort Kastel var et tomt Rovdyrbur. Jeg fandt da paa at slæbe en Havesprøjte op i Kastellet, hvor den uden Røvernes Vidende holdtes vel ladet og skjult. Og da Fjenderne

stormede under vilde Raab med Jørgen i Spidsen, bombarderende Fæstningen med Appelsiner og Citroner, modtoges de pludselig af en Vandstraale, der jog Angriberne paa vild Flugt. Prinsen var selvfølgelig udnævnt til Straalemester — det var den første og eneste Gang, jeg har hørt ham udbryde i en rigtig hjertelig Latter. Men Jørgen skældte ud og var muggen, for han fik Straalen lige i Ansigtet og Tøjet drivvaadt.

Salonskøjter var dengang en Nyopfindelse og stærkt paa Mode; Kongen var helt passioneret for den Sport. Hans to unge Gæster fik ogsaa hver et Par Rulleskøjter under Skoene, og der gik sjældent en Dag, hvor vi ikke øvede Sporten.

Slottet er grimt og tungt — en tysk Professor var Bygmester under Kong Otto — men det er vældig stort, rummer i alle Etager lange og brede Gange; desuden i Stueetagen en uhyre, søjlebaaret Hall. Dér afholdtes de store Gæstebud, hvortil ofte blev indbudt et Par Tusind Mennesker. Gennem de lange Korridorer eller henover Hallens Parketgulv løb vi og legede Tagfat, og naar der var rigtig Gang i Skøjterne, lød det som Torøden gennem hele Slottet. Kongen havde Fordelen af et Par lange Ben og dertil den store Øvelse, men vi var mere gesvindte i Vendingen. Og som Majestæten lo, naar Benene gik fra os, og vi rutschede paa Enden hen ad det glatte Gulv!

I Teatret kom vi ogsaa. Der fandtes dengang kun ét i Hovedstaden, og det var meget primitivt — egentlig ikke stort andet end et rummeligt Træskur. Et fransk Selskab gav Gæstespil, mest Operetter. Vi blev — med vor uadskillelige Pepita — anbragt i en Loge ligeoverfor Kongens. Ofte kiggede han over til os for at se, om vi nu ogsaa morede os rigtig godt. Det var som Regel ikke meget, vi forstod af Replikkerne, men vi brast pligtskyldigst i Latter, hver Gang Parkettet viste Tegn til Munterhed. I Mellemakterne solgtes Iskager, Kaffe, Loukoumi og andre søde Sager, og ikke sjældent kom Pepita med saadanne Forfriskninger til os fra venlige Tilskuere, som vi havde gjort Bekendtskab med paa Slottet. Engang blev der endda bragt os Iskager med Hilsen fra den gamle, berømmelige Friheds-

helt, General Kolokotronis. Det var en Hædersbevisning af høj Rang, og som rimeligt var, gik vi ned i Parkettet for at bringe en personlig Tak til den gamle Herre. Han sad paa første Række i sin fantastiske Uniform og lignede mest af alt Røverhøvdingen i en af Offenbachs Operetter.

Jeg husker, vi saa »Den skønne Helene«. Gudinderne var dejlige at skue og pragtfuldt klædt, og saa havde de de Kjolerne opslidset fra Hofterne og nedefter, hvilket dengang var noget helt sensationelt. Naar de hvirvlede rundt i en Offenbachsk Vals, afsløredes Trikotbenene paa en Maade, der betegnedes som fuldstændig skandaløs. Vi var uhyre interesserede — Kongen ogsaa. Men Dronningen udtalte næste Dag ved Frokosten, at Skuespillerindernes Paaklædning var »mere end uanstændig«; det var slet ikke noget for saadan et Par Drengte at se paa. Majestæten trak paa Skuldrene og skiftede hurtigt Samtaleemne.

Et enkelt Udsnit af mit Ophold i Athen blev mig til Nytte gennem hele Livet og aabnede mine Øjne i en tidlig og let paavirkelig Alder for den klassiske Skønhedsaabenbaring, der straalere ud fra de gamle Ruiner i Athen og de vidunderlige Kunstværker fra Grækenlands Storhedstid, som netop dengang bragtes for Dagens Lys ved Udgravningerne.

Snart tilfods og ofte i Vogn — altid ledsaget af vor trofaste Fustanellakaj — besøgte vi alt, hvad der var sevärdigt. Og det galdt da om at suge Kundskaber til sig, for ofte eksaminerede Kongen os ved Frokosten om, hvad vi havde set den foregaaende Dag.

Alle Autoriteter paa Kunstomraadet modtog os med Venlighed — baade græske og udenlandske — vi tra-

vede rundt i Musæet med selve Direktøren, og vi fik Adgang baade til det franske og tyske Akademi.

Akropolis elskede jeg over alt andet. Det var en hel Fryd at klatre rundt i det Hav af væltede Søjler og Marmorblokke, der dækkede Klippens Top. Nu er der jo kommet Orden i alt det, og man kan lede Aaret



Akropolis.

langt uden at finde en Stump, der er værd at hjemføre. Men for snart sagt et halvt hundrede Aar tilbage var der endnu gode Chancer til at opdage et Stykke Marmorrelief, en Finger, skønt ornamenterede Brudstykker af Pottemagerarbejde. Jeg var endda saa heldig at finde en lille Kamé, der havde siddet i en Fingerring. Dronningen forærede jeg Fundet, og hun blev henrykt.

Vi besøgte Akropolis i Solskin, og vi var der i fuld Maanebelysning. Og en skønne Dag, da vi gik paa Opdagelsesrejse i det stolte gamle Tempel, hørtes kendte danske Stemmer udenfor — det var Halvdelen af de frivillige Lærlinge, der havde Landlov med Lieutnant

Hertz som Fører. De sad ved Niketemplet og lunede sig i Solskinnet, spisende den medbragte Frokost.

Fjorten Dage var forløbet, siden vi havde set vore Kammerater. Lykkelige over Gensynet pludrede vi løs, fortalte om Livet paa Slottet og spurgte Nyt fra Korvetten. Men der mangiede ligesom Sangbund for Hjeroteligheden; det følte, som var Jørgen og jeg paa en Maade gledet et Stykke bort fra vore ellers saa gode Venner og Skibskammerater. Og jo mere vi diskede op med vor Paradistilværelse, des tavsere blev de Ikkebegunstigede. Jeg kom i Tanker om, at nedenfor Akropolis ventede os en Vogn med kongelig Kusk paa Bukken. Pepitas Nærværelse og den nødvendige Forklaring, at dette fantastiske Væsen var vor særlige Livlakaj, havde ikke bibragt Stemningsmomentet forøget Varmegrad, og nu holdt den Pokkers Vogn dér — blot vi dog var kommet tilfods! Vi havde ikke engang Tid til at følge Kammeraterne tilbage til Byen, for det var en af de sjældne Dage, hvor Jørgen og jeg var tilsagt til Taflet. Ogsaa det maatte forklares —

Saa kørte vi bort i vor flotte Vogn med de rask travende Heste, svingende med Huerne og raabende Farvel. Jeg var i daarligt Humør:

»Bare vi dog ikke havde mødt dem — blot de slet ikke havde set Pepita og Vognen — den var næsten det allerværste. De *maa* jo blive misundelige.«

»Naa ja, Skidt med det,« mente Jørgen.

»Det havde vi ogsaa været.«

»Selvfølgelig. — Jeg foretrækker nu at være den Misundte; jeg véd ikke, hvordan du har det i den Retning. Giv mig en Cigaret, mine er sluppet op.«

Vi lænede os tilbage i Phaeton'en, røg og lo og sagde Dumheder af lutter Glæde over Tilværelsen.

To Dage efter var der Juleaften paa »Dagmar«. Kongen og Dronningen blev inviteret til Juletræ, og vi var naturligvis i Følget.

Den gamle Korvet var ikke til at kende igen, saadan var der pyntet med Grønt. Solsejlene spændte over Dækket og skabte en Løvhytte fra For til Agter. Og paa Skansen stod et rigtigt Juletræ, pyntet og behængt med alle mulige Sager. Lange Borde fandtes ogsaa med Gaver fra Kongeparret til Mandskabet. Der var Julesalmer og Musik, god Mad og varm Punch, og vi smeltede atter sammen med Kammeraterne om Baksbordene paa de lumre Banjer. Jeg kan ærlig talt ikke huske ret meget af Herligheden; kun en overvældende Lykkefølelse, da jeg atter laa i min Himmelseng, samt nogen Skamfuldhed over ikke en eneste Gang at have tænkt paa dem derhjemme.

Saa kom den store Begivenhed — to Dage senere — da alle de Frivillige var bedt til Juletræ paa Slottet. Vi skulde jo ved den Lejlighed optræde som Værter, det havde Kongen sagt, og navnlig maatte jeg som den Ældste præsidere ved Festmaaltidet.

Først serveredes den fine Middag med dejlig Mad og betydelige Mængder rød og hvid Vin, og da vi var alene i Stuen med mig ved den ene Ende af Bordet og Jørgen ved den anden, varede det ikke længe, inden Livsglæden steg til skydækkede Højder.

I min Egenskab af Vært havde jeg forberedt en Tale, og den brændte jeg af ved Desserten. Originalen drev af Sentimentalitet og Kongebegejstring, dog det gik altsammen i Fisk; jeg kørte uhjælpelig fast. Men saa tog jeg mig sammen, svingede Glasset og raabte:

»Skidt med det Hele — Kongen og Dronningen længe leve — Hurra!«

Men Hurraraabene døde brat, for i Salen stod pludselig begge Majestæterne.

»Det var ellers en nydelig Skaaltale,« lo Kongen.

»Jamen — jeg havde virkelig lavet saadan en pæn én, men saa — saa glemte jeg den,« stammede jeg. Da fik jeg en lys Idé: »Maa vi synge Kong Georg —?«

»Hvad er det for én?«

»Kong Georg stod ved højen Mast — —«

»Han hedder da Christian — naa ja, syng I bare.«

Det havde vi aftalt — som en fin Kompliment til Kongen — at stikke hans Navn ind i den gamle Flag-sang; og saa sang vi den med umaadelig Begejstring.

Kongen havde faaet et Glas, han drak med os og takkede. Da aabnedes Fløjdørene til den næste Sal. Kongeparret førte an — og derinde stod en Kæmpegran med Topstjernen lige oppe under Loftet og mange hundrede Lys; græske og danske Smaaflag, Apfelsiner og Kræmmerhuse og forgyldte Grankogler. Og rundt om Træet dansede vi Allesammen, Dronningen med. Saa opdagedes Borde med Masser af Gaver — en vidunderlig Aften.

Men det var endda ikke nok med de to Juleaftener, vi saaledes oplevede paa Skib og Slot. Den græske Tidsregning er tretten Dage agterud for vor, derfor havde vi endnu en Jul tilgode, og det blev den pragtfuldste af dem alle. Naturligvis var denne sidste mest beregnet paa at glæde Kongefamiliens egen Ungdom, men Jørgen og jeg blev sandelig ikke Stedbørn. Vi havde efterhaanden samlet saadan en Mængde Gaver, at vi knap havde Plads til dem i vor Ransel eller i Kistebænken. Af hele Herligheden har jeg endnu i Behold de Fotografier, Kongen og Dronningen forære-

de mig — ogsaa Børnene kom til os ved Afrejsen med deres nydeligt indrammede Billeder.

Der er endnu en Erindring fra denne Periode, som jeg maa fordybe mig i. Den giver en grell Illustration af Forholdene i Grækenland i de Dage.

Kong Georg havde købt en betydelig Landstrækning mellem de skovbevoksede Bjerge nogle Mile fra Athen. Dør havde han bygget en Villa — stort mere var det ikke dengang — en Miniaturmodel af det russiske Slot, hvori Dronning Olga var født. Tatoï hed Ejendommen, Kongens Øjsten. Her tilbragte han adskillig Tid, ivrigt beskæftiget med at rydde Skov, opdyrke Marker, eksperimentere med forædlet Vinavl efter de bedste franske og tyske Metoder; der indførtes danske og schweiziske Køer, engelske Præmietyre og meget andet. Og til at bestyre alt dette havde han ansat en Direktør ved Navn Münter, en ualmindelig dygtig og arbejdsom Mand.

Lige efter den tredie og sidste Juleaften bestemte Kongen sig til at aflægge Tatoï et Besøg, og han inviterede sine to danske Gæster til Turen.

Skønt Afstanden ikke var stort længere end fra København til Fredensborg, maatte der udrustes en vel eskorteret Ekspedition, som om Rejsens Maal laa i et fjærnt Fjendeland. Grunden dertil var ikke alene, at Tatoï stod ubeboet, saaledes at Kokke, Piger, Tjenere, Proviant og alt, hvad der ellers hører til Hofhusholdningen, maatte medbringes; men det var nødvendigt at samle en Eskadron beredne Gendarmer, ligesom der blev udsendt smaa Soldaterstyrker, som kunde holde Bjærgvejene og Passerne besat.

Saa mærkeligt det end lyder, florerede Røveruvæsenet dengang i Grækenland ligesaa livligt som i Omegnen

af Smyrna; Usikkerheden paa de græske Landeveje havde ikke bedret sig stort siden Frihedskrigens Dage. Og netop paa den Tid, da »Dagmar« ankom til Piræus, havde Røverbander under en berømt Thessaliers Anførsel gjort Egnen Nord for Athen i den Grad usikker, at Siuationen var helt skandaløs.

Den græske Regering — Delyannis var dengang Konseilpræsident — havde da ogsaa sat alt ind paa at fange Røverne; det meste af den i Athen garnisonerede Hærstyrke var udsendt for om muligt at omringe og tilintetgøre Banden. Jeg mindes et lille Optrin ved én af de Frokoster, der laa forud for Tatoï-Turen, og ved hvilken Forberedelserne drøftedes. Kongen kom mod Sædvane ret sent ind til Dronningen; han var rød i Kammen og vred.

»The damn' old fool!« udbrød han, mens Lakajerne bar Retterne rundt. Det var Delyannis, der indtrængende havde fraraadet Majestæterne at tage til Lystslottet. Men Kongen satte sin Villie igennem — Frygt kendte han ikke noget til, Dronningen øjensynlig heller ikke.

Hofmarchal Hadjipétros, en Hofdame, Baron Gyl-dencrone og en anden af Kongens Adjudanter samt Jørgen og jeg var Følget, og vi kørte i to Vogne en skønne, solklar Januar Morgen ud af Byen. Da vi havde tilbagelagt omtrent en Fjerdingsvej, fandt vi tre andre Vogne holdende og desuden en bereden Styrke paa tyve Gendarmer og en Officer. Et Kvarterstid senere kom Kongeparret, og saa satte Ekspeditionen sig i Bevægelse mod de fjærne Bjærge.

Nu breder hele den store Landstrækning sig for Øjet, naar man skuer ud af Kupévinduet, som velopdyrket Land med Vinhaver, Marker og Orangelunde. Dengang

øjnedes ikke andet end vildsomme, bølgende Ødemarker dækket med Lyng, Smaabuske og Kravl; her og dér lyste Pletter med stridt, halvvisst Græs. Spredt over dette vidtstrakte Terræn drev Hyrder i lodne Kofter og med lange Stave i Hænderne deres Gedeflokke til Græsning, hjulpet af halvvilde, glubske, ulvelignende Hyrdehunde.

En ussel og stenet Vej snoede sig mellem Høje og langs sparsomt rindende Floders Kiselsenge fra Athen mod Bjærghøjderne, og ad den Vej bevægede sig Vogntoget med Gendarmene til Dækning af For- og Bagtrop.

Langsomt gik det, og da vi havde kørt fire Timer, holdtes der Rast; Frokost blev udpakket paa Toppen af en Høj. Men der var ingen Humør i Selskabet.

Kongen var mod Sædvane tavs, Hadjipétros skældte ud paa Lakajer og Gendarmer, de to Damer — Dronningen og Frk. Sapoundzakis — spejdede ængsteligt til alle Sider og havde ganske tabt Appetiten. Af og til kom en Gendarm sprængende, holdt Hesten an ved Foden af Højen og afleverede Rapport til en af Adju-danterne, der atter bragte Meldingen til Kongen.

Da der kun taltes græsk, forstod vi ikke et Muk. Bag- efter erfarede vi, at der den foregaaende Aften havde staaet en hidsig Kamp mellem Røverne og Tropperne



Oberst Hadjipétros.

oppe i Bjærgene, og at det var lykkedes Anføreren og det meste af Banden at undslippe. Denne Træfning var foregaaet mindre end to Mil fra Tatoï — der havde sikkert været Grunde nok for Delyannis til at fraraade Majestæterne at besøge Lystslottet, indtil Forholdene blev noget mindre risikable.

Da vi skulde videre, var den ene Deling Gendarmer sendt i Forvejen opad Bjærgvejen, den anden red i Spidsen for Vogntoget. Og da vor sidste Vogn — hvori Hofdamen, den græske Adjudant, Jørgen og jeg havde Plads — skulde skifte en sprængt Skagle, blev vi kørt et godt Stykke agterud.

Paa Højen, hvor vi havde spist Frokost, dukkede pludselig et Par sære Skikkelser frem, mens en vældig Gedeflok spredte sig rundt om Højens Fod. Fem store, stridhaarede Hunde sværmede om Flokken under hæse Glam. Pludselig, som paa givet Signal, lod de fem Bæstier Gederne skøtte sig selv, satte i Spring og rasende Gøen ind paa vort lille Selskab. Kusken havde nok at gøre med at holde Styr paa de opskræmte Heste, Jørgen og jeg hjalp Hofdamen hovedkulds op i Vogsen, mens Adjudanten trak Sablen.

Jeg har aldrig set noget saa rasende som de store Hunde, og de var os lige paa Livet. Vi Drengene hjalp, saa godt vi kunde. Jørgen slog om sig med Kuskens Pisk, jeg kylede Sten efter Hundene, og hele Tiden stod de to skidne Hyrdebanditter paa Toppens Høj og foretog sig intet for at kalde Dyrene tilbage. Endelig såa Adjudanten sit Snit til at faa et Hug ind. Hunden — en graapelset Ulv at se til — fik det ene Forben hugget over. Hylende, blødende og hinkende paa de tiloversblevne tre Lemmer trak den sig ud af Kampen, og dens fire Kammerater fulgte efter. Og mens Kusken

sprang op paa Bukken, og vi skyndsomt anbragte os i Vognen, truede Fyrene deroppe med Hyrdestavene og udslyngede en saadan Straale af Forbandelser efter os, at Frk. Sapoundzakis rædselslagen holdt Hænderne for Ørene.

Ad stejle Bjærgveje og altid i Skridtgang naaede vi ved Mørkets Frembrud Tatoï uden videre Uheld.

Vi to Drengene blev indlogeret hos Direktør Münter i hans Villa, og det passede os godt. Münter selv var en af de interessanteste Mænd, jeg har truffet, og Huset lignede et helt lille Musæum, fuldt af Trofæer fra Ulve- og Vildsvinejagter, udstoppede Fugle og sjældne Fund af Oldsager. I et langt, smalt Værelse, der vistnok brugtes til en Art Værksted, var den ene Mindstevæg dækket med et svært Træpanel. Paa dette havde Münter malet en Nymfe, Gudinde eller lignende i naturlig Størrelse og i højst naturlig Skikkelse. Dette Arrangement brugtes til hans indendørs Yndlingsport, Knivkastning. Han stillede sig i Værelsets anden Ende med en tung Skedekniv saaledes lagt i Haanden, at Spidsen vendte bagud. Med et kraftigt Kast slyngedes den mod Kvindeskikkelsen, Kniven vendte sig undervejs og endte sin Bane med Spidsen dirrende dybt i, hvad jeg maaske tør kalde Skivens Centrum.

Jeg véd ikke, om Direktør Münter var Kvindehader — visse Tegn tydede derpaa. Jeg kommer senere i mine Livserindringer tilbage til denne besynderlige Mand, der var ivrig Spiritist, Drømmetyder og Kiroman.

Den paafølgende Nat hændte der noget, som jeg først langt senere fik Forklaring paa. Dengang mærkede jeg kun en usædvanlig Forstyrrelse i Villaen ved Midnatstid. Direktør Münter kaldtes til Kongen og

skyndte sig over paa Slottet. Det var Røverhøvdingen, der, eskorteret af hele Banden, søgte Audiens hos Landets Konge for at parlamentere om Overgivelse med fuld Amnesti for alle Røvernes Vedkommende. Hele Natten gik med Overvejelser, men det var jo umuligt for Kongen at tage nogen afgørende Bestemmelse uden Ministeriets Samtykke. Røverhøvdingen trak sig alt-saa tilbage med uforrettet Sag. Heldigvis; for kort Tid efter blev Banden dels nedsablet, dels taget tilfange af Regeringstropperne.

Denne for en Konge vist temmelig enestaaende Oplevelse slog svære Skaar i vor Glæde ved Opholdet paa Tatoi. Hjemreisen maatte paaskyndes — to Nætter senere laa vi atter i Slottets Himmelsege.

Saa kom endelig det skrækkelige Øjeblik, da vi efter den sidste Frokost sagde Majestæterne Farvel og Tak for al deres Godhed. Vi maatte skynde os ud efter de sidste dybe Buk og styrte op paa Værelset — dør sad vi og tudede begge to.

Efter den søde Kløe — —

Aldrig har jeg følt mig saa elendig, som da jeg næste Morgen atter stod udenfor Messen og børstede min Lieutnants temmelig snavsede Støvler, da jeg atter sad paa Kistebænken og slog de haarde Skonrogger i Mas mod Bordkanten og dyppede Stumperne i Muggens ækle, lunkne The, og da jeg igen maatte indskrænke Renligheden til en meget overfladisk Omgang med koldt Saltvand i Ansigt og paa Hænder — i Sandhed den sure Svie!

Men snart var der ligesaa god Gænge i Livet ombord som før det skønne Æventyr — jeg var blot blevet et uforglemmeligt Minde rigere.

Mange Aar senere traf jeg min Kammerat fra de Dage og gode Ven Jørgen Castenskiold i en Bungalow ved Menams gule, lumre Strøm. Vi sad ved Aftenstid paa den brede Terrasse ud mod Floden, røg fede Ma-nilla Cerutter, klaskede Moskitoer ihjæl og snakkede



Dronning Olga 1875.

gammelt. Saa faldt Tanker og Tale paa Æventyret i Grækenland; Minderne tog Fart — —

Men længe varede det ikke, før Tavsheden sænkede sig om os. Vi såa kun Gløden af hinandens Cigar og Blinket af Ildfluerne i Buskene; sentimentale Følelser fyldte Sindet og dæmmede op for Talens Strøm.

»Jeg tænker saa ofte derpaa, naar jeg sidder i min Husbaad — fortvivlende ene paa Floden mellem de store Skove dør oppe.« Det var Castenskiold, der brød Stilheden. »Hvor var vi dog glade og lykkelige!«

»Det var vi — og saa dejligt unge og primitive.«

»— Naar jeg gaar det Hele igennem — mit senere Liv, forstaar du, saa har jeg den Følelse, at jeg kun en eneste Gang har været rigtig lykkelig, og det var netop dengang, vi levede sammen paa Slottet i Athen.«

»Aa, kan du huske — —?«

»Nej, lad være — — jeg kan ikke rigtig taale at tale om det. Det lyder affektert, jeg véd det nok; men mit Liv har jo formet sig helt anderledes end dit og de Andres. — — Jeg har ofte søgt at finde ud af, *hvorfor* jeg netop var saa lykkelig dengang.«

»Naa?«

»Jeg tror, det var den eneste Gang i mit Liv, jeg levede mellem *lutter* gode og kærlige Mennesker — de vilde *kun* være gode — de vilde *kun* gøre os glade og tilfredse. — — Men mærkeligt er det dog alligevel, at de to bedste af dem Alle netop skulde være Konge og Dronning af Grækenland — —«

Stakkels Jørgen! Han endte sit Liv derude i pinefuld, trist Ensomhed, tærende paa de faa lysende Minder. Sumpen, Feberen, Koleraen slog ham ihjæl.

Mit Liv tog en anden Retning, blev fuldt af gode Minder. Men blandt de mange staar stadig Erindringen om mit første græske Æventyr som et af de lyseste. Og jeg føler mig lykkelig over, at Skæbnen var mig gunstig, saa jeg dog har kunnet yde noget til Gengæld for Kongens Godhed. Den sidste Glæde, der beredtes ham i dette Liv, skaffede jeg ham. Det Smil der laa om den myrdede Konges Læber, da Revolverkuglen fór gennem hans Hjerte, det Smil var min Gave.

Tanken derom gør mig ofte glad.

Men tilbage til Korvetten »Dagmar«.

Meget har jeg ikke at berette om Hjemturen, skønt vi besøgte Italien og andre herlige Egne. Taage svøber sig om de Minder. Kun erindrer jeg, at vi over Nord-søen havde tre vældige Kasser paa Slæb, fastgjort til svære Trosser. Kasserne indeholdt Skydebomuld til Marinens Torpedoer og Miner. Man var dengang ikke rigtig klar over Behandlingen af det farlige Sprængstof, ingen Privatdamper turde tage det i Lasten; saa slæbte vi det fra England til Danmark.

I Sne og bidende Kulde lagde vi ind i Flaadens Leje og strøg Kommandoen. Og dør ender det første Af-snit af min maritime Uddannelse.

Jeg gik fra Borde med lutter Ug'er paa Karakter-listen.

ANDEN DEL

X.

Det var en lang og brydsom Vej at naa frem for en fjortenaars Skolediscipel, inden han — oftest i Tyveaarsalderen — udnævntes til Sekondlieutnant i Marinen. Og Konkurrencen var uhyre. Mange faldt fra, allerede inden frivillig Lærling-Skærsilden var overstaaet. Saa kom Adgangseksamen, der gav Titel af »Aspirant«. Til den indstillede sig ikke sjældent omkring tredve unge Mennesker; kun de allerbedste antoges. Derefter fulgte en tre Maaneders Prøvetur ombord paa Kadetkorvetten »Hejmdal« med afsluttende teoretisk og praktisk Eksamen og endelig et fjorten Dages Togt med en Kanonbaad. Da først faldt Udnævnelsen til Kadet — eller Elev paa Søofficerskolen, som det vist officielt hed — og det viste sig ofte, at de ti allerede nu var svundet ind til ni eller otte.

I Løbet af de næste fire Aar truede otte Eksamener — fire iland og fire ombord — med at afbryde Karrieren. Af disse var Nummer to iland af særlig Betydning, fordi normalt kun fem Elever kunde rykke op i næstældste Klasse. Hvis jeg ikke husker fejl, naede af 56 frivillige Lærlinge i min særlige Aargang kun syv at blive Officerer.

Jeg var efter Dagmar-Togtets Afslutning altsaa kommet godt igennem det første Stadium og skulde nu forberede mig til Adgangseksamen, og da min Far paa dette Tidspunkt blev udnævnt til Ritmester ved Garnisonen i Randers, galdt det om at finde en Familie i



Postinspektør Schultz.

København, der vilde antage sig mig.

Paa »Dagmar« var jeg blevet gode Venner med en Frivillig ved Navn Johannes Schultz. Han var i alle Henseender en flink, dygtig og solid Dreng, og jeg var svært glad, da det viste sig, at hans Forældre vilde tage mig i Huset.

Jeg regner det for et af mine store Held i Livet, at jeg blev omplantet netop i den Schultz'ske Familie, og jeg er alle dens Medlemmer Tak skyldig for en aldrig svigtende Godhed,

Overbærenhed og Hjælpsomhed.

Postinspektør Schultz ejede en Villa i Læssøgade og beboede de to øverste Etager. En dygtig og højt skattet Embedsmand var han, gemytlig, elskværdig og liberal i sin Tænkemaade. Fru Schultz, en Søster til den i sin Tid saa bekendte Livlæge Ibsen og én af de mest hjertevindende Kvinder, jeg har kendt, havde sat en stor Børneflokk i Verden og var noget svagelig. Heldigvis var hendes ældste Datter, Henny, en ganske ualmindelig flink og energisk ung Dame, der efterhaanden tog Husets

Ledelse i sin Haand. Det vil ikke undre, at hun klarede det Hverv med overlegen Dygtighed, for Frk. Henny Schultz blev senere Professorinde Tscherning, Danmarks mest fortjenstfulde Kvinde paa Hospitalsgerningens og paa Sygeplejens Omraade.

Johannes og jeg boede paa Kvistetagen, og ved Siden af os sled Husets ældste Søn, Valdemar, med juridiske Studier — han blev senere Dommer paa St. Croix og derefter Herredsfoged i Stubbekøbing. Næste Nummer var min Ven Johannes, hvorefter fulgte tre nydelige og elskværdige unge Piger, og allersidst kom to Smaadrenge. Heller ikke Stueetagen var blottet for Ungdom. Der boede Kaptajn Mourier med fire Børn.



Frk. Henny Schultz.

Der var Liv baade i Huset og i Haven foran, hvor vi spillede Krokett Sommerdage og morede os herligt. Mit nye Hjem var fyldt med en Atmosfære af moralsk Renhed, Slægtkultur og aandeligt Liv, som kun altfor sjældent findes i vort moderne Samfunds Familiekrædse.

Vejen til Adgangseksamen paa Kadetskolen førte enten gennem »Galsters og Holbølls« Kursus eller »Bokkenheusers«; min Ven og jeg indmeldtes i det Sidste.

Bokkenheuser var Bestyrer af »Efterslægten's Skole« paa Østergade; en udmærket Pædagog, der bestred Ti-

merne i Dansk og Matematik paa selve Skolen; men el-
lers maatte Eleverne gaa til de øvrige Læreres Hjem og
modtage Undervisningen dør — noget af det mest
upraktiske, der overhovedet kan udpønses; thi det be-
tød en ustandselig Flakken om i Byens Gader i godt
Vejr som i Regn og Sne. Tid spildtes mellem hver Time,
og der laa Fristelser paa vor Vej, som ikke altid kunde
modstaas.

Drengene i femten—seksten Aars Alderen er just ikke
Automater, der vandrer den kortest udstukne Vej fra
et Hus i Landemærket til et andet Hus i Tordenskjolds-
gade og paa kortest mulig beregnet Tid. Det er kun
altfor menneskeligt fristende at forlænge Spadsereture-
nes Fritid paa den kedelige Læsetimes Bekostning. Den
medbragte Lommemad fordrede jo rimelig Frokosttid,
Frokosten krævede en Læskedrik af en eller anden Art,
og den kaldte atter paa Cigaretten eller Cigaren —
selv de bedste Forsætter stod sig sjældent i den
evindelige Kamp mod Gadevandringernes talrige Fri-
stelser.

Jeg skylder imidlertid Såndheden at sige, at vore Kur-
susudskejelser var af en ret uskyldig Art. Saavidt mig
bekendt forfaldt ikke en eneste af Bokkenheusers Ele-
ver til Drikkeri eller anden Lastefuldhed. Men i Løbet
af det sidste Læseaar blev mange af os grebet af en
mærkelig Lidenskab for Billardspil. Hvordan den Epi-
demi opstod, husker jeg ikke. Men vi sløsede adskil-
lig kostbar Tid bort rundt om de grønne Borde i for-
skellige Billardsaloner. Og selv om den Art Ekstra-
vagance ikke er af særlig kostbar Art, tærede den dog
stærkt paa de ret sparsomt tilmaalte Lommepenge. Da
Tidspunktet for Præliminæreksamen nærmede sig, og
der skulde sættes fuld Kraft paa Læsningen, døde Epi-

demien imidlertid bort ligesaa pludselig, som den var opstaaet.

Bortset fra de mere moralske Anker mod vort Kursus' Vandremetode, rummede den andre Ulemper. Naar vi to Drengene havde tilbagelagt Vejen fra Læssøegade til den indre By, havde krydset den igennem mellem fem—seks Læsestationer, fuldført Bestigningen af forskellige Huses Trappegange lige til Toppen — for dèr boede selvfølgelig i Reglen Lærerne — da var vi ikke saa lidt udasede, naar vi endelig havde sluttet Dagens Udendørsgerning og skulde tage fat paa Lektielæsning og Stilarbejde i Hjemmet. Det var saa overmaade fristende efter Middagsmaaltidet at lægge sig paa Sofaen og tænde den lange Pibe. I Kvistetagen florerede Weichselrørspiber med Porcellænhoveder og Svampe-daaser — paa ægte Studenterfaçon — Tobakken var »F. F. Portorico« eller hollandsk »Knaster«. Uhyre tiltalende at ligge i saadan horisontal Stilling, mens man læste Lektierne; men Faren for, at Bogen gled ud af Hænderne, og Øjenlaagene lukkede sig, var stor.

Der var Fristelser af hel anden Art. I Etagen nederunder opholdt sig Husets tre yngste, muntre og elskværdige Døtre, Theodora, Anna Margrethe og Dagmar — meget hyppigt ogsaa Frøknerne Mourier fra Stueetagen — det betød fornøjeligt Samvær og en Udfoldelse af Livsglæde, der var vanskelig at modstaa. Allervanskeligst blev det at holde Næsen i Skolebøgerne, naar Husets Veninde, Frk. Sofie Thulstrup — Annefie kaldet — kom paa Besøg. Hun var saa helt uimodstaaelig smuk!

Alt i alt har jeg ikke nogen Grund til i denne Periode at bebrejde mig Pligtforsømmelse eller Mangel paa Læselyst. Forholdene var ogsaa overmaade gunstige —

en stiltfærdig Tilværelse i et udmærket Hjem, hvor det gode Eksempel lyste fra alle Kanter; den flittige og dygtige Johannes til at *pace* mig under Lektielæsningen, boende Dør om Dør med min ældre og meget beundrede Ven, Valdemar, paa hvis Omdømme jeg satte stor Pris. Men jeg var uhjælpelig *handicapped* lige fra den allerførste Begyndelse paa Grund af min Fattigdom paa Kundskaber fra Skoletiden. Det gik op for mig — som det vist er gaaet saa mange Andre — at spildt Tid er vanskelig at indhente. Det ringe Kvantum Lærdom, jeg havde erhvervet mig i Borgerdydsskolen, var yderligere smeltet ind i Løbet af det Aar, jeg havde tilbragt paa Orlogskibene, og i hvilken ikke en Bog var blevet aabnet. Jeg stod næsten paa bar Bund, da jeg tog fat hos Bokkenheuser. Resultatet havde været let at forudsige: mens Johannes Schultz klarede Læsningen paa ét Aar og blev udnævnt til Kadet allerede 1877, kunde jeg først indstille mig til Adgangseksamen 1878 og var saaledes sejlet et helt Aar agterud af min jævnaldrende Kammerat.

Som en Art Generalprøve og for alle Muligheders Skyld — det var godt at have en civil Eksamen, om det skulde gaa galt med den militære — tog jeg først Præliminæreksamen ved Universitetet og klarede den over al Forventning. Det satte Mod i mig selv og opmuntrede mine Forældre, der var begyndt at nære Mistilid til mine Chancer paa den sømilitære Bane.

XI.

Som en moderne Jomsborg midt i Orlogsfleedens Lilleputby, Nyboder, ligger Kadetskolen. Det er ikke nogen imponerende Bygning, hverken hvad Stil eller

Størrelse angaar, men jeg kan forsikre, at neppe noget buddhistisk Tempel er istand til at fylde de Retroende med større Ærefrygt og hemmelig Gysen end Kadetskolen opvækker hos de usalige Sømandspirer, der første Gang glider ind ad Hjørnedøren ud til Borbergade for at gennemgaa Adgangseksamens Ildprøve.

Det gule Hus med de omgivende høje, tavse og grimme Mure rummer jo et mærkeligt organiseret Samfund, delt i fire Klasser, D, C, B og A for at begynde fra neden. Mystik dølger Tilværelsens Enkeltheder i dette Klasesamfund; men mange sære og uhyggelige Beretninger siver dog ud om A'ernes Rædselsherredømme over B'er, C'er og navnlig D'er.

Saare usselig føler den Dreng sig, der endnu ikke engang er sluppet ind i D. Forat opnaa dette, skal ikke alene den svære Eksamen tages, men et tre Maaneders Martyrium gennemgaaes paa Korvetten — en Slags Larvetilstand, som det kaldes i Insekternes Verden. Man benævnes officielt »Aspirant«, men endogsaa en saa ringe Titulatur er uanvendelig paa nogle i den Grad lavtstaaende Individuer — de er og de hedder *Padder*.

Hvis nogen Dreng med store Tanker om sig selv er skredet gennem den omtalte Hjørnedør, da har han neppe bevaret Troen paa sin egen Betydning ret længe. Han har hurtigt faaet Forstaaelse af, at saavel Skolens Officerer som Lærere kun betragter ham som et Besværlighedsobjekt, en sidste Hindring før Ferien. Og hvad Kadetterne derinde angaar — prangende med den saa attraaværdige blaa Jakke med Guldknapper og med Guldsnor om Ærmerne for ikke at tale om det frygtindgydende Mordvaaben, Dolken, i lakeret Skuldergehæng — saa ser de overhovedet ikke, at der er »Padder« i Farvandet. Naar én af disse Pariarer møder

Kadetten, viger Padden hurtigt tilside klar over, at den Gudbenaadede ellers vilde gaa lige tværs igennem ham, som var han bare Luft.

I Ydmyghed og lydløse som Skygger stiller Skolens Paddeaspiranter sig i smaa Klynger foran nærmere betegnede Døre ligesom Faar, der efter Tur lukkes ind i Slagterrummet, hvorfra de saa atter slippes ud apoplektisk røde i Hovederne eller besvimelseblege, alt eftersom Blodcirkulationen virker under Kriseforhold.

Men efterhaanden som Eksamensdagene glider, taber Uhyggefølelsen sig i nogen Grad og giver Plads for en — ganske vist stærk begrænset — Udfoldelse af Frejdighed. Den store Gymnastiksal er Fristedet, hvor Aspirantspirerne søger hen. To Lejre danner sig straks: den Bokkenheuser'ske og den Galster-Holbøllske. Enkelte *Outsidere* flakker venneløse om. Udsigterne debatteres, udsivende Rygter cirkulerer. Enhver holder paa sit Kursus' Chancer. Selvfølgelig maa Bokkenheuserne komme ind med det største Antal Bestaaede; men det lader sig ikke nægte, Galsterne ser ualmindelig sejr sikre ud — det manglede bare, at de skulde vinde Slaget!

Saa er endelig den sidste Eksamensdag overstaet. Imorgen Kl. 10 skal Alle stille paa Skolen for at erfare det endelige Resultat. Den Ventetid er næsten ikke til at udholde. Hvad skal man dog foretage sig? Kunde man blot sove, men Søvnens svigter.

Jeg følte mig højst ulykkelig, for jeg ansaa slet ikke mine Forhaabninger for grundfæstede. I Modsætning til Præliminæreksamen paa Universitetet, som jeg var gaaet til med største Frejdighed, havde jeg følt mig helt syg under Afhøringerne paa Kadetskolen; angst

som en Hare, grebet af en saadan Grad af Eksamensfeber, at den næsten lammede Aandsevnerne.

Aldrig glemmer jeg hin Morgen, da den tjensthavende Kadet ordnede os i et langt Geled midt paa Gymnastiksalens Gulv. Over den omløbende Balkons Rampe viste sig forskellige Hoveder, tilhørende Officerer og Kadetter, der mønstrede Paddeudstillingen forneden. Johannes Schultz smilede ned til mig og nikkede opmuntrende. Det strammede mig svært op.

Endelig aabnedes en Dør paa Balkonen. Skolens Chef, Kaptajn Carstensen, og hans Næstkommanderende viste sig, steg langsomt — aa saa langsomt! — ned i den store Sal. Efter nogle indledende Ord — altfor mange Ord! —

oplæstes Navnene paa de ti Lykkelige. De traadte efterhaanden et Skridt frem, udskillende sig af det lange Geled. Jeg var daanefærdig, da de første syv Navne raabtes op, men saa kom »Nummer otte, Walter Christmas«. Jeg traadte frem, fyldt af en saadan Lykkefølelse, som jeg aldrig har kendt hverken før eller senere; det var, som gled en uhyre Byrde pludselig fra mit Sind. Atter fandt jeg min Vens Ansigt deroppe, og jeg smilede saligt.

Af hvad der senere skete, husker jeg ikke meget.



Johannes Schultz.

Chefen holdt sikkert en Tale baade til de Heldige, og ogsaa for den udstødte Flok, hvis Fodtrin jeg hørte bag min Ryg — Fodtrin, hvis dæmpede Klang endnu lød paa Stenfliserne udenfor, indtil den helt døde bort. Ikke en Antydning af Medfølelse med disse Ulykkelige mærkede jeg. Naar Ens eget Sind er sprængfuldt af Glæde, findes slet ikke Rum for andre Følelser.

Aspirant — det Skridt videre var jeg da naaet frem!

Omstøbningen fra Kursuselev til Kadetembryon besørgedes af en ferm Stuepig^e i en Haandevending. De mørkeblaa Jakkesæt — andet havde jeg naturligvis ikke gaaet med de sidste to Aar — forvandlede til Uniform ved Paasyning af forgyldte Ankerknapper, en Guldrosen paa hvert Ærme og en rød-hvid Kokarde i Kasketten. Hvor paa vi tiltraadte vor Paddegering paa Kadetskolen.

Undervisningen d^er var i det væsentlige afsluttet. Kadetkorvetten »Hejmdal« tilriggedes i Flaadens Leje. Det var paa den Tid af Foraaret, da Virksomheden nærmest samlede sig om en Mast, der staaer plantet paa Legepladsen Aaret rundt. Nu blev den rigget, Sejl undersøges, Stangen blev sat og strøget — meget nyttige Øvelser inden Kommandoen hejstes paa Hejmdal.

Vi Padder deltog naturligvis i disse Øvelser og fik Lejlighed til at gøre nærmere Bekendtskab, dels med hinanden, dels med de virkelige Kadetter. Da vi boede hjemme og kun opholdt os i saare begrænset Tid paa Skolen, mindes jeg ikke ret meget fra denne korte og temmelig uvirkelige Periode. Men jeg begik en stor Fadæse, som bragte mig i faretruende Konflikt med den mest frygtindgydende Skikkelse blandt de Ældre i B.

Johan Petersen hed han, den største og stærkeste Kadet paa Skolen, og kaldtes derfor selvfølgelig Lillepeter. Vi havde sat Sejlene og skulde derefter beslaadem. Da Ordren kom: »fir ned Merssejl!« stod jeg ved Faldet og gav mig ivrigt til at fire. Men Faldet løb fra mig, og Merseraaen brasede ned med et Bump — højst usømandsmæssigt! Og hvad der var allerværst, Lillepeter sad overskrævs paa Raaen og fik sin »Ende paa Komodie«, som det hedder i Kadetsproget.

Jeg var mildest talt forfærdet — en nydelig Begyndelse paa Kadetskolen! Og dør kom Kæmpen klatrende ned paa Jorden, ikke ulig en rasende Gørilla med Sjælen fuld af Mordlyst og med Kurs direkte mod mig.

»Var det dig, dit lille Kodyr?« brølede han, mens han holdt sig paa Bagdelen med den ene Haand og svingede den anden til Lussing. Spørgsmaalet var temmelig overflødigt.

»Den løb fra mig,« sagde jeg yderst spagfærdigt og viste mine Hænder frem. De var helt blodige, for jeg havde jo søgt at afværge Ulykken, saa Tovet sled Huden af Hænderne.

»Hvad Satan —!« Vreden smeltede i Lillepeters Aasyn. »Hen til Posten med dig og vask Blodet af — din Skvappel!«

Situationen blev klaret. Lillepeter var — som de fleste Kæmper — godmodig og blød af Sind.

XII.

En skønne Morgen i Maj marcherede hele Kadetkorpset — to og to — gennem Toldbodvej og Lumskebugten, hvorefter vi færgedes over til Holmen.

Der var jo ikke saa lidt, som mindede om min første Vandring ad den Vej, men Stillingen var vokset betydeligt i Fornemhed. Nu skulde jeg ikke hilse paa laverestaaende Væsener end Officerer, og jeg slæbte ikke selv paa Sækken med jordisk Gods — Kadetternes Bagage var allerede blevet kørt ombord.

Nogen Ængstelse for Anfald af Højhedsvanvid behøvede en Aspirant imidlertid ikke at nære. Fra allerførste Færd blev han »holdt nede« — og andet havde vi sandelig heller ikke ventet. Langt snarere havde min Aargang Aspiranter Grund til at forbavses over den humane Behandling, der blev os tildel. Der gaar jo saa mange Sagn om Brutalitet, rent ud umenneskelige Plagerier fra de Ældres Side overfor de Yngste, og meget af det er vistnok kun altfor sandt. At der efter min Tid har været en periodisk Tilbagevenden til den Slags fordømmeligt Uvæsen, er jeg særdeles vidende om. Men jeg kan bedyre, at i hele den Aarrække, jeg har gennemlevet paa Kadetskolen — iland som ombord — fra jeg var »Padde«, til jeg opnaaede Kvarterchefs Værdighed, har der ikke været et eneste Eksempel paa virkelig Mishandling eller oprørende Menneskeplagerier.

Det er muligt, at Prins Valdemars Indtræden i Kadetkorpset i nogen Grad havde sat Stopper for tidligere Misbrug af de Ældres Magt — jeg er tilbøjelig til at anse dette for rimeligt; men selv om han ikke havde været Medlem af Korpset, vilde Tonen neppe have været væsentlig ændret.

At Kadetterne holder Justits indbyrdes er selvfølgelig og kun af det Gode. Det Kammeratskabsforhold, der gennemsyrrer hele Korpset, virker af sig selv hæmmende paa Skoleofficerernes Indblanding, naar det kun

drejer sig om Smaaforseelser — man sladrer ikke om hinanden. Men da Disciplinen under alle Omstændig- heder *skal* opretholdes, maa der naturnødvendigt falde Lussinger af, Stengesalingsture ombord og — naar det gaar højt — hvad man kalder en ordentlig Omgang Klø.

Jeg kender kun et eneste Tilfælde af Legemsbeska- digelse under saadan Afstraffelse, og det gik ud over mig selv. Min Trommehinde blev nemlig sprængt ved en Lussing — et kedeligt *Uheld* og ikke andet.

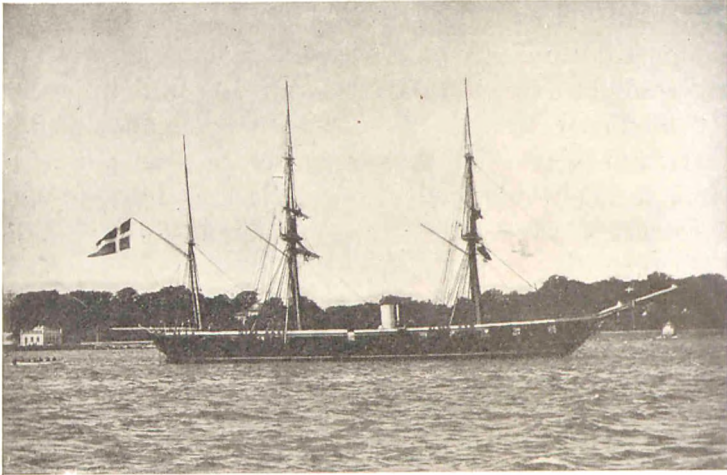
Tonen ned gennem alle fire Klasser angives af Ka- detterne i Klasse A. De var paa dette Togt alle uden Undtagelse højtannede, gentlemanlike unge Mænd, der aldeles ikke ejede Trang til at misbruge deres Stilling.

De to øverste i Klassen var Ravn, den nuværende Fyrdirektør og Evers, der nylig forlod Tjenesten som Viceadmiral — jeg tør nok kalde dem Idealet blandt Kvarterchefer.

Paa Korvetten er Forholdet saaledes organiseret, at Klasse A's Kadetter er Kvarterchefer; deres Antal an- giver de Vagtkvarterer, der udfører Dækstjenesten. B'erne bliver altsaa A'ernes Næstkømmanderende — deres »Koner« — hedder det — og saa fremdeles ned gennem alle fire Klasser. Hvert Kvarter har sin Padde eller sommetider to. Jeg blev Padde paa Carl Tuxens Kvarter, og hans Kone var den frygtindgydende, men rare Lillepeter.

Kadetmessen var et stort Rum lige foran for Of- ficersmessen; den spændte over hele Skibets Bredde. To lange Borde mellem Kistebænke om Styrbord og Bagbord og et rundt Bord midtskibs, hvorved Of- ficererne som Regel indtog Middagsmaaltidet, angav

Rummets Hovedtræk. Der fandtes Kroge under Loftet til de lavere staaende Kadetters Køjer, hvorimod Kvartercheferne sov paa Kistebænkene. Ved Siden af Messen fandtes et lille Lukaf med Standkøje, Servante og lignende Herligheder. Dette Luksuskabinet og saa en



Kadetkorvetten Hejmdal.

Privattjener særprægede Prins Valdemars Tilværelse paa Korvetten — i alle andre Henseender var hans Kaar nøjagtigt som Kammeraternes.

Det var Synd at sige, vi blev overanstrengt — især naar Kvarterchefernes Antal overskred det normale fem. Fire Timer ad Gangen gjorde vi Vagttjeneste — akkurat som Officererne — undtagen paa Eftermiddagsvagten fra tolv til »Skafningen« var overstaaet.

Dagen forløb saaledes: Seks blev der purret ud; saa stuede vi Køjerne, vaskede os og fik Morgenmad — The, Brød og Smør. Alt det skulde afgøres i en Fart — paa tyve Minutter tror jeg — og naar Tiden var ud-

løbet, stod den Kadet, der havde Messetørn, bevæbnet med Skeden til en af de mange Huggeter, som prydede Messen, midt for det runde Bord og kommanderede med vældig Røst: »Op hernedefra!« Og saa galdt det om at rippe sig — især for Padderne. Det lød svap, svap! naar Skeden traf Driverternes Bagdele. Det var hurtig Udrykning. Padderne *maatte* naturnødvendigt komme sidst ud af Døren, da de havde adskillig Eks-tragering at udrette. Vel ejede Messen to Oppassere, men vi Yngste fungerede som en Slags Livlakajer — Kvarterchefernes Pepitaer. Naa, Messen *skulde* jo ud-luftes — det trængte den sandelig til hver Morgen — og spules. Saa svap, svap! Op hernede fra!

Nu fulgte en behagelig halv Time, der tilbragtes paa Kobryggen. Spulingen af Dækket var i fuld Gang, og deri deltog Kadetterne ikke. Kun en eneste Gang forsøgte Næstkommanderende — det var vist Lieutenant Bojesen, den senere Kommandør og Rigsdagsmand — at ændre Reglementet paa dette Omraade. Og han fortrød det!

Hele Kadetflokken paa Kobryggen modtog Ordren med Studsen, men ikke et Ord blev vekslet, ingen Af-tale truffet. Vi smøgede Bukserne op, tog Støvler og Strømper af og kastede os med uformodet Iver og Energi i Spulegeringen. Den kom der Gang i. Et Par af de Ældre overtog Straalerørene, vi Andre besørge-de Pøsene. Der kom Oceaner af Vand paa Dækket den Morgen. Slangerne fosedes Straaler ud med Højtryks-kraft og efter den Metode, der kaldes Plænevanding. Saasnart et Hoved viste sig over en Lugekarm, tumlede Ejermanden halvbedøvet og dyngvaad ned igen. Pøsene fløj henad Dækket, og naar to mødtes, stod der en Vandstraale paa tre Meter lige i Vejret. Næstkom-

manderende kom hastigt ned fra Kommandobroen, udslyngende Eder og kraftige Formaninger. Da såa han en Pøs komme farende med Fart som en vel sparket Fodbold. Han prøvede paa at hoppe over den og endte med at sætte sig med et Klask paa det vaade Dæk. I det samme hændte noget ganske uventet frygteligt. Op ad Messetrappen kom Navigationslæreren, Kaptajn Münster-Fischer, helt sindigt og uden at ane Ondt. Næppe havde han løftet sit alvorlige Tænkeransigt over Dækkets Niveau, før en fyldt Pøs tørnede mod Lugekarmen. En Styrtesø ramte det skæggede Ansigt, saa Brillerne skyllede fra deres Normalplads og ramlede ned ad Trapperne. Samme Vej forsvandt vor højt skattede Lærer.

Med stærk og ikke just venlig Røst gav Næstkommanderende Kadetterne Ordre til at holde inde med Spulingen. Atter samledes vi paa Kobryggen og trak i Tøjet. Ansigterne udtrykte dyb Sørgmodighed over de skete Uheld; men En og Anden kneb jo nok et Øje til.

Hvorefter Reglementet atter traadte i Kraft i Overensstemmelse med Traditionen.

Formiddagen gik som Regel med Kanoneksercits og anden nyttig Gerning. Halv tolv var der Frokost: Rugbrød med Pølse og Ost og en varm Ret — kraftigt men uden blødagtig Raffinement.

Her maa jeg komme med en Oplysning, der vil give nogen Forstaaelse af Paddevirkksomheden ombord.

Traditionen — men ikke Reglementet — tillod Kadetterne at medtage Ekstraforsyninger af den Slags, der under Et benævnedes »Lækreciteter«. Derunder hørte Kiks i Blikdaaser, Ost af mere velsmagende Art

end de Skummetmælkspaner, hvormed Hovmesteren bedækkede det halve Antal smurte Rundtenommer; Konserves i Daaser — Sardiner var en højt skattet Lækrecitet — og meget andet. Saa var der Drikkevarer af forskellig Art, særlig beregnet paa vore smaa Lørdagsaftensold, tillige — og dér kommer jeg ind paa det ømme Punkt — et syndigt Antal Brændevinsflasker.

Kvarterets Padde stod til Ansvar for alt dette Ekstra. Hans Pligt var at gemme det hen paa hensigtsvarende Steder, at skaffe Forsyning tilveje til passende Tider — kort sagt optræde som en Art Kvarterhovmester. Følgen var, at Paddens Kistebænk blev stuvende fuld af Daaser og Flasker med meget lidt Plads til hans egne Sager. Resten opbevaredes i Løndom rundt om i Krogene af et mørkt og skummelt Sted kaldet Støvekælderen. Op og ned ad Støvekældertrappen var Paddens daglige Gang; dernede udkæmpedes svære Kampe med andre Padder til Haandhævelse af Kvarterets Ejendomsret til de gode Sager.

En lille Erindring á propos dette »Ekstra«.

Midt under Togtet ankrede Korvetten paa Reden, og vi fik Landlov. Gennemtrængt af Ønsket om at bidrage noget rigtig godt til Kvarterets Forplejning, fik jeg min Mor til at købe en stor, kuglerund og rød Ejdammerost. Den havde jeg under min ene Arm og en anden tung Pakke under den Anden. Det var mørkt, og der gik stærkt Skvalp i Havnen, da vi skulde entre fra Chaluppen op ad Falderebstrappen. Jeg *maatte* gribe for mig og tabte Ejdammeren. Da jeg kom ned i Messen, stod pludselig Lillepeters truende Skikkelse foran mig:

»Hvor er Ejdammeren, du elendigste blandt Skvaber?« Og han vendte sig til de Andre og gav en hjerte-

gribende Beskrivelse af den dejlige røde Ost, som jeg med Stolthed havde vist frem paa Toldboden. »Hvor er den henne, spør jeg?« Og han svingede sin mægtige Højre, hvis to Fingre manglede et Led.

Jeg var ikke det mindste bange for Lillepeter ved denne Lejlighed, thi dels var jeg klar over, at det var lutter Spøg altsammen; dels havde jeg en Undskyldning paa rede Haand:

»Den gik overbord fra Falderebstrappen.«

»Og hvorfor sprang du ikke ud efter den? Hvad tror dit elendige Kodyr, en Paddes Liv er værd i Forhold til en Ejdammerost?«

»Næ, for jeg vilde hellere passe paa disse her.« Og jeg rakte ham den anden Pakke, der indeholdt to store Flasker svensk Banco.

Aldrig har jeg set et Ansigt saa hurtigt forandre Udtryk:

»Det kalder jeg Konduite — du er en Præmiepaddle!«

Men for at komme tilbage til Brændevinen. Det var rent galt, saa vi snapsede ved Frokosten. Ofte kunde Kvarterets fem unge Mennesker tømme en hel Flaske Aalborg, og selv om de Yngstes Ration var mindre end de Ældres, saa kunde der godt falde to—tre Snapse af, og Glassene var som Regel ikke af mindste Nummer. Det øjeblikkelige Resultat blev en ganske overvældende Søvnighed, og da den netop indfandt sig i Timen efter Frokosten, der var helliget »teoretisk Sømandskab«, svækkedes Opmærksomheden i pinlig Grad.

Vi sad i den lumre Messe paa Kistebænkene om Skaffebordene; nikkede med de tunge Hoveder, indtil Hagen hvilede solidt paa Brystet. Jeg hører endnu

Lieutnant Koefoed-Hansens lidt drævende Stemme:
 »Sover De nu igen, Christmas! De trænger vist til en
 Livsvækker, go'e Ven. Tre Gange over Stengesalingen!«

Det var just det, man trængte til.

Efter Frokosten, naar vi var under Sejl, blev der som
 Regel pebet »op til Manøvre«.

Under Kommando af Chefen og i Overværelse af
 Meddommeren, fik Kadetterne efter Tur — fra den
 Ældste og lige ned til den Yngste — Ordre til at ma-
 nøvrere med Korvetten, stagvende og kovende, brase
 Bak og mange andre Sejladsmanøvrer, rebe, sætté og
 bjærge Sejl og lignende. Den Slags Øvelser var meget
 fornøjelige. Det gik med en Fart og en Rutine, der
 var helt forbavsende. Mandskabet og Kadetterne mel-
 lem hverandre rendte henad Dækket med Skøder og
 Fald, saa det gungrede; Underofficerernes Piber satte
 Musik og Takt i Halningen. Og saa var det vældigt
 spændende at se, hvordan Kammeraterne klarede Van-
 skeligheder, naar de — med Raaberen for Munden —
 kommanderede Manøvrerne fra Vagtbænken. Der var
 jo altid En eller Anden, som brændte den af, Gud-
 skelov!

Det blev regnet for en hel Præmieforestilling, naar —
 henimod Togtets Slutning — Turen kom til Padderne.
 Vi havde jo aldrig staaet paa Vagtchefens ophøjede
 Stade, aldrig løftet Stemmen til Kommandoraab, navn-
 lig ikke gennem en Raaber, og nu skulde vi altsaa kom-
 mandere hele Mandskabet, Kammeraterne iberegnet,
 for ikke at tale om Rorgængerne — — det var et Øje-
 blik fuldt af Spænding, og ikke sjældent gik det rent i
 Fisk af bare Forfjamskelse.

Saa var det jo en Æressag for Kvarteret, at Padden

klarede sig godt i den haarde Konkurrence. Jeg maa bemærke, at efter hver Manøvre samledes Kadetterne om Vagtbænken, og saa faldt Kritikken enten fra Chefen eller Meddommeren.

Lillepeter eksaminerede mig i Stagvending, Dagen inden min Tur kom, og jeg klarede mig til hans absolutte Tilfredshed:



Kommandør Mac Dougall.

»Du kan jo dine Sager, begribeligvis — her nede. Og nu kan du jo bare prøve paa at la' det slaa Slutteder deroppe — sikken Omgang der skal vankel!«

Men der vankede ingen Omgang, for jeg klarede min første Stagvending bedre end alle de andre Aspiranter. Kommandør Mac Dougall var Chef, og da hele Korpset var samlet for at høre Kritikken, og jeg stod Ret med Haanden

til Huen, løftede han Kasketten og sagde: »Deres Manøvre giver ikke Anledning til Kritik.«

Aldrig har jeg været saa stolt. For dette med at lette paa Huen for en Kadet — endsige en usselig Padde — og slet ikke komme med nogen Kritik, det havde man aldrig før oplevet. Lillepeter dunkede mig i Ryggen, saa jeg fik Hikke, og Kvarterets sidste Flaske Portvin blev aabnet og tømt den Aften til Ære for mig.

Hvor det dog er herligt at fordybe sig i gode Minder!

Kl. 5 spistes der Middag i Kadetmessen. Der var en vis Stil over det Maaltid, thi der dækkedes til Officererne ved det runde Midterbord, undtagen naar vi laa tilankers. To Kadetter spiste skiftevis — hele Korpsset igennem — ved Officersbordet. En lidet eftertragtet Ære; for man skulde være pænt paaklædt med rene Flipper og Hænder og med Frisuren i selskabsmæssig Stand. Der var saa overmaade lidt Tid til at »smukificere« sig, som det hed i vor ramsalte Jargon. Paa den anden Side var Maden bedre ved det runde Bord, der faldt som Regel et Par Glas Vin af, og saa var der den rare Dessert. To Sider har en Medalje jo altid. Og ved de lange Kadetborde fulgte mange aarvaagne Øjne de to »Selskabsdyr«s Optræden; ved det mindste Uheld lød behersket Fnisen og Hosteanfald.

Det Overtrækstøj, som Kadetterne ellers altid var iført, maatte stryges under Middagsmaaltidet, og Tønen var adskilligt mere afdæmpet end ved Frokosten.

Lørdag Aften, naar Mandskabet fik Punch, udleveredes til Messen et Antal Flasker Punchekstrakt, som vi saa tilberedte efter Forgødtbefindende. Denne Drik foragtede vi dybt og fandt den saare plebejisk. Ikke desto mindre tømtes Flaskernes Indhold til sidste Draabe. Men naar det var besørget, dukkede Padderne ned i Støvlekælderens og hentede frem »noget af den rigtige Slags«, og snart var Soldet i fuld Gang.

Vi sang mest Sange med Omkvæd, og vi sparede ikke paa Stemmerne. Ofte har jeg undret mig over at Officererne, hvis Opholdsrum kun var adskilt fra Kadetmessen ved et tyndt Skot, ikke protesterede mod Ordlyden af disse Sange. De var som oftest af et saadant Indhold og Ordvalg, at der absolut ikke kunde præsteres noget værre i Nyhavns Sømandsknejper.

Naa, Officererne mindedes vel deres egen Kadettid og undrede sig ikke over, at Tonen stadig holdtes paa samme Niveau — Lørdag Aften.

Det var en fastslaaet Regel, at Kadetskolens Chef kun hvert andet Aar hejste sin Vimpel paa Hejmdal; ellers skiftede Kommandoen mellem forskellige af Marinens ældre Kaptainer eller yngre Kommandører. Jeg tror nok, de fleste af os foretrak Kommandør Carstensen som Chef paa Kadetskibet. Han havde sine Fejl eller svage Sider som alle andre Mennesker, men han var en udmærket Sømand og omfattede Kadetterne med stor Interesse og Godhed. Og saa sørgede han uvægerlig for, at Togtet ikke alene blev en udbytterig Arbejdstid men indrettede det saaledes, at vi fik Lejlighed til at se fremmede Byer og Lande, drog Omsorg for at Kadetterne af og til kunde more sig rigtig godt paa egen Haand.

Det hændte, at Marineministeriet udkommanderede Chefer, hvis Sømandsblod var saare tyndt. Den Slags er Kadetter ikke længe om at lodde. Min første Chef paa Hejmdal hørte ikke til den Kategori. Kommandør Mac Dougall var en af de bedste og braveste Søofficerer, Marinen dengang ejede, Typen paa en retlinet *gentleman of the sea*. Han holdt os til Ilden, det maa jeg love; der er ikke ofte blevet udført saa mange Manøvrer paa noget tre Maaneders Togt som under hans Kommando i 1878. Mest sejlede vi Vandet tyndt om Doggers Bank i Nordsøen; men saa fik vi pludselig en højst uventet Ferie, idet Korvetten løb ind til Calais for at hente to *Samuel Whites* Torpedobaade, som skulde overføres til Orlogsværftet.

Det tog adskillig mere Tid end beregnet at faa disse

Baade ombord, vel anbragt paa Dækket og godt afstivede. Jeg tror, vi laa en halv Snes Dage op ad en Havnekaaj og fik for første Gang Forstaaelsen af, hvordan Høj- og Lavvandsforholdene virker i en Kanalhavn. Vi laa jo med Fortøjningstrosser iland og et Utal af Fendere for at holde Skibet fri af Bolværkstømmeret. Der var evigt Mas med de Trosser. Snart laa Korvetten saa højt, at Dækket kom i Niveau med Brolægningen, saa sank vi ned mellem muslingpyntede Pæle og Bjælker i et mudderstinkende Dyb, hvorfra man maatte entre 14—16 Fod tilvejs for at komme iland.

Vi blev hurtigt kede af Calais. Der var ikke megen Glæde ved at drive om i Gaderne eller hænge paa en Straastol udenfor Kaféerne og drikke tynd Kaffe med Cognac til. Mit eneste spøgefulde Minde om Opholdet stammer fra en Middag, som Officererne gjorde for nogle franske Kolleger af Landetaten.

Muligvis var vore Overordnede ikke meget stive i Fransk; det kan ogsaa være, de ængstedes for, hvorledes Aftenen skulde slaas ihjæl. Nok er det, Kadetterne anmodedes om at arrangere en Forestilling af blandet Art — vi kaldte den Slags »at gøgle«.

Kvartetsange kunde altid præsteres, disse lærtes om Vinteren paa Kadetskolen af Syngelæreren; men det var jo ikke nok til at fylde Aftenen. Saa blev der lavet Variété.

En af C'erne hed Wodskov, Skolens bedste Gymnastiker. Han udførte et brillant Nummer som »stærk Mand«. Saa var der min Kvarterchef, Carl Tuxen, som sad inde med et rigt Fond af Humor. Han viste sig pludselig omskabt til *Dame* — det var vist Meningen, men han lignede mest en fæl, gammel Rufferske. Paa Programmet stod Damen opført som »La

mère de la fille de Madame Angot«. Hans Foredrag fik Franskmændene til at brøle af Latter. Flere Numre mindes jeg ikke.

Jo, saa var der Messerschmidts, men det opførtes udenfor Programmet.

Messerschmidt var en brilliant, dygtig Fyr og udpræget Alvorsmand; intet laa hans Naturel fjærnere end løssluppen Kaadhed. Og det var vel nok paa Basis af hans urokkelige Soliditet og Soberhed, at Administrationen af en uhyre Punchebolle blev ham betroet. Hvervet udførte han ogsaa samvittighedsfuldt; Alvoren forlod ham ikke et Øjeblik. Endnu Kl. 12 Midnat, da Gæsterne var gaaet iland, og der var faldet Ro over Skibets Agterdæk, sad han og passede sin Bolle.

Da Vagten skulde overleveres, stod han stiv som en Stage med Haanden til Huen:

»Altsaa, forstaar du — dér ligger Bollen fortøjet med — med Lavvande. Skeen skal staa i Sydvest. Vinden er fa—faldende og Barometeret let om—omløbende—«.

»Ja, og du er nok ogsaa omløbende, gamle Messer,« mente Afløseren. »Godnat med dig!«

Saa sejlede vi til København og afleverede den kostbare Dækslast; stod derpaa ned i Østersøen. Mod Togsrets Slutning aflagdes Besøg ved Sveriges største Marineetablissement i Carlsrona.

Svenskerne gjorde stor Stads af os. Der var Middage iland og ombord, der blev vekslet Visitter i én Uendelighed og knaldet Salutter af, saa det ekkoede mellem Skærgaardsfjældene. Den sidste Dag blev der udstedt Invitation til hele Korpset om at bese Flaadens forskellige Anlæg og bagefter spise til Middag — eller var det en Souper det drejede sig om? Mindet er

svøbt i Taager. Men vi startede da efter Frokost paa en solbagende, blaa himlet Sommerdag og travede om fra den ene Afdeling af de store Anlæg til det næste. Vi besaa en Fæstning og et Værft, beundrede Skibe paa Stablen og Kaserne, og aldrig løb en læskende Drik gennem vore tørre Halse. Sultne var vi ogsaa, for det var langt over normal Skaffetid, og der voksede Tvivl op i vore danske Sjæle, om hvorvidt den svenske Gæstfrihed virkelig stod Maal med sin traditionelle Vidunderlighed.

Saa blev vi endelig anbragt i en Dampchalup og færget til en Ø, hvor skønne Birketræer hævede sig over dejlig blomsterbroderet, grøn Skovbund og se, der stod plantet lange hviddugede Borde, hvorpaa hele Flotiller af Glas, Flasker, Sifoner, Karafler og store Krystalskaale med Is funkede og blinkede i de svindende Solstraaler. Vore Øjne gav sig ogsaa til at funkede ved dette Vidundersyn, men saa fyldtes Sindene med Ængstelse — hvor var Maden? Ikke en Krumme, ikke den mindste Kiks var at øjne. Selv den Gæveste følte sig faretruuet: var det virkelig Meningen, at vi skulde give os ikast med al den svenske Punch, Cognac, Madeira og Øl — store Cigarkasser skimtedes ogsaa — mens vore stakkels Maver var skaaltomme!

Da vrimlede det pludselig fra alle Øens Kanter med svenske Søofficerer — Kadetterne var vist paa Togt — de omringede Bordene, skænkede Pokalerne fulde; der blev holdt Taler og raabt Hurra, iskolde vidunderligt velmagende Blandinger forsvandt gennem de ørkenørre Struber. Hvem tænkte mere paa tomme Maver — nu var de jo heller ikke tomme længere. Hurra for Sverige, Hurra for Danmark, Hurra for

Brødrafolkene, for Konger og Prinser og Admiraler og for vor gamle hæderkronede Mac Dougall — —

Dejlig Fest paa den grønne Ø, uforglemmelig — af mange Grunde. Og da vi saa havde pokuleret en Times Tid i det Frie om de lange Borde, blev vi ført i Proces-



Blixencrone-Møller.

sion til en stor Pavillon og anbragt omkring et helt andet Sæt hviddugede Borde. Og dør stod Maden, et koldt svensk Bord af en Overdaadighed, som desværre nu hører Sagatiden til. Jeg fik lige Tid til at lade de hungrige Øjne glide over et Centrumsbjerg af røde Hummer, fik netop et Glimt af Krebsenes Smaafjælde, stegte Ænder, svagt rødme Skinker og mange andre Lækreciteter, omgærdet af Vinkarafler og Glas af mange Størrelser.

Saa blev jeg trukket i Ærmet af min Ven og Medpadde, Blixencrone-Møller: det var galt fat udenfor, der laa Faldne paa Valen i Buskadserne rundt om de forladte Friluftsborde, og vi maatte skam hjælpe Kammeraterne — —

Selvfølgelig maatte vi det. Men noget *vilde* jeg nu have at spise. Saa langede jeg ud og fik Tag i et fedt Andeben; et Par Kiks blev i Hast smurt og bedækket med Gaffelbiter — det var dog altid noget.

Og saa tog vi fat paa de Saaredes Transport, som det hedder i Krigsproget. Tallet var ikke ringe. Ak, disse

tomme Maver — næsten den største Fare, der kan møde en Søhelt.

Naa, vi kom da Allesammen godt ombord, og ingen Skade skete.

Kort efter disse minderige Dage i Carlsrona fulgte en temmelig død Periode, der gik forud for den afsluttende Eksamen ombord. En meget vigtig Begivenhed, thi Resultatet kunde godt influere betydeligt paa Rækkefølgen i Klasserne — ikke mindst paa A'ernes Anciennitet ved Udnævnelse til Sekondlieutnanter. Det var imidlertid ikke alene Eksamenskaraktererne, der spillede en Rolle. Fra det første Øjeblik, Kommandoen hejstes, til den atter blev strøget og hver eneste Dag i den Tid, fik Kadetterne Karakterbedømmelse. For hver Vagt, hver Manøvre, for Observationer, Søuhrenes Pasning, for Opførsel, Splejsning, Kanon- og anden Eksercits — altid truede denne Skylregn af Karakterer hvert Skridt man tog, hver udført Handling. Kadetternes Kvalifikationer blev saamænd udregnet med mange Decimaler!

I de Dage, Eksamenskørsilden stod paa, blev Korvetten gerne opankret i en stille Bugt i vore egne Farvande, og der blev givet rimelig Tid til Forberedelse. Men naar den Periode var overstaaet, faldt Sindene i Ro. Ingen Fare truede længere, kun Inspektionen skulde overstaas. Saa blev Korvetten lagt ind i Flaadens Leje til ni Maaneders Hvile. Kommandoen strøges.

XIII.

Som Tillægsgevinst til Hejmdalstogtet fulgte altid et fjorten Dages Kryds i vore egne Farvande med en Ka-

nonbaad; som Regel den veltjente, gamle »Krieger«. Det var ikke nogen Ekspedition, der stemte Sindet til alvorlige Overvejelser og begrundet Ængstelse for, hvad der nu kunde hænde af Overraskelser og Skuffelser.

Naar Korpset forlod Hejmdal for at myldre ombord i Kanonbaaden, herskede der en udpræget Lystspilstemning. Og som et Friluftslystspil formede sig da ogsaa uvægerlig den to Ugers Fart, isprængt talrige Farce-momenter.

Det var Kadetskolens Næstkommanderende, Kaptain Victor Hansen, der var Kanonbaadens selvskevne Chef, og som hejste sin Vimpel paa »Krieger«s stumpe Stormast. En udmærket Officer var Kaptain Hansen i alle Maader og saa mageløs fri for Opstyltethed og Højtidelighed. Han var vel nok den mest populære Overordnede, Kadetterne nogen Tid har haft — og den ideale Kanonbaadchef.

Naar Officerer og Kadetter bemægtigede sig »Krieger«, var der højst regnet 4—5 Mennesker ombord. Den vigtigste var Kokken Frost med et stift Ben, til hvilket der ikke var Plads i den lille Kabyds, og som derfor stadig strittede udenfor Døren. Han herskede over en altid svedende Koksmat. Desuden var der et Par kulstøvede Væsener, som hørte til i Maskinrummet. Idéen var, at Kadetterne skulde klare sig selv, besørge alt Arbejde paa Dæk og Banjer, være Rorgængere, Lodhivere, Fyrbødere, spule og pudse, og hvad der ellers kunde falde for. Det var et lystigt Liv.

Hurtigst muligt halede Fortøjningerne ombord, og »Krieger« flygtede fra Orlogsværftet og alskens Autoriteter, stak Nord over rundt om Gilleleje eller Syd paa gennem Bøgestrømmen — bare væk for at vi kunde være for os selv og have det lidt rart.

Jeg formoder, at Chefen havde frie Hænder til at sætte Kursen, som han helst vilde. Vi var derfor altid sikre paa at besøge Vejle, for der havde han Familie og Venner. Det havde Ingen noget imod. Vejle er en



Kanonbaaden Krieger.

smuk og gæstfri By, og efterhaanden fik ogsaa vi Venner og Veninder samme Sted.

Iøvrigt var det jo ikke Meningen, at Togtet skulde være blot til Lyst, og blev det heller ikke. Der arbejdedes — om end med Moderation — og der manøvreredes. Vi løb i Linier langs Kysterne efter Mariens hemmelige Mærker i forskellige Dybder — Gavlens af Lars Berntsens Hus overet med en fritstaaende Busk ved Stranden — Skræppeløse Kirkespir over Midten af Spjællerup Ladebygning, eller noget i den Retning; og vi lærte Farvandene rigtig godt at kende. Eller

ogsaa skiftedes de Ældre til at løbe Kanonbaaden langs Bolværk eller Bro.

Der skete sjældent større Ulykker under den Slags Manøvrer. Men en Gang gik det dog galt, for paa den valgte Anlægsbro stod et Badehus, og ind i det rendte en uheldig Manøvrerist »Kriegers« stumpede Spryd. Midt under Rabalderet aabnedes Badehusets Dør; det halve af en mindre paaklædt ung Dame kom tilsyne. Hun tilkastede Kanonbaaden det højst naturlige Spørgsmaal: »om hun maatte være der?«

Et Par Dage senere dansede vi med hele Damen paa et Skovbal. Hun var meget sød — og slet ikke det mindste fornærmet.

Gamle Frost med det stive Ben lavede Mad. Paa hvert Togt fik vi uvægerlig tolv Gange Kødsuppe med Kartofler og Gulerødder og kogt Kød, saa han overanstrengte just ikke Fantasien paa det kulinariske Omraade. Koksmaten vaskede op, Resten maatte vi selv besørge, hvilket naturligvis betød, at Padderne agerede Oppassere. Service var der ikke meget af, og det kneb ogsaa med Sølvtøjet. En flink Paddes første Pligt var altsaa at bemægtige sig det Nødvendige til Kvarterets Tarv, inden Konkurrenterne naaede frem. Jeg indlagde mig stor Fortjeneste ved at gemme en Terrin i min Ransel, dèr holdt jeg den over en Uge, indtil min Træskhed opdagedes. Under den paafølgende Kamp gik det dyrebare Stykke i Smadder.

Sølvtøjet — det nødvendige Antal Knive, Skeer og Gafler — førte vi gerne med os, hvor vi saa gik og stod, hvilket medførte adskillige Ulemper. Jeg mindes saaledes, at en Aspirant ved Navn Petersen havde stukket Kvarterets Spisegrej ind mellem Uldtrøjen og det

svedige Bryst, mens han forrettede Tjeneste som Fyrbøder. Da vi saa kom tilankers, entrede han op paa Dækket, sort som en Neger af Kulstøv og Sod, og vilde hale en Pøs Vand op til Renselse. Ved den Lejlighed raslede alt Sølvtøjet udenbords.

Der blev en frygtelig Opstandelse, for Grejerne var virkelig af Sølv. Chefen tog Affære og beordrede de bedste Dykkere blandt Kadetterne til at fiske Sagerne op. Da der ikke var dybt, lykkedes det virkelig at bjærge det meste af Skatten.

I de Tider havde meteorologisk Institut endnu ikke overtaget Vejret i Danmark — jeg tror det da ikke, for vi havde de dejligste varme Sommere; selv Vandet naaede op til 15—16 Grader Réaumur. Tilværelsen paa Kanonbaaden antog helt amfibiske Former. Hver Gang der var Lejlighed, klædte vi os af og sprang paa Hovedet overbord. Det galdt da for Padderne at klare den, thi Farer truede fra alle Kanter. En regulær Dukkert var endda ikke det værste, skønt saadanne blev afleveret paa den Maade, at Fjenden bag fra anbragte Hænderne paa Ofrets Skuldre og satte ham kraftigt under Vandet, og naar Armene ikke rakte længere, indtog Fødderne Hændernes Plads; paa den Maade kom der adskillige Favne Vand over Staklens Hoved. Man havde ikke meget Vejr i Lungerne, naar Overfladen atter naaedes. Kunde man saa faa Held til at snappe en Mundfuld Luft, inden et nyt Angreb foretoges, klareredes Situationen nogenlunde — saa heldig var man ikke altid.

Der var meget dygtige Svømmere blandt de Ældre. Det var en stor Sport at dykke, svømme et Stykke under Vandet, uventet dukke op, hvor et Par Ben saas at træde Vande og saa hale den Intetanende ned i Dybet.

Alt det foregik som Regel kun, naar man havde smøget Klæderne af sig. Meget værre var det paaklædt at blive hevet overbord. Den Spas gik for det meste kun ud over Padderne. Naar vi i dyb Fred lænede os over Rælingen i hyggelig Passiar, mærkedes pludseligt at Benene løftedes, og ud fór man med et Plask i Vandet. Det var jo lutter Løjer altsammen, blot skulde en Padde passe paa aldrig at gaa med Uhr i Lommen.

Kun meget sjældent blev en saadan Manøvre foretaget med andre end Aspiranter. Jeg mindes dog en Undtagelse fra Reglen.

Vi laa ved Nyborg, og den stedlige Kommandant kom roende fra Land i fuldt Puds for at gengælde Chefens Visit. Den høje Militær var Onkel til D'ernes Duks Rolf Bauditz. Vi hang allesammen over Lønningsgen for at se, hvorledes Landkrabberne klarede Ronningsgen og navnlig Tillægningen til Falderebet, og i samme Nu, General Bauditz — eller var han Oberst? — satte Foden paa Falderebstrappen, saas et Par ualmindelig lange Ben at beskrive en Bue i Luften, og Kommandantens Nevø forsvandt med et uhyre Plask under Fjordens blanke Flade.

Vi Padder blev vildt begejstrede. For det første fordi en D'er havde faaet sig en Vandgang, men ganske særligt fordi det gik ud over Bauditz. Han var en brillant Fyr, ubetinget, men han holdt lidt for stærkt paa Værdigheden og var just ikke altid blid — saadan nedefter.

Det tog adskillig Tid at faa ham halet ombord igen, for ved Falderebstrappen stod stadig Kommandanten i Snak med Officererne. Selvfølgelig spurgte han straks efter Nevøen. — »Kadet Bauditz er just ifærd med at

klæde sig om,« forklarede Chefen, der meget interesseret havde iagttaget Vandpantomimen.

Og Forklaringen stemmede godt nok.

Ja, det var en munter Ende paa Sommersejladsen.

Og som de Provinsfolk var gæstfri mod Kadetterne! Snart sagt hvert eneste Sted, hvor Lejlighed gaves, blev vi inviteret til Klubballer, Skovballe eller til Køreture med afsluttende Middag eller Aftenfest i Anlægets Skovpavillon. Og som de unge Provinsdamer tog sig ud i den Ramme af grønne Træer og kulørte Lamper, Stjerneblink foroven og en Stump Maane, der gød Sølv over den blanke Havflade. Den lune Sommernats Trylleri, de blide Ord der faldt paa Skovstien til Akkompagnement af fjærne, dæmpede Valsemelodier — Det er ikke helt faa af Marinens Officerer, der har hentet Bruden fra Provinsens idylliske Kystbyer. Gamle »Krieger« har noget at staa til Ansvar for!

Den fjortende Dag efter Kommandoens Hejsning blev den atter strøget i Flaadens Leje. Korpset marscherede tilbage til Kadetskolen, hvor Aarets endelige Resultat opgjordes. Et Sæt splinterny Sekondlieutenant sprang frigjorte ud af Skolen, tre Klasser rykkede et Bogstav højere op, og Aspiranterne endte deres ofte temmelig plagsomme Paddetilværelse. De tog Plads i Klasse D., var endelig blevet virkelige Kadetter. Hver modtog en Sum af 120 Kroner og blev hos »Brødrene Andersen« paa Kongens Nytorv udstyret med det behørigte Uniformstøj — for ikke at tale om det aller vigtigste: den forgyldte Dolk i Skuldergehæng.

Der var sket Mandefald blandt Padderne, saa D'ernes Antal svandt ind til syv. Desuden havde Sommer-

togterne givet Anledning til nogle Ændringer i Nummerordenen. Jeg selv sprang fra Nummer otte op til Nummer tre, saa jeg havde god Grund til at føle mig glad og tilfreds.

Livet iland paa Kadetskolen skulde nu begynde for Alvor. Foreløbig fik vi dog en hel Uges Ferie, og det havde vi ogsaa godt nok fortjent.

XIII.

Livet paa Kadetskolen?

Det kan slet ikke karakteriseres i faa Ord. Bedømmelsen afhænger ganske af den Synsvinkel, der anlægges.

Under en nationaløkonomisk Synsvinkel maa Kadetskolen vel kaldes utrolig kostbar. Vi var jo — normalt regnet — kun tredve unge Mennesker i denne Ud-klækningsanstalt for Søofficerer, og Udbyttet blev henved fem pr. Aar. Jeg har hørt sige — men tør ikke staa til Ansvar for Rigtigheden — at hver Secondlieutnant kostede Staten over 100.000 Kr., naar alt medregnedes, ogsaa Sommertogterne naturligvis. Dertil maa tages i Betragtning, at Marinen kun faar ringe Glæde af at uddanne et ret betydeligt Procentantal af Officererne, fordi saa mange forlader Tjenesten og søger helt andre Livserhverv. Og dette Forhold er just begrundet i den fortrinlige Uddannelse, Kadetterne gennemgaar, og som gør Officererne brugbare paa mange Omraader.

Mens Officerer og Lærere baade iland og ombord gennem den saa stærkt udviklede Karaktergivning søger at vurdere Kadetternes Dygtighed, foretager disse indbyrdes en Værdsættelse, der i det hele og store

bliver »Maalebrev« for Resten af Tilværelsen indenfor Tjenesten. Intet undgaar Kammeraternes altid vaagne Kritik gennem det fire—fem Aars fortrolige Samvær og under de højst forskellige Situationer. At der senere i Livet kan foregaa en Udvikling, som unddrager sig de tidligere Fællers Iagttagelser, er givet; men selve Kadettens *Karaktér* svarer som Regel til den Karakteristisk, der engang har forankret sig i de gamle Kammeraters Omdømme. Blev en Kadet engang stemplet som *god Kammerat* — en Hædersbenævnelse af højest mulig Rang blandt Kadetter — saa blev Stemplet staaende for hele Livet.

Jeg tror ikke, der i nogen anden Anstalt af lignende Art som Kadetskolen rettes saa store Krav til Kammeratskabet. Det var selve Grundpillen, hvorpaa det lille eksklusive Samfund i Nyboder hvilede. Enhver Foreteelse Kadetterne imellem bedømtes og behandlede under den kammeratlige Synsvinkel. Naar et Medlem af dette Samfund blot en eneste Gang forbrød sig mod den uskrevne Kammeratskabslovs Paragraffer, fik hans Karakterbedømmelse et Grundskud, en Lækage, hvorigennem Mistilliden altid senere sivede.

I min Klasse mindes jeg kun et eneste Eksempel paa brutalt Brud paa godt Kammeratskab, og det gik ud over mig selv. Anledningen var ganske latterlig ringe, men Tilfældet særdeles illustrerende.

Portneren Andersen havde en Bifortjeneste som Vintapper for Officererne, og jeg mødte ham en Aften paa hans Vej ned til Kælderen, hvor Vintønderne stod. Han bar en Kurv Flasker og ogsaa endel af de Metal-kapsler, der anbringes over Propperne. Jeg snappede en Haandfuld af disse Tingester — hvad jeg vilde med

dem, stod mig vist ikke helt klart, de så blot morsomme ud — og vendte tilbage til min Gerning, hvilken var Lektielæsning i Klassestuen. Der sad hele Holdet om det store firkantede Bord, fordybet i Arbejdet.

Jeg lagde Fangsten paa min Plads ved Bordet, og i det samme bøjede den ligeoverfor siddende Kammerat sig over mod mig, udstrakte sin ene abelange Arm og snappede nogle Tutter. Jeg strøg Resten ned i min Skuffe.

Døren stod aaben under Lektielæsningen ud til Skolens Entré, og det gjorde ogsaa Døren ligeover for ind til den anden Klasse. Og mens jeg fordybede mig i en eller anden Lektiebog, morede Kammeraten paa den modsatte Side af Bordet sig med at kyle Kapslerne tværs over Rummet udenfor i det Haab at ramme En eller Anden i Genboklassen. Saa hændte det, at Skoleofficeren — Lieutenant Bræstrup — kom ned ad Trappen og ud i Hall'en, just som et Projektil med stor Kraft beskrev sin Bane gennem Rummet. Jeg tror, det ramte hans Næse, hvorover han blev fløjtende gal. Han fór ind i Klassen:

»Hvem gjorde det?«

Intet Svar. Han gentog Spørgsmaalet med samme Resultat.

Jeg sad nærmest Døren, og det er vel ikke helt umuligt, at Bræstrups Fantasi kunde sætte mig i Forbindelse med den begaaede Udaad:

»Var det Dem, Christmas?«

»Nej det var ikke.«

»Træk Skuffen ud!«

Ja, der laa jo unægtelig adskillige Projektiler af nøjagtig samme Model som det Affyrede.

»Naa, og De paastaar, det ikke var Dem?«

»Det var ikke mig — ganske bestemt.«

Bræstrup stod lidt usikkert og så sig spørgende om i Klassen. Han syntes vist alligevel ikke, det rigtigt kunde ligne mig at nægte, hvis jeg virkelig var den Skyldige. Men noget maatte der jo gøres for at holde paa Værdigheden.

»De bliver meldt,« erklærede han, drejede om paa Hælen og forsvandt.

Det blev jeg og fik min Straf.

Situationen forekommer maaske de Fleste uforklarlig. Det havde jo været min soleklare Ret at udpege Gerningsmanden — eller Klasseformanden kunde have gjort det. Men det stred mod Kammeratskabets Aand, *man sladrer ikke*.

Jeg er ikke istand til at gentage et eneste af de Skældsord, der regnede ned over den daarlige Kammerat, de var meget for kraftige. Men han nægtede stædigt at melde sig, hvor stærke end Paavirkningerne var. Denne lille og taabelige Begivenhed afslørede en Brist i Karakteren; han var for Resten af sit Liv blandt de gamle Klassefæller stemplet som en upaalidelig Kollega; Ingen kunde stole rigtig paa ham, naar det kneb.

Hvorledes Studeringerne fordeles nu paa Skolen, véd jeg ikke. Formodentlig har vor moderne Tids Kadetter endnu flere Lærefag end i mine Dage; men der var dengang sandelig nok at bestille: Dansk, Fransk, Engelsk og Tysk; Matematik og Navigation; Fysik, Søkrigshistorie, Artilleri, Skibbygning, Historie, Geografi, Literaturhistorie og Retslære. Vi lærte at tegne, synge og danse. Der var Gymnastik, Fægtning, Hugning og Skydning. Jeg har muligvis glemt et og andet — jo

Svømning — men Listen er ellers lang nok, skulde jeg mene.

En meget betydelig Stab af Lærere var ansat for at tærpe al den Lærdom ind i vore Hjerner, og jeg tror ikke nogen Lærer — med en enkelt Undtagelse — bestred mere end ét Fag. Foruden denne Stab af civile og militære Pædagoger var der de fast ansatte Officerer: Chefen, Næstkommanderende og to Skoleofficerer.

Kadetterne i Klasse A gjorde skiftevis et Døgns Tjeneste som »Vagthavende« og tilbragte derfor Natten paa Skolen. Iøvrigt var kun C og D fast boende »Elever ved Søofficerskolen« — deres officielle Benævnelse. De i A og B havde privat Logis. Under mit sidste Aars Ophold blev det vedtaget ved Lov, at alle Kadetterne skulde bo paa Skolen, og Penge bevilgedes dertil. Men Loven kunde ikke efterkommes, før Ombygningen havde fundet Sted. Saa blev det udregnet, hvor stor Maanedsgage en Kadet burde have for at kunne bestride Kost og Logis udenfor Skolen. Der blev sikkert ikke regnet med overdrevne Beløb; men Resultatet blev dog, at min Gage var ikke ubetydeligt større som Kadet, end den jeg senere oppebar som Sekondlieutnant.

Tilværelsen paa Skolen var selvfølgelig skematiseret paa det nøjeste. I Timer og halve Timer laa Dagens Gerning tilrettelagt. Der maatte jo arbejdes haardt for at kunne overkomme alle Skoleaarets Fag; alligevel havde vi rimelig Tid til at bevæge os i fri Luft. To Aftener om Ugen og hele Søndagen kunde vi faa fri, og jeg tror nok, det var velset, at vi deltog i det københavnske Selskabsliv — en Søofficer bør jo helst kunne bevæge sig scenevant baade hjemme og ude.

Nogen Luksustilværelse førte vi ikke paa Kadetskolen — i saa Henseende blev der ikke ødslet med Statens Penge. De to Sovesale indeholdt en Række Baase, hvis Vægge bestod af Tremmer. Den Konstruktion tillod hastige Overblik over Forholdene paa disse Sale. Hver Baas rummede en smal Jernseng, et lille hvidmalet Skab, en Taburet og et Spejl. For Enden af Salene stod en Række Vaskekummer og et Styrtebad. To Gange ugentlig skulde hver Kadet ind i Styrtebadet, hvilket var en drøj Tørn om Vinteren, for Vandet brusede jo direkte fra Vandrørene ned over den sengevarme Krop, og Sovesalene blev aldrig opvarmet. Varme Bade var en Luksus, som Skolen ikke bød paa. Noget Badeværelse fandtes overhovedet ikke.

Kl. 6 var der Udpurring; saa havde vi tyve Minutter til Vask og Paaklædning. 6²⁰ var der The og Smørrebrød i Spisesalen, hvorefter vi hastede ud paa Gaden for at gaa en Tur. Langelinie og Smedelinien var de mest yndede Spadserestrøg; men vilde man være helt sikker paa ikke at møde nogen Overordnet, var Grønningen det bedste Sted — den laa næsten som et Vildnis dengang — og man vilde jo gerne knibe sig en Morgencigaret. Tobaksrøgning var strengeligt forbudt, og vi levede i evig Ængstelse for »Skabseftersyn« paa Sovesalene; kun meget faa kunde med Frejdighed aabne Døren og staa til Ansvar for Skabets Indhold.

Ligeledes var det forbudt at gaa paa Kaféer. En Undtagelse dannede Brønnum i Tordenskjoldsgade. Guderne maa vide hvorfor. Nu synes Angleterres Palmehave at være Fristedet. Der er sandelig mere Mening i at give de unge Mennesker Tilladelse til at opholde sig i Københavns smukkeste og eleganteste The-

og Koncertlokale end at forvise dem til de lumre og tilrøgede Kaférum paa det modsatte Hjørne af Kongens Nytorv.

Men jeg maa ikke glemme den daglige »Parade« med tilhørende Bøn, der fandt Sted efter Morgenturen. Den afholdtes fra 8³⁰ til 8³⁵.

Kadetterne stillede sig paa Geled midt i Gymnastiksalen med Nøglerne til Skab og Bordskuffe i den udstrakte venstre Haand. Den vagthavende Officer skridtede inspicerende ned langs Geledet og indtog der efter Plads udfør Midten. Skiftevis oplæste vi da de til Ugedagene affattede Morgenbønner. De var holdt i højstemt Stil og saare gammeldags Vendinger — Kingo kunde saamænd godt have været Forfatteren. Oplæsningen af disse Bønner kostede os betydelige Anstrengelser, hvilket var saa meget mærkeligere, som vi efterhaanden kunde de fleste udenad.

Bønnebogen fandtes i to Eksemplarer, hvoraf det ene var meget mangelfuldt. En Søndag Morgen, da det var Bay-Schmidts Tur til Oplæsning, havde én af os faaet fat i det gamle Eksempel, gemt det Nye og i al Hemmelighed revet Søndagsnummeret ud. Saa tydeligt, som skete det ifjor, ser jeg Bay træde det reglementerede Skridt frem, bukke for Lieutnant Kofoed-Hansen, aabne Bogen, blade febrilsk, stirre forfjamsket paa Lieutnanten og blade videre.

»Det er Søndag idag,« oplyste den vagthavende Officer med et lille Smil. »Den Dag plejer man ellers at kunne erindre.«

»Javel, hm! — Søndag altsaa — —

Bay mente aabenbart at kunne klare Bønnen udenad, for han begyndte:

»Det er Hviledag, min Gud. Jeg efterkommer dit faderlige Bud og følger det med Glæde — — —« Pause. »Min Gud — altsaa — og — og jeg følger dig med Glæde — —« Atter en Pause. Saa udslyngede han med Fortvivlelsens Kraft »Amen«! bukkede dybt og traadte atter ind i Geledet.

Kofoed-Hansen var ved at kvæles af indvendig Lystighed.

Vor næste Adgang til den frie Luft faldt efter Frokosten. Saa styrtede hele Korpset ud paa den murhegnede Plads, hvor Masten staar; hver Kadet hentede sig skyndsomst et Par Stylder i Hjørneskuret.

Styltesporten var højt udviklet, og Stylderne nogle meget tunge og solide Apparater. Man kæmpede paa Stylder paa den Maade, at den Ene søgte at sparke Stylden fra den Anden. Det gik sommetider ud over Skinnebenene, men ellers skete der sjældent større Skade. Saa kunde man ogsaa hoppe paa et Bæn og bruge den anden Stylte som Lanse. Hvilken Metode der end brugtes, gik det selvfølgelig altid ud over de Yngste. Klasse D *skulde* være den angribende Part. Vi kendte vor Skæbne, tog vort værste Tøj paa og styltede resigneret Undergangen imøde.

Det var — som tidligere omtalt — i de Tider, hvor Vejret skøttede sig selv, saa der laa uvægerligt Sne paa Landjorden og Is over Søer og Grave midtvinters. Da stod der svære Kampe med Snebolde paa Legepladsen, ligesom de traditionelle Begravelser fandt Sted. Det var ikke helt hyggeligt at ligge dernede under en Meter Sne. Ikke for det, man hvilede saamænd baade blødt og lunt og kunde dejligt aande. Men man vidste, at der hvert Øjeblik kunde blive rammet et Stylteskaft ned til En, og det kunde træffe hvorsom-

helst. Gennem det saaledes frembragte Hul opfordredes den Afdøde til at synge en passende Begravelsesang, og »Mikkel Muk var født paa Torvet — —« lød fjærnt og melankolsk fra Gravens Dyb. Saa kommanderedes »Op dernede fra!« og man arbejdede sig energisk frem til Dagslyset klar over, at alle Kammeraterne stod i Ring om Graven, rede med talrige Snebolde til den Genopstandnes afsluttende Ødelæggelse.

Naa, Ceremonien var jo ikke lige munter altid, men Visheden om, at Gravlægningen kun skete én Gang med hvert D-Individ, virkede trøsterig.

Fra tre til fire var der atter Spadseretid, og saa udhalede man sig paa det omhyggeligste. Kursen sattes gerne ad »Strøget« til, hvor man var saa temmelig sikker paa at møde nogle af Sæsonens Balinklinationer. Da faldt der venlige Nik og søde Smil af, og det var alt, hvad Forhaabningerne stod til. Mødte man en Søster, som spadserede med sin Veninde, var der Mulighed for at slaa Følge; men at gaa alene med en ung Pige paa Østergade, det drømte man end ikke om.

Vi havde sandelig Respekt for vorø Damer i de Tider. Nu er det just ikke *Respekten* for det andet Køn, der fylder unge Menneskers Sind og præger deres Optræden.

Middagen rundt om et langt Bord, for hvis Ende Skoleofficeren eller den vagthavende Kadet præsiderede, afsluttede Dagens Gerning. Saa fulgte Aftentimerenes Lektielæsning og en Smule kammeratligt Samvær paa Forsamlingsalen.

Kl. 10 bankede Kvarterchefen paa den vagthavende Officers Dør og afleverede med et Buk Dagens sidste og betydningsfulde Melding:

»Jeg melder, at Døren til Borgergade er laaset, og at Døren til Klosetterne er lukket op.« Hvorefter han med et nyt Buk trak sig tilbage.

Saa lød Kommandoen: »Allemand tilkøjs!« og snart slumrede C'ere og D'ere i deres spartanske Senge.

Saa fortrinligt end Kadetskolen maa siges at være anlagt og organiseret, heftede der dog alvorlige Mangler ved den i de Tider, jeg beskriver. Lærerne var -- enkelte Undtagelser fraregnet -- ikke stort bevendt som Pædagoger; nogle forekom mig endda helt umulige. Hver af dem havde naturligvis visse Svagheder, som vi Kadetter aflurede i en Haandevending, og som vi uden Betænkning benyttede os af.

Dr. Fistaine -- vistnok en lærd og dygtig Filolog -- var saa gammel og værkbruden, at han forlængst burde været erstattet med en yngre Mand. Jeg formoder, at Kommandør Carstensen ikke kunde bære over sit store og gode Hjerter at afskedige den gamle, veltjente og vistnok fattige Mand. Han var Lærer i Engelsk, og da det skortede ham baade paa Hørelse, Syn og Hukommelse, var der ikke megen Fremgang i det Fag.

Den gamle Mand sad for Enden af Bordet og havde vist aldrig en Anelse om, hvordan blot de to Nærmest-siddende saa ud. Det meste af et Skoleaar tærpede vi den samme Fortælling af Dickens: »A Christmas Carrol«. Fistaine anede aldrig, hvor langt vi var kommet sidste Gang. Vi brugte Engeltimerne til at læse andre Lektier, gøre en Stil færdig eller lignende. Naar den Gamle, med Næsen helt nede i Bogen, opløftede sin Røst: »Vil De, Kadet Jensen, begynde!« hørtes ret hyppigt i dæmpet Mumlen følgende Replikskifte:

Jensen: »Saa for Satan, nu sidder jeg midt i en Stil

til »Marcu« (Kælenavn for Marcussen) — kan du ikke, Pip?» (Pip = Schøning).

Pip: »Gu' kan jeg ej — jeg laver Matematik.«

Jensen: »Aa Trille (Blixencrone=Møller), du ku' da gerne — —«

Fistaine: »Faar De snart begyndt, Kadet Jensen? Det er dør: As soon as Dolly had left the wicked old man — —«

Trille: »Undskyld, Hr. Doktor, nu har jeg det. »As soon as Dolly — —«

Stakkels Fistaine! Hans Haab drejede sig altid om at faa en eller anden Kadet til at læse privat, for det gav jo en Smule Ekstraindtægt. Denne Omstændighed reddede mig ud af en stor Vanskelighed. Jeg burde rødme, naar jeg nedskriver Beretningen om min Frækhed ved den Lejlighed.

Fistaine havde mig af meget rimelige Grunde særlig mistænkt for at misbruge hans Timer til anden nyttig Gerning end at læse Engelsk. Og saa hændte det en Dag, at han pludselig hapsede Haanden ned i en Stilebog, der laa foran mig. Han fik den op for Næsen og fandt ud af, at den var helliget det franske Sprog. Endelig havde han fanget en Synder, forlangte udleveret den meget frygtede, sort indbundne »Meldebog« og tegnede med stort Besvær et *Maadelig* ud for mit Navn.

O Rædsel! Det betød saa sikkert, som Sol gik ned, Berøvelse af Friheden førstkommende Søndag. Og netop den Søndag *maatte* jeg have til min fulde Raadighed — Skøjteløbning paa Kastelsgraven om Eftermiddagen, senere Middag med Bal hos en højtelsket ung Dames Forældre; jeg skulde ovenikøbet føre Ballet op med den Højtelskede; noget *maatte* der gøres for at afværge Katastrofen.

Det var Klasseformandens Pligt straks at bringe Meldeprotokollen til den vagthavende Officer og forevise den grimme Karakter. Jeg fandt paa Udvej.

»Hør, Jørgen (Jungersen) — kunde du ikke vente til paa Mandag?«

»Næ, det er sgu helt umuligt, min Kammerat.«

»Hvis der nu stod en Parantes om det Maadelig — hvad saa?«

»Jamen, det staar der jo ikke —«

Jeg tog min Blyant og anbragte de to Tegn.

»Saa, nu staar de der da.«

»Er du helt skør? — Der bliver en morderlig Balance, hvis — —«

Det lykkedes mig at faa Jørgen overtalt. Samme Aften stillede jeg hos gamle Fistaine og udbad mig en Privattime om Ugen. Meget kort Tid efter trak jeg Parantestegnene op med Blæk; nogle faa Uger senere fuldbyrdedes Forbrydelsen med en tyk Streg tværs over *corpus delicti*. Dermed var den Affære afsluttet.

Professor Bache underviste i Geografi og Historie, og han var sandelig dygtig nok. Meget grundig derefter imod ikke. Vi havde en levende Følelse af, at det kadede ham umaadeligt at give Timer. Til Gengæld elskede han at faa en Sludder med os Kadetter og høre Nyt fra Byen. Og vi var ikke sene til at diske op med Et og Andet. Saa gned han Hænderne velfornøjet og derefter Stumpnæsen mellem Tommeltot og Pegefinger. Og Sladderen gik, som var vi et Selskab Kaffesøstre. Men det kneb altid henad Eksamenstiden; vi maatte selv indhente det forsømte af Aarets Pensum — mere end Halvdelen almindeligvis.

Lille Kaptain Marcussen hørte til de mest energiske blandt Lærerne, og det kneb at faa ham listet bort fra

Dydens Vej. Men ogsaa han led af enkelte Svagheder. En af dem hed 1864. Vi talte altid Fransk i Timerne, og svært lange Lektier gav han som Regel. Men naar én af os begyndte: »Permettez, mon Capitaine — nous avons discutés l'affaire de Dybbøl — —«, saa kom det tapre Krigerblod op i den temperamentsfulde Mand, og han fortalte — —. Det galdt blot om at holde Dampen oppe med snedige Spørgsmaal — hele Timen kunde gaa med. Pludselig fik han Uhret op af Lommen.

»Ah, mais sacré nom d'un chien! — Ah, les coquins qui me fait bavarder — —!« Han var utrøstelig, men vi havde klaret Vanskelighederne.

Professor Agerskov var en elskelig Lærer, blid og sagtmodig; Idealist helt op til det sølvhvide Haar, ganske fremmed og uforstaaende overfor nye Tidens Rørelser. Ingen tænkte nogensinde paa at drille eller ærgre ham; men af og til tyngede Kedsomhed Øjenlaagene til. Saa kunde han banke blidt i Bordpladen med Enden af Blyanten, indtil den Henslumrede fór op, takket være Naboens kraftige Albustød:

»Det er maaske ikke lige morsomt alt, hvad der hører til mit Fag,« kunde Hr. Agerskov sagtmodig sige. »Men Kundskaben derom hører nu engang med til almindelig Dannelses.« Saa smilede han venligt og fortsatte sit Foredrag om Guldalderdigterne.

Thi hans Fag var Dansk og Literaturhistorie. Og naar vi gik ud af Skolen, skrev vi vort Sprog præcis som Oehlenschläger og Baggesen — just ikke helt tidssvarende.

Saa var der Docent Christiansen i Fysik og Kemi. Meget berømt Mand ganske sikkert og uhyre lærd. Men aldrig har jeg set en Lærer i den Grad give Udtryk for Kedsomhed og Lede ved sin Gerning. Han sad helst

med Albuen paa Bordet, Hovedet lænet mod Haandfladen og syntes altid at føre en haardnakket Kamp mod overvældende Træthed og Søvnighed.

Han og jeg kunde ikke udstaa hinanden. Og han ærgrede mig ved at lave om paa mit Navn.

»Vil De gaa op til Tavlen, Kresten Madsen,« kunde han sige paa sit drævende jydsk Maal.

»Jeg hedder ikke Kresten Madsen, Hr. Docent,« oplyste jeg.

»Saa kan De gaa op alligevel.«

Kunde jeg se mit Snit, drillede jeg ham af et godt Hjerte. Der var bedst Lejlighed hertil, hver Gang vi eksperimenterede i Skolens lille kemiske Laboratorium. Naar Docenten havde sammensat en lærerig og interessant kemisk Blanding, var det min store Glæde at liste et eller andet uvedkommende Stof ned i Reagensglasset, uden at han anede Ondt. Af og til lykkedes det mig endda at afstedkomme en mild Eksplosion.

»Men hwa' æ dow ded!« kunde han forbavset udbryde. »Ded skulde da ikke være ham Kresten Madsen, der igen er paa Spil!«

Hvorpaa jeg fornærmet protesterede baade mod Indsinationen og mod Navnet.

Den største Forbavselse beredte jeg den lærde Mand, da han midt paa Legepladsen vilde demonstrere et *camera obscura*.

Vi fik rejst Telt derude og anbragt et Bord i Midten, hvorpaa Spejlbilledet af Omgivelserne skulde danne sig gennem en Linse i Teltets Top. Mod Sædvane stod Porten fra Gaden til Pladsen aaben; en sort Pude del vovede sig ind og gloede nysgerrigt paa os. Jeg gav min brave Ven Blixencrone-Møller et Tegn, og mens Docenten fra Toppen af en Stige masede med

Fastgørelsen af Linsen, indfangede vi Pudlen, som jeg saa listede ind under Teltlærredet og anbragte paa Bordpladen.

Hvorefter vi andagtsfulde og interesserede dannede Kreds om Teltet.

Endelig kravlede den lærde Mand ned af Stigen:

»Nu vil D'Herrer midt paa Bordet se Spejlbilledet af —« Han slog Teltlærredet tilside. »Men hwa' er dow ded!« Paa Bordet sad den sorte Puddel og dikkede venligt med Halen.

Da han truede hele Klassen med Melding, maatte jeg gaa til Bekendelse. Der skete mig ikke noget ondt dengang, men til Afgangseksamen eksekveredes Straffen.

Naturligvis er det dumt at drille en Lærer. Han har jo Magten, især naar Eleven ikke er altfor sikker i Faget. Men man bliver nu aldrig andet end Dreng, saa længe man sidder paa Skolebænken. Det har trøstet mig at høre, hvorledes selv halvgamle Haandværksmestre opfører sig, naar de gennemgaar et Kursus paa en teknisk Skole — de bliver grebet i at sprøjte Blæk i Øret paa hinanden og de bombarderer Lærerne med Papirkugler. Naa, vi var knap fyldt nitten Aar dengang. Og det er saa fristende at give Lige for Lige — —

Men jeg tør ikke trætte mine Læsere med at opremse Navnene paa alle vore Lærere — enkelte kommer jeg nok tilbage til. Jeg vil blot som en af Skolens Mangler nævne, at vi i mange Fag — Skibbygning, Artilleri, Søkrighistorie og flere endnu — slet ikke havde trykte Lærebøger. Mindst Halvdelen af Tiden gik med efter Diktat at nedskrive Indholdet af Lærernes Manuskripter. Den Metode virker baade trættende og slø

vende; og sættes Diktatets Tempo op, ødelægges Haandskriften i det lange Løb.

En Lærer vil jeg dog endnu have Lov til at nævne, og det er Assessor Paulsen — den senere Højesteretsdommer. Retslære var hans Fag, et af vore mindst betydende, for det fyldte kun en Time ugentlig. Men som vi glædede os til den Time! Og det var virkelig kun Lærerens Personlighed, Glæden galdt. Assessor Paulsen udstraalede en saadan Aandsfriskhed, Livlighed og højspændt Inteligens, at vi blev helt elektriserede. Det knastørre Fag levendegjordes, vakte vor Interesse og holdt den fangen fra Timens Begyndelse til Enden. Han var Idealet af en Lærer, og naar jeg sammenligner ham med Flertallet af hans Kolleger paa Skolen, saa — —



Højesteretsassessor Paulsen.

XIV.

Vi var syv i min Klasse, og naar jeg skriver dette Kapitel er der kun tilbage i Marinens Tjeneste Kontreadmiral Jøhnke — en af Skolens kønneste Kadetter og dygtigste tillige. Han og Jørgen Jungersen var ubetinget Klassens flinkeste Elever i boglig Henseende, men Jungersen ragede alligevel et godt Hoved op over

os Alle. Hans Lærenemme var rent ud vidunderligt, han var brav og trofast som Faa. De første tre Aar var han Klasseformand, men Jøhnke slog ham i det sidste Aars Opløb.



Jørgen Jungersen.

Der var i det Hele og Store godt Sammenhold og Kammeratskab mellem os syv unge Mennesker, og vi levede i særdeles venskabeligt Forhold til hverandre, skønt vi vistnok var ualmindelig forskellige af Karakter. Alligevel regnede jeg kun to til mine virkelige Venner, som jeg i Godt og Ondt kunde lide paa, og det var Jungersen og den dygtige og brave, den aldrig svigtende Aggersøbo Frederik Blixencrone-Møller. Ven er et misbrugt Ord og betyder i Reglen ikke

stort. *En virkelig Ven* er en sjælden Guds Gave; at eje to saadanne blandt seks Kammerater er mere, end de Fleste fortjener.

Tre af Kammeraterne er døde: Jungersen, Bay-Schmidt og Jensen, og uden at forkleine de to Sidste maa jeg have Lov til at sige, at Jungersens Død var det vanskeligst erstattelige Tab for Marinen. Han syntes forudbestemt til at udrette store Ting.

Kvaliteten af Skolens Officerer og efter dem Kadetternes i ældste Klasse spillede selvfølgelig en ret afgørende Rolle for de Yngres Velbefindende indenfor

Skolemurene. I saa Henseende var vi som oftest særdeles heldige.

Kommandør Carstensen var Chef gennem alle mine Skoleaar. Han nærrede den største Interesse for sine »Drenge« og sparede intet Besvær, om han kunde skaffe dem Glæder og bedre Livsvilkaar. En smuk, statelig, elegant Verdensmand, et stort Sprogtalent og særdeles veltalende. Der kunde være noget pompøst over hans Optræden, og han forsømte sjældent en Lejlighed til at holde smaa, velformede Taler til Korpsset. — Chefen holdt strengt over Skolens Disciplin og kunde synes temmelig bøs; men ofte slog hans gode Hjerte og Menneskeforstaaelse Streg over Straffemomenter.



Kommandør Wm. Carstensen.
Kadetskolen's Chef.

En Dag kom jeg løbende langs Gymnastiksalens Balkon paa Vej til Legepladsen, da han gik ud af sin Dør; jeg standsede og bukkede, som vi altid gjorde, og han sendte mig videre med Besked til En eller Anden paa Pladsen. Saa skete der noget — et Slagsmaal maaske — som i den Grad paa virkede min Tankegang, at jeg ganske glemte Chefens Ordre.

Da jeg atter kom tilbage fra Pladsen, stod han endnu paa Balkonen og vinkede mig til sig:

»Kadet Christmas, jeg sendte Dem for en halv Time

siden afsted med en Ordre til Kadet Nyholm, og jeg venter endnu paa Svaret. Har De nogen plavsibel Forklaring paa dette — Fænomen?»

Gud Fader bevares! Rædslen greb mig — at glemme en Chefsordre! Og jeg kunde jo se, Kommandøren var paa den høje Hest, nu maatte der hænde mig noget frygteligt. Men pludselig forandredes den store Mands Ansigtstudtryk, han bøjede sig imod mig:

»Er De forelsket?»

»Ja, det — det er jeg,« stammede jeg.

»Det er en *Forklaring*, men kan aldrig blive nogen *Undskyldning*. Husk det, Kadet Christmas. — Og vil De saa hurtigst muligt udføre den Ordre, jeg gav Dem.»

Jeg bukkede dybt og fløj afsted. Men da jeg rundede Hjørnet og skævede tilbage, såa jeg Chefen gaa ind i sit Værelse, og der laa et stort Smil om hans Mund.

Fra den Dag var jeg ogsaa forelsket i min Chef.

Kaptajn Victor Hansen har jeg allerede omtalt. Han var Skolens overmaade populære og tillige højtagede Næstkommanderende, desuden vor Tegnelærer. Der var sandelig ikke noget pompøst over den Mands Optræden; godhjertet, retlinet og saa overmaade forstaaende overfor menneskelige Skrøbeligheder. Til ham kunde en Kadet trøstigt gaa og søge Raad og Hjælp i Krisetider.

De to Skoleofficerer skiftede ret hyppigt. Premierlieutenant Kofoed-Hansen havde vi imidlertid hele tre Aar. Han og Lieutenant Schoustrup er egentlig de eneste, hvis Personlighed har gjort blivende Indtryk paa mig — om end paa højst forskellig Maade.

Lieutenant Kofoed-Hansen, der endte sin Karriere som Viceadmiral, var en aandelig og legemlig stærk

Mand. Urokkelig og ubøielig fastholdt han sine Me-
ninger og gennemførte med stor Energi, hvad han ansaa
for det Rette. Streng og paapasselig var han som Sko-
leofficer, og neppe en eneste Kadet har nogensinde un-
der hans Vagtperioder taget sig Friheder paa Regle-
mentets Bekostning. Han var lille og bredskuldret og
havde en ejendommelig Manér med at stikke Næsen
ivejret, naar han tildelte en Røffel, saa han paa en
Maade kunde se *ned* paa Delinkventen. Det virkede
paa mig, som om hans Næse var en dobbeltløbet Pi-
stol, der sigtede lige midt paa mit Ansigt.

»Hvad er nu det, go'e Ven, De har lavet dér?« kunde
han sige med let snøvlende Stemme. »De maa jo være
helt fra'et a', hvad?« Og saa fik man en ganske alvor-
lig Omgang. Men havde den Skyldige Held til at faa
stukket en eller anden Pudsighed ud, kunde Kofoed-
Hansen pludselig slaa om og le helt overgiven. For
han var i Bunden et rigtigt Hjertemenneske med stor
Sans for Humor.

Det kunde man ikke beskyldte Lieutenant Schoustup
for at være. En dygtig, retlinet, retskaffen Mand, der
gjorde sig den største Flid for altid at være retfærdig
— saa ganske umaadelig *strengt* retfærdig — men blot-
tet for Gemyt, uforstaaende overfor ethvert Udslag
af Livsglæde, lammende og dødende ethvert nok saa
uskyldigt Forsøg paa at væve lidt Munterhed ind i Ar-
bejdet. Naar jeg siger, han var almindeligt hadet paa
Kadetskolen, overdriver jeg ikke. Han ansaa det for
sin Pligt at spille Politispion overfor os, aabnende og
ransagende vore Skuffer og Skabe for om muligt at
finde Kontrebande — især Tobak — og lurede ustand-
seligt paa at gribe os i Overtrædelse af Reglementet.

Engang forgreb han sig paa Madam Andersen, og da var der Fryd paa Skolen.

Skolens Portner, Fyrmester, Vintapper m. m. m. var en udmærket Mand ved Navn Andersen. Madammen vaskede og gjorde rent, elskede Kadetterne og tog altid djærvt deres Parti. Oppe paa Taget var der en flad Afsats, og dertil naaede man ved at entre op ad en Stige paa Loftet og klemme sig gennem et Tagvindue. Paa Afsatsen var der rart at være, naar Aftnerne var mørke og ikke altfor kolde; navnlig kunde man der knibe sig en Cigaret og nyde en Flaske Øl, mens Sluddereren gik.

Officererne kendte ikke dette Fristed, men Schoustrup havde længe anet Uraad. Den bestemte Aften var der stor Forsamling paa Taganlægget, og Skoleofficeren kunde ikke begribe, hvor vi havde gemt os. Hele Huset var tilsyneladende blottet for Kadetter. Saa stillede han sig paa Lur ved Toppen af Bagtrappen. Lidt efter hørtes listende Skridt, mørkt var der, en Skikkelse viste sig, Lieutnanten sprang frem og greb — Madam Andersen!

Det kan nok være, hun berettede os Begivenheden med illustrerende Haandbevægelser: »Han slog, ved Guj i Himelen, Klørerne i mig, saa jeg hvinede, og baade Fejekost og Spand de raslede ner a' Trappen. Men da jeg saa såa, at det var ham, Gespenstet, saa ka' de' nok være, jeg ga' ham. — — »Æ han tosset,« sa'e jeg — — »ka' han ikke la' en skikkelig Kone gaa i Fred? — Han sku' skamme sig a' spille Spion og gaa paa Katteklør etter Kadetterne! Er det no'et for en Officer?« sa'e jeg. — Men saa var han allerede lusket a', saa jeg ku' ikke faa mere indført — —.«

Ak ja, den Madam Andersen, hun var et Jern. Og

saa havde hun en Datter Signe, der, som Tiden gik, voksede op til at blive den smukke Signe. Madam Andersen blev jo efterhaanden temmelig ængstelig for, at der skulde hænde Signe noget menneskeligt — alle de Kadetter, ikke sandt, og vi havde jo saa ofte et Svinkeærinde ind til Portneren, der besørgede forskelligt for os og gjorde os mange Tjenester.

Og ved given Lejlighed gav Madam Andersen os da ogsaa tydeligt at forstaa, hvad der vilde ske, om vi ikke holdt os i respektfuld Afstand fra Skatten:

»I ka' være majet rare og flinke, I Kadetter, men jeg kender Jer! Og jeg va'r Jer ad! — Er der bare en eneste af Jer, som kommer Signe for nær, saa stikker jeg Kniven lige i Hjertet paa ham! — Nu er I varet ad — lige i Hjertet!« Og hun svingede truende Kartoffel-skrællekniven.

Men da Madam Andersen aldrig vides at have misbrugt Kniven paa den angivne Maade, har der selvfølgelig heller aldrig været Nogen, som kom Signes Dyd for nær. Det er da Bevis nok, skulde jeg mene.

Mens Forholdet til Portnerparret altid var det hjerteligste, herskede der i bedste Fald væbnet Neutralitet mellem Kadetterne og Skolens Økonom, Hr. Petersen. Hans kuglerunde Hoved var — tilsyneladende uden Hals — anbragt paa en ligesaa kuglerund Krop, der bares i Vrikkegang af et Par stumpede, stærkt hjulede Ben. Han skulde, for en vistnok temmelig ringe Betaling pr. Individ, bespise de skoleboende Kadetter. Vor Appetit og hans økonomiske Eksistens stod i saa afgjort Modsætning til hinanden, at der af og til naturligvis nødvendigvis *maatte* ske Sammenstød. Og de udeblev ikke. Han saa saaledes ikke gerne, at vi indkøbte Hveder hos Bageren paa Toldbodvej, for de slugte altfor

meget Smør. Vort Forbrug af Sukker til The og Kaffe var altid Genstand for hændervridende Kritik. Til Gengæld brugte vi stærke Ord om Paalæggets Kvalitet, Smørrets Lugt og Smag, Sødsuppens Mangel paa Sødme og Theens ringe Styrkegrad. Forholdet var mildest talt spændt. Engang blev vi enige om en Hævnaakt, der antog Formen af et Væddemaal. Anledningen var, at Økonomen klagede til Chefen, hvorefter den vagthavende Officer fik Ordre til at paasé, at vi ikke købte Hveder til Frokosten. En skønne Morgen overraskede Lieutnant Bræstrup os virkelig. I en Fart lavede vi Forsvindingskunst med Hvederne under Bordet. Møller anbragte derimod med stor Aandsnærværelse Smørkandens Laag over sin endnu ikke spiste men velsmurte halve Hvede. Bræstrup havde imidlertid fattet Mistanke, gik lige hen til Møllers Plads og strakte Haanden ud — uhyre Spænding! Han greb om Laaget og løftede det, Hveden var forsvundet. Saa gik han udbytteløs sin Vej, og vi var netop begyndt at diskutere Miraklet, da Møller atter løftede Laaget. Og se — saa rigeligt var Hveden forsynet med Smør, at den havde klistret sig fast under Laaget.

Men det var om den Hævnaakt, jeg vilde berette.

Hver Dag i Ugen havde sine bestemte Retter Aaret rundt, og jeg husker, at Fredagsmenuen var Vælling og Frikadeller. Den Dag valgtes, og Væddemaalet drejede sig om, hvem der kunde fortære det største Antal Frikadeller. Jeg maa her bemærke, at Økonomen var forpligtet til at servere saa megen Mad, som vi kunde spise; med dette Faktum for Øje planlagdes Hævnaakten.

Lieutnant Bræstrup præsiderede den Dag ved Maaltidet og saa med en Forbavselse, der steg til Forfærdelse og Indignation, hvorledes Frikadellefadene uaf-

brudt tømtes. Hver Kadet tog ti til en Begyndelse, i næste Omgang fem — længere kunde jeg ikke følge med — men det var ikke nær nok. Der opstod Panik i Køkkenet, Sveden haglede ned ad Petersens øverste Kugle; ustandseligt maatte han bære fulde Fade ind og tomme Fade ud. Den ene efter den anden af Kadetterne sank udmattet tilbage i Stolen, Bræstrup så sig skandaliseret om. Den sidste paa Skansen var Schøning. Da han nedlagde Kniv og Gaffel og med et dybt Suk meldte enogtyve, var Slaget endt. Han vandt Væddemaalet samt Titlen af Skolens værste Grovæder. Det mest forbavsende var dog, at han indgik et nyt Væddemaal om — umiddelbart efter Middagen paa Vejen hjem — at spise fire Napoleonskager. Atter sejrede Schøning. Jeg skylder Sandheden at tilføje, at Lieutenant Bræstrup efter Maaltidet holdt en Formaningstale over Emnet Graadighed og Bordskik — ganske overflødig forresten, da Tilfældet var ekseptionelt og aldrig gentoges; thi Virkningen var afgørende. Status quo, væbnet Neutralitet, oprettedes atter mellem Kadetter og Økonom.

Gymnastiktimen var Dagens sidste og ubetinget fornøjeligste. Vi styrtede ind paa Søvesalene og trak i Overtrækstøjet, og saa gik det løs med forberedende Øvelser, Springning i Højden og i Længden, Arbejde med »Hesten«, Smidighedsøvelser, Klatring og endelig Vaabenøvelser.

Vi havde en særdeles dygtig Lærer i Intendant Rye; han forstod at elektrisere os og holde vore unge og kraftige Legemer i Træning og Smidighed. Efter Sommerferien, og lige til Vandet blev bitterlig koldt, marscherede vi ud til Toldboden, sattes over paa Høn-

sebroen, hvor der var lavet en Indhegning og rejst et Badetelt. Tolvhundrede Alen skulde vi kunne præstere i Distancesvømning, dykke, bjærge hinanden, svømme paa Ryggen, under Vandet og meget andet. Mens jeg nok var den bedste Gymnastiker i Klassen og ogsaa svømmede godt, kneb det med Dykningen. Jeg hadede at arbejde mig tilbunds i Havnens mørke Dyb, indtil Armene stak ned i det bløde og uhumske Mudder. Kom man ikke op med Næverne fulde af stinkende Dynd, saa manglede jo Beviset for, at Bunden var naaet. — Om igen!

Naturligvis lærte vi at danse, en Time om Ugen gennem de to første Klasser. Det hørte til den gamlemeldags Opdragelse af en Søkadet, der senere som Søofficer sendes ud til fremmede Lande og dør repræsenterer Standen og Landet. Kavalérmæssig Optræden burde ved enhver Lejlighed kunne fordres af det danske Søofficerskorps' Medlemmer, selvfølgelig.

Vi yndede ikke den Dansetime — Mandag fra tre til fire — thi den snød os for Spadsereturen paa Strøget.

Kammerraad Brodersen fra det kongelige Theater var vor Lærer. Han bevægede sig med den superbe Marquisholdning, der for hundrede Aar tilbage stempede Skuespilleren som den fødte Adelsmand i franske Salonstykker: Fodspidserne godt udefter, Vristen strakt ved hvert Skridt, Maven ind og Brystet ud, Hovedet kastet let tilbage og ikke for store Sving med Armene. Gamle Brodersen var støbt i den Form, kendte ikke andre. Og jeg er sikker paa, at den bevaredes ogsaa, naar han om Aftenen i Natskjorte og Tøfler skred fra Toiletbordet mod Sengen med Lysestagen i Haanden.

Ham fulgte en visse Mandsling med Violinkasse

under Armen. Danielsen anbragtes paa en Stol og fremlokkede uafbrudt en Serie morsomme gammeldags og hyggelige Melodier.

»Første Position, mine Herrer — Taljen ind og Ryggen rank — Kadet Jøhnke, den Ryg, den Ryg! — Anden Position! Stræk Vristen, mine Herrer — en Kavallér gaar altid med strakt Vrist! — Tredie — fjerde Position. Fortsat Bevægelse. — Værsgo' Danielsen. — Op med Hovedet, Kadet Jensen — Hovedet op men Hagen ind — kavallérmæssigt om jeg maa be'!«

Vi lærte Ballettrin, vi indøvede Menuetter og andre ældgamle Kontredanse; aldrig var der et Minuts Ophold.

»Mens vi hviler — to Skridt frem og en Kompliment!«

Saa gik det løs med Polka, Vals, Mazurka og russisk Mazurka — man kender slet ikke den Slags Danse mere. Gamle Brodersen vilde hulke, om han anbragtes i en Krog af en moderne Dansesal og blev Vidne til Parrenes Tangobevægelser. Danielsen vilde skyndsomst flygte tilbage til Gravens Fred, naar hans Øren opfangede Rytmerne af Nutidens Negermusik.

Brodersen lærte os sandelig at danse. Selv de Trægeste fik Benene igang, naar den gamle Herre kilede rundt efter Parrene og daskede dem paa Læggene. Valsetrin er man jo ikke født med, og russisk Mazurka kan forekomme en Uindviet helt gaadefuld, til han lærer at spjætte ud med Benene paa rette Maade.

Var der noget vi hadede, saa var det den aarlige Eksamen i Dans. Det var én af Skolens store Dage, hvortil Familierne og kvindelige Paarørende inviteredes. Der kunde staa en Krans af Damer i alle Aldre rundt om Balkonen og stirre beundrende ned paa os Kadetter. De Yngste — vore Baldamer — udvekslende vittige og kritiske Bemærkninger under dæmpet Fnisen.

Brodersen var ekstra pompøs ved saadan Lejlighed, iført sin fineste lange, sorte Frakke med Rose i Knapshullet, pletfri hvide Glacéhandsker og Tæerne ualmindelig stærkt vredet ud til Siden. Ogsaa Danielsen havde strammet sig op med galarén Flip og temmelig velbørstede Støvler.

Der var Feststemning over Gymnastiksalens højere Regioner den Dag, mens vi — de Optrædende — bestred Underholdningen indædt arrige. Kadetter hader »at gøgle«. Det kunde endda gaa an, saalænge vi Alle valsede rundt eller bevægede os gennem Kontredansenes snørklede Ture med mer eller mindre sirlige *Pas*. Men Brodersens store Trumf spillede ud, naar ganske faa og udvalgte Kadetter som Slutningsnummer udførte en særlig indviklet, gammeldags fransk Menuet. Vi Solodansere generede os frygteligt.

Det yngste Kadethold er naturligvis mest udsat for de Ældstes Vilkaarlighed; efterhaanden, som man gror op gennem Klasserne, indtræder Skudfrihed. Vi havde i Klasse D al mulig Grund til at være tilfreds med A'erne. Der faldt sjældent flere Knubs og Lussinger af, end vi havde gjort os fortjent til. At jeg fik slaaet min venstre Trommehinde itu, var vel strengt taget min egen Skyld.

Der blev af og til lavet Bataille paa Sovesalene efter Sengetid, og ved en saadan Lejlighed blev jeg nappet af den vagthavende Kadet, Rasmussen, inden jeg kunde naa at fjæle mig i min Seng.

»Vil du meldes eller ha' en Øretæve?« lød det traditionelle og klare Spørgsmaal.

»Slaa væk!«

Det var et ualmindelig kraftigt Eksemplar af Slagsen,

jeg fik udleveret, og der lød et Tordenskrald inde i mit Hoved. Men jeg skyndte mig iseng uden at skænke Tilfældet videre Opmærksomhed. Næste Morgen havde jeg imidlertid fæle Smerter, og til min Forbavselse fløjtede det ud af Øret, naar jeg pudsede Næsen — et Fænomen som jeg forlystede Kammeraterne med under Timerne. Naar jeg kneb Næsen sammen og frembragte de mystiske Fløjtetoner, vred de sig af Latter.

Det blev imidlertid nødvendigt at faa Skaden repareret, og jeg maatte derfor melde, at »jeg var kommet til at støde mig, saa Trommehinden var sprængt.« Rasmussens Navn blev naturligvis ikke nævnet, men han grebes af en saadan Forskrækkelse, da Lussingens Virkninger aabenbares blandt Kammeraterne, at han maatte ud og kaste op — hvilket glædede mig i høj Grad. Hele to Maaneder gik jeg daglig til en Ørelæge, spildte megen Tid og fik Hørelsen noget svækket for Resten af Livet.

Naa, vi havde iøvrigt ualmindelig flinke Kvarterchefer det Aar. Jeg vil nævne iflæng de betydeligste, og jeg begynder — som rimeligt er — med Prins Valdemar.

Man kan ikke paastaa, at Kammeraterne gjorde ekstra Stads af ham, og det vilde han heller ikke have skøttet om, tværtimod. Men nu var han engang Prins Valdemar, Kongens Søn. Hans Opdragelse til Søofficer kastede Glans over Kadetskolen og over Korpset, det er ganske uimodsigeligt; selv den mest Usnobbede følte det. Hvad hans teoretiske og praktiske Dygtighed angik, saa behøvede han ikke »at gaa ilæ« af Nogensomhelst. Og havde han været en ganske almindelig borgerlig Person, vilde han utvivlsomt have klaret

sig ligesaa fortrinligt gennem Eksamenerne iland og ombord og med gode Chancer til Avancement helt op mod Toppen af Rangstigen. Og dertil var Prins Valdemar den braveste blandt Kammerater og et brillant Eksempel paa Godhed og Overbærenhed i Forholdet til Skolens og Kadetkorpsets Yngste og Værgeløseste. Det, jeg skriver her, vil næppe vække Modsigelse fra en Eneste blandt hans Samtidige.



Johannes Nyholm.

Johannes Nyholm, der endte Løbebanen som Kontradmiraal og Chef for Orlogsværftet, var Klassens mest udprægede *Personlighed*. Brimfuld af mental Kraft og Vitalitet, af Interesse for sin Stand og sin Gerning, vanskelig at overvinde i en Diskussion og slet ikke til at rokke, naar først han havde dannet sin

altid velbegrundede Mening om en foreliggende Sag.

William Hovgaard hørte til de flinkeste af denne flinke Aargang Kadetter. Allerede dengang noget anguliseret, hvilket han yderligere udviklede, som Aarene skred. Han led vistnok noget under saa længe at være yngre Broder til den berømmelige P. A. Hovgaard, den mest ideale Type paa en dansk Søofficer, Marinen har ejet i det sidste halve Aarhundrede. Men Ingen stod W. Hovgaard i Lyset i den Stilling, han senere kom til at beklæde, og han er sikkert den an-

seteste Udlænding blandt den amerikanske Marines civile Embedsmænd.

Saa var der den nys afdøde Ryder, en fortrinlig Sø-officer, sluttelig Chef for det meteorologiske Institut — ham kommer jeg heldigvis senere tilbage til — den udmærket dygtige og elskværdige Clausen, Kæmpen Petersen og endelig With.

Elskelig er ikke noget mandigt Udtryk at hefte paa en gammel Kammerat; men Ordet flyder mig uvilkaarligt i Pennen, naar jeg tænker paa Carl With. Ud fra Mindet om ham straalere kun Godhed, Hjælpsomhed, Overbærenhed. Jeg tror aldrig, han har sagt et saarende Ord til selv den ringeste Padde, aldrig begaaet en Brutalitet i hele sit Liv. Jeg føler Trang til at sende ham en Tak — ogsaa i Kammeraternes Navn — og en venlig Hilsen til Christiansø, hvis sikkert meget populære Kommandant han nu har været i mange og lange Aar.

Foruden de »Mul« og »Øretæver«, hvormed A'erne hævdholdt kammeratlig Justits, idømtes naturligvis ogsaa Straffe af mere officiel Art. Forseelserne var mangeartede, Straffene deltes i 3 Grupper: Skolearrest, lys og mørk Arrest. En daarlig Karakter i Meldebogen eller en Anmærkning for Uopmærksomhed eller lignende Forsyndelse af mildere Art resulterede i Skolearrest den kommende Søndag. En frygtelig Straf, thi Skolen var uddød; og i dette Øde vandrede Synderen hvileløs om med Fantasien fuld af de Glæder, han kunde have nydt, og som nu forspildtes. Hans eneste Selskab var én af de ældre Kadetter, der var eddergal over ogsaa at være en Slags Arrestant, fordi der skulde være en Vagthavende til at passe paa Straffegasten.

Lys Arrest tildeltes for mere graverende Forbrydel-

ser: Tobaksrygning, mødt for sent paa Skolen eller anden Overtrædelse af Reglementet. Jeg fik engang to Timer »Lys«, fordi jeg til Morgenparaden stillede med svagt violette Glacéhandsker paa. De skulde være helt hvide; Lieutnant Maegaard var meget nøjeregnende og desværre ikke det mindste farveblind.

Arresten var et Tagkammer med et lille Loftsvindue. Kammeraterne gjorde jo deres Bedste for at skaffe den Arresterede en Smule Lindring under de kvalfulde Timer. I Kammeret ved Siden af Arresten boede Økonomens Kokkepige, og kunde man skaffe sig Adgang til dette Jomfrubur og desuden bemægtige sig et Koste-skaft, saa var der Mulighed for at smugle en halv Bajer ind til Arrestanten. Flasken hængtes paa Enden af Kesteskaftet og raktes fra det ene Tagvindue til det andet.

Engang sad Schøning, kaldet Pip — ham med de 21 Frikadeller — i lys Arrest. Det var en varm Efteraarsdag, og jeg vidste, Tørsten maatte plage ham stærkt i det lumre Rum. Kokkepigens Dør var laaset, Situationen såa trøstesløs ud. Nu var der et lille Kighul i Døren, hvorigennem den Vagthavende kunde holde Øje med Forbryderens Bevægelser i Fængslet; men der var Glas for Hullet. Jeg fik pludselig en genial Idé, listede mig ned i Laboratoriet, hvor jeg bemægtigede mig et bøjet Glasrør, der brugtes til Destillation og lignende. Med det i den ene Lomme, Øllet i den anden stod jeg snart efter ved Arrestdøren. Med Proptrækkeren blev Kighullets Glas slaaet ud, den ene Ende af Røret stukket ned i Flasken, den anden gennem Hullet — det var en hel Fornøjelse at se Øllet løbe op af Flasken, gennem Røret og ned i Pips Hals paa den anden Side af Døren.

Mørk Arrest var noget temmelig fælt. Der var opsat et snævert Skab i den lyse Arrest; dør blev Forbryderen lukket inde. Man kunde lige staa op; prøvede man paa at sætte sig, gik der uvægerlig Krampe i Benene. Jeg idømtes engang en Time i den mørke Arrest. En ringe Lysning trængte gennem nogle Aandedehuller ind i det fæle Marterrum. Ved det svage Lys skær tegnede jeg en Karikatur af Straffens Ophavsmand med en Stump Kridt, jeg var saa uheldig at finde paa Gulvet — Lieutnant Schoustrups udpræget orientalske Profil var ikke vanskelig at træffe. Han opdagede min udisciplinære Handling, og jeg Fæ maatte sidde hele Timen om igen.

XV.

Saadan en Jomsborg som Kadetskolen burde ligge et godt Stykke Vej fra København, saa Eleverne de fire Aar kunde tilbringe al deres Tid paa Skolen og samle hele Energiens om Studierne. Netop den Periode, der ligger mellem det sekstende og det tyvende Aar, er for næsten alle unge Mennesker en ret farlig Kriestetid, og vor Hovedstad maa snart sagt betragtes som den værste af alle Byer, hvad Fristelser angaar. Dette gælder ikke mindst de to sidste Skoleaar, hvor Kadetterne i min Tid var henvist til at skaffe sig privat Logis. Som oftest et billigt Værelse hos en Underofficer i Nyboder.

Omtrent samtidig med, at jeg blev Kadet, vendte min Far fra Randers tilbage til Gardehusarregimentet. Familien flyttede ind i det store røde Hus paa Toldbodvejen, der hørte til Kasernen. Jeg havde nu kun tre

Minutters Gang fra Kadetskolen til mit Hjem; det passede mig godt — kun altfor godt.

Mine Forældre var selskabeligt anlagt, omgikkes et stort Antal Slægtninge og Bekendte, førte Hus som det hedder. Min Bror havde mange Venner, Søstrene



Fire nybagte Studenter fra Randers: Sperling, Linde, Christmas, Hvass.

Veninder. Det gav Liv i Hjemmet og Anledning til megen Selskabelighed.

Min Bror, John, var blevet Student i Randers, og Kammeraterne fra Latinskolen der blev naturligvis ogsaa i København hans intime Omgang. Og de blev samtidig mine Venner — flere for hele Livet. I første Række staar Anders Hvass, Adolf Sperling, Hector Estrup fra Skafføgaard, de Linde, der senere blev Ingeniør i Siam og Kina, og Maleren Mourier-Petersen. Naturligvis stiftede min Bror ogsaa

Venskab og Omgang med andre Samtidige — en hel Klike af Aandsfæller, der som oftest havde fælles Sympatier, hvad politiske og andre Forhold angik.

I denne Kreds, der næsten intet havde tilfælles i Anskuelser, Livsførelse eller Sædvaner med det meget eksklusive, marineprægede Samfund indenfor Kadetskøles Mure, blev jeg hurtigt optaget og yderst kammeratligt behandlet. Det morede og interesserede mig at være sammen med disse frisindede, velbegavede og ofte

aandfulde Mennesker. De var saa rart usnobbede, saa mageløs frejdige i deres Respektløshed, deres Livsførelse var smittende løssluppen.

Det havde ubetinget været bedre i mange Henseender, om jeg havde holdt mig til mine Egne, baade for Studiernes Skyld og ogsaa med Hensyn til den disciplinære Aand, der helst helt og holdent skulde gennemsyre et ungt Menneske, som har til Hensigt at arbejde sig frem ad den militære Løbebane. Men det gjorde jeg ikke. Det var mig for stor en Nydelse at være sammen med Johns Studentervenner; og efterhaanden som jeg groede op i Kadetskolen's Klasser, blev min Hang og Trang til at omgaas dem stærkere og stærkere.

Venstremænd var de næsten Alle — endda fanatiske Foregangsmænd i første Række som Hvass og Sperling — og i de Tider var Ordet Venstremænd en slemme Brand i Næsen paa enhver, der sad inde med Magt, Stilling og Indflydelse i Landet. Deres politiske Diskussioner interesserede mig ikke stort. Allerede dengang havde jeg en grundfæstet Overbevisning om, at Forskellen mellem Partierne — naar man søgte helt ind til Kernen — kortest muligt kunde udtrykkes ved, at det Ene sad ved Fadet og de Andre vilde til. Og jeg maa erkende, at denne Anskuelse ikke væsentligt har ændret sig gennem de mange Aar, der er forløbet fra jeg var Kadet, og til jeg nu sidder og giver Minderne nyt Liv.

Men selv om mine civile Venners Veltalenhed paa det politiske Omraade lod mig kold, saa paavirkede den i helt andre Retninger i højeste Grad mit Sind og min aandelige Udvikling. Gang paa Gang blev Vinduer lukket op, hvorigennem jeg skuede ud over nye, helt uanede Egne i Kulturens og Kunstens Rige. Enten

jeg vilde eller ej, blev jeg tvunget til at anlægge helt nye Synsvinkler til Betragtning af Literatur, Videnskab, Menneskeudvikling, Livsfilosofi. Jeg henflyttedes til en for mig fremmed Verden, der ikke havde meget tilfælles med den, hvori jeg det meste af Dagen bevæ-



General Castenskiold.

gede mig. Alt dette medførte en Splittelse, der nok var til Gavn for min Personlighed men ikke for min Udvikling som Kadet.

Jeg fik saaledes allerede i en tidlig Alder to vidt forskellige Hold Kammerater og Omgangsvener. Næsten for meget af det Gode. Men dertil kom, navnlig i mine sidste Kadetaar, da jeg altfor ivrigt kastede mig ud i det københavnske Selskabsliv, endnu et tredie Hold.

Vi boede jo paa Husarkasernen, og den var selvfølgelig fyldt med en udpræget Landmilitær-Atmosfære af betydelig Styrke. Dengang var Oberst Castenskiold Chef for Gardehusarerne, og hans Personlighed prægede hele Korpset. »Jern-Henrik« kaldtes han — et Øgenavn, der vel skulde antyde den ubøjelige Strenghed, hvormed han hævdholdt Disciplinen i Regimentet. Men i Virkeligheden var Regimentchefen en særdeles human Mand, overmaade forstaaende overfor menneskelige Skrøbeligheder.

Oberst Castenskiold var en af Kavalleriets Helte

baade fra Trearskrigen og fra 64; deltog i mere end tredve Fægtninger og havde i dem alle vist sig som en dygtig og modig Officer — just det rette Samlingsmærke for Hovedstadens eneste Kavalleriregiment i hine Tider, hvor det socialdemokratiske Parti fødtes, hvor Pio, Brix og Geleff stred og led for deres Agitation til Bedring af Arbejderens Kaar, da Begrebet *Socialist* var ensbetydende med Trusel om skæbnesvangre Omvæltninger, bloddryppende Revolutioner. Jeg mindes helt tydeligt de Dage, da min Far i Spidsen for sin Eskadron og hele Resten af Regimentet holdt sig klar til hastig Udrykning med det Formaal at adsplitte Socialistmøderne paa Fælleden. Som bekendt udførtes ogsaa Angrebet paa de værgeløse Arbejdere, ganske vist med Paabud om at kun den flade Klinge maatte anvendes, men alligevel —



Lieutnant Grev Julius Frijs.

Hvor synes de Tider fjerne, og hvor forekommer den hele Aktion dog taabelig, betragtet med Nutidens Øjne.

Naa, Husarkasernens Milieu var jo paa en Maade ogsaa mit; jeg kendte alle Regimentets Officerer og min Fars Underofficerer. I Stalden laante jeg Heste til mine hyppige Rideture, og efterhaanden stiftedes Venskab og godt Kammeratskab mellem Officererne af Lieutnantsklassen og mig — rigtig solidt Venskabsforhold,

der for Adskilliges Vedkommende fortsættes den Dag idag. Næsten Alle var de flinke, fornøjelige, elegante, meget livsglade unge Mænd, der nød Tilværelsen, hvad enten de bevægede sig i det højere københavnske Selskabsliv eller i mindre mondæne Kredse. Og da jeg selv



Lieutnant Frederik Juell.

færdedes i de selvsamme højere og lavere Fornøjelsesfærer, traf vi jo ustandseligt hinanden.

Blandt de Officerer, jeg bedst mindes fra den Periode, er nuværende Oberst Benzon, Baron Gustav Lerche, Kongens Staldmester Grev Frijs, Oberst Frederik Juell, der endte sin udmærkede militære Løbebane som Chef for Husarregimentet og sidst, men absolut ikke mindst, General Balle.

Der var mange flere endnu, ogsaa Landofficerer fra de andre Vaabenarter, som blev mine Venner, og i hvis Kreds jeg har tilbragt nogle af min Ungdoms fornøjeligste Timer — og lærerige tillige. Thi de unge Landofficerer havde deres særprægede Opdragelse, deres Meninger og Synspunkter om militære, politiske og andre Forhold, der var ligesaa gennemtænkte og vel funderede som mine civile Venners — blot saa overmaade forskellige.

Der var i de Tider politiske Foreteelser, som skabte Højspænding blandt Befolkningen og trak skarpe Skille-

linier mellem de Konservative og demokratisk tænkende og handlende Partier. Det var ikke alene Arbejderproblemet men i endnu højere Grad Forsvarsspørgsmålet, det estrupske Ministeriums provisoriske Finanslove, Fæstningsbyggeriet, Livjægerkorpsets Dannelse, Gendarmkorpsets Oprettelse, for blot at nævne enkelte*). Og naar jeg i mine radikale Venners Lejr havde lyttet til stormende, revolutionstruende Diskussioner og Taler, hvis Slutningstrofe uvægerlig var »ned med Estrup!« saa kunde jeg næste Aften samles med en Kreds af mine militære Venner, der begejstret hyldede den tavse og urokkelige Regeringchef og svor at ville danne Livvagt om ham og Kongehuset og skærme »det Bestaaende« til sidste Mand. — Som om noget »Bestaaende« overhovedet findes paa denne Klode!

Det var altsaa en ret alsidig Paavirkning, jeg levede under. Den skærmede mig mod Ensidighed i Tankegang og Bornethed og fremmede vel i nogen Grad min Udvikling; men den Splittelse, jeg før har antydnet, var ikke heldig for mine boglige Fremskridt paa Kadetsko-len, især da den kammeratlige Omgang med saa mange umaritime Elementer ikke just foregik under asketiske Former og uvægerlig indledtes, naar Solen forlængst var gangen til Hvile.

En endnu vægtigere Grund til min Livsførelses Splittelse var Deltagelsen i Byens selskabelige Liv. Og den virkede i mere og mere potenseret Grad, efterhaanden som Aarene gik. Det blev navnlig rent galt, da jeg som Kadet i Klasse B og A flyttede til mit Hjem og

*) Naar jeg nævner disse Begivenheder under Et, skønt de faktisk fordelte sig over en længere Aarrække, er det blot at give Skildringen den rette Kolorit.

herskede over Tiden fra tre Eftermiddag til halvni næste Morgen, ganske som jeg selv vilde.

Jeg er ikke klar over, hvor meget Krigsperioder og Pengekriser har bremset Hovedstadens Selskabelighed, men jeg kan ikke tro, København i saa Henseende har forandret sig synderligt. I mine unge Dage var det navnlig Middagselskaber med og uden Dans og *Thé dansant*'er, der midtvinters satte Hvirvelfart i Selskabslivet, og var man først gledet ind i denne Hvirvel, syntes det næsten ikke muligt at slippe ud igen — selv om man vilde. Og det var slet ikke mit Ønske. Jeg morede mig nemlig storartet, dansede godt og kendte efterhaanden en ganske urimelig Mængde Familier, i hvilke jeg var velset Gæst.

København var i de Tider kun en lille By, der — i Retning af »højere Selskabsliv« — ikke ejede ret mange Cirkler. Brændpunktet var Amalienborg, hvor Kongen og Dronningen førte et saare stilfuldt Hof, ordnet og ledet af den gamle, kyndige og respektindgydende Overhofmarchal, Baron Løvenskiold. Mens Prins Valdemar var Kadet, blev der paa Amalienborg givet et aarligt Kadetbal — et af de fornøjeligste og muntreste i hele Sæsonen.

Kongens Tafler og Baller havde med rette Ord for at være ikke alene baade Hovedstadens stilfuldste, men ogsaa de mest udsøgte baade hvad Retter og Vine angik. Kong Christian var en Grandseigneur. Det kunde synes underligt at bruge dette Udtryk om Landets Monark; men jeg har kendt flere kronede Hoveder, som sandelig ikke optraadte som Grandseigneurs.

Kronprinsens Hof kom Kongens nærmest i Rangen, selvfølgelig, men Hofmarchal Nægler kunde slet ikke staa Maal med gamle Løvenskiold. Forskellen mellem

de to Hoflederers Personlighed var særdeles mærkbar. Den virkelige Selskabsæson tog først sin Begyndelse, naar Jagttiden sluttede, og de rige Lensbesiddere og Godsejere flyttede ind i deres københavnske Palæer. Og den Glæde man følte ved at være Gæst hos disse Familier — selv om det kun var som beskeden »Dancehest« — havde slet intet med Snobberi at gøre. Det var elskværdige, jævne Mennesker alle tilhobe; fandtes en enkelt Undtagelse, kunde man være sikker paa, at Vedkommende ved tilfældige Familiekombinationer fra en ubemærket Tilværelse var blevet løftet op i Lenssfæren. Og saa var det en hel Nydelse for et skønhedsbegeistret ungt Menneske at bevæge sig i de store stilfulde Rum, der var præget af gammel solid Kultur, fyldt med herlige Kunstsager. Tænk at kunne lade sine Gæster vandre fra Dansesalene til Souper'en gennem et Billedgalleri, hvis Vægge var prydet med de største og mest verdensberømte Mestres Værker. Og det oplevede man, naar Lensgreve Moltke-Bregentved indbød til Dans.

Det var ogsaa en Begivenhed at være Gæst i Palæet ligeover for — det Schimmelmannske — som Lensgreve Lerche-Lerchenborg havde lejet til Vinterresidens. Der var stor og fornem historisk Stil over det gamle Slot; ogsaa det rummede herlige Kunstskatte.

Saa var der Familierne Reventlow, Frijs-Frijsenborg, Rantzau, Schulin, Bille-Brahe, Zypthen-Adeler, Reedtz-Thott, Juel-Brockdorff, Sehestedt-Juul og mange flere, som jeg ikke kan huske. Et af de mest storstilede og gæstfri Hjem var iøvrigt Kultusministerens, Kammerherre Scavenius til Gjorslev. Hans Hustru, født Castonier, var én af de Tidens stilfuldeste *grandes dames* og en af de elskværdigste Værtinder tillige. Fra deres

Hjem i Amaliegade udgik der samtidig Invitationer til tre Middage med efterfølgende Baller i Højsæsonen.

Jeg maa som samvittighedsfuld Memoireskriver anmærke, at disse tre Ballers Dato den ene Vinter tilfældigvis faldt nøjagtigt sammen med tre Casinomaskeraders i Teatret ligeoverfor. Casinomaskeraderne hørte til Datidens mest demokratiske og løsslupne offentlige Forlystelser og fordømtes ned i det allersorteste Helvede af hver en dydig Københavnerinde, der ejede voksne Sønner eller en livsglad Ægtemand. Intet kunde være mere upassende end at begive sig direkte fra det fornemme Amaliegadehjem — efter at have danset det halve af Natten med *high societies* ærbare unge Damer — tværs over Gaden og slaa Resten af Natten ihjel i Selskab med Ærbarhedens Antipoder — om jeg saa tør udtrykke mig. Heldigvis ejede Casino ogsaa dengang en Indgang ud til Toldbodgade, der i vanskelige Situationer kunde benyttes af Indviede. Deres Tal var stort.

I nogen Afstand fra denne ret snævre og eksklusive Cirkel bredte sig den næste Selskabskreds. Den bølgede nu og da temmelig kraftigt, for Pengearistokratiets Magtstilling er jo i nogen Grad underkastet skiftende Forretningskonjunkturer. Som de mest stabile og fremtrædende Patricierfamilier, der dengang prægede Selskabslivet, maa nævnes »den noble Kaal« — for at bruge en af Konkurrenternes spøgefulde Vendinger — Blom, Grøn, Suhr, Bruun og Hviid; endvidere Broberg, Ruben, Melchior og — ikke mindst — Puggaard; samt de saakaldte »adelige Hansen'er«, af hvilke flere senere antog Navnet Grut, og hvis Stamsæde var det smukke lille Patricierhus i Bredgade, der senere købtes af Etatsraad Gamél.

Mens Fødselsaristokraternes Selskabelighed hvilede paa solide Traditioner, én Gang for alle støbt i uforanderlig Stil og Form, der lod haant om Begrebet Konkurrence, var Pengearistokratiets Virksomhed i saa Henseende adskilligt mere flakkende og famlende, af og til noget *stræbende*. Konkurrencen var haard og gav sig Udslag paa Maader, der nuomstunder maatte kaldes ret barbariske. Jeg erindrer Middage, hvor Retternes Antal løb op til tolv, og Vinglassenes Antal naaede fjorten—seksten. Nu er de omtalte Familier — de af dem der endnu kan regnes til de Førrende i Selskabelivet — forlængst naaet udover Parvenústadiets Børnesygdomme. Andre er dukket op, albuende og snobbende sig frem fra Periferien til Indercirkler. Men ret beset er der vel ikke ret mange gamle og højaristokratiske Slægter og Familier, hvis Stamfader var stort andet end en plebejisk Snob og Parvenu, der havde Held til at arbejde sig frem paa Andres Bekostning til Rigdom, Rang og et pompøst klingende Navn. Vor højst moderne Nutid mangler just ikke Eksempel paa sligt.

Paa ét bestemt Omraade skal Datidens borgerlige Rigmænd prises paa Aristokraternes Bekostning, nemlig hvad Offervillighed angik. Uden det velstaaende Borgerskab havde det set endnu sværere ud for Kunst og Videnskab, end Tilfældet var. Mens Lensfamilierne ejede Overflod af Malerier og andre Kunstgenstande og sjældent aabnede Pungen, naar det ikke just drejede sig om Portrætforevigelse af enkelte Medlemmer eller af Yndlingshunde og Heste, var Borgerskabet altid til rede med Bidrag i videnskabelige Øjemed, Velgørenhed, Indkøb paa Kunstudstillinger og Udsmykning af Hjemmene. Ikke saa helt faa af de Mænd, hvis Navne senere kastede Glans over Fædrelandet, fik Midlerne

til Udvikling og Gennembrud fra de stræbende men gavmilde københavnske Forretningsmænd.

Jeg har vist allerede fordybet mig for meget i Minde-
 derne om Selskabeligheden i min tidligste Ungdom. Nogen Interesse kan det vel have for Nutidslæsere, fordi *Formerne* har ændret sig saa meget. Dette gælder navnlig Ballernes.

De Danse, Unge og Gamle nu udelukkende hengiver sig til, lærte jeg allerede i min unge Alder i Vestindien, navnlig paa de spanske Øer og i Brasilien. Det var »spansk Dans« — nu kaldet *Tango* — som vi dansede med Negerpigerne paa »Bambula'erne« ved Juletider i St. Thomas' og St. Croix' meget primitive Danselokaler og Negerhytter. Orkestret bestod gerne af en Neger, der sad overskrævs paa Trommen og slog Tam-Tam med to Stykker Træ, mens en anden Neger trakterede den tostrengede Guitar. Det var saamænd meget morsomt at danse paa den Maade omend temmelig uanstændigt. Vi kunde ligesaa lidt tænke os Muligheden af at indføre den Slags Udskejelser indenfor vor selskabelige Omgang med vore Søstre og deres Veninder som at bade med dem fra Hornbæk Strand iført de sparsomme og stramt siddende Hylstre, der kaldes Bade-
 dragter, og som mere synes indrettet til at fremhæve end til at dække Legemets intimeste Former. Jeg lider saamænd ikke af Snerpethed, men det forekommer mig, man ligesaa gerne kan tage Skridtet helt ud med det Samme og bade i den Vaskeskindsdragt, vi er født med.

Som i de fleste andre Datidsglæder var der Stil og Form over Dansen og ogsaa en vis Art Disciplin. Der laa Balkort i Entréen, og Ens første Pligt og Glæde var at faa de rigtige Damers Navne paa de forskellige

Danse — første og anden Vals og Française; en Lanciers var der ogsaa. Borddans klippede Aftenen over; det var jo den Dans, der var forbeholdt den allermest beundrede af Ens unge Veninder.

Aftenens *Clou* var Kotillonon med Sløjfer og Buketter og et Utal af »Ture«, der stillede store Krav til den opførende Kavallérs Opfindsomhed. Det var noget helt andet — og ikke saa lidt anstrengende — at svinge Damerne i Polka, Galopade, Vals og Mazurka end nu at træde de moderne Danse, og der fordredes Øvelse og Kendskab til at udføre Française og Lanciers korrekt og graciøst, bukke stilfuldt paa de rette Steder, glide behændigt gennem Kotillonturenes indviklede Kæder eller føre Damen frelst ud af en hvirvlende Karussel.

Det var dejligt, og som vi morede os! Det gør Ungdommen ogsaa nu, selvfølgelig, om end Formerne for Livsglæden har ændret sig. Og hvad de moderne Danse angaar, skylder jeg Sandheden en Indrømmelse; de *kan* udføres med en Ynde og Stilfuldhed, der virker ganske bedaarende.

Der var to Steder, hvor jeg kom som Gæst, og som af helt forskellige Grunde har prentet sig skarpt i min Erindring. Det ene var en Villa i Rosenvænget, der ejedes af Fru Hejberg, og hvor hun gav *Thé dansant*'er for sine tre Adoptivdøtre. Jeg betragtede det som en hel Begivenhed at være Gæst hos den berømte Dame. Ved saadanne Lejligheder mindede hun mest om en ældre og moderlig Marquise, saadan Anstand og Holdning var der over hende. Og de tre ganske unge Pigebørn — som jeg iøvrigt ogsaa dansede med andre Steder — var saare nydelige om end stærkt præget af deres eksotiske Oprindelse. Ogsaa deres Dragter syntes ejendommelige og var formodentlig Produkter af Fru

Hejbergs særegne Smag og Fantasi. Jeg ser altid de tre unge Damer for mig med smaa Rosenkranse paa Haaret; selv lignede de mest af alt smidige Orchidéer.

Man regnede det for en stor Begunstigelse at være blandt de Indbudne til Fru Hejbergs intime Dansefester; men udpræget *morsomme* var de just ikke.



Christiansholm paa mine Bedsteforældres Tid.
(Efter en gammel Pennetegning).

Et helt andet Milieu var Grev og Grevinde Danne-
skiolds Hjem paa Christiansholm.

Indbydelser til dette Sted skyldtes mit Venskab med
Valdemar Danneskiold, en yngre Kammerat — en af
de braveste, mest indtagende blandt samtlige Kadetter.
Alene det at besøge den Ejendom, der havde været
mine Bedsteforældres, gaa rundt i de Stuer hvor min
Far og hans Søstre var født og opvokset, havde jo sin
store Tiltrækning. Men der var saa meget mere, som
virkede dragende. Christiansholm var dengang endnu
en lille Herregaard med Køer og Heste og Landbrug. I

det store Moseterræn, hvor nu Galopbanen breder sig, stagede vi rundt i en Pram og skød Vildænder. Raa= vildt og Ræve holdt til blandt de træ= og buskbevokse= de Pletter mellem Mosedragene, og der var Skovduer i store Mængder.

Saa rummede det gamle Landsted en fornem og elsk= værdig Værtinde og de to smukkeste unge Piger i hele København og Omegn.

Grev Danneskiold — det kongelige Teaters mange= aarige Chef — var alle Dage en af de stilfuldste Gent= lemen i dette Land. Hans sjældent righoldige Garde= robe rummede blandt meget andet flere temmelig fan= tastisk udstyrede »Smoking«=Sæt. Slet ikke den Slags, der nu — uden Spor af Grund — gaar under den Be= tegnelse, men Fløjls Jakker og Benklæder, som han iførte sig under Rygning af Cigar eller Pibe. En Mand af rette Stil og Opdragelse tillod sig ikke at ryge Tobak i Damers Nærværelse. Tobakslugten hænger i Klæ= derne; som Følge heraf beholdt man end ikke den Dragt paa, i hvilken man havde hengivet sig til Nydelsen af den kære Tobak. Prinsen af Wales havde lanceret den oprindelige »Smoking« efter sit Bryllup med Prinsesse Alexandra.

Tilværelsen er efterhaanden blevet noget mindre indviklet paa forskellige Omraader!

Da de unge Komtesser paa Christiansholm skulde føres ind i den store Verden, blev der som en Slags Overgangsled arrangeret nogle hjemlige Eftermiddags= danse. Fra halvfire til halvsvy stod der paa Indbydel= serne. Serien tog sin Begyndelse netop det Efteraar, da jeg var blevet Sekondlieutnant, og det ærefulde og ikke saa lidt vanskelige Hverv at lede disse Danse og særlig Kotillonerne blev mig betroet. Da det drejede

sig om hele tre *afternoon-parties* med fjorten Dages Mellemrum, maatte jeg opbyde al min Opfindsomhed for at variere de mange Kotillonsture og finde paa noget Nyt, noget helt Overraskende. Det lykkedes til Familiens og min egen Tilfredshed.

Saa begyndte den virkelige Sæson, og jeg tror ikke den kom tilende, før de to smukke unge Damer var forlovet — den ene blev Grevinde Mogens Frijs, den anden Grevinde Ahlefeldt.

Min Ven Valdemar Danneskiold var den mest tragiske Skæbne beskaaret. Livet tegnede til en Begyndelse lyst og daadrigt, saadan som man skulde synes, det prægtige Menneske fortjente. Han blev en ualmindelig lovende og dygtig Søofficer, giftede sig med en henzrivende ung Pige, levede det lykkeligste Familieliv og gjorde sin Pligt under alle sine Udkommandoer. Pludselig slog Skæbnen ham ned. Under en Manøvre — jeg tror i Storebælt — faldt en Mand overbord. Danneskiold sprang ud og forsøgte at redde ham under meget farefulde Forhold. Sorgen over det fejlslagne Redningsforsøg og Mandens Død berøvede Danneskiold Forstanden for Resten af Tilværelsen.

Heltedøden opnaaede han — desværre kun en aandelig!

Sæsonens store Begivenhed paa Kadetskolen var det aarlige Kadetbal, som afholdtes sidste Lørdag i Januar Maaned. Det var en Oplevelse, som ikke alene vi Kadetter imødesaa med Spænding og store Forventninger men ogsaa et betydeligt Antal unge Damer i de københavnske Hjem. At opnaa en Invitation til dette Bal var meget eftertragtet og vanskeligt. Idéen var, at Kadetterne ved denne Lejlighed skulde gøre lidt Gen-

gæld for al den Gæstfrihed, de nød Vinteren igennem. Vanskeligheden bestod i, at hver Kadet kun kunde disponere over ét Indbydelseskort, og dør gik jo en voksen Søster forud for alle Andre, som rimeligt var.

Nu stillede Forholdet sig imidlertid saa, at adskillige Kadetter slet ikke satte Pris paa at benytte Invitationsretten, mens Andre følte en overvældende Trang til at glæde mere end ét ungt Pige hjerte. Det galdt altsaa om i god Tid at indlede Forhandlinger med de mindre interesserede blandt Kammeraterne.

Vi handlede. Varen var Indbydelseskortet, Betalingen erlagdes i varme Hveder.

»Du, Maud,« kunde jeg indlede — »du har naturligvis ikke Brug for dit Kort iaar, vel?« Maud var det Navn, den anglikanske Hovgaard havde døbt min Klassekammerat Jensen. Han hed aldrig andet.

Maud: »Skal jeg nu igen til at slæbe af med en af dine Damebekendte! Det ka' godt være, at jeg selv —«

Jeg: »Sikke noget Sludder, Maud — — Du ka' da gerne gøre en Kammerat en Tjeneste. To Hveder — hvad siger du?«

Maud: »Hun er vel uglegrim, siden du ikke byder mere. — Under fem er der nu slet ikke Tale om at jeg — —«



Eggert Friborg Jensen.

Jeg: »Uglegrim! Hun er noget af det mest bedaarende — — — og saa danser hun aldeles storartet. Du skulde min Salighed selv give fem Hveder bare for at faa Lov til at invitere hende. Tre er budt.«

Maud: »Kender hende ikke, og jeg er ogsaa revnende ligeglad. Fem er Taksten for mit Kort. Bay sagde, han vilde — — —«

Jeg: »Skidt, jeg giver fem, og saa er det afgjort.«

Maud: »Tre imorgen og to næste Søndag.«

Jeg: »Amager!«

Saaledes sluttedes disse mærkelige Tuskhandler. Jeg maatte lægge mig svært i Selen paa Grund af alle de mange Forpligtelser i selskabelig Henseende, Taknemmelighedsgæld, der tyngede Samvittigheden. Engang lykkedes det mig at erhverve hele fem ekstra Invitationer, saa jeg ialt mødte med seks unge Damer til Ballet. Chefen gjorde store Øjne.

Forberedelserne til denne Fest skabte Liv indenfor Murene. Samtlige Lokaler skulde smykkes med Flag, Vimpler og Guirlander. Forsamlingsværelset og et andet stort Rum paa første Sal brugtes til Dansesale. Paa Gulvene strøedes Masser af Talkum, og det gled vi henover med vore Gymnastiksko, til Plankerne blev boneglatte. Og det kan nok være, Økonomen Petersen svedte i Køkken og Bagerum, for dør skulde jo Souper'en fabrikeres. Han benyttede naturligvis Lejligheden til at sløje af med Kadetmaden, sikker paa vor Overbærenhed denne ene Gang.

Ballet blev uvægerlig stor Sukces. Kadetterne havde Ry for at danse godt, og ved denne Lejlighed lagdes enhver Antydning af Blasérthed paa Hylden. Og Damerne mødte i deres allerskønneste Dragter og med et Humør, der ikke svigtede fra den indledende Polonæse,

lige indtil det udmattede Orkester med en sidste Kraftudfoldelse istemte »Forgangen Nat vor sultne Kat —«, en mærkelig Art Runddans, hvorunder der klappedes i Hænderne og stampedes i Gulvet, og som i hine svundne Nætter var Slutsignalet for ethvert Bal.

Lykkelige og naive Tider. Man dansede, til der ikke var en tør Trævl paa Kroppen. Flippen maatte skiftes to-tre Gange; Damerne blussede, Benene gik som Trommestikker, naar Parrene da ikke svævede hen over Gulvet i Takt til yndefulde, dvælende Valsemelodier. Hver Kadet svang sin Hjertenskær i Kotillons-turene og elskede hende med dybe og rene Følelser.

XVI.

Naturligvis skulde Kadetterne ogsaa have Øvelse i Lystsejlad.

Materiellet var mildest talt sløjt, da jeg kom ind paa Skolen. Gamle Kutter »Varsko« og dertil en Chalup med Mast og Sejl laa til vor Disposition, fortøjet mellem Bommene paa Nordsiden af Hønsbroen.

Chaluppen var der ikke stor Stads ved; den kunde højt regnet bruges til Magsvejrsejlad om Søndagen. Sejlene var kun smaa, og hvad det angik at krydse, saa lykkedes det sjældent, naar vi da ikke havde Strømmen med. Jeg husker engang, at Jungersen og jeg sejlede til Taarbæk for at besøge mine Forældre en Søndag Formiddag, og da vi om Aftenen skulde tilbage, naaede vi efter to Timers energisk Kryds — Vedbæk.

Saa var »Varsko« noget helt andet. Ganske vist, Skuden blev efterhaanden saa ældgammel og mør i Bunden, at den blandt andre Lystkuttere kun var at

ligne ved den grimme Ælling. Naar Spadserende paa Langelinie fik Øje paa en lille sortmalet Kutter, der ihærdigt søgte at krydse op til Ankerpladsen, og hvis jordslaaede Storsejl flabbede i Agterliget, mens det halve af Klyveren stod Bak, saa kunde det ikke godt være andre end Marinens eneste Lystkutter »Varsko«.

Men skandaløs som den var at skue — og umulig at sejle Lystsejls med — elskede vi dog den gamle Tingest og var henrykt, naar der tilbød sig Lejlighed til et Par Dages Kryds i Sundet — længere turde vi sjældent vove os ud af Frygt for ikke at kunne naa hjem i rette Tid. Der var fire Køjepladser i Kahytten og et Køgeapparat, og naar vi havde stuvet lidt Proviant ned under Køjerne, den nødvendige Forsyning af Drikkevarer anbragt under Kokpitten og faaet det skrækkelige Storsejl og Klyveren sat, stod vi stolte og forventningsfulde Havnen ud og Nord paa for at gøre Strandhugst et eller andet Sted langs Kysten. Helst i Nærheden af en af de bedre udstyrede Villaer, hvor der var rimelig Grund til at vente Middagsinvitation, naar vi tidligt paa Dagen ankrede op ud for Haven og gjorde Visit.

Ofte havde Kommandør Carstensen gjort sin Indflydelse gældende med det Formaal at skaffe Kadetterne en anstændig Lystsejler; men det var vanskelige politiske Tider. Venstre strøg enhver Ekstrabevilling til Flaaden saavel som til Hæren, og en ny Kutter kunde anstændigvis ikke anbringes paa de stadig lige provisoriske Finanslove.

Da hændte det Vidunderlige, nemlig at Jørgen Castenskiolds Onkel, Hofjægermester Grevenkop-Castenskiold, forærede Kadetskolen en dejlig stor, næsten ny og hvidmalet Kutter, »Svanen«, med herlige Sejl og

fuldt Udstyr af alle Slags. Om der blev Glæde! Nu kunde vi da være bekendt at vise os blandt andre Lystsejlere uden at blive grint ud; der var ingen daarlige Vittigheder at lave paa »Svanen«! Ganske vist, til Kapsejlads var den ikke konstrueret, men en *Cruiser* er ogsaa god nok — især til Langfart.

Og denne skønne Gave, Kadetternes Glæde og Stolthed, blev slaaet helt til Vrag kun faa Aar senere. Det skete udfor Klintholm, og naturligvis blev der lavet en frygtelig Brander paa den sørgelige Begivenhed: »Naar Kadetter tager paa Kridt —«. Jeg var en af Op-havsmændene til Katastrofen, og ærlig Udredning af Tildragelsen bør ikke mangle i mine Ungdomserindringer.

Hvis jeg ikke husker fejl, var det sent i August Maa-ned 1881 — efter Afslutningen af Kanonbaadsturen — at jeg og fire Kammerater besluttede at bruge Ferien til en *trip* med Svanen. De Fire var Schøning, Cold, Nielsen og Danneskiold — den Sidste skulde imidlertid først støde til Ekspeditionen i Klintholm Havn og rejste over Land til sin Faders Gods »Nordfeldt« paa Møen, hvor han gerne vilde tilbringe et Par af Ferie-dagene.

Vi provianterede og lettede samme Formiddag i dejligt Sommervej, løb ned til Faxe, hvor der gjordes Strandhugst henad Aften. I Pensionaterne var endnu endel livsglade Sommergæster af det rette Køn, og vi morede os herligt. Næste Morgen Svømmetur og tidlig Start. Pilkede Torsk til Middagsmad og gled med laber Kuling langs Klinterne paa Møen, nydende Tilværelsen i fulde Drag — mere beretter Logbogen ikke.

Det var buldermørkt, da vi satte Kurs mod Klint-holm Havn; ingen Maane, men rigeligt med sorte

Skyer. »Den danske Lods«, som vi omhyggeligt havde studeret, angav et Havnefyr, der skulde være tændt fra Midten af August — til Brug for Sildefiskerne formoder jeg — men der var intet Fyr at finde. Altsaa besluttede vi at holde gaaende langs Land, tage Lodskud nu og da for saa næste Morgen at fortøje i den lille Havn, hvor vi havde sat Danneskiold Stævne.

Vi satte Vagten — to paa hvert Hold — og sejlede sagtelig afsted for smaa Sejl. Ved Tolvtiden, da vi Alle var paa Dækket for at skifte Vagt, skete Ulykken. Vi havde netop loddet og maalt to og en halv Favn paa Lodlinen, og straks efter tog Svanen Grunden med et blidt Bump. Vi blev egentlig ikke meget forskrækkede, thi det forekom os en let Sag at slippe klar af den Smule Grund. Søen var næsten blank, ganske vist rullede der lidt Dønning, men hvad — — —

Saa strøg vi Sejlene, firede Ankeret ned i Jollen samt rigeligt med Ankerkætting, roede tværs ud, saa langt den rakte, og lod Ankeret gaa. Hvorpaa vi hev ind med Spillet, ventende at faa »Svanen« ud paa dybt Vand med det samme; men opnaede — til vor store Skræk — kun at hive Ankeret ombord igen. Fligene bed slet ikke, for Bunden var haardt Kridt!

Da begyndte bange Anelser at fylde vore Sind. Atter og atter førte vi Anker ud — hele Kættingens Længde og en Trosse i Tilgift — men ethvert Forsøg endte lige saa haabløst som det allerførste. Vi asede og masede, og naar der et enkelt Øjeblik faldt Ro over os, mærkedes tydeligt Kølens svage Stød mod Grunden, der klarligt viste, at Baaden ikke hang meget fast endnu. Men Dønningerne arbejdede ind imod Land, og det gjorde Vinden tildels ogsaa. Blot Morgendæmringen dog vilde indfinde sig, saa vi kunde orientere os og mu-

ligvis faa Hjælp fra Fiskerne. Men Nætterne er lange i Slutningen af August.

Da vi havde slidt os helt dødtrætte, saa vi absolut *maatte* hvile ud en halv Times Tid nede i Kahytten, grebes vi af stor Rædsel. Vandet steg dernede, det havde allerede naaet Dørken, skyllede fra den ene Side til den anden, og skvulpede om Bordbenene. Svanen var sprunget læk!

Vi skyndte os op paa Dækket og satte Pumpen igang; men ligemeget hvor ihærdigt vi pumpede, Vandet steg ustandseligt. Nu galdt det blot hurtigst muligt at redde alle vore Sager — Klæder, Køjetøj og hvad der ellers kunde tage Skade af Sø vandet. Udmattede, dyngvaade, frysende og dybt nedbøjede såd vi paa Dækket, da Morgendæmringen endelig løftede sig over Hav og Klinter. Nu kunde vi faa Kig paa Omgivelserne.

Ganske tæt ved os i Vest laa den primitive Fiskerhavn med det stadigt slukkede Fyr. Langs Kysten fandtes spredt bag Stranden straatækte Smaahuse, og mellem dem praalede en Kro af beskedne Dimensioner samt et graat Stenhus, hvor Stedets eneste Statsfunktionær, Postmesteren, boede. I Betragtning af Situationens Haabløshed blev vi straks enige om at flytte Hovedkvarteret til Kroen. Vi slog Alarm, fik Værten og hans tykke Kone ud af Dynerne, bestilte Morgenmad og Kaffe, hvorpaa der holdtes Raadslagning.

Den første Beslutning, der toges, var at afsende et Medlem af Ekspeditionen, for at bringe Kadetskølsens Chef mundtlig Rapport om Strandingen, og dertil paa Vejen bevæge de to Redaktører i Stege By til ikke at omtale Ulykken i Øens Dagspresse. Det kan maa ske interessere, at det enstemmige Valg af vor kon-

fidentielle Budbringer faldt paa den nuværende Udenrigsminister. Allerede dengang havde Kammeraterne altsaa en udpræget Forstaaelse af Colds diplomatiske Evner. Og jeg skal med det samme fastslaa, at han udførte sin Mission med overlegen Dygtighed.



Christian Cold.

Da Cold var kommet afsted, tog Bjærgningen sin Begyndelse. Det vil sige, Svanen kunde vi naturligvis ikke tænke paa at faa flot, da den var læk, men det kunde muligvis lade sig gøre at forhindre Sø og Dønning i at flytte Skroget længere op paa Stranden. Fiskerne kunde ikke hjælpe os, Sildefangsten var lige begyndt, og af Udbyttet afhang kommende Vinters Livsvilkaar; men et Par svære Ankre vilde de udlægge, om vi kunde skaffe de nødvendige Trosser.

Postmesteren — en rar og hjælpsom Mand, der straks var blevet vor gode Ven — raadete til at søge Hjælp hos Godsejeren paa Klintholm, for Slottet havde været under Reparation, og der fandtes Masser af Tovværk. Jeg laante da Postmesterens Enspændervogn, kørte til Klintholm, men vendte tilbage med uforrettet Sag. Saa var der kun ét at gøre: tømme Kutteren for alt, hvad der kunde føres i Land — staaende og løbende Gods, Bom og Gaffel, alleslags Grejer og endelig alt, hvad der

laa i Svanens Bund af løs Blyballast. Der var nok et Par tusind Pund foruden Blykølen.

Som vi arbejdede! Uafladelig gik vor lille Slæbejolle fra Kutter til Strandbred og tilbage igen. Vi undte os knap Tid til at sluge Maaltiderne i Kroen. Dèr boede vi. Da der kun fandtes to smalle Feltsenge i Husets eneste Gæsteværelse, sov to af os paa Billardet. Den værste Tørn ventede os, da Kutteren blev skaaltom, og kun den løse Ballast var tilbage. Vandet stod over seks Fod i Kahytten, og det var knap ni Grader varmt. Vi skiftedes til at klæde os af, krøb gennem Skylightet og dykkede ned blandt de løse Bundbrædder. Dèr søgte vi saa at lette en af de 100 Pund tunge Blyblokke paa Kant. Vi holdt os dernede med venstre Haand om en Bom, der var surret fast til Skylightskarmen og med den anden Ende mod Bunden og kunde derfor kun arbejde med den Højre. Det tog gennemsnitlig tre Dykketure, inden man kunde smøge en Løbeende om Blyet og faa Blokken hejst op. Mere end tyve Minutter ad Gangen kunde ingen af os holde ud at arbejde i det kolde Søvand; vi var bogstavelig blaa over hele Kroppen, maatte ihast tage nogle Klæder paa og løbe en Tur langs Stranden for at faa Blodet i Cirkulation igen. I Løbet af to Dage fik vi næsten al Ballasten lænset ud — saa kom Chafen og Cold.

Jeg har før haft Lejlighed til at rose Kommandør Carstensen for hans gods Hjerte, hans Omhu for Kadedetterne og hans Forstaaelse af alt Menneskeligt. Disse herlige Egenskaber svigtede sandelig ikke ved denne Lejlighed.

Det var just min Tørn til at dykke. Vandet i Kahytten var blevet uklart, mest af Blod, for vi skar jo baade Fødder og Hænder paa Flaskeskaar, som laa mellem Bal-

lastblokkene. Jeg var ved at klappe sammen af Træthed, da jeg tredie Gang slap Stagen og røg tilvejs som en Prop for at snappe Luft — da saá jeg Chefens Hoved over Skylightet. Hans Ansigt udtrykte Forfærdelse:

»Kom op!« raabte han — »kom ligestraks op! — Dette her vil jeg ikke vide af. I skal da heller ikke sætte Livet til!«

Straks efter stod jeg foran ham paa Dækket, splitternøgen og med den skarpe Vind susende om Kroppen. Blod sivede fra Hænderne ned ad Benene — jeg saá nok temmelig medtaget ud.

»De bløder jo —?«

»Aa, det — det er kun fra Fingrene,« stammede jeg, for Tænderne klaprede. — »Der er saa mang — mange Glasskaar — —«

»Faa Tøjet paa i en Fart og — og kom iland Allesammen. Dette her vil jeg ikke se paa!«

Han vendte os Ryggen, og jeg vidste godt hvorfor — Stemmen røbede hans Følelser. Jeg selv har sjældent været saa nær ved at briste i Graad. Det var slet ikke Trætheden eller Kulden, der virkede saadan. Men nu havde vi ventet en drøj Omgang af Chefen, og saa tog han det paa en saa uanet Maade — —

Næste Morgen kom Vagerdamperen »Løwenørn« for at bjærge Resten af den engang saa stolte Svane, og vi rejste tilbage til København.

Vort eneste Haab stod nu til, at Kutteren kun var saa lidet beskadiget, at en ikke altfor kostbar Reparation kunde bringe den paa ret Køl igen. Men ogsaa dette Haab brast. Praktisk talt skulde der bygges en hel ny Kutter, selv om adskilligt af Vraget var brugbart.

Der maatte altsaa søges Bevilling paa Finansloven til en »Hovedreparation af Kadetskolens Kutter Svanen«,

og det nødvendige Beløb drejede sig om mange Tusind Kroner. Rygtet gik paa Skolen, at Marineminister Ravn havde følt sig for i Finansudvalget og mødt et rent og skært Afslag.

Venstre i Folketinget var jo i stor Majoritet og burde forlængst have afløst Højreregeringen, der kun levede paa Landstingsflertallet. Finanslovene sendtes fra Folketinget til Landstinget som »barberede Pudler«, ikke den mindste Bevilling udover det aller nødtørftigste gik igennem — det såa sørgeligt ud for Lystsejladsen de kommende Somre, og Chefens Ansigt var præget af dyb Bekymring.

Og vi »Strandvaskere«, som vort Øgenavn blev, følte os saare betyngtet af Samvittighedsnag. I det mindste gjorde jeg det. Og under stedse stærkere Paavirkning heraf fik jeg pludselig en lys Idé — det vil sige, den forekom mig til en Begyndelse ganske vanvittig, men bed sig fast, og saa udførte jeg den.

Blandt de mange »fæle« Venstremænd var ubetinget Grev Holstein-Ledreborg den fæleste og den ildest omtalte i de Kredse, min Familie nærmest hørte til. Greven betragtedes nemlig som en Renegat, der svigtede Kongen og Standsfællerne, og som kun ledet af ærgærige Planer havde sluttet sig til Oppositionen. Der kom en Tid, da man særdeles vel kunde erkende enhver Mands Ret til at følge sin Overbevisning — selv at en Millionær var istand til at blive Medlem af Socialdemokratiet — men den Forstaaelse kom først langt senere.

Grev Holstein var dengang en af de mest frygtede og udskældte Mænd indenfor den demokratiske Lejr. Men hvordan han nu var eller ikke, Magt og Indflydelse sad han inde med; det var for mig det Vigtigste.

Jeg kendte slet ikke Greven, men det gjorde en Da-

me, der ofte kom i mit Hjem, og som jeg holdt meget af, nemlig Baronesse Rosenkrantz. Hendes Søn, Gunde, var min gode Ven.

Til Baronessen betroede jeg mit Ønske om at opnaa en Samtale med den meget frygtindgydende Venstre-



Walter Christmas.

greve, og hun paatog sig at indlede Forhandlingerne. Og saa en skønne Aften kom der Bud, at jeg maatte gerne indfinde mig.

Familierne Rosenkrantz og Holstein-Ledreborg boede i et lille Hus tæt ved Kasernen — det ejedes vist af Nonnerne — og derhen begav jeg mig samme Aften, just ikke helt fri for Hjertebanken. Men den forlod mig hurtigt, da jeg stod i Grevens Arbejdsværelse. Han drejede sig rundt paa Skrivebordstolen og hilste Godaften med et

meget indtagende og elskværdigt Smil.

»Naa, De er altsaa Kadet Christmas? — Sæt Dem ned. — Naa, og De vil gerne have en ny Kutter — eller den gamle repareret, hvilket vist kommer ud paa det Samme.«

»Ja, forfærdelig gerne. Og det var jo min Skyld — —«

»Saa? — Var der ikke fem om det?«

»Jamen jeg var en af de Ældste.«

»Jaja, fortæl saa hvordan det gik til.«

Og jeg fortalte — fra Begyndelsen til Enden — om

den store Ulykke. Det vil sige, midt i Beretningen kom Grevinden ind og sagde, at Theen var skænket, og inde i Dagligstuen maatte jeg begynde forfra, thi den meget elskværdige Dame syntes ligesaa interesseret som Greven. Det gik — trods Afbrydelse med to Kopper The og adskillige Kager — rigtig godt. Jeg glemte ikke at fremhæve Chefens Overbærenhed, og hvor udmærket han i det hele taget var. Rent momentvis rynkede Greven Brynene, saa jeg kunde forstaa, han ikke just var en meget intim Ven af Kommandøren.

Men Misstemningen blev hurtigt bortvejret. Saa begyndte Grev Holstein at udspørge mig, hvad Nytte egentlig saadan en Kutter var til; den kunde vel i Grunden helt undværes. Men dør havde jeg Svar paa rede Haand: vi lærte Farvandene saa godt at kende, og det var altfor flovt, naar man blev Søofficer og kom sammen med civile Lystsejlere, som Gæst maaske i en Kutter, og ikke var istand til at manøvrere den — —

Da brød Greven pludseligt af og rejste sig. Jeg fløj op af Stolen, bukkede og sagde Godnat. Han fulgte mig ud i Entréen og paastod, det havde glædet ham at høre »mit Referat« — det var det Hele. Ikke et Ord om Svanen, ikke ét!

Temmelig flov listede jeg hjem, sikker paa at Sammenkomsten havde været aldeles omsomst. Men Bevillingen til Svanen blev sandelig vedtaget paa næste Finanslov — den eneste Tot Krølhaar paa den stærkt barberede Puddel — til Alles uhyre Overraskelse.

Næste Sommer flød en ny og endnu smukkere »Svane« ved sin Bøje udfor Langelinie, og der kom rigtig Gang i Lystsejladsen. Strandvaskernes Sind var lettet for den tunge Byrde, og jeg var blevet en Erfaring rigere. Altid har jeg næret dyb Taknemmelighed mod

Grev Holstein, fordi han var saa god og hjælpsom overfor den ganske ubekendte Kadet, der bad om hans Hjælp.

XVII.

Som Regel var det vel saadan, at de rigtige Læseheste blandt Kadetterne foretrak det halvniende Maaned lange Studiesemester, mens Resten med Længsel imødesaa den Dag, da Kommandoen hejstes paa Hejmdal. Hvad mig angaar, virkede Lektielæsning altid som en Pine, den aarlige Eksamen som en Rædselsperiode, hvorimod jeg elskede Livet ombord paa Kadetskibet. Legemlige Anstrengelser var mig en Fryd, frisk Luft og Sollys en absolut Betingelse for at føle Velbefindende — og saadan er det den Dag idag.

Dertil kom saa den evige Tørst efter at se nye Lande, fremmede Steder og Folkeslag, hvori tillige gemtes Haabet om at opleve et og andet Æventyr. Og selv om denne sidste Forhaabning kun sjældent skete Fyldest i min Kadettid, faldt der dog nu og da en Mundsmag af.

De bedste Chancer havde vi Kadetter, naar Kommandør Carstensen hejste sin Vimpel, og det oplevede jeg baade i 1879, 81 og 83. Saa gik det uvægerligt Syd paa til Sol og ofte ukendte Egne. Det er naturligvis disse tre Hejmdalstogter og deres enkelte Tildragelser, jeg mindes bedst, og som har præget sig stærkest i Erindringen. Det er da ogsaa væsentligst disse Afsnit, jeg mener at burde fremdrage i mine Livserindringer.

I 1879 var det Madeira og Cadiz vi anløb.

I Cadiz havde Danmark en ualmindelig rar og gæstfri Konsul, der hed Holbek, og som altid gjorde sig den største Flid for at glæde baade Kadetter og Officerer.

Byen ligger ved Indsejlingen til en stor Bugt, og Landet deromkring er dækket med Vinhaver. Tværs over Bugten findes en lille Købstad, der kun er berømt paa et eneste Omraade, Tyrekampenes; den ejer nemlig et af de største Amfiteatre i hele Spanien. Og Heldet vilde, at Aarets vigtigste Tyrefægtning afholdtes tre Dage efter Hejmdals Ankomst, og at Konsulen inviterede hele Korpset til at overvære Forestillingen.

Dagen forinden havde været anstrengende. Konsul Holbek kørte Kadetterne ud til Spaniens største Vinhus, der tilhører *Gonzales & Byas*. Der fik vi et grundigt Kursus i Tilvirkning af Sherry. De lærerige Timer indlededes med det, der i Kadetjargon kaldes en »Paabid« — et ureglementeret Maaltid som kan stikkes ind mellem to Reglementerede og iøvrigt nydes paa en hvilkensomhelst Tid af Døgnet.

En Paabid kræver kun ringe substantiel Føde, derimod adskilligt Drikkeligt. I saa Henseende led vi ingen Skuffelse ved denne Lejlighed: faa og smaa Kiks samt mange og store Pokaler med forskellige iskolde Læskedrikke. Hvorefter Konsulen skred til Undervisningen.

Jeg maa bemærke, at Dagen var meget hed, for det var Midsommer i Spanien. Paabiden havde fundet Sted i en stor og kølig Grotte, prydet med Springvand og herlige Blomster; men Undervisningen foregik paa forskellige Afdelinger af det uhyre Anlæg, der spændte over et lige saa stort Areal som Skive By. Og hver Gang, Solheden havde lammet en af Tilhørerne, listede han stille tilbage til Paabid-Grotten, slukkede Tørsten og sluttede sig derefter atter til Konsulens Tilhørerkreds. Det sidste Led i Undervisningen førte os til en underjordisk By af Udstrækning som det halve af Kongens Nytorv. Gaderne dernede dannedes af lange Rækker

uhyre Vinfade; tillige fandtes her og dér aabne Pladser med en Rundkreds af Bænke og i Centrum store og dybe Kummer med bittesmaa, altid straalende Springvand. Denne mærkelige og lavloftede Underverden var kun sparsomt oplyst af flakkende Stearinlys i lange benede-Kobberstager. Gennem Gaderne og over Pladserne gled skyggeagtige Væsener med uldne, nedfaldende Huer paa Hovederne og brede Læderbelter om Livet, hvori hang Træhammer, Borejern og Stikhæverter.

Ned i denne sælsomme Skyggeverden førtes den stadig tørstende Kadetflok. Enhver af os fik udleveret en smuktformet Vinpokal af løfterig Størrelse, hvorefter den fortræffelige Konsul oplyste os om, at nu kunde vi smage paa den færdige og aflagrede Drue, hvorsomhelst vi vilde. Han tilføjede, at vi slet ikke behøvede at synke Vinprøverne; man plejede, og det var tilraadeligt, at spytte dem ud i de omtalte Kummer og derefter skylle Glassene rene i de smaa Springvand. Ellers risikerede man let at blive »paavirket«, hm! Om en halv Time blev der iøvrigt serveret Frokost paa Jordens Overflade. Vi spredte os over Terrænet og smagte.

Jeg ved ikke nøje Besked med, hvorledes det gik Flertallet af Kammeraterne. Selv fandt jeg hurtigt en særlig Hædersgade, hvor hver Tønde bar et bibelsk Navn. Det var en god Gade. Jeg arbejdede mig med Energi gennem de tolv smaa Profeter, ihærdigt hjulpet af et af Stedets altid redebonne Skyggevæsener; saa var det, jeg fandt »Methusalem«, og længere kom jeg ikke dengang. Methusalem var en Tønde af saa uhyre Dimensioner, at der var magelig Plads til tolv Munke i dens Bund siddende paa Stole om et Bord, oplyste min

spanske Ven med Uldhuen, og Tøndens Indhold var ældgammel »Pedro Ximenes« — en sød, oliefed Dessertvin af rig gulbrun Farve og med en Duft som *mille fleurs*, mindst.

Mit Begejstringsudbrud havde hidlokket nogle af Kammeraterne. Vi satte os paa en Bænk, tændte Cigaretter og slog os til Ro. Skyggemanden kravlede til Tøndens Top ad en Stige og kom ned med Hæverten fuld, derpaa blev Glassene fulde, og da det havde gentaget sig nogle Gange, blev vi selv — — meget nær da. For vi kunde ikke faa det over vore Hjerter at spytte den Himmeldrik ud i Kummen.

Bagefter spiste vi Frokost. Overdaadig var den, og det gjorde naturligvis godt at faa lidt fast Føde ned til al den Vin. Men Frokosten hører til de banale Minders Taageverden. Dog, hvad jeg aldrig glemmer er Vandrigen i den skumle Vinby og Siestaen hos gamle, fede Methusalem!

Det var en typisk spansk Midsommermorgen, at vi stuedes ind i et af de mange overfyldte og skidne Tog, der førte Halvdelen af Cadiz' Befolkning til Santa Maria. Heden var allerede næsten uudholdelig inde i Kupèernes Jernkasser. Det skyfri, azurblaa Himmelhvælv spændte over Bugtens Indigospejl; ikke det svageste Vindpust satte de fintfinede Palmekroner i Bevægelse. I beskeden Fart skumplede Toget afsted henover daarligere Skinner. Intet mærkbart fangede Blikket, naar det flakkede Landskabet rundt. Alt hvad vi såa var talløse Vinhaver, et Mylder af Vinranker, Stilladser af vissent Pindeværk til at bære de tunge, modne Drueklaser, og saa de blendende hvide Havemure, der skærer Landskabet istykker paa Kryds og Tværs.

Naa, vi naaede da omsider Santa Maria. Det var en let Sag at finde Vej til Amfiteatret, da Gadernes Folkevrimmel bevægede sig efter netop den Kurs.

En stor Dag for Byen var det, thi Spaniens berømteste Tyrefægter, Carlo Zummarro, skulde dræbe fire Tyre. Ved Indgangen blev der solgt Papirvifter med skønne Medaillonbilleder af denne Berømthed og af Enkedronning Christina Side om Side. Konsulen forklarede, at Zumarro havde været Dronningens Elsker, og det var da kun rimeligt, at han ogsaa i den Egenskab blev hædret af taknemmelige Landsmænd.

Indenfor de hushøje, cirkelrunde Mure sad Tilskuerne paa Bænke Række over Række. Det vældige Cirkus fyldtes efterhaanden af et broget, tæt pakket Menneskemylder, der var i ustandselig bølgende og rastløs Bevægelse: Arme der svingedes, Kroppe der vendte og drejede sig, Hoveder der nikkede, vuggende Vifter, hilsende Hatte. Den ene Halvdel af Arenaens Cirkelrundning laa i blendende, sitrende Sollys; den anden var sænket i køligt Mørke. Saa sort faldt Slagskyggen, at Øjet knap kunde skelne Enkeltheder i denne Del af Amfiteatret.

Vi havde faaet gode og dyre Pladser — i Skygge alt saa — og tæt ved Guvernørens Loge. Han kom ind, netop som vi havde fundet vore Stole, og Logen fyldtes med skønne Damer, klirrende og straalende Officerspragt, med Soldater og Tjenere. Og Midtpunktet for denne Luksusudfoldelse var den fede og gamle General og Guvernør da Silva y Perez. Han løftede sin behandskede Haand, Messingmusikken skingrede den populære og begejstrende Tyrefægtermarsch ud over Arenaen, en mægtig sortmalet Port ligeoverfor Logen gled langsomt op, og ind skred de optrædende Tyrefægtere

— Picadores, Bandarilleros, Espados og hvad de nu allesammen kaldes — to og to. Skønne, kraftfulde Mænd med haarde Bronzeansigter, og i Spidsen gik alle Tyre-dræberes Konge, den store, altid sejrende »Espada« Carlo Zummarro høj og slank med en Gang og Bevægelser, som af dirrende Staal-fjedre. Midt paa Arenaen udfør Guvernørlogen standsede han, løftede den lille fladpullede Hat fra det jerngraa Hoved og bøjede sig elegant for Generalen, der ligesaa høfligt besvarede Hilsenen — to jævnbrydige Stormænd som udvekslede Komplimenter. Hvor paa Processionen atter satte sig i Bevægelse Arenaen rundt og opslugtes af Portens sorte Svælg.

Jeg skal ikke fordybe mig i Beskrivelsen af Tyrefægtningen. Aldrig kan jeg glemme denne Oplevelse, selv efterat have overværet adskillige andre Tyrekampe. Da jeg mange Aar senere skrev min første Peder Most Bog, lod jeg de to Svendborggutter opleve netop denne Dag i Santa Maria — og i Selskab med just den samme rare danske Konsul Holbek, der i Bogen dækkes under Pseudonymet »Nyborg«.

I Lissabon, som vi senere besøgte med Kommandør Carstensen som Chef, overværede vi ogsaa en Tyrefægtning men af en ganske anden Art — mere en Cirkusforestilling, selv om de rent ydre Former aabenbart fulgte gamle spanske Traditioner.

Lissabon var flagsmykket og Fæstningen salutede kraftigt, da vi første Dag fik Landlov. Byens Skytshelgen, Sao Jorge — St. Georg — holdt Fest, og det var Aarets allervigtigste Helligdag.

Vi Landlovkadetter drev netop henad Hovedstrøget, den 80 Meter brede og skønt beplantede Avenida da

Liberdade, da et uhyre Optog fra Katedralen langsomt drejede ned gennem Avenida'en. Jeg har aldrig set noget saa storslaaet og samtidig saa barokt som den Helgenprocession. Paa mægtige Trænvogne, trukket af tyve Heste behængt med gyldent Skaberak, kørtes kolossale Figurer forestillende den hellige Georg i Ridderrustning med Lanse og den fæle Drage. Rundt om disse Vogne myldrede en Legion hvidklædte Kirkedrenge, der sang og svingede Røgelsekar. Saa fulgte en Hærskare af Ærkebisper, Bisper, Præster, Kirketjenere, Munke med pragtfulde Bannere, Krucifikser, højt løftede Helgenskrin, juvelsmykkede Helgenbilleder og meget meget andet, som kun en rettroende Katolik forestaar at vurdere.

Vi stod i en Klynge, ganske betaget og maabende, og stirrede paa al den Præstepragt. Solen straaled ned over den gyldne Pomp, de blinkende Ædelstene, alle de stærke og brogede Farver. Saa var der pludselig Nogen som vinkede ivrigt ad os. Det var en af de kjoleklædte Herrer med de høje Silkehatte i Hænderne, der fulgte lige i Hælene paa Processionen — meget højtstaaende og fornemme Mænd opdagede vi senere. De gjorde Plads for os fremmede Væsener, og vi fulgte med en god Timestid.

En af Herrerne indledede en Samtale med Kadetten, der gik ham nærmest, og spurgte, om det forholdt sig rigtigt, at Kongen af Danmarks Søn gjorde Tjeneste paa Kadetskibet. »Javist«, lød Svaret. »Det er Prins Valdemar. Og hvis De vil forestilles for ham, kan jeg godt gøre det — han gaar her lige bag mig.«

»Ak, det vilde være et herligt Øjeblik for mig!« Manden trykkede sin høje Hat mod Brystet. »Et ganske

uforglemmeligt. — — Men tillad mig et Spørgsmaal: har De nu ogsaa den nødvendige Rang?»

»Rang? Ikke Spor af Rang. Jeg er Kadet — i al Tarvelighed.«

»Ja, dèr ser De. Sagen er altsaa umulig. Jeg er Grande af Portugal, og Ingen med ringere Rang har Ret til at forestille mig for hans kongelige Højhed — en Prins af Blodet!«

Kong Luiz II — en fedladen, venligt smilende og ikke synderlig imponerende Monark — bærede Hejmdal med Visit. Han havde selv været Kadet og syntes meget interesseret i maritime Spørgsmaal. Naturligvis gjorde vi stor Parade og anden Stads for Kongen, hvilket ærgrede os i betydelig Grad. Besøget fandt nemlig Sted saa sent, at den Dags Landlov blev strøget. En af Adjudanterne fulgte Kongen i Hælene, bærende en rød Maroquins Æske, der var fuld af Ordener. Men der faldt kun en eneste Dekoration af til hele Kadetkorpset, og den blev hængt om Halsen paa Prins Valdemar. Imidlertid steg Monarkens Popularitet pludselig adskillige Grader, da det rygtedes, at vi Alle var inviteret til Tyrefægtning næste Dag.

XVIII.

1880 var det Kommandør Gjødese, der hejste sin Vimpel paa Hejmdal. Jeg har ikke nogensomhelst Erindring om, i hvilke Farvande vi tilbragte de tre Sommermaaneder.

Der var imidlertid én Begivenhed paa dette Togt, som ikke kan glemmes, og hvorved Kommandøren indlagde sig virkelig Fortjeneste. Denne Begiven-

hed indtraf omtrent en Maaned efter Togtets Begyndelse.

Jeg har haft Lejlighed til at omtale den Uskik, at saa mange Brændevinsflasker blev tømt til Frokostmaaltiderne — foruden megen anden Spiritus under forskellige Former ved Lørdagsoldene. Dette Aar tror jeg nok, vi var særlig rigeligt forsynet, og det var som Regel nogle ekstra store Snapse, vi stak ud, til liden Fremme for Udbyttet af den Time i »Sømandskab«, der fulgte umiddelbart efter Frokostens Afslutning.

En skønne Morgen skete det mest uventede og usandsynlige Brud paa hævdvunden og ældgammel Tradition. Korpset samledes i Messen, én af Officererne oplæste en Chefsordre, ifølge hvilken al Spiritus, af hvad Navn nævnes kunde, skulde fremskaffes og øjeblikkelig hives overbord!

Aldrig er noget Kadetkorps blevet ramt saa haardt. Ansigtudtrykkene røbede, trods vel indarbejdet Disciplin, Forbavselse, Indignation, Flovhed — derefter dyb Resignation.

Saa kom der Gang i Oppassere og Padder og forresten ogsaa i alle os Andre. Der var jo neppe En, som ikke fjælede nogle Flasker i Kistebænken eller Ranslen. Op fra Støvlekælderer løftedes talrige Kasser, hvis Indhold opstabledes paa de lange Borde, dertil kom Udbyttet fra mere private Gemmesteder. Det var en Spiritusudstilling af næsten gigantisk Fylde.

To Køjne blev skruet ud, og derigennem forsvandt med dumpe og melankolske Plump Flaske efter Flaske ned i det dybe Hav, indtil Bordene atter stod tomme og blanke.

Hvorpaa Kanoneksercitsen tog sin Begyndelse. Den var præget af nogen Mathed.

Det gaar jo altid saadan, at Noget reddes ud af selv de største Ødelæggelseskriser. Og dette Noget skattes særlig højt. Jeg stod engang og ordnede Indholdet af min Kistebænk et Par Uger efter den nys skilrede gribende Tildragelse. Da hørte jeg pludselig en Stemme bag mig:

»Hvad er det, der ligger paa Bunden af Deres Kistebænk, Kadet Christmas?«

Det gibbede i mig — nu var Fanden løs! Lieutnant Hedemann stod bagved med højt optrukne Øjenbryn.

»Det er bare en Flaske Angostura, Hr. Lieutnant.«

»Jeg forstod, at al Slags Spiritus var blevet smidt overbord, og saa ser jeg — —«

»Jamen Angostura — det er saadan mere — hm! — medicinalsk. Naar man har daarlig Mave — — «

»Lider De af daarlig Mave?«

»Næ — ikke lige i Øjeblikket. Men hvis En af Kvarteret — det kunde jo hænde, og saa har vi da altid — hm! — bare denne ene Flaske — —«

Længere kom jeg ikke i Forklaringen, for Lieutnant Hedemann havde pludseligt gjort omkring. Hans høje og meget slanke Skikkelse forsvandt ud af Messedøren. Jeg saa ganske tydeligt paa den lange Ryg, at det klukkede i ham.

Skibsøllet uden Snaps Resten af Togtet smagte lidt flovt til den beskedne Frokostføde, og vore før saa muntre *saturday nights* prægedes af nogen Spagfærdighed. Men det kunde jo ikke nægtes, Reformen virkede saare gavnligt. Jeg for min Part faldt næsten aldrig mere isøvn under »Sømandskabet«.

1882 kommanderedes Hejmdal af Kommandør Ja-

cobson. Det Togt kan slet ikke glemmes, thi det rummer et af min Ungdoms store Øjeblikke, nemlig dengang jeg — for første og eneste Gang i mit Liv — vekslede Replik med Konung Oscar.

Kommandør Jacobson ejede vistnok alle Dyder, og faa Chefer var saa afholdt som han baade af Besætning og Overordnede, men udpræget *Sømand* var han just ikke. Jeg mindes, vi engang ankrede paa Reden med tre danske Lodser ombord — en Kattegats Lods, én fra Helsingør og endelig den tredie, som skulde bringe Korvetten frelst til Ankerpladsen paa Københavns Red. Et *dansk* Orlogskib i *danske* Farvande — vi Kadetter bluedes!

Der var den Sommer Glædesfest over hele Sverige, og mod Stockholm sattes Kursen.

Kongeparret holdt Sølvbryllup, og et Par Dage forud — en herlig Juni Aften — sejlede vi gennem Skærgaarden og ankrede i Havnen, udvekslende Salut med den glørværdige gamle Kastell-Holmen. Fra det Øjeblik, Ankret gik i Bund, og til vi atter lettede, blev Kadetterne hvirvlet rundt i Sølvbryllups Karussellen. Mindeerne er saa mange; det ene spænder Ben for det andet — at ordne dem kronologisk overstiger mine Kræfter og Evner. Jeg sidder og drømmer om de Dage med en svag Smag af svensk Punch i Munden; min Næse lugter Røgen af mange Salutter. Gennem Vrimlen af mere eller mindre imponerende Skikkelser dukker Kronprins Frederik frem, flankeret af Gesandten, Kammerherre Bille, og af Admiral Krieger.

Den svenske Drott bærede os med et Besøg ombord paa Hejmdal.

I to lange Dobbeltgeledder stod hele Besætningen opstillet til Parade paa begge Sider af Korvetten. Da

Salutten var overstaaet, og Majestæten havde hilst paa Officererne, passerede han — fulgt af sit store og glimrende Følge — Revu hele Vejen rundt om Skibets Dæk, af og til standsende for at udveksle venlige Bemærkninger med En og Anden.

Det tog Tid, og vi stod jo Alle med Haanden til Huen, hvilket trætter. Da såa jeg endelig Kong Oscar komme rundt om Gangspillet forude, skridende ned langs Styrbord Side, hvor min Plads var.

Han var mægtig høj og smuk at skue med den trekantede Hat paa sit graaende Haar — Admiralsuniform naturligvis — med Brystet prydet af Skandinaviens højeste Ordner. Han gik med lange og værdige Skridt og svingede stærkt med Armene, omtrent som den berømmelige Fridtjof Nansen i gamle Dage, inden han kom under engelsk Dressur.

Da Majestæten naaede det Sted, hvor min ringe Person stod plantet, stiv og hilsende, standsede han brat. Jeg stirrede betaget paa Monarken, som jeg med Kasket og alt næppe naaede til midterste Vesteknap. Han bøjede sig ned mod mig:

»Hvad heter du?« Og Stemmen lød, som vilde han fravriste mig min dyreste Hemmelighed.

»Christmas, Deres Majestæt.«



Kong Oscar II.

Kongen rankede sig atter:

»Jaha! — Christensen — Ser vi det!«

Og videre skred Kong Oscar, fulgt af det pragtfulde Følge. Jeg holdt mig bravt — indtil Sidemanden anbragte Albuen i mine Ribben. Men saa knækkede jeg ogsaa sammen — —

Der var i Grunden slet ikke noget at more sig over. Man kunde da ikke med Rimelighed forlange, at den stakkels Konge skulde gaa rundt og strø Aandrigheder langs Hejmdals Dæk. Men det kom jeg først i Tanker om senere.

Vi var indbudt til et Middags- og et Aftenselskab, desuden trakteredes vi med Cirkusforestilling og mødte de svenske Landkadetter fra Carlberg paa Hasselbacken, og ved disse Lejligheder — navnlig den sidste — blev der aabnet mange Flasker Cederlund og drukket adskillige Brorskaale.

Saa kom den sidste Landlovsdag. Vi var efterhaanden blevet temmelig læns for Penge.

Min Ven Nielsen — Belem kaldet — og jeg vandrede ved Middagstid med slunkne Maver og stor Appetit gennem Hovedstrøget ivrigt diskuterende, hvorledes vi skulde stille Sulden og Tørsten for vor Restbeholdning af Penge, der tilsammenlagt udgjorde Kr. 2.85. Vi vilde jo helst have noget rart og i stilfulde Omgivelser; Problemet var vanskeligt at løse. Da passerede vi netop Operakælderen, et Sted der for os gemte mange hyggelige Minder.

En af os kom i Tanker om Restaurantens vidunderlige Smørgaasbord, som man gratis kunde hengive sig til, naar man blot bestilte en Ret Mad. Det troede vi da.

Vi lagde en snedig Felttogsplan og bragte den straks til Udførelse; satte os ved et Bord og fik Prislisten ud-

leveret. Vi fandt hurtigt ud af, at den billigste Ret — 0.85 pr. Portion — hed »griljerade Kalfötter«. Jeg havde aldrig spist den Slags før, men Belem bedyrede, at Kalvefødder ansaas for en stor Delikatesse blandt madelskende Svenskere. For Resten havde vi aldeles intet Valg, hvis vi da ønskede en Snaps og et Glas Øl til Smørgaasen.

Det kan nok være, vi tog grundigt fat paa det kolde Bord. Der var neppe en Ret blandt de meget talrige, vi lod passere uanstastet. Og godt var det, at Sulten blev tæmmet, inden vi gav os ikast med de griljerade Kalfötter. At henregne dem til Delikatesser var virkelig fantastisk Overdrivelse, for de smagte af Ingenting og virkede inde i Munden som Tyggegummi.

Saa kom Katastrofen: Regningen præsenteredes, og de to Gange Smørgaasbord stod ansat til to Kroner. Forklaringen — som vi iøvrigt kunde have læst os til paa Spisekortet — var, at det kolde Bord kun toges gratis med, naar man spiste den faste 3 Kroners Dinér.

Dør sad vi. Belems Ansigt antog ganske langsomt Tomatens pragtfulde højrøde Farve; jeg fortsatte flittigt med Kalvefødderne for at faa Tid til at tænke mig om.

Det galdt nu at skaffe Kontanter og helst i en Fart.



C. L. Nielsen.

Alt, hvad vi tilsammen ejede af Værdigenstande, var et Par Guldknapper, som sad i mine Manchetter — en kær Konfirmationsgave.

»Belem, du bliver her, mens jeg finder en Pantelaaner, der vil tage Knapperne. Pantelaanere har de vel nok i Stockholm — eller maaske jeg finder en lille Guldsmed. Vi skal nok klare den.«

»Og her skal jeg blive siddende og glo paa de forbandede Kalvetæer? — Gu' gør jeg ej!«

»Du skal nok faa det rart. — Opvarter! En Kaffe med Kognac!«

»Er du da rent sprøjtende — det er mindst en Krone og halvtreds!«

»Det gælder bare om at holde Kontenancen. — Farvel saa længe!« Ud gik jeg, stilfuldt og overlegen, medens Gidslet Belem sad og stirrede haabløst ud af Vinduet paa den forbispadserende Beaumonde.

Men det er ikke saadan at finde en Pantelaaner, naar man netop har Brug for ham. Jeg svedte Fortov op og Fortov ned og studerede forgæves Butikker og Skilte. Tiden gik, og i Operakælderen sad den arme Belem, hvad i Alverden — — Saa rendte jeg lige i Armene paa fire Kammerater, og imellem dem var Dannekiold, der plejede at være godt beslaet. Han laante mig ti Kroner, og da varede det ikke længe, før jeg atter fik Operakælderen i Sigte.

Ved Vinduet sad min efterladte Ven. Kognac'en havde han forlængst drukket, rørte nu febrilsk med Skeen i den tomme Kaffekop. Jeg var ond nok til at ryste mismodigt paa Hovedet, da Vinduet passeredes — jeg har sjældent set et saa fortvivlet Ansigt som det bag Ruden.

Naa, Fortvivlelsen gav hurtigt Plads for et stort Smil.

Og saa var der endda Raad til en halv Cederlund med Selters og to Cigarer.

Nu har jeg kun tilbage at omtale mit sidste Kadet-
togt.

Med den rigtige Kommandør som Chef havde »Hejmdal« kun én Generalkurs at følge, og den førte naturligvis mod Syd, Sol og Varme.

Vi sejlede tværs over Spanske Søen, manøvrerede langs Portugals Kyst mellem talløse Fiskersnekker med Sejl saa hvide, spidse og fintskaarne som Albatrossens Vinger. Endelig stevnede vi en skønne Juli Eftermiddag mod Tanger By ved Gibraltarstrædet paa Nordafrikas Kyst. Lodsbaaden løb os paa Siden, og den skæggede, pebernødbrune Araberlods stak sit turbanprydede Hoved op over Skandseklædningen. Da følte vi Æventyrlandets Porte aabne sig for os.

Vor Chef var en fremragende Polyglot. Engelsk, Fransk og Tysk flød med samme Lethed som Modersmaalet fra hans Læber. Og jeg husker ham engang skælde en Lods saa dejligt ud paa Hollandsk, da Manden tabte Hovedet. Vi kom nemlig fra Kanalen med en Brandstorm i Halen og skulde gøre Ejmuyden Havn. Situationen såa fæl ud, for Kæmpesøer væltede ind mod de lange Stenmoler, saa Braadet sprøjtede taarnhøjt rundt om det snævre Indløb. Kommandøren jog Lodsens ned fra Kommandobroen og bjærgede selv »Hejmdal« ind.

Spansk talte Chefen ogsaa, og nu stod han altsaa og snakkede Arabisk, mens vi løb ind paa Tangers aabne Red og lod Ankeret falde.

Straks var der ikke meget at se af den mærkelige By, for Natten spændte allerede sit sortblaa, stjernebrodede Fløjelstæppe over hele Himmelkuglen.

Næste Morgen havde jeg Dagvagt, og det var først henad Sekstiden, det blide Dæmringskær begyndte at pible frem.

Det følte som en Aabenbaring at se den hvide Maurerby bryde gennem Mulmdækket, svøbe sig i graalighvid Morgentaage for saa endelig at afsløre al den marmorlysende Pragt, der forædler selv Araberlandenes fattigste Flækker.

Det er just i det alleraarleste Morgengry, at Naturen byder Sanserne sit dejligste Eje. Alt er stille, ikke et Vindpust krøller det blanke Havspejl — saa løfter Solens straalende Aura, Morgenrøden, sig over Hav og fjærne Bjærge. Og i samme Nu trylles Farverne frem. Først anelsespæde som de fineste Pastelstrøg — lyserøde ned langs de slanke Minareter og over Moskéernes Topkupler; som en matlilla Krans strækker Strandbredden sig rundt om Bugtens purpurvarme Havvand; Skyerne i Øst kantes af det rødeste, luende Guld; Himmelhvælvet toner graablaat som Blaaregnens nysudfoldede Klokkeblomster.

Men det Farvetrylleri varer kun kort. Det maa fanges i Flugten, suges ind i Sjælen. For dér kommer selve den gloende, flammende Solkugle, den brutale Enehersker over Himmel og Hav og Land. Den nyfødte Farvedejlighed flygter, Søvlsløret om Byens Fod synker brat i Jorden. Nu er Himmelhvælvet blaat og haardt som Turkisen, Skyerne sejler derunder som hvide Vattotter. Stranden lyser safrangul, og det synes, som om alle de kalkede Tage og Mure og Husflader i Tanger By smelter sammen, dækkes af et uhyre, kridhvidt Liglagen af saa blændende Lysvirkning, at Øjet knap taaler at hefte sig ved det.

Nu skingrer Piberne til Udpurring. Det myldrer med

søvntrukne Mennesker fra Banjer til Dæk; der er Stemmer og Støj, Kommandoraab og Tramp, og levende bliver ogsaa Strandbred og Stad. Brune Arabere i hvide Burnusser, lakridssorte Nubiere i flagrende Pjalter, Børn i alle Farvenuancer med slet ingenting paa. De strømmer ned til Strandkant og Moler og glor paa den højmasterede Orlogsmænd med det underlige Flag. Det ligner Marokkanernes eget, kun staar det foragtede hvide Kors midt paa den røde Bund. Dog ligemeget med Korset, der maa jo være Penge at tjene — Frugter at sælge, Lerkrukker, gamle Vaaben. Og hele den tanagerske Legion af Krøblinge, Blinde, Spedalske mobiliserer sig. I Kikkerten kunde vi se dem humpede og kravle og slæbe deres elendige Legemer tværs over Havnepladsen for at tage Post ved Landingsstederne langs Pier og Mole. Sømænd med Landlov har Penge paa Lommen og et stort, skikkeligt, medlidende Hjerte i Brystet.

Den mægtigste Mand i Tanger var i de Tider Englands Gesandt, Sir John Hay Drummond Hay — den eneste blandt Europas Diplomater, der havde sagt Sultanen i Fez Sandheden om hans elendige Kejserrige. Denne Berømthed var Chefens Svoger og boede i den dejlige Villa »Ravensrock« udenfor Byen.

Han bød Kadetterne paa Middag med efterfølgende Havefest — Togtets store Begivenhed. Det følte som et Æventyr at blive hensat fra den trange, lavloftede Kadetmesse til Sir Johns smukke, lille Maurerslot med Søjlegange og Springvand. En Terrasse førte ned til Parkens Appelsinlunde og prangende Blomstergrupper. Ægte Arabertjenere vartede op i sære hvide Dragter.

Hver Morgen mødte en pragtfuld marokkansk Dragoman ombord paa »Hejmdal« og stillede sig til Kadetternes Disposition. Hassan hed han, med sort bøl-

gende Silkeskæg og pletfri hvid Silkeburnus. Hans Turban var grøn, for Manden stammede ned fra selve Mohammed, Profeten. Hassan paastod at have otte Hustruer — fire sorte til om Vinteren og fire hvide om Sommeren. Det virkede temmelig forvirrende paa vore Begreber om ægteskabelige Forhold i den Del af Verden. Forresten blev vi hurtigt klar over, at han var en stor Løgnhals.

Men en brillant Fører var Hassan baade i Basaren og mange andre Steder. For Fattige var der ikke Plads i hans brune Hjerte, og han løftede advarende og misbilligende sin Røst, naar vi delte Smaapenge ud til Tiggernes Rædselskikkelser, hvoraf det vrimlede overalt, hvor vi gik og stod.

»Der er Rige og der er Fattige, det er Allahs Villie,« forklarede Hassan. »Allah is big, much big — Allah is wise, very much wise.«

Han glattede sin fine Silkeburnus' Folder, skred forsigtigt udenom Tiggernes og de hungersyge Børns Flok og førte os med værdige Skridt til Grand Hotel d'Angleterres Trottoirborde, hvor vi fik Lov til at traktere ham med tyrkisk Kaffe, Loukoumi og franske Cigaretter.

XVIII.

Afgangseksamens Krisetid stod for Døren, og jeg følte mig saare fattig i de vigtigste Fag: Matematik, Navigationslære, Artilleri og den Slags. Historie og Geografi var saa fuld af Huller som en Schweizerost. I de øvrige Fag stod jeg helt godt — det bødede jo noget. At jeg maatte regnes for Klassens bedste Elev i

Legemsøvelser og Vaabenbrug kunde føles som en personlig Tilfredsstillelse, men Karaktererne i Idræt vejede ikke stort.

Situationen tegnede sig alt i alt meget ugunstig, da Eksamensferien nærmede sig. Der maatte klemmes paa med al den Energi, jeg ejede, om jeg skulde komme frelst gennem den sidste Skærsild.

Som jeg sled i det med at stoppe Huller og opfriske gammel, halvglemt Viden!

Jeg beboede et Kvistværelse i Gavlen af den høje, røde Kasernebygning, og gennem Vinduet havde jeg Udsigt til Kadetskolen — det virkede yderligt opstrammende.

Vinteren holdt stadig paa med bidende kolde Dage og Nætter, og min Kakkelovn glødede. Jeg satte ikke mine Fødder udenfor Huset og forlod kun Stuen under Maaltiderne. Tidligt paa Aftenerne blev jeg saa døds-træt, at Bøgernes Bogstaver knap kunde skelnes, Men inden jeg lagde mig, stabledes Kakkelovnen fuld, saa jeg blot behøvede at stikke en Tændstik til; og inde i Varmehullet stod en Kande stærk Kaffe.

Det var endnu bælgmørk Nat — knap mere end fire, fem — naar jeg tørnede ud, fik Værelset varmt og Kaffe drukket. Og saa begyndte det aandelige Slavearbejde under vanvittigt Højtryk. Uden Forsøg paa at forstaa, hvad der var uklart, blot lære udenad, fæstne Formler, Udtryk, Tal og Tabeller, Navne og Data, Glosser og grammatikalske Remser paa Hjernens Film i det forfængelige Haab, at Hukommelsen vilde være istand til at fastholde disse hastigt indsugede Kundskaber blot saa længe, indtil Eksaminationen var overstaaet. Ikke en Tanke paa Muligheden af at skulle anvende

Lærdommen senere hen i det praktiske Liv. Pokker ivold med Fremtiden, blot Krisen klarede!

Jeg har aldrig været Sindsyge nærmere, end da Læseferien sluttede. Det ligesom lettede, dengang vi fik Eksamenskemaet dikteret og såa, hvorledes Fagene fordeltes. Hver Eftermiddag, Aften og tidlig Morgen helligedes Studiet af den kommende Dags Fag — der kom ligesom Metode i Galskaben. Det værste var, at jeg følte Aandsevnernes Svækkelse; sommetider stod hele Pensumet i Blurr, der blev Kaos inde i Hjerne-kisten, eller Vakuum. Men naar jeg saa mødte paa Skolen, sad paa Stolen med Papir, Pen og Blæk og skulde tage Tørnen med skriftlige Opgaver, da klarede det pludseligt. Ting, jeg havde lært og troede glemt, gik de frem af Taagen. Ligesaa naar jeg kaldtes ind til Eksamination foran Læreren og de to Censorer. Det kunde hamre inde i Brystet, saa det forekom mig, de tre Herrer maatte kunne høre den skandaløse Maade, paa hvilken Angsten afslørede sig. Men i samme Øjeblik, jeg havde trukket den Seddel, hvorpaa Spørgsmaalene var skrevet, forandrede Situationen. Jeg blev ganske rolig, Hjernen arbejdede fortrinligt; med stor Snedighed sneg jeg mig rundt om de talrige Huller, søgte at brede mig det mest mulige, hvor jeg følte fast Grund under Fødderne.

Efterhaanden som Eksamensdagene skred, voksede mit Mod. Det gik jo slet ikke helt galt; i enkelte Fag stod jeg endda rigtig godt. Om nogen glimrende Præstation kunde der begribeligvis ikke være Tale, men blot jeg bestod — bare saa nogenlunde — —. Da oprandt den sidste Lørdag, og paa Dagsordenen stod Fysik og Kemi — Docent Christiansens Fag. Jeg følte Faren true!

Ikke for det, jeg havde saamænd arbejdet mig gennem det meste af Pensumet, opbrugt al den Energi, jeg endnu var i Besiddelse af for at kunne staa nogenlunde rustet overfor Fjenden. Men der var Huller — slemme Huller — i min Viden baade om Fysik og ikke mindre om Kemi.

Da jeg trak Sedlen, følte en vis Lettelse, for jeg var langtfra blank paa det givne Omraade. Med tilsyneladende Frejdighed skred jeg op til Tavlen med Kridtstumpen i Haanden og tegnede løs.

Det drejede sig om en eller anden elektrisk Maskine, jeg husker ikke hvilken, og den skulde fremstilles Hvidt paa Sort — med Forklaring.

»Næ—i!« lød det pludseligt bag min Ryg.

»Hva' behager?«

»Jæ' sa'e næ—i!« lød det atter fra Docenten.

Jeg saa spørgende paa ham, haabende at opnaa en Smule Vejledning om, hvilken Fejl jeg havde begaaet. Men da der intet Ord faldt fra den lærde Mands Læber, fortsatte jeg Tegningen.

»Næ—i!« lød det igen.

Atter vendte jeg mig. Docent Christiansen havde indtaget sin Yndlingstilling: Ålbuen laa omtrent midt paa Bordet; mod Haandfladen hvilede hans Kind, mens Skægget — af Farve som Tjærehamp — flød ned over Bordpladen.

Jeg følte kogende Hede stige op i mit Hoved — saadan har jeg det altid, naar pludselig Vrede fylder mit Sind — for det stod mig straks ganske klart, at nu skulde jeg slagtes.

»Maa jeg ikke faa at vide, hvad De mener med at sige Næ—i?« Om jeg saa havde risikeret Halshugning, maatte jeg efterabe hans Udtale.

»Næ—i betyder, at det duer itte.«

Jeg kastede Kridtstumpen fra mig, satte mig paa min Stol og stirrede ham ind i Øjnene. Saadan sad vi lidt.

»Naa, saa var ded altsaa den Kemi. — Hwa' staar der paa Deres Seddel?«

Jeg hverken rørte mig eller svarede. Saa trak han Albuen til sig og flyttede Kroppen ret op i Stolen. En af Censorerne havde taget Sedlen og oplæste Spørgsmaalet.

»Saa vil De maaske begynde,« kom det fra min Lærer. Og jeg begyndte.

Endnu mens jeg stod udenfor Døren og ventede paa min Tur, havde jeg læst over netop paa det Spørgsmaal, og hvis mit Sind havde været i nogenlunde Ro, kunde jeg have klaret Opgaven med største Lethed. Men jeg var geraadet i Raseri, sad blot og ventede paa Docentens fordømte »Næ—i!« — Og saa kom det, knapt og skrappt som Øksehugget, der skiller Kyllingen fra sit Hoved.

I samme Nu rejste jeg mig, satte Stolen paa Plads ved Bordet, bukkede for de to Censorer og forlod Værelset.

Udenfor stod et Par af Kammeraterne og ventede paa deres Tur.

»Hva' Fa'en er der ivejen, Walle? Du ser jo ud — —«

»Færdig — faldet — slagtet af den forb.« stammede jeg. »Næ—i, sagde han, ikke andet end Næ—i! hver Gang jeg aabnede Munden, den — —!!«

Saa gik jeg hjem og berettede, hvad der var sket. Løb straks op paa mit Tagkammer, laasede Døren og smed mig paa Sofaen. Dèr laa jeg med Ansigtet i Pudsen og brast i Graad, hulkede som jeg overhovedet ikke troede, det var muligt at græde — jeg som foragtede den

Slags Følelsesudbrud! Raseri, Fortvivlelse, selvmorderisk Elendighed, Selvbefredelse, Selvforagt — alle mulige skiftende Følelser udløstes, mens jeg laa paa min Sofa med Hovedet i den vaade Pude. To Gange blev der banket paa Døren. — Familien spiste Middag dernede — talte naturligvis kun om mig — om den Skam der overgik dem Allesammen, fordi jeg var faldet til min Officerseksamen. Jeg blev liggende.

Det var næsten Nat, inden jeg rejste mig og fik mit Ansigt vasket. Jeg var umaadelig sulten, listede ud af Huset og hen til en lille Kafé paa Hjørnet af Bredgade. Der spiste jeg Smørrebrød og drak Øl, hvorefter jeg slentrede om en Times Tid Gade op og ned. Jeg kunde nu ganske rolig overveje Situationen og forsøge at lægge en fornuftig Plan for Fremtiden. Jeg mindes ikke, til hvilket Resultat jeg kom. Pludselig følte jeg en saadan Træthed, at jeg skyndte mig hjem og sov.

Allerede næste Dag kunde min Far meddele mig, at Kommandør Carstensen vilde søge Ministeriets Tilsladelse til at lade mig forblive paa Skolen endnu et Aar for at tage Eksamenen om. En af Grundene til, at Tilsladelsen blev givet var, at jeg efter Pointsantallet stod mellem Nummer fire og fem.

Det var drøjt at se de gamle Kammerater efter Heimdalstogtet smøge Kadettøj af og trække i Officersuniformen. Endnu drøjere at møde dem i civil Dragt — vide dem fri for Skoletvang, for Lektielæsning, for at bukke og afgive Rapporter, fri for at faa Karakterer som andre Skoledrenge, mens jeg endnu et Aar var slavelænket til den kedelige, skiddengule Kadetskole. Det var mig kun en ringe Trøst, at jeg

ikke stod helt ene med Forsmædelsen — Schøning havde nemlig delt Skæbne med mig.

Det var heller ikke lutter Glæde at faa et Sæt nye Klassekammerater. Ganske vist havde vi levet sammen paa Skolen hele tre Aar; og de var mine rigtig rare

og gode Venner — de fleste da — saa vi smeltede hurtigt sammen.



Henry Konow.

Der var blandt de nye Kammerater to, som jeg især særlig Grad følte mig knyttet til; det var Henry Konow og Christian Cold. Den første var udpræget støt, solid og pligtopfyldende. Han havde den Fordel at være opvokset i en gammel og meget velstaaende Patricierfamilie, hvilket styrker den moralske Rygrad. Cold havde Rod i en højt dannet og kultiveret Slægt, var udstyret med In-

telligens og Vid, et smukt Ansigt og meget charmerende Væsen. Begge besad stærkt udviklet Retsind og Hæderlighed. Med roligt Overlæg og uden hastig Impuls tog de — baade dengang og senere i Livet — deres Beslutninger og holdt den planlagte Kurs.

Konow fulgte — uden Svinkeærinder til nogen Side — sit Søofficerskald og er nu Flaadens Chef. Colds Sejlads gennem Livet blev snarest et Krydstogt. Hans Udvikling gav Lejlighed til at samle Kundskaber og Kendskab til Mangt og Meget, som er nyttig og gavnlig

Bagage for en Mand, der bestrider den vigtige Post som Landets Udenrigsminister.

Et Aar er en saare lang Tid at se frem til, men dette sidste Kadetaar synes alligevel at have været et af mit Livs korteste — det er saa fattigt paa Minder. Jeg vilde gøre mig skyldig i Overdrivelse ved at paastaa, at jeg helt gav Afkald paa selskabelige og andre Glæder, men jeg passede mine Skolepligter. Der var neppe en eneste Time i Fysik og Kemi, hvor Docent Christiansen satte mig tilvægs. Aldrig tillod jeg mig den mindste Spøgefuldhed overfor den forhadte Mand; til Gengæld behandlede han mig med kølig Høflighed — og saa under den endelige Eksamination, som jeg klarede særdeles godt.

Og da saa Hejmdalstogtet og det sidste Krieger-Lystspil var overstaaet, oprandt endelig den Begivenhed, jeg saa længselsfuldt havde higit mod — min Udnævnelse til Sekondlieutnant i Flaaden med Ret til hver Maaned i Finanshovedkassen at hæve den stolte Gage af tredsindstyve Kroner. I Marineministeriet mødtes vi syv unge Officerer i splinterfunklende Uniformer med vor gamle Kadetchef og blev præseneteret for Marineminister Ravn.

Samme Aften spadserede jeg for første Gang i flot Sommerdragt sammen med mine to Søstre i Tivoli omkring den cirkelrunde gamle Koncertsal, hvilket var den Tids Skik. Det var vidunderligt at hilse sine Bekendte ved at *tage Hatten af*; det følte man saa frigjort at kunne passere Officerer i Uniform uden at faa nervøse Ryk i højre Hilsearm, det var en stolt Følelse at kunne tænde Cigaren naarsomhelst og ryge den, hvor man havde Lyst, besøge andre Kaféer end den kedelige Brønnums

— kort sagt, jeg var pludselig blevet et frigjort, voksent Menneske. Livet var herligt at leve!

Kun en Uge nød jeg Friheden. Saa mødtes Cold og jeg en tidlig Morgen paa Øresunddamperen med al vor militære Bagage. Turen gik til Vedbæk, hvor Panser-batteriet »Tordenskiold« laa forankret. Dèr skulde vi tiltræde vor første Officerstjeneste, jeg som Chefens Adjutant.

Et helt nyt Afsnit af mit Liv skulde nu begynde. Om det vil jeg senere berette.